

Psalms

Hay Aat Ten Liblu

Hay Nangitudo' eten Liblu: do'ol di nangitudo' ti numbino'ob'on an psalms.

1. Intudo' nan Alin hi David di 73 (unu nahuluk) an psalms. At gapu ta do'do'ol di intudo'na ya un nan udumna at do'ol di mangali an nan Alin hi David di nangitudo' hinan Liblu an Psalms.
2. Intudo' Asaph di 12 an psalms (Psa. 50; Psa. 73-83).
3. Intudo' nan linala'in holag Korah di 11 an psalms (Psa. 42; Psa. 44-49; Psa. 84-85; Psa. 87-88).
4. Intudo' nan Alin hi Solomon di 2 an psalms (Psa. 72; Psa. 127).
5. Intudo' Heman di oha an psalm (Psa. 88).
6. Intudo' Ethan di oha an psalm (Psa. 89).
7. Intudo' Moses di oha an psalm (Psa. 90).
8. Mid nanginnilah ngadan hinan nangitudo' hinan na'angang an psalms.

Hay Nangitud'andan ten Liblu: nan Hudyu (ti hiyah ne Pungkantaanda, at ingkantaday psalms hinan pundayawandan Apo Dios).

Hay Pohdon nan Ngadan ten Liblun Ibaga: nan do'ol an kanta.

Hay Gutud hi Nangitud'andan ten Liblu: hidin numbattanan di 1290 B.C. (ti hiyah ne gutud hidin nakakan da Moses ad Egypt) hi engganah din 931 B.C. (ti hiyah ne tawon hidin natayan nan Alin hi Solomon).

Hay Teman ten Liblu: nan numbino'ob'on an kantan mabalin an usalon nan kimmulug an mundayaw ay Apo Dios. Mu waday teman di hinohhan psalm tuwali an umat hinan nitudo' hi ampána:

1. Waday psalms an mangipabagtun Apo Dios (Psa. 96; Psa. 98; Psa. 100; Psa. 103; Psa. 107; Psa. 136; Psa. 145; Psa. 148-150).
2. Waday psalms an meyebel (Psa. 2; Psa. 6; Psa. 137).
3. Waday psalms an mangituduh aat di umalian nan Alin Pento' Apo Dios an hi Jesu Kristu (Psa. 2; Psa. 8; Psa. 16; Psa. 22-24; Psa. 40-41; Psa. 45; Psa. 55; Psa. 68-60; Psa. 72; Psa. 89; Psa. 102; Psa. 110; Psa. 118; Psa. 132).
4. Waday psalms an mangituduh aat nan alin di Hudyu (Psa. 45; Psa. 72).
5. Waday psalms an hay te"an di hapitna unu hay angunuh di hapitna ya Halleluyah (Psa. 146-150).
6. Waday psalms an ingkantan nan Hudyun nunti'id an immuy ne'egtad ad Jerusalem (Psa. 120-134).
7. Waday psalms an mangituduh maphod an aton tu'u (Psa. 37; Psa. 73).
8. Waday psalms an bumohol hinan buhul di Hudyu (Psa. 35; Psa. 58-59; Psa. 69; Psa. 83; Psa. 109).
9. Waday psalms an mangituduh aat di abaholan di tagu ya nan puntutuyuandan Apo Dios (Psa. 6; Psa. 10; Psa. 14; Psa. 32; Psa. 36; Psa. 38; Psa. 51; Psa. 55; Psa. 59; Psa. 102; Psa. 130).
10. Waday psalms an ma'usal hinan Behtan di Namaliwan di Anghel Apo Dios hinan

Hudyuh din Penghana (Psa. 113-118).

11. Waday psalms an mangituduh aat nan Hapit Apo Dios (Psa. 19; Psa. 119).

Hay Outline ten Liblu: nitudo' nan leman pampun di psalms hinan Liblu an Psalms, at gapu ta numbino'ob'on nan teman di hinohhan pampun at naligat di pun'outlinenan, at ma'usal hi ampanay outline an nitudo' hinan Liblu an Psalms tuwali.

Nan NAHHUN an pampun di psalms (1-41)

Nan MIYADWAN pampun di psalms (42-72)

Nan MIYATLUN pampun di psalms (73-89)

Nan MIYAPAT an pampun di psalms (90-106)

Nan MIYALEMAN pampun di psalms (107-150).

1

Hay Aat nan Mawagahan an Tagu

¹ Mawagahan nan tagun adi mangunud hinan itugun nan tatagun nun'appuhiy pangatda, ya adina goh unudon nan atondan napuhi,

ya adi goh mimiddum hinan tatagun un hay pumahpahal.

² Ti hay pa'appohpohdona ya nan pangunudanah nan Tugun Apo Dios an hiyay ada'adalonah abigabigat ya amahdomahdom.

³ At umat hiyah ayiw an himmangaw hinan pingit di ginnaw an adi malyaw, ya pupumhod di bunganah atawotawon. Ya an amin di atona ya mawagahan.

- 4 Ya adi umat hinay ma'at hinan tagun nan
 nun'appuhiy gunda aton
 ti nipaddungdah nan dugi an
 pun'iyaddib nan tuyup!
- 5 Ya awni ta hay gutud di punhumalyaan Apo Dios
 at immannung an moltaona dida,
 ya adida middum hinan tatagun na-
 hamad di aatna.
- 6 At nan tagun nahamad di aatna ya hi Apo Dios
 di manalimun an mangipapto' ay hiya.
 Mu nan tagun nappuhiy pangatna ya
 ma'ubah.

2

Nan Alin Pento' Apo Dios^{†}*

- 1 Anaad ta ninomnom nan tatagun mi'bohhol?
 Undan hay ipatukan nan ninomnomda?‡
- 2 Ti nuntutulag nan a'alih tun luta ya nan tatagun
 ipapto'day
 atondan mamuhul ay Apo Dios ya nan
 Pento'nan Nidawat§
- 3 an alyonday,
 “Pogpogon tu'uy abalinandan mamaligat
 ay ditu'u
 ta bo'on mahkay diday mun'ap'apun mangi-
 papto' ay ditu'u!”

* 2: Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Messianic an Psalms* an mangituduh aat nan Alin Pento' Apo Dios an umali an ma'alih *Messiah* (hinan hapit di Hudyu) unu *Kristu* (hinan hapit di iGreece). † 2: Intudun Apostoles Peter an nan Alin hi David di nangitudo' eten psalm (Ac. 4:25). ‡ 2:1 Ac. 4:25. § 2:2 Ac. 4:26. Nan ma'alih Pento'nan Nidawat ya hi Jesu Kristu.

- 4 Mu abatlan nan mumpapto' ad abuniyan didah
nan aat di ninomnomdan aton,
5 ya nidugah an ma'abbungot hi Apo Dios ay dida,
ya pinadanana didan inalinay,
6 “Nunhaado' nan Pento'un Ali
ta Hiyay mumpapto' ad Jerusalem an nan
me'gonan an siudad.”
- 7 Ya inalin nan Baal Apo Dios an alid Jerusalem di,
“Ipa'innila' nan inalin Apo Dios ay Ha" in
an inalinay,
He"ay Imbaluy'u, at mete"ad ugwan ya Ha" in
hi Amam.*
- 8 At wa ay di odowom hinan Hentil hinan
abablubabluy
at umannung an idat'un He"a ta hiyay
umat hi banohmu,
ya bagim an amin nan wah tun luta.
- 9 Ya nidugah di abalinam an mun'ap'apun dida,†
ya ag'agay pangabakam ay didan
umatdah nan bangan luta an ag'agah
maphe'.” ‡
- 10 At hiyanan ihamadyun manginnilah nan
ipadan'un da'yun a'alih tun luta,
11 ya mahapul an itamuanyu ya e'gonanyuh Apo
Dios,
ya mumpa'ampa ayun mangunud hinan
pohdona!
- 12 Ya mahapul an e'gonanyu Hiya

* 2:7 Ac. 13:33; Heb. 1:5; 5:5. † 2:9 Rev. 19:15. Mipa'annung
heten psalm hinan angunuh di Punligatan di Tatagu. ‡ 2:9 Rev.
2:27.

ti ngohoyonyu ay at bumungot ya un
himumaggay atonan mumpamatoy
ay da'yu.

Immannung an mundenol nan tatagun
mumpabaliw ay Hiya!

3

Hay Kantan David hidin Limmayawana

Hete ya psalm an intudo' David, ya intudo'nah
din nakakana ta inlayawanah Absalom an im-
baluyna.

(II Sam. 15:1—19:8)

¹ O Apo Dios, ten do'ol di buhul'u,
ya do'ol goh di mi'bohhol ay ha"in!

² Ya do'ol di mangalih,
“Adi badangan Apo Dios hiya!”

³ Mu He"a, Apo Dios di baliw'u
ti He"ay mangidat hi bi'ah'u,
ya umabaka'.

⁴ Ya init'u"u an numpabadang,
ya immannung an binadangana' hidih
wadanah nan me'gonan an duntug.

⁵ Ya hinan ali'li'uha' ta molo'a' ya mi'id ah al'alin
ha"in,
ya bumangona',
ya maphod ti hi Apo Dios ya wagwadan man-
alimun ay ha"in.

⁶ At adia' tuma'ot hinan do'ol an buhul an mama-
toy ay ha"in!

⁷ At ihi'almu ni' anhan ta baliwana' ni', Apo Dios,
ti He"ay Dios'u!

Ta ipa'abakmun amin nan buhul'u,
ya inubahmun amin nan gun mangat hi pum-
baholan.

⁸ Ti He"a, Apo Dios, di dumalat hi abaliwan,
at wagaham nan tatagum.

4

Luwaluh nan Mahdom hi Pun'adawan hi Badang

Hete ya psalm an intudo' David, ya hay intud'ana
ya nan ap'apun di muntudtuduh nan kanta. Ya
mahapul di instrumenton way gadengna ya un
tukalon.

¹ Donglona' ni' hi unna' mumpabadang ay He"an
na'ahhamad an Dios'u!

Ya badangana' ni' hinan aguguluwa',
at hom'ona' ni' ta abulutom nan luwalu'!

² Ya da'yun tatagun munha'it di panaphaphapit-
nan ha"in ya idinongyu!

Ya ipogpogyu nan nappuhin ugaliyu ya
nan bubululyu!

³ Mahapul an nomnomonyu an hi Apo Dios ya
piona nan nahamad di aatnah mihakup
ay Hiya,

ya donglona' hi unna' munluwalun Hiya.

⁴ Ya wa ay ta bumungot ayu ya elanyu ta bo'on
hiyay dumalat hi pumbaholanyu,*

* 4:4 Eph. 4:26.

ya pa'annomnomonyuy aat neh nan
olo'anyuh nan mahdom.

- ⁵ Ya mundenol ayun Apo Dios,
ya adi malgom di e'nongyun Hiya.
- ⁶ Ya wadaday tatagun mangalih,
“Undan waday bumadang ay da'mi?”
At hiyanan ipattigmu ni' ahan di
ama'ulaymun da'mi, Apo Dios!
- ⁷ Ya nidugdugah di amlong hi impa'dammun
ha"i
ya un nan pun'am'amlongan nan do'ol di
inhabalna ya inyammanah ma'inum!
- ⁸ At hiyaat unna' malenggop hinan mahdom an
olo'a'
ti halimunana' an ipapto' ay He"a, Apo
Dios, ta mid nappuhih ma'at ay ha"i.

5

Luwaluh Pun'adawan hi Abaliwan

Hete ya psalm an intudo' David, ya hay intud'ana
ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta, ya maha-
pul di do'ol an tungngali ya un tukalon.

- ¹ Apo Dios, donglom' ni' ahan di luwalu'
ta hamadom nan nidugah an holtapo'!
- ² Ya He"a ya anggay di pumbaga' hi badang
ti He"ay Ali' ya Dios'u, ya mi'id udum!
- ³ At abigabigat hinan helhelong ya gunmu ni'
donglon nan luwalu' ay He"a,
ti hodo' di pambalmu.
- ⁴ Ya He"a, Apo Dios, ya adim pohdon nan
nun'appuhin pangat,

- ya adim abuluton an middum ay He"a
nan gun mumbahol.
- ⁵ Ya adim pohdon an tigon nan mumpumpahiyan
tatagu,
ya abohlam an amin nan gun mangat hi
nappuhi.
- ⁶ Ya ubahom nan tatagun mumpunlayah,
ya boholum nan pumatoy ya nan bumal-
bali.
- ⁷ Mu dumalat nan nidugah an homo'mu ya ma-
balin an umalia'
an munluung ay He"ah nan Timplum an
awadam.
- ⁸ Ituduwana' ni', Apo Dios, ta nan pohdom di ato',
ti do'olda nan mi'buhul ay ha"in!
- ⁹ Ya adi makulug nan gunda hapiton ti un hay
puma"ianday pa'appohpohdondan aton.
Ya mipaddung di timidah nan nibughul
an lubu' an ma"agub
ti nan nun'appuhiy gunda hapihapiton,
ya layalayahanday ibbadan tagu.*
- ¹⁰ At moltaom didan nun'abaholan, Apo Dios!
Ya pumbalinom nan planudan nappuhih
apa"ianda,
ya numpakakmu didah tun wadam ti ngo-
hoyon da'a an nan pumbaholan di gunda
aton!
- ¹¹ Mu nan mundenol an mangihi'ug ay He"a
ya minaynayun di gunda umamlongan an
mungkanta,

* 5:9 Rom. 3:13.

ya ibaliwmu dida ti pa'appohpohdon
da'a,
ya He"ay dumalat hi umamlonganda.
¹² Ti immannung an He"a, Apo Dios, di mungwa-
gah hinan nun'ahamad di aatda,
ya nan pamhodmuy paddungnay hapi-
awda.

6

Luwaluh Pun'adawan hi Badang hinan Way Ligat

Hete ya psalm an intudo' David, ya hay intud'ana
ya nan muntudtuduh kanta, ya mahapul an
matukal nan instrumenton way gadengna, ya hay
sheminith* di stylena.

¹ Apo Dios, adia' ni' ihingal hi un'a bumungot,
ya adia' ni' goh moltaon hinan nidugah
an bungotmu!

² Ya unna' at ni' hom'on ay He"a ti ten lumung-
tuya',
at badangana' ta idatmuy bi'ah'u.

³ Ya ten nidugah di numanomnoma',
at anuud, Apu, di duminngana?

⁴ Umali'a ni', Apo Dios, ta baliwana'
an dumalat nan nidugah an pamhodmu

⁵ ti mi'id di munnomnom ya mundayaw ay He"a
hinan awadan di natoy.

* **6:** Nan hapit an *sheminith* ya hapit di Hudyu, ya ituduna an
mahapul an nababa nan music ta mibagay hinan boses di linala'in
mungkanta.

- 6 Ya ten magugulua' an amahdomahdom ya lumugwalugwaa'
an mama'pot di pungan'uh lugwa'.
7 Ya adi umday pannig'u ti numpangalatunnu' di mata'
an dumalat nan limmugwalugwaa' hi pangat nan buhul'un ha"in.
8 At da'yun nun'appuhiy pangatna ya mun'akak ayu
ti dengngol Apo Dios nan kila'
9 ya nan pumpahmo'a' hi badangna,
at inabulutna!
10 At an amin ni' nan buhul'u ya nidugah di abainanda,
at mid papto'ananda ya numpangalayawda.

7

Luwaluh Pumpahmo'an ta Mawaday Makulug an Pangat

Hete ya psalm an intudo' David an ingkantanan Apo Dios hi aat Cush an holag Benjamin.* Ya hay stylenah matukal ya shiggaion.†

- 1 Apo Dios an dayawo', kulugo' an He"ay manalimun ay ha"in,
at ibaliwa' hinan do'ol an umalin mamdug ay ha"in.

* 7: Mid intudun nan Bibliah aat ten tagun hi Cush, mu mid mapto' ya hiyay ohan tulang nan Alin hi Saul. † 7: Nan hapit an shiggaion ya hapit di Hudyu, ya ad ugwan ya mid nanginnilah pohdonan ibaga, mu mid mapto' ya hiyay ohan aat di aton an muntukal an umat hinan panglotan, unu mahaluyud, unu ul'ulodyon, unu gagan.

² Ya gulat ta adia' baliwan at patayona' ya
numpuhita'
an umat hinan aton di layon hinan
way patayona an mi'id di mamaliw ay
ha'in.

³ Apo Dios an dayawo',
gulat ta numbahola' hi ibba' an tagu,
⁴ ya gulat goh ta binaliya' nan ligwa',
unu hinamham'uy gina'un nan buhul'u
an ta'on hi un mi'id dumalat
⁵ at abulutom di pumpamdugan nan buhul'un
ha'in ta ah'upana',
ya ta'on hi unna' pun'igatin ta nanga-
mung hi unna' matoy ya tinaynana'
hinan nataya'!

⁶ Ihi'almu ni', Apo Dios, ta badangana',
ya bumungot'a ta hanggaom nan
buhul'u,
ya minoltam dida.

⁷ Ya amungom ni' nan tataguh nan abablubabluy
ta He"ay mangipapto' ay didah nad
abuniyan

⁸ ti He"a, Apo Dios, di munhumalyan amin hinan
tatagu,
ya ta'on un ha'in ya pi'humalyam ta
way a'innilaan di anahamad di aat'u
an mi'id numbahola'.

⁹ Ya He"a an na'ahhamad an Dios ya i'innilam an
amin di nomnomon nan tataguh tun luta.
At pogpogom nan numbino'ob'on an
nun'appuhin gun aton nan tatagu,

ya halimunam nan tatagun nahamad di pangatda.

10 He"a, Apo Dios an na'abbagbagtu, di paddung-nay hapiaw'u
ti baliwam an amin nan umunud ay
He"a.

11 Ya na'ahhamad di panumalyanan adina ipangngel,
at hiyanan immannung an moltaona nan
nun'appuhy pangatnan tataguh abigabat.

12 Ya gulat ta adi iyuyan Apo Dios nan nappuhin
gun aton nan tatagu
at paddungnay ihamadnan haiton nan
hinalungna,
ya indadaana nan panana.

13 Ya immannung an idadaanan amin nan almasna
ya nan pananan dumaladalang.

14 Elanyuat ti nan tatagun nappuhy pangatda
ya hay nappuhy iplanudah atonda
ta way ibahhawan nan tatagu ya lumay-alayahda.

15 Ya munlut'u'dah bitu ta way abituan nan tatagu,
mu didaat di mabitu.

16 Ya nan nun'appuhin pangatda ya mumbangngad ay dida ta holtaponda.

17 Mu munyamana' ay Apo Dios ti na'ahhamad di pangatna,

ya ikanta' di ipabagbagtuan nan ngadan
Apo Dios an nidugah di anabagbatuna!

8

*Nan Anabagtun Apo Dios ya nan Abalanan di Tagu**

Hete ya psalm an intudo' David, ya hay intud'ana ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta, ya gittith† di style hi matukal.

¹ Apo Dios an Apumi, nidugah di anabagbagtum an nundongol hi an amin an tataguh tun luta,‡
at idaydayaw da'a ti mid nipaddungan
nan anabagbagtum an ta'on hinad
abuniyan!

² Ya ta"on nan ung'ungungnga ya nan pa'ittungaw
ya idaydayaw da'a goh§
ti pinogpogmu nan buhulmu an
ngungumhay ay He"a.

³ Ya wa ay ta tangado' ad daya ta tigo' nan limmum
an nan bulan ya nan bittuan an inhinam
hinan wadanda

⁴ ya manoh'aa' ti anaad ta pa'annomnomom ya
pa'ipapto'om

* **8:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Messianic an Psalms* an mangituduh aat nan Alin Pento' Apo Dios an umali an ma'alih *Messiah* (hinan hapit di Hudyu) unu *Kristu* (hinan hapit di iGreece). † **8:** Nan hapit an *gittith* ya hapit di Hudyu, ya ad ugwan ya mid nanginnilah pohdonan ibaga. Mu mid mapto' ya hiyah ohan aat di aton an muntukal an umat hinan panglotan, unu mahaluyud, unu ul'ulodyon, unu gagalan. ‡ **8:1** Psa. 8:9. § **8:2** Mat. 21:16.

- nan tataguh tun luta an un mi'id di hul-
bida?*
- 5 Limmum dida an na'ampa ya un nan
a'anghelmu,
ya indatmuy a'e'gonanda†
- 6 ti indatmuy biyangda ta diday okod an mangi-
ppto' hinan numbino'ob'on an limmum‡
- 7 an umat hinan kalnilu, ya baka, ya gandeng, ya
nan udumnan a'animal,
- 8 ya nan hamuti, ya an amin nan numpunhituh
nan danum an umat hinan ekan,
ya dolog, ya dalit, ya nan udumnan
munhituh nan danum.
- 9 Apo Dios an Apumi, immannung an nidugah di
anabagbagtum an nundongol
hi an amin hinan tataguh tun luta!

9

Hay Punyamanan ay Apo Dios an Dumalat di Amakulugna†*

Hete ya psalm an intudo' David, ya hay intud'ana
ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta, ya hay
tunena ya “Hay Natayan nan Imbaluy'un Lala'i.”

* 8:4 Psa. 144:3; Heb. 2:6. † 8:5 Heb. 2:7. ‡ 8:6 I Cor. 15:27;

Heb. 2:7-8. * 9: Hinan Biblian di iGreece ya nalammung nan
Psalm 9 ya Psalm 10 ta ma'ohha an psalm. † 9: Nan mahhun
an letran di alphabet di Hudyu an A ya hiyay te"an di letrah nan
mahhun an verse, ya nan miyadwan letran di alphabetda an B
ya hiyay te"an di letradah nan miyadwan verse. Ya umat hinay
aat ten Psalm 9 ya 10 ti mahayhaynod nan hinohhan letran di
alphabetda an mete"ah A ta engganah nan negpongana, ya ta"on
un 22 di letran nan alphabetda mu anggay nan 20 an letray na'usal
eten psalm.

- ¹ Ipabagbagtu' He"a ahan, Apo Dios,
ya ul'ulgudo' an amin nan inatmun
mun'aphod.
- ² Ma'am'amlonga' an gapun He"a,
ya ikankanta' nan pundayaw'un He"a,
Apu an na'abbagbagtu.
- ³ Wa ay ta He"ay mihanggah nan buhul'u
ya un himbumaggaan nun'atu"inda ya
nun'atoyda.
- ⁴ Ya nahamad an makulug di punhumalyam
ti impa'innilam an mi'id di numbahola'.
- ⁵ Mu hanan nun'appuhiy pangatdan Hentil hinan
abablubabluy an adi umunud ay He"a
ya immannung an ubahom dida ta
ma'aliwandah enggana.
- ⁶ Ya pinogpogmu mahkay nan buhulmi ya ta"on
nan babluyda,
at mi'id ah panginomnoman hi aatdah
enggana.
- ⁷ Mu He"a, Apo Dios, di Alih enggana,
ya wagwada'ah nan umbunam an
munhumalyah nan tatagu,
- ⁸ ya umannung an nahamad di atom an manu-
malyah nan tatagu,
ya umat goh hinan atom an mumpapto'.
- ⁹ Ya He"a, Apo Dios, di bumaliw hinan
ma'abohlan,
ya He"ay bumadang goh hinan gutud di
ipaligligatan.
- ¹⁰ Nan nanginnilan He"a di mangiyokod hi
nitaguandan He"a

ti mi'id ah din'ugmuh mamhod an mid-
dum ay He"a.

- 11 Mungkanta tu'uh nan pundayaw tu'un Apo
Dios an Alid Jerusalem,
ya ulgudon tu'uy numbino'ob'on an
mun'aphod an ina'inatnah nan Hentil
hinan abablubabluy
- 12 ti adina al'alliwan nan maligligatan,
ya adina goh aliwan nan pumpah-
pahmo'andan Hiya,
ya moltaona nan pumatopatoy.
- 13 At hom'ona' ni', Apo Dios,
ta baliwana' hinan pangipaligligatan nan
buhul'un ha"in ta adia' matoy
- 14 ta way ato' an mangipattig hinan pangipabag-
bagtua' ay He"ah nan hinagang di tatagud
Jerusalem,
ya ta ipattig'uy pun'am'amlonga' hi na-
maliwam ay ha"in.
- 15 Ti nan Hentil hinan abablubabluy an adi man-
gulug ay He"a, Apo Dios,
di nun'abituh nan inyammadah a'naan
di ibbadan tagu.
- 16 Mu impattig Apo Dios di ana'ahhamadna an
dumalat nan maphod an panumalyana,
at hiyanan nan nun'abaholan an tatagu
ya diday mun'a'nah nan linut'u'andan
bitu.
- 17 Ya an amin nan nun'appuhiy pangatna ya hay
atoy umayana,

- ya umat goh hinay ma'at hinan Hentil
hinan abablubabluy an nan'ug ay Apo
Dios.
- 18 Mu nan nun'awotwot an tatagu ya adida
ma'aliwan,
ya midat goh ay dida nan hahalimi-
donda.
- 19 At adim ni' iyabulut an ngohoyon da'ah nan
Hentil
ta unmuat humalyaom dida ta pun'alim
nan numbaholanda,
- 20 ya pata'ton dida, Apo Dios,
ta way panginnilaandan dida ya unda
tagu ya anggay.

10

*Hay Luwaluh Pumpabadangan ay Apo Dios**

- 1 Apo Dios, anaad ta bataanan da'min He"a,
ya anaad ta paddungnay un'a mipo"oy
hinan awadan di ligatmi?
- 2 Ti mumpahpahiya nan nun'appuhiy pangatdan
tatagu,
ya paligligatonda nan nun'awotwot,
mu didaat di mun'abituh nan inyammada.
- 3 Ti iyamlongdan ipabagtu nan nun'appuhin ni-
nomnomdan aton,
ya pohpohdondan umam'am,
ya idutandah Apo Dios.
- 4 Ya adida ibilang hi diosda unu nomnomon hi
Apo Dios

* **10:** Bahaom nan duwan footnotes di title di Psalm 9 ta innilaom goh di aat ten psalm.

an dumalat nan nidugah an pumpah-
pahiyaanda.

⁵ Mu gun pumhod damdamay nitaguanda,
ya mumpahpahiyada an adida nom-
nomon nan Uldinmu,
ya undaat goh udot ngongohhoyon an amin
nan buhulda.

⁶ Ya hay ninomnomda ya alyonday,
“Mi'id di nappuhih ma'at ay da'mi an hay
amlongmiy wadah enggana
ti mi'id ahan nappuhih ma'at ay da'mi!”

⁷ Ya hiya ya an amin di hapitona ya idut, ya layah,
ya nan atata'ot,[†]
ya nan nomnomonah ma'at ya nan gulu
ya nan nappuhin ma'at.

⁸ Ya mipo"oydah nan nibataan ta mumbota'dah
maluh hi patayonda
an ta"on un nan mi'id ah baholna.

⁹ Ya umatdah nan layon an mumbota' hi dapopona,
ya hohoddona nan agogohgoh ta wa ay di
paddungnay ma'na ya nungguyuddan
ilayaw.

¹⁰ Ya matu"in nan ma'na ti mabi'bi'ahda ya un
hiya,

¹¹ ya alyon hanan nappuhiy pangatday,
“Mi'id inilan Apo Dios hinan at'aton tu'u
ti nahanian di angahna,
at adi ditu'u tigon!”

¹² At, Apo Dios, moltaom hanan tatagu,

[†] **10:7** Rom. 3:14.

- ya adim ni' aliwan ta badangam nan
agogohgoh!
- 13 Anaad nin ta hanan nappuhiy pangatda ya
pihulon da'a?
Ti hay ninomnomda ya alyonday,
“Adi ditu'u moltaon ay Apo Dios!”
- 14 Mu He"a, Apo Dios, ya i'innilam nan umipaligli-
gat ya umipalungdaya,
at humalyaom dida!
Ya He"ay pangidenolan nan mi'id di abali-
nanda,
ya He"a goh di bumadang hinan nguhu!
- 15 At pogpogom di abalanan nan tatagun mangat
hi nappuhi,
ya moltaom didan dumalat nan nap-
puhin gunda aton ta nangamung unda
ma'amin an mapogpog!
- 16 He"ay Alih mi'id pogpogna,
mu nan tatagun mundayaw hi udum an
dios ya mapogpogdah tun babluymu.
- 17 Apo Dios, inila' an donglom di luwalun nan
mahmo' an tatagu ti al'alu'om dida,
ya abulutom nan odowonda.
- 18 Ya baliwam nan nguhu ya nan ma'abohlan,
at mi'id mahkay di mana'ta'atot ay dida.

11

Hay Pange'koda ay Apo Dios

Hete ya psalm an intudo' David, ya hay intud'ana
ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta.

¹ Hi Apo Dios di paddungnay ihi'uga' hi bumaliw.

- At nibahhaw ayun mangalin ha'in hi
unna' umuy hinan duntug
an umat hinan hamutin umuy mihi'ug hidi
² ti nan nappuhiy ugalida ya indadaanda nan
panadah
pamatoydah nan tatagun nahamad di
ugalida!
- ³ At hay atonmin tatagun nahamad di ugalina
mah un
adi umunud nan tatagun nappuhiy ugal-
idah nan Uldin?
- ⁴ Mu hi Apo Dios an wagwadah nan me'gonan
an Timpluna ya hinan umbunanan wad
abuniyan di mumpapto' an amin hi logom.
Ya i'innilanan amin di ato'aton nan
tataguh tun luta!
- ⁵ Ya Hiya ahan di manamad hinan tatagun na-
hamad di ugalida,
mu boholonan amin nan mangamangat
hi nappuhi!
- ⁶ At Hiyay dumalat hi pumpanggahanah nan gun
mundalang an balah pummoltanan dida!
- ⁷ Immannung an na'ahhamad di aat Apo Dios,
ya pa'appohpohdona nan nahamad an
pangatna,
at nan tatagun nahamad di pangatda ya di-
day middum ay Hiya!

12

Luwaluh Pumpabadangan

Hete ya psalm an intudo' David, ya hay intud'ana

ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta, ya shem-inith* di style nan musicna.

¹ Bumadang'a ni', Apo Dios ti ten mi'idday
na'angang hi mangunud ay He"a
an nun'a'ubahdah tun luta!

² Ti an amin nan na'angang ya gunda ilayahan
nan heneggonda,
ya manu ti maphod di panaphapitda mu
un hay pamalbalida.

³ Pogpogom ni', Apo Dios, hanan maphod di
panaphapitda mu nappuhiy wah nom-
nomda,
ya pogpogom goh nan mumpahpahiya!

⁴ Ti alyonday, "Mahapit ami, at hiyanan nalakan
ihapitanmi nan malgom an tagu ta
abakonmi dida,
at undan way abalinandan mangipadi-
nong ay da'mih nan pohdonmin aton?"

⁵ Mu inalin Apo Dios di,
"Hinamad'un tinnig nan na'na'at hinan
mahmo' ya nun'awotwot an tatagu,
ya dengngol'u nan pumpahpahmo'andah
nan ipaligligatanda,
at ad ugwan ya baliwa' dida ti hiyah ne
hohoddondah ato'!"

⁶ Immannung an nan Tulag Apo Dios ya
na'ahhamad ya makulug
an umat hinan namahmah an silver an
nahibuhibug ta na'ahhamad.

* **12:** Bahaom nan footnote di title nan Psalm 6 ta innilaom di aat ten hapit.

- ⁷ At kulugonmi, Apo Dios, an He"ay manalimun
ay da'mi,
at ipapto' da'mih enggana an ta"on hi un
way mangat hi nappuhin da'mi
- ⁸ an ta"on hi un ay nonononongnay panalda-
landa an e'gonan nan tataguy nappuhin
ato'atonda.

13

Luwaluh Pumpahmo'an hi Badang

Hete ya psalm an intudo' David, ya hay intud'ana
ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta.

- ¹ Apo Dios, unna' dan ahan aliwan hi enggana?
Ya unna' dan goh ahan adi haghaggun-
gon ay He"a?
- ² Ya anuud mah di apogpogan tun punholholtapa'
hi punlungdayaa' hi abigabigat?
Adim ni' iyabulut di gun pangabakan
nan buhul'un ha"in!
- ³ Apo Dios, donglom ni', ya abulutom di luwalu',
ya pabi'ahona' ni' ta adia' matoy
- ⁴ ta adi alyon nan buhul'uy unna' inabak,
ya ta adida umamlong!
- ⁵ Mu ehdol'u nan nidugah an pamhodmu,
ya mun'am'amlonga' an dumalat nan pa-
maliwam ay ha"in.
- ⁶ At ikantaa' He"a, Apo Dios,
ti immannung an maphod di inatmun
ha"in!

14

Nan Anappuhin di Tatagu

Hete ya psalm an intudo' David, ya hay intud'ana ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta.

(Psa. 53:1-6)

¹ Hay punnomnom nan mangamangat hi nappuhi ya mi'id di Dios.

At nidugah an na"appuhiy wah nom-nomda ya nan pangatda,
ya mi'id ah ohan didah mangat hi maphod.*

² Hi Apo Dios ad abuniyan ya u'uhdungana nan tataguh tun luta ta innilaonah un waday oha ay didah nanomnoman an adi manghop an manginnilan Hiya.†

³ Mu mi'id, ti din'ugda Hiya an mi'id ahan ah ohah maphod di pangatna.‡

⁴ Ya inalin Apo Dios di,
“Mid ahan inilan danen mangamangat hi nappuhi
ti unda hay pumpumloh hinan tatagu' hi itanudda,
ya adida munluwalun Ha"in!”§

⁵ Mu nidugah an ta'tandah Apo Dios ti ipattignay atonan mamadang hinan nahamad an mangunud ay Hiya.*

⁶ Ya ta"on hi unda ipadah an mama"ih nan planun di nun'awotwot

* **14:1** Psa. 53:1; Rom. 3:10. † **14:2** Psa. 53:2; Rom. 3:11. ‡ **14:3** Psa. 53:3; Ecc. 7:20; Rom. 3:12. § **14:4** Psa. 53:4. * **14:5** Psa. 53:5a.

mu hi Apo Dios di mangipapto' an man-
alimun ay dida.†

7 Hay luwalu' ahan ya baliwan ni' Apo Dios an
wad Zion nan i'ibba' an holag Israel hinan
buhulda!

At mundenol nan holag Jacob an nan
holag Israel hi un pumhod di aatdan
amin!‡

15

*Hay Maphod hi Aton an Mangunud hinan Po-
hdon Apo Dios*

Hete ya psalm an intudo' David.

1 Apo Dios, hay ngadan di mabalin hi middum ay
He"ah nan Timplum
hidih nan me'gonan an duntug an
wadam?

2 Hay inila' hi middum ya nan nahamad an
un'unnud hinan pohdom,
ya nan maphod di pangatna,
ya nan makulug di hapitona,

3 ya nan adi manapihapit hi ibbanah tagu,
ya nan adi mangat hi nappuhih nan
ni'tunglubna,

ya nan adi manapit hi umipab'on hi ibbana,

4 ya nan mamahiw hinan na"appuhiy pangatnan
tagu mu e'gonana nan tagun mange'gon ay
Apo Dios,

ya nan mangipa'annung hinan itulagna
an ta"on hi un maligatan an mangat,

† 14:6 Psalms 53:5b. ‡ 14:7 Psalms 53:6.

⁵ ya nan mumpa'utang hi ibbanan tagu an adi
mumpatakap,
ya nan adi mangabulut hi lagbuna an
mun'ihliguh nan agguay immannung
hinan mid baholna.

Ya hanan tagun umat hinay pangatna ya adi
nalakan ma'abak!

16

*Luwaluh Pange'koda' ay Apo Dios**

Heten psalm an intudo' David ya miktam.†

¹ Baliwana' ni', Apo Dios, ti He"ay ehdo'u.

² Ya inali' ay Apo Dios di,
“He"ay Apu' ti an amin nan mun'aphod
an wadan Ha"i' ya He"ay nalpuwana!”

³ Ya nan nahamad di atonan mangunud ay Apo
Dios
di pa'appohdo' hi pi'haphapita' ya id-
duma',

⁴ mu nidugah an gun ma'ud'udman di lumung-
dayaan nan tatagun mundayaw hinan bu-
lul.

Mu Ha"i' ya adia' middum ay didah nan
onnganda,

* **16:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih
Messianic an Psalms an mangituduh aat nan Alin Pento' Apo Dios
an umali an ma'alih *Messiah* (hinan hapit di Hudyu) unu *Kristu*
(hinan hapit di iGreece). † **16:** Nan hapit an *miktam* ya hapit
di Hudyu, ya ad ugwan ya mid nanginnilah pohdonan ibaga. Mu
mid mapto' ya hiyah ne ohan aat di aton an muntukal an umat hi
panglotan, unu mahaluyud, unu ul'ulodyon, unu gagan.

ya adi' goh dayawon nan bululda.

⁵ He"a, Apo Dios, di paddungnay tawid'u,
ya idatmun amin di mahapul'u,
ya He"ay okod hi nitagua'.

⁶ Ya do'ol di amaphoda' hi impabnohmun Ha"in
ti maphod di indatmuh nitagua'.

⁷ At idaydayaw'uh Apo Dios an mangitudtuduh
nan maphod hi ato'
an ta'on hinan mahdom ya gunna
ipanomnom ay Ha"in nan Tuguna.

⁸ Ya inila' an hi Apo Dios ya wagwadan Ha"in,
at malenggopa' an mi'id al'alin Ha"in.‡

⁹ At hiyaat unna' mun'am'amlong
ti minaynayun di alenggopa' an mi'id ah
ma'at hi nappuhi§

¹⁰ ti inila' an adim iyabulut di ataya',
ya umat goh an adim iyabulut di idduma'
an baalmuh nan wadan di lennawan
nan nun'atoy.*

¹¹ Ya gunmu ipa'innilan Ha"in di ato' an mi'tagun
He"ah mid pogpogna,
ya nidugah di pun'am'amlonga' ti wag-
wagda'an Ha"in.†

17

Hay Luwalun David

Hete ya psalm an inluwalun David.

¹ Donglom ni' ahan di luwalu', Apo Dios.

‡ 16:8 Ac. 2:25. § 16:9 Ac. 2:26. * 16:10 Ac. 2:27; 13:35.

† 16:11 Ac. 2:28.

- Iluwalu' an badangana' ni' ahan ta nan
nahamad di ma'at ay ha"n,
ya immannung an nan inluwalu' ya makulug
an hay nalpuh nomnom'u ya puhu'.
- ² Ya ibilanga' ni' an mi'id di bahol'u
ti He"a ya inilam nan tatagun nahamad
di aatda.
- ³ Ya i'innilam di wah puhu' ya nomnom'u ti ta"on
hinan mahdom ya tapngana',
mu mi'id di inah'upam hi nappuhih aat'u,
ya topngo' di ato' an humapit ta adia' mum-
bahol.
- ⁴ Ya inunud'u nan Tugunmu,
at agguy'u inyunnud hinan ato'aton nan
tatagun mi'pattoy ya nan mangaman-
gat hinan numbino'ob'on an nappuhi
- ⁵ ti inaynayun'un mangun'unud ay He"a,
ya mi'id ah imbahhaw'uh nan Tugunmu.
- ⁶ Ya manu ay munluwalua' ay He"a, Apo Dios, ti
inila' an abulutom,
at ihamadmu ni' an donglon nan
iluwalu'.
- ⁷ At ipattigmu nan nidugah an pamhodmuh nan
pamaliwam ay ha"n,
ya dumalat goh nan abalinam ya bali-
wam nan mumpabadang ay He"a
ta mi'id di nappuhih aton nan buhuldan dida!
- ⁸ At halimunana' an ipapto' ahan,
ya baliwana' an umat hi aton di hamuti
an paddungnay obobana'
- ⁹ hinan mamohol ay ha"n

an nan buhul'un wah nan nunlene'woh
an mamhod an mamatoy ay ha"in.

10 Ti mi'id di homo'da,
ya mumpahpahiyadan humapit.

11 Ya wagwadada an unu'unudona'
ta hahalepatanday pampapandan ha"in.

12 Ti umatdah nan munhinaang an layon an ma-
mannod ay ha"in ta pumbi"ia'.

13 At umali'a ni' ahan, Apo Dios, ta hanggaom tun
buhul'u ta abakom dida,
ya usalom nan hanggapmu ta baliwana'
hi aton hanan nappuhiy pangatdan
tatagu!

14 Baliwana' an dumalat nan nidugah an abali-
nam, O Apo Dios,
hinan tatagun hay gamgamonda ya an
amin nan numbino'ob'on an wah tun
luta ya anggay.

Mu inila' an idatam nan tatagun nahamad di
ugalidah tanudda ta adida munhinaang,
ya ta'on un nan imbabaluyda ya
mun'olog di tanudda ti mipabnoh
ay diday inadangyanda.

15 Ya ha"in ya mundenola' hi un'u tigon nan
angahmu ti mi'id di inat'uh nappuhi,
ya wa ay ta mamahuana' ya
mun'am'amlonga' an mamannig hi
aatmu.

18

Hay Ingkantan David hidin Nangabakana

Hete ya psalm an intudo' David an baal Apo Dios, ya hay intud'ana ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta, ya hay ipa'innilana ya nan namaliwan Apo Dios ay hiyah an amin hinan buhulna ya hinan Alin hi Saul. An inalinay:

(II Sam. 22:2-51)

¹ Pa'appohpohdo' He"a, Apo Dios, an nangidat hi bi'ah'u!

² Hi Apo Dios ya ay batun nahamad hi ipo"oya' ta mabaliwana'.

Hiya an nangibaliw ay ha"in hinan buhul'u ya umat goh hinan nahamad an allup unu hapiaw an mananin ha"in.

Nidugah di abalinanan mangibaliw ay ha"in ti umat nongkay hi batu an nahamad hi ipo"oyan!*

³ At hi Apo Dios an nahamad hi madayaw di numpabadanga',
ya immannung an binaliwana' ay Hiyah nan buhul'u.†

⁴ Ti hidin hi'ihitangan ataya' ya paddungnay unna' inloblob hinan do'ol an puma"i,‡

⁵ ya paddungna goh di tali an nibobod ay ha"in unu hulu ta nahulua' an mi'id di ato' an lumayaw.§

* **18:2** II Sam. 22:2-3. † **18:3** II Sam. 22:4. ‡ **18:4** II Sam. 22:5.

§ **18:5** II Sam. 22:6.

- 6 At gapuh nan nidugah ahan an numanomnoma'
ya numpahpahmo'a' ay Apo Dios,
at dengngolnay luwalu' hidih nan Tim-
pluna.*
- 7 Ya gapuh bohohnah nan buhul'u ya immalyog
tun luta,
ya ta'on nan nipognadan di duntug ya
niwogot.†
- 8 At paddungnay mun'ahu' di olongna,
ya waday apuy hi bimmuhu' hi timidna
an gumhob.‡
- 9 Ya piniwa'nad daya ta nun'ohop an inggatinah
nan ma"ang'angingitit an bunut.§
- 10 At nilugan hinan muntadyapan an cherubim
an pun'iyaddib di mabi'ah an tuyup.*
- 11 An nale'woh di odolnah nan ma"ang'angitit an
bunut an napnuh udan.†
- 12 Mu dumalat nan nidugah an humiliana ya
nidugah an umanilat,
ya nun'a'agah di o"ongol an dalallu ya
nan mundalang an apuy.‡
- 13 Hiya an na'abbagbagtun Dios ya hay oha goh hi
umatan di bungotna ya ay idul,§
- 14 at nun'ipalayawna nan buhul an dumalat hinan
ilat an paddungnay nun'ipananan dida.*
- 15 Ya namaganan nan baybay ta ma"attig di do-
pona,

* **18:6** II Sam. 22:7. † **18:7** II Sam. 22:8. ‡ **18:8** II Sam. 22:9.
§ **18:9** II Sam. 22:10. * **18:10** II Sam. 22:11. † **18:11** II Sam.
22:12. ‡ **18:12** II Sam. 22:13. § **18:13** II Sam. 22:14. * **18:14**
II Sam. 22:15.

ya ta'on nan pognad tun luta ya
nun'abudhan an dumalat goh nan
nidugah an boholna!†

16 Ya ta'on un wad abuniyan ya paddungnay nun-
luung ta ginuyuda' hinan bunol di danum.‡

17 Ta binaliwana' ay Hiyah nan mun'abi'ah ya
nan ma'abohhol an buhul'u an nidugah di
abalinanda ya un ha"in.§

18 Ti hidin gutud di nunligligata' ya immaliday
buhul,
mu binaliwana' ay Apo Dios.*

19 Ya manu ay binadangana' ya binaliwana' ay
Hiyah nan atata'ot an ma'at ay ha'in
ti umamlong ay ha'in.†

20 Ti miyunnudan hinan nahamad ya maphod an
pangat'uy inatnan ha'in‡

21 ti inunud'u nan Tuguna an agguy'u inat nan
nappuhi ta agguy'u din'ug Hiya.§

22 Ya an amin din inyuldina ya immannung an
inunud'u an agguy'u nginohoy,*

23 ya inilanan mi'id di numbahola' ay Hiya.†

24 At hiyanan indatna an Dios di lagbu' an miyun-
nudan hinan nepto' an aat'u
ti maphod di nangibilanganan ha'in.‡

† 18:15 II Sam. 22:16. ‡ 18:16 II Sam. 22:17. § 18:17 II Sam.
22:18. * 18:18 II Sam. 22:19. † 18:19 II Sam. 22:20. ‡ 18:20
II Sam. 22:21. § 18:21 II Sam. 22:22. * 18:22 II Sam. 22:23.
† 18:23 II Sam. 22:24. ‡ 18:24 II Sam. 22:25.

- 25 Ti minaynayun di pangipapto' Apo Dios hinan
tatagun mangedenol ay Hiyah enggana,
at maphod di atonah nan maphod di
pangatda. §
- 26 Ti nahamad di atonah nan maphod di ugalina,
mu moltaona nan mangat hi nappuhi.*
- 27 Ya nan mumpa'ampa ya baliwana,
mu nan mumpahiya ya diday
mipa'ampa. †
- 28 Ya nipaddung hi Apo Dios hi dilag'u
ti ipapatalna nan adi maphod an pun-
nomnom'u. ‡
- 29 Ya Hiya ay di bumadang ay ha"in ya abalina' an
abakon nan mangubat ay ha"in,
ya Hiya ay di pi'yibba' ya abako' dida an
ta"on un na'allup di babluyda! §
- 30 At Hiyay ay hapiaw an mananin amin hinan
mihi'ug ay Hiya
ti na'ahhamad nongkay di aatna an
ipa'annungnan amin di ibagana.*
- 31 Hiya ya anggay di Ap'apu,
ya Hiya ya anggay di mipaddung hinan
batu an abaliwan tu'u. †
- 32 Hiyay Dios an alpuwan di bi'ah'u,
ya Hiyay mangipaphod hi aat'u ta na-
hamad. ‡
- 33 Ya Hiya nongkay di mangidat hi abalina' an
tumagtag an umat hi amabi'ah di ulha

§ 18:25 II Sam. 22:26. * 18:26 II Sam. 22:27. † 18:27 II Sam.
22:28. ‡ 18:28 II Sam. 22:29. § 18:29 II Sam. 22:30. * 18:30
II Sam. 22:31. † 18:31 II Sam. 22:32. ‡ 18:32 II Sam. 22:33.

- ta umuya' mipo"oy hinan ata'nang an
duntug ta mabaliwana'.§
- 34 Ya idatnay abalina' an mi'gubat ta olog'un
oladon di gambang an pana.*
- 35 At hiyanan nangabakona',
ya impabagtua' an gapuh badangnan
ha"in.†
- 36 Ya gapuh nangipapto'anan ha"in at paddung-
nay agguya' nihungpul hinan dalan!‡
- 37 Mu ha"in di numpamdug ay dida ta engganay
un'u numpatoy didan amin.§
- 38 At hiyanan mid mangiballoh*
- 39 ti indatnay bi'ah'un ni'gubat ta inabak'u nan
buhul'u.†
- 40 Ya impata'otna dida ta limmayawda,
at numpatoy'u didan ma'abohhol ay
ha"in.‡
- 41 Ya hidin nanganapandah bumadang ay dida ya
mi'id,
ya ta"on unda numpahpahmo' ay Apo
Dios mu agguyna binaliwan dida.§
- 42 At hiyanan numpatoy'u dida an paddungnay
un'u nunggumu' dida
ta engganay unda numbalin hi hupu' unu
pito' hinan kalata!*

§ 18:33 II Sam. 22:34. * 18:34 II Sam. 22:35. † 18:35 II Sam.
22:36. ‡ 18:36 II Sam. 22:37. § 18:37 II Sam. 22:38. * 18:38
II Sam. 22:39. † 18:39 II Sam. 22:40. ‡ 18:40 II Sam. 22:41.
§ 18:41 II Sam. 22:42. * 18:42 II Sam. 22:43.

- 43 At immannung an binaliwana' ay Apo Dios
hinan nangohoy an tatagu
ta numbalinona' hi ap'apun di tataguh
nan abablubabluy an ta'on hinan ag-
guy nanginnilan ha"i[†].
- 44 Ya an amin di ibaga' ya unudonda[‡]
- 45 ti din buhul'u ya wumogwogdan
mumpangabuhu' hinan nipo"oyanda
ta umalidan mumpa'amp[§]an ha"iⁿ.
- 46 At madayaw hi Apo Dios an wagwadah eng-
gana!
Hiyay ay batu an nahamad hi ihi'ugan an
mamaliw ay ha"iⁿ!*
- 47 Hiya nan Dios an mangiballoh hinan buhul'u,
at numbalinona' hi ap'apuh nan
abablubabluy[†]
- 48 ti binaliwana' hinan aton nan mun'abungot an
buhul'u,
at impabagtua'.[‡]
- 49 At hiyanan nan anabagtun Apo Dios di hapi-
hapito' hinan tataguh nan abablubabluy,
ya ikankanta' goh di pundayaw'un Hiya[§]
- 50 ti nangabakona' an alin pento'na,
ya impattignay anidugah di homo'nan
ha"iⁿ an hi David ya hinan holag'uh
enggana!*

[†] 18:43 II Sam. 22:44. [‡] 18:44 II Sam. 22:45. [§] 18:45 II Sam.
22:46. * 18:46 II Sam. 22:47. [†] 18:47 II Sam. 22:48. [‡] 18:48
II Sam. 22:49. [§] 18:49 II Sam. 22:50; Rom. 15:9. * 18:50 II
Sam. 22:51.

19

Hay Nipattigan di Anabagtun Apo Dios an Dumalat nan Limmuna

Hay intud'an David eten psalm ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta.

¹ Nan wad abuniyan an limmun Apo Dios di mangipa'innilah nan anabagbagtuna
ya nan udumnan numbino'ob'on goh an limmuna.

² Ya abigabigat ya amahdomahdom ya wagwah didan mangipa'innilah nan anabagbagtuna,

³ ya madngol di hapitonda an amin hi alutaluta

⁴ ti nan aatday panginnilaan an amin nan tataguh tun lutah anabagbagtun Apo Dios,
mu paddungnay gunda humapit ta nangamung hinan pingit tun luta.*

Ya limmun Apo Dios ad daya ta way ihinan nan algaw

⁵ an gun bumuhu' hi abigabigat an umat hi lala'in malhin an ma'amlong
unu umat hinan mi'yabbak an ihihi'alnay tumagtagana.

⁶ Ya bumuhu' nan algaw hinan buhu'ana,
ya innaynayunan mahlimahlig ta nangamung hinan a'unugana,
ya wa ay ta pumtang ya mi'id ah ohah adi munle'nah nan lahuna.

⁷ Nan Uldin Apo Dios ya na'ahhamad an ipaphodnay punnomnoman nan tagu,

* 19:4 Rom. 10:18.

ya nan tudtuduna ya medenol ti hiyay
anomnoman nan tagun nakudang di
nomnomna.

⁸ Makulug nan Tugun Apo Dios ya umipadenol,
ya makulug nan Mandalna ti
paphodonay punnomnoman.

⁹ Hay pundayawan ay Apo Dios ya ma"aphod,
ya mid ahan apogpogana,
ya immannung nan intuguna an
na'ahhamad.

¹⁰ Ya nabalul ahan hanan Tuguna ya un nan
namahmah an balitu',
ya paddungnay ma'allameehda ya un
nan namahmah an danum di iyu'an.

¹¹ At nan Tugunmu ya hiyay namadan ay ha"in an
baalmu, Apo Dios,
ya nan pangun'unada' ya ongol di alag-
bua'.

¹² Mu umu'uddum ya mid ma'amtanmin taguan
nibahhaw ami,
at aliwam ni' di bahol'u an nipo"oy.

¹³ Ya badangana' ta adi' aton nan inila' an ibah-
hawa',
ya adim ni' iyabulut an hanan
impa'engha' an pumbaholan ya
munnononnong ay ha"in
ti pohdo' ahan an mapogpog nan gun'u pan-
gatan hi nappuhi!

¹⁴ Apo Dios an paddungnay batu an punhi'uga' ya
baliw'u,

nan hapihapito' ni' ya nan gun'u nom-
nomnomon ya miyunnudan hinan po-
hdom an mangipa'amlong ay He"a.

20

Hay Luwaluh Umabakan

Hete ya psalm an intudo' David, ya hay intud'ana
ya nan ap'apun di muntudtunduh kanta.

¹ Hi Apo Dios ni' di bumadang ay he"ah nan gutud
di aguguluwam,
ya Hiya ni' an Dios Jacob di mamaliw goh
ay he"a.

² Ya hidih nan Timplunah nan Duntug an Zion ya
Hiya ni' di bumadang ay he"a.

³ Ya olom ni' ya nomnomonan amin nan
ene'nongmun Hiya,
ya namama ni' an umamlong hinan
Onong an Moghob an ene'nongmun
Hiya.

⁴ Ya idatna ni' an amin nan pohdom,
ya iyabulutna ni' an amin nan ninom-
nommuh ma'at

⁵ ta it'u'min umamlong hinan pangabakam,
ya umanla amin mangipabagbagtun Apo
Dios an dumalat di pangabakam.
Abuluton ni', Apo Dios, an amin nan odowom
ay Hiya.

⁶ Ad ugwan ya inila' an hi Apo Dios ya halimu-
nanan ibaliw nan alin pento'na,
ya hidih nan wadanad abuniyan ya don-
glonay luwalun nan pento'nan ali,

- ya badangana hiyan amin hinan pi'gubatana
an dumalat nan nidugah an abalinana.
- 7 Nan udumna ya mumpahiyadan ehdolda nan
kalesadan mi'gubat,
ya nan udum goh ya ehdolda nan
kabayuda,
mu hay ehdolmi ya nan abalinan Apo Dios an
Diosmi!
- 8 At hanan tatagun mangehdol hinan umat hina
ya umatdah nan nun'atu" in an mid ologdan
tuma'dog,
mu da'mi ya gun ami bumi'ah.
- 9 Apo Dios, pangabakom ni' nan alimi,
ya badangan da'mih nan pumbaganmih
badangmu!

21

*Hay Punyamanan hi Umabakan**

Hete ya psalm an intudo' David, ya intud'ana nan
ap'apun di muntudtuduh kanta.

- 1 Apo Dios, umamlong nan ali[†] an dumalat nan
nidugah an abalinam
ti He"ay bumadang ay hiyan mangabak
hinan buhulna.
- 2 Ya inabulutmu din inluwalunan He"a,
ya indatmun amin nan penhodna.
- 3 Ya do'ol di wagahmun hiya,

* **21:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih
Messianic an Psalms an mangituduh aat nan Alin Pento' Apo Dios
an umali an ma'alih *Messiah* (hinan hapit di Hudyu) unu *Kristu*
(hinan hapit di iGreece). [†] **21:1** Nan Alin hi David di humapit,
ya hapitonay aat di Diosna ya nan odolna (verses 1-7).

- ya inuklupam hiyah namahmah an bal-
itu'.
- ⁴ Endawnan He"ay dumu'du"oyan di ataguana,
ya inabulutmu ti indatmuy adu"oy hi
ataguanah enggana.
- ⁵ Ya me'gonan ahan henen ali,
ya nundongol di aatna ti hiyay
nangabakom.
- ⁶ Ya immannung an munnononnong nan wagah-
mun hiya,
ya nan i'iddumam ay hiyay anidugah di
umamlongana.
- ⁷ Ti He"an na'abbagbagtun Dios di ehdol nen ali ti
nidugah di pamhodmun hiya,
at mid al'alín hiyah enggana.
- ⁸ Ya He"a, Apo Dios,‡
ya tiliwom an amin nan buhulmu an
dumalat nan abalinam,
- ⁹ ya nan gutud di umaliám, Apo Dios,
ya aminom an ubahon dida an umat
hinan aton di ongol an apuy an gohbo-
nan amin dida.
Ya umannung an ubahom dida an dumalat
nan nidugah an bungotmu,
- ¹⁰ ya ta"on goh nan holagdah udum hi algaw ya
ubahom dida
ta mi'id ah ma'angang hitun luta.
- ¹¹ Ya ta"on hi unda mumplanuh nappuhíh aton-
dan He"a

‡ **21:8** Nan tataguy humapit hi aat nan alida, mu nan alín hapi-
tonda ya nan Alín Pento' Apo Dios an hi Jesu Kristu (verses 8-13).

- mu mi'id di ologda damdaman
mangabak
 12 ti mumpangalayawdah nan pamanaam ay
dida.
 13 At He"ay ipabagbagtumi, Apo Dios, an dumalat
nan umipanoh'an ina'inatmu,
ya idaydayaw da'a an dumalat nan
nidugah an abalinam!

22

*Hay Pumpahpahmo'an ya Pundayaw ay Apo Dios**

Hete ya psalm an intudo' David, ya hay intud'ana
ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta, ya hay
tunena ya "Nan Babain Ulah Helhelong."

- 1 Anaad ahan, Apo Dios an Dios'u, ta inganuya[†]
an adia' badangan,
ya adim dongdonglon tun pumpahpahmo'a'?
 2 Ya gunna' munluwalun mumpahmo' ay He"ah
nan mapatal ya nan mahdom,
mu adia' badangan, at ten numanom-
noma'.
 3 Mu He"a damdama an me'gonan an Dios di
idaydayawmin holag Israel
 4 ti He"ay enehdol din o'ommodmih din peng-
hana,
at binaliwam dida.

* **22:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih
Messianic an Psalms an mangituduh aat nan Alin Pento' Apo Dios
an umali an ma'alih *Messiah* (hinan hapit di Hudyu) unu *Kristu*
(hinan hapit di iGreece). † **22:1** Mat. 27:46.

5 Ya din gunda numpahmo'an ay He"a ya binali-
wam dida,
at agguyda nadismayah nangehdolan-
dan He"a.

6 Mu Ha"in ya umata' hi olang an bo'on tagu
ti unna' atog pahipahiwon ya
langkalangkakan.

7 Ya an amin nan mannig ay Ha"in ya unna'
hinhannulon,
ya pumpadngolan,
ya wimmigiwigigdan Ha"i‡

8 an alyonday, "Nundenol ay Apo Dios,
at okod hi Apo Dios an mamaliw ay Hiya
ti Hiyay pa'appohpohdona!"§

9 Mu He"ay nanalimun ay Ha"in an nete"ah din
nitungawa',
ya din a'eppola"u ya pinilia' ta He"ay
ehdol'u.

10 Ya He"ay nanalimun ay Ha"in an nete"ah din
nitungawa',
at He"ay Dios'u.

11 At adia' ni' taynan ti mi'id di bumadang ay Ha"in
hinan gutud di punligata' an anggay He"a,

12 ya ten li'ubona' hinan do'ol an buhul'u
an umatdah nan atap an a'animal hi
inalahan,

13 ya umatda goh hinan humeeheel an layon
an nidadaandan umihabhab.

14 Ya ten mi'id ah bi'ah'u an paddungnay danum
an nehepyat,

‡ 22:7 Mat. 27:39. § 22:8 Mat. 27:43.

ya ay nun'akumhun amin di tunggal'u.*

Ya na'utaw di nomnom'u an ay lilin an
ma'anang.†

15 Ya namaganan di bagang'u‡ an umat hi hupu,
ya tun dila' ya nipuyut hi
tangngutangngu' ti ingnganuya' ay
He"a ta matoya'.

16 Ya li'ubona' hinan buhul'u
an umatdah ahuh inalahan an puntupig-
day ngamay'u ya hu'i'.§

17 At mun'attig di tunggal'u,
ya umamlong nan buhul'un mamannig
ay Ha"in.

18 Ya pun'alada nan lubung'u an unda iyu'nuh ta
nangamung di mangngal.*

19 At adia' ni' taynan ay He"a, Apo Dios, ta unmuat
ni' idat di bi'ah'u,
ya punnaudom ni' an mamadang ay
Ha"in.

20 Ya baliwana' ta adia' patayon hinan buhul'u
an umatdah ahuh inalahan,

21 ya ibaliwa' ni' goh hinan atata'ot an layon
ya hinan manilhig an bakah inalahan

22 ta way ato' an mangulgud hinan aat di
ina'inatmuh nan i'ibba',
ya hinan way a'am'amungan nan tatagun
mundayaw ay He"a.†

23 Ya alyo' goh di,

* 22:14 Psa. 34:20. † 22:14 Jn. 19:34. ‡ 22:15 Hay pohdonan
ibaga ya mid bi'ahna. § 22:16 Jn. 19:37. * 22:18 Lk. 23:34; Jn.
19:23-24. † 22:22 Heb. 2:12.

- “Da'yun mundayaw ya un'unnud ay Apo
Dios,
ya ulgudonyuy a'al'alyana ya nan a'e'gonana!
- 24 Ti agguyna hiniganan unu ingnganuy nan ma-
ligligatan,
ya agguyna goh din'ug dida,
ya badangana nan mumpabadang ay Hiya.”
- 25 At hinan gutud di a'amungan nan tatagun mun-
dayaw ay He"a
ya He"ay idaydayaw'u ya ipa'annung'u
din intulag'un e'nong ay He"a
- 26 ta mangan nan nun'awotwot, ya mun'abhugda,
ya mundenol an amin nan mundayaw ay
He"a.
At hay amlong ni' di munnononnong ay dida!
- 27 Ya an amin ni' nan Hentil hinan abablubabluy
hitun luta ya nomnomonda ta He"an Dios
di dayawonda
- 28 ti He"ay okod an mumpapto' an amin hinan
tataguh tun abablubabluy hitun luta.
- 29 Ya an amin nan adadangyan an tataguh tun luta
ya ta"on nan magadyuh di atayana
ya munhippida ta dayawondah Apo Dios.
- 30 Ya dayawon ya innilaonday aatnah nan
numbino'ob'on an holag di tatagu,
ya ta"on nan a'apudah pidwa.
- 31 At ta"on un hanan agguay nitungaw
ya mipa'innila goh ay diday aat di
bimmaliwan Apo Dios.

23

Hi Apo Dios an ay Mumpahtul

Hete ya psalm an intudo' David.

- ¹ Hi Apo Dios di manalimun ay ha"in,
at idatnan amin di mahapul'u.
- ² Ya hinan wadan di mumballun do'ol an holo' di
paddungnay pun'ebaya'
an neheggon hinan ginnaw an awadan di
maphod an danum.
- ³ Ya gunna idat di bi'ah'u,
ya gunna' ipadutu' ta nan nepto' di un-
udo' ta way ipabagbagtuana.
- ⁴ Ya ta"on hi unna' munligligat an hi'ih'i'tangan
hiyay ataya' mu adia' tuma'ot ti wagwada'a,
at nan hul'udmuy mamaliw ay ha"in.
- ⁵ Ya indadaanana' hinan ma'an ya ma'inum an
titiggon nan buhul'u.
Ya hiniitam nan ulu' hi lana,
ya indatmuy do'ol hi inumo'.
- ⁶ Immannung ahan an dumalat di amaphodmu ya
nan pamhodmun ha"in
ya minaynayun an wagwagda'ah abiga-
bigat hitun atagu',
ya minaynayun an gunna' mundayaw ay
He"ah nan Timplum.

24

*Hi Apo Dios di Na'abbagbagtun Ali**

* **24:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Messianic an Psalms* an mangituduh aat nan Alin Pento' Apo Dios an umali an ma'alih *Messiah* (hinan hapit di Hudyu) unu *Kristu* (hinan hapit di iGreece).

Hete ya psalm an intudo' David.

¹ Tun luta ya an amin nan wah tun luta ya hakup
Apo Dios,[†]

² ya hanan limmuna ya nipognad hinan baybay.

³ At ngadan udot di way biyangnan umuy hinan
me'gonan an duntug Apo Dios,
ya ngadan di way biyangnan humigup
hinan Timpluna?

⁴ Hay miyabulut ya ammuna nan nahamad di
aatnan tagu an maphod di pangatna ya
nomnomna,
ya nan adi mundayaw hi bulul,
ya nan adi munhapatah nan agguy imman-
nung.

⁵ Ya nan tagun mangat hi umat hina ya hiyay
wagahan Apo Dios ta baliwana,
ya ibilangnah maphod,

⁶ at nan tagun umat hinay aatna di middum ay
Apo Dios an din dinayaw Jacob.

⁷ Ibughulyu hanan pantaw hidin penghana ta
humigup nan na'abbagbagtun Ali![‡]

⁸ Mu hay ngadan ne han nabagbagtun Ali?
Hi Apo Dios an nidugah di abalinana ya
mangab'abak!

[†] 24:1 I Cor. 10:26, 28. [‡] 24:7 Nan ohan nidugah an pantaw ad
Jerusalem an ma'alih nan Pantaw hi Appit hi Buhu'an di Algaw
ya agguy nibughul hi nabayag ti paddungnay nahamintu ta adi
mabalin an mibughul. Ya henen pantaw ya miyuy hinan gettaw di
Timplun Apo Dios. Mu ihnay ugalin nan Hudyu an mitatangnob
ta engganah un umali nan Alin Pento' Apo Dios.

- 9 At ipidwa' an mangalih ibughulyu hanan
pantaw hidin penghana ta humigup nan
na'abbagbagtun Ali!
- 10 Mu ngadan ne han nabagtun Ali?
Hi Apo Dios an nidugah di abalinana ya
mangab'abak!

25

*Hay Luwaluh Pumpabadangan ay Apo Dios**

Hete ya psalm an intudo' David.

- 1 Apo Dios, He"ay gun'u punluwaluan ya daya-
won,
- 2 ya He"ay pangiyokoda' an Dios'u.
Ya adim ni' iyabulut di pangabakan nan
buhul'un ha"in,
ya adim ni' iyabulut an mabainana'.
- 3 Ta mi'id ni' di ohah nan mundayaw ay He"ah
mabainan,
mu hay bainom ya nan adi mangngol an
nangohoy ay He"a.
- 4 Ituduwana' ni', Apo Dios, ta nan pohdom di
hiyay ato',
- 5 ya ituduwana' ta unudo' nan amakulugmu ti
He"ay Dios an mamaliw ay ha"in,
ya He"ay gun'u pundenolan.

* 25: Nan mahhun an lettran di alphabet di Hudyu an *A* ya hiyay te"an di letrah nan mahhun an verse, ya nan miyadwan lettran di alphabetda an *B* ya hiyay te"an di letrah nan miyadwan verse. Ya minaynayun nan mahayhaynod an hinohhan lettran di alphabetda an mete'ah *A* ta engganay *taw* hi egpongana, ya duwampulu ta han duway lettran di alphabetda.

- 6 Nomnomom ni', Apo Dios, din ama'uyam hinan tatagum
ya din anidugah di pamhodmun didah
din hopapna,
- 7 at adim ni' nomnomon nan do'ol an numbahola'
ya din adi' pangngolan hidin a'unga',
ya adia' ni' aliwan, Apo Dios, an dumalat
nan nidugah an pamhodmu ya nan amaphodmu.
- 8 Immannung ahan an maphod'a, Apo Dios, ti nahamad di pangatmu,
ya ituduwam nan nun'abaholan hi maphod hi unudonda.
- 9 Ya ituduwam goh nan mumpa'ampan tataguh
nan maphod an atonda ta nan pohdom di unudonda.
- 10 An amin di atom ya ma'ulay'a,
ya munnanannong nan pamhodmuh
nan mangunud hinan Uldinmu.
- 11 Apo Dios, ipa'annungmu din inalim
ta aliwam ni' nan do'ol an bahol'u ta way ipabagbagtuam.
- 12 Ya ta"on un nan tagun mange'gon ay He"a, Apo Dios,
ya ituduwam hi maphod hi unudona.
- 13 At gunmu wagahan hiya ta pumhod di nitaguana,
ya tawidon nan imbabaluyda nan luta an din nitulag hi midat ay dida.
- 14 Ya ligwam nan tatagun mundayaw ay He"a,
ya diday pangipa'innilaam an imman-nung nan Tulagmu.

- 15 Ya He"ay gun'u pumbagan hi badang
ti He"ay gun mangibaliw ay ha"in hinan
pangatandah nappuhin ha"in.
- 16 At nomnomona' ni' ay He"a, Apo Dios, ta igo-
hgohana'
ti ten mid bumadang ay ha"in an ten
maligligatana'!
- 17 Ya ten nidugah an gun ma'ud'udman di nu-
manomnoma',
at ibaliwa' ni' hitun punholholtapa'!
- 18 At tigom ni' tun numanomnoma' ya tun punhol-
holtapa',
ya aliwam ni' goh an amin nan bahol'u!
- 19 Ya tigom goh an gun dumo'ol nan mi'buhul ay
ha"in
ya nan anidugah di atondan mamohol ay
ha"in!
- 20 At baliwana' ni' ay He"a ta mid al'alín ha"in,
ya adim ni' iyabulut an mabainana' ti
He"ay paddungnay ihi'uga'.
- 21 Ya inila' an na'ahhamad'a ya ma"aphod'a,
at ipapto'a' ni' ti He"ay edenol'u.
- 22 At baliwan ni' ahan da'mín amin an holag Israel
hinan numbino'ob'on an ligatmi, Apo
Dios!

26

*Hay Luwalun David hi Aat di Anahamadnan
Apo Dios*

Hi David di nangitudo' eten psalm.

- ¹ Apo Dios, ipa'innilam di aat di anahamad'u ti
nan immannung di ina'inat'u,
ya adia' ahan munduwaduwah nan
pangehdola' ay He"a.
- ² At tapngana' ya hamadona', Apo Dios,
ta innilaom di aat'u ya nan wah nom-
nom'u
- ³ ti inila' an minaynayun nan nidugah an
pamhodmun ha"in,
ya ten inaynayun'un unudon nan Tu-
gunmu.
- ⁴ Ya adia' ahan middum hinan ahilalayah ya hi-
nan bumalbal,
- ⁵ ya pahiwo' nan tatagun nun'appuhiy pangatda,
at adia' ahan umuy mi'yib'ibun ay dida.
- ⁶ Apu, ihua' di ngamay'u ta pangimmatunan an
mid ahan inat'uh nappuhi,
ya unna' umalih nan pun'onngan an
mundayaw ay He"a.
- ⁷ Ya it'u"uy kanta' hi pangipabagbagtua' ay He"a,
ya ulgudo' nan numbino'ob'on an
mun'aphod an inatmu.
- ⁸ Immannung an pa'appohpohdo' nan Abung an
ihinam, Apo Dios,
ti hidiy pannigan nan tataguh anidugah
di abalinam.
- ⁹ Ya adia' ni' itagam an pi'yubah hinan
nun'abaholan,
ya adia' goh iddum hinan amoltaan nan
pumatopatoy
- ¹⁰ ti hanan gun mangat hi nun'appuhi ya
mumpalagbudah nan pangatandah
nappuhi.

- 11 Mu ha"i'n ya maphod di ina'inat'u,
at hom'ona' ni' ta baliwana'.
12 At ihamad'un umunud ay He"a an ta"on un way
ma'at,
at hinan a'amungan nan tatagum an
mundayaw ay He"a ya He"ay iday-
dayaw'u.

27

Hay Luwaluh Ipabagbagtuan Apo Dios

Hi David di nangitudo' eten psalm.

- 1 He"a, Apo Dios, di mamatal an mangipapto' ay
ha"i'n,
ya He"a goh di baliw'u, at hiyanan mi'id
ta'ta'.
Ya He"ay ihania' hitun atagu', at hay ta'ta'
mah?
2 Ya wa ay ta umali nan nun'appuhiy pangatdan
mamatoy ay ha"i'n
mu un at goh diday paddungnay ma-
pulig.
3 Ya ta"on hi unna' li'ubon hinan do'ol an tindalu
ta buhulona'
mu adia' tuma'ot ti He"a, Apo Dios, di
ehdol'u.
4 Wada ahan han pohdo' an ibaga ay He"a, Apu:
iyabulutmu ni' di punnononnga'
hinan Abungmun mundayaw ya
munluwalun He"a eten atagu'
ta innilao' nan nidugah an amaphodmu ya
nan umipanoh'aam.
5 At nan ipaligligata' ya halimunana',
ya ipo"oya' hidih nan Timplum,

at mid al'alín ha"ín an paddungnay unna'
ipattu' hinan pa"ata'nang an batu.

- ⁶ At an amin nan buhul'u ya apputo' dida.
Ya it'u"u nan pun'am'amlonga' an
mun'onong hinan Timplum,
ya ikantaa' an ipabagbagtu He"a an Dios.

- ⁷ At donglom ni' tun luwalu', Apu,
ya hom'ona' ta abulutom nan ibaga'.

- ⁸ Ya inali' hi nomnom'uy,
"Mahapul an hi Apo Dios di
pangiluwalua!"
Ya immannung an hiyay ato' ta Hiyay
pangiluwalua'!

- ⁹ At adia' ni' du'gon an baalmu,
ya adia' bohohon ti He"ay gun bim-
madang ay ha"ín!
Ya He"ay Apu' an mamaliw ay ha"ín,
at adia' ni' taynan.

- ¹⁰ At ta"on hi unna' inganuy ay da aman ina
mu He"a, Apo Dios, di manalimun ay
ha"ín.

- ¹¹ At, Apo Dios, itudum ay ha"ín di pohdom hi ato',
ya ipanguluwa' ta madadawoh di pun-
dalana'
ti nidugah an do'olda nan mamuhul ay ha"ín!

- ¹² Ya adim ni' iyabulut an aton nan buhul'u nan
pohdondan aton ay ha"ín ti ulgudon nan
tataguy layah hi aat'u,
ya nidugah an nappuhi nan
pana'ta'atotdan ha"ín.

- 13 Mu inila' ahan an matagua' ta tigo' di
amaphodmu, Apu,
ad ugwan eten atagu',
14 at ehdol tu'uh Apo Dios,
ya adi tu'u tuma'ot ya numanomnom ta
Hiyay edenol tu'u!

28

Hay Luwaluh Pun'adawan hi Badang

Hi David di nangitudo' eten psalm.

- 1 Apo Dios an paddungnay batun punhi'uga',
He"ay punluwalua',
at donglom ni' tun ibaga' ti gulat ta adim
aton at la'tot ya natoya',
at midduma' hinan nun'ilubu'.
2 At donglom ni' nan pumpahmo'a' hi badangmuh
pangita'nanga' hi ngamay'u
an munluwaluh appit di Timplum.
3 Ya adia' ni' itagam an pi'moltah nan ahilalayah,
ya nan mangamangat hi nappuhi,
ya nan ay ma'ma'ullay di panapitdah nan
heneggonda mu hay wah nomnomda ya
bumobohholda.
4 At moltaom dida ta balloh nan gunda inat
an nappuhi ya nan anappuhin di inatday
pummoltam ay dida!
5 At dumalat nan adida pangulugan hinan
ina'inatmu, Apo Dios, ya nan limmum
ya hiyanan ubahom didah
munnananong!

- ⁶ Idaydayaw da'a, Apo Dios, ti dengngolmuy
luwalu' hi pumpabaddanga' ay He"a.
- ⁷ Immannung an He"ay mangidat hi bi'ah'u,
ya He"ay paddungnay hapiaw'u,
ya heten nitagua' ya He"ay ehdol'u,
at hiyanan binadangana',
ya nidugah di amlong'u,
at ikanta' di punyamana' ay He"a.
- ⁸ Ya He"a goh di mangidat hi bi'ah nan tatagum,
ya He"ay mamaliw ya manalimun hinan
alin pinilim.
- ⁹ At ibaliw ya wagahan da'min tatagum an holag
Israel,
ya He"ay paddungnay mumpahtul hi
mangipapto' ay da'mih enggana.

29

Nan Hapit Apo Dios an Wah nan Puo'

Hi David di nangitudo' eten psalm.

- ¹ Da'yun a'anghel ya idaydayaw ya e'gonan tu'uh
Apo Dios
ti nidugah di abalinana.
- ² Ya e'gonan tu'u nan ma"aphod an ngadana,
ya munluung tu'un mundayaw ay Hiya
an na'ahhamad an mid nipaddungana.
- ³ Ya wa ay ta humapit hi Apo Dios ya madngol
hinan baybay ti ay idul.
- ⁴ Nidugah di abalanan nan hapit Apo Dios,
ya ma'innilah nan panaphapitna an Hiya
ya madayaw.
- ⁵ Ya nan hapit Apo Dios ya puntomangna nan
ayiw an cedars

- ya ta"on nan ayiw an cedar ad Lebanon
ya punggupungna.
- 6 Ya paddungnay ipalattu'na an umat hinan
uyaw an baka nan Duntug an Sirion* ad
Lebanon.
- 7 Ya humapit ay hi Apo Dios ya umilat ad daya,
8 ya miwogot goh nan mapulun,
ya ta"on nan Mapulun an Kadesh.
- 9 Ya humapit ay goh hi Apo Dios ya etelona nan
ayiw an oaks,
at mun'agah nan tubun di ayiw hi inala-
han,
ya an amin nan tatagun wah nan Timpluna
ya gunda it'u' an mangalih,
“Madayaw hi Apo Dios!”
- 10 Hi Apo Dios di mumpapto' hi an amin an ta"on
un hidin lobong,[†]
at Hiyay alih mid pogpogna.
- 11 Immannung an hi Apo Dios di mangidat hi
abalinan nan tataguna,
ya wagahana dida ta malenggopda.

30

Hay Luwaluh Punyamanan

Hiyah te kantan David an nikantah din idawatan
nan Timplun Apo Dios.

- 1 Ipabagbagtu da'a, Apu, ti He"ay namaliw ay
ha"iin hinan ataya'
ta agguaya' inabatlan hinan buhul'u.
- 2 Apu an Dios'u, inluwalu' ay He"a ta badangana',

* 29:6 Unu Duntug an Hermon. † 29:10 Hiyah ne lobong hidin
amatagun Noah (Gen. 6-8).

ya immannung an impa'adaoga' hitun
lewoho'.

³ Ti ta"on hi unna' magadyuh an matoy mu
tinagua',

⁴ at da'yun amin an tatagun Apo Dios ya ikantayuy
pundayawyun Apu tu'u,
ya e'gonanyu nan me'gonan an ngadana!

⁵ Ti nan bungotna ya un na'amtang,
mu nan gohgohna ya minaynayun hi
engganah atayan.

Ya ta"on un ami lumugwalugwah ohay mah-
dom mu mun'am'amlong ami damdamah
nan mabiggat.

⁶ Ya wa ay ta malenggopa' ya alyo' hi nomnom'uy,
"Mi'id mangabak ay ha"in!"

⁷ O Apu, hidin nanalimunam ay ha"in ya im-
ppto'a'
an umat'ah nan nahamad an allup,
mu unat goh ingnganuya' ya nalmuy ta'ot'u.

⁸ Ya hidin nunluwalua' ay He"a, Apu, ta numpah-
pahmo'a' ta badangana'
ya inali' ay He"ay,

⁹ "Undan way ma'agayan ha"in hi unna' matoy ya
inlubu'a'?

Ya undan mabalin an dayawon da'ah
unna' numbalin hi hupu'?

At hay ato' mah an mangipabagbagtun
He"a unu mangulgud hinan maphod an
ina'inatmun ha"in?

¹⁰ At donglom ni', Apu, tun ibaga' ta igohgohana',
ya badangana' ay He"a, Apu!"

- 11 At ten linumanmu tun lungdaya' hi amlong,
at yumagtutua',
ya inaanmu goh nan langgut an lubung'u
ta linubungana' hinan lubung an umidat
hi amlong.
- 12 At ten ikanta' di pangipabagbagtu'a' ay He"a,
Apu an Dios,
ya He"ay gun'u punyamanan hi mid pog-
pogna!

31

Hay Luwaluh Pange'koda ay Apo Dios

Hete ya psalm an intudo' David, ya hay intud'ana
ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta.

(Psa. 71:1-4)

- 1 O Apu, He"ay ihi'uga' hi mamaliw ay ha"in,
ya adim ni' ahan iyabulut an mabainana'
ti He"a ya nahamad di pangatmun Dios,
at baliwana'.*
- 2 At donglom ni' tun iluwalu' ta punnaudom an
mamaliw ay ha"in
ti He"ay umat hinan batun pangihi'uga',
ya umat'a goh hinan nihamad an allup an
mamaliw ay ha"in.†
- 3 He"a, Apu, di paddungnay batun punhi'uga' ya
baliw'u,
at ipanguluwa' ta ituduwana' hinan
pohdom ta way adayawan nan
ngadanmu.‡
- 4 Ya adim ni' iyabulut an paddungnay mahulua'
hinan nidadaan an huluh pangnadan ha"in

* 31:1 Psa. 71:1-2a. † 31:2 Psa. 71:2b-3. ‡ 31:3 Psa. 71:3.

- ti He"a ya anggay di manalimun ay
ha"in. §
- 5 At e'kod'un He"ay nitagua*
ti He"ay baliw'u an makulug an Dios.
- 6 Abohla' nan mundayaw hinan bulul
ti He"a ya anggay di makulug.
- 7 At mundenola' ya umamlonga' hinan adi mapog-
pog an pamhodmun ha"in
ti hinalimunana' hidin nunligligata'.
- 8 Ya agguya' impatiliw hinan buhul'u ti binali-
wana'.
- 9 O Apo Dios, hom'ona' ni' ti ten maligligatana',
ya ten numpangalatunnu tun mata' an
lumugwalugwa,
ya ten ahihaha'it di odol'u.
- 10 Ya ten munlunglungtuya' hitun nidugah an
aligligata',
ya ta'on un tun tunggal'u ya limmung-
tuyda goh.
- 11 Ti an amin nan buhul'u ya pihupihulona',
ya inyal'allanah nan heneggon'u.
Ya nan liligwa' ya tuma'otdan ha"in ti wa
ay ta tigona' hinan kalata ya inhingngiday
pange'wanda,
- 12 at inaliwana' ay dida an paddungnay unna'
natoy
an umata' hinan naphal an bangan nita-
pal.
- 13 Ya gun'u donglon di hapihapiton nan do'ol an
buhul'un ha'in,

§ 31:4 Psa. 71:4. * 31:5 Lk. 23:46.

ya tuma'ota' ti ninomnomdan mamatoy
ay ha"in.

14 Mu He"ay pange'koda' an amin, Apu, ti He"ay
Dios'u,

15 ya He"ay okod hinan ma'ma'at hitun nitagua',
at baliwana' hinan aton nan buhul'un
mamaligat ay ha"in.

16 Tigona' ni', ya igohgohana' an baalmu,
ya baliwana' an dumalat nan nidugah an
pamhodmu,

17 ya adim ni' abuluton di abaina', Apu, ti ten
munluwalua' an mumpabadang ay He"a.
Mu hay bainom ni' ya hanan manga-
mangat hi nappuhi ta engganah unda
middum hinan wadan di nun'atoy

18 ta mun'apogpog nan pumpahpahiyaandan
lumayalayah,
ya nan pumihupihulandah nan tatagun
nahamad di aatda.

19 Immannung an nidugah an mun'aphod nan
indadaanmun pumhodan nan mundayaw
ay He"a.

Ya inilan nan tataguy anahamad di
pangipapto'mu ya nan pamaliwam hi-
nan mange'kod hi nitaguandan He"a.

20 Ya He"ay ihi'uganda,
at gunmu dida halimunan hinan nap-
puhin nomnomon nan tatagun aton ay
dida,
ya ili"udmu didah nan pamihupihulan nan
buhuldan dida.

21 Madayaw hi Apo Dios ti impattignan ha"i'n nan nahamad an pamhodnah din nunli'uban nan buhul'un ha"i'n.

22 Ya hidin timma'ta' ya alyo' hi unna' ingnganuy ay He"a,
mu maphod ni' ahan ta dengngolmu
nan numpahpahmo'a' hidin
numpabadanga'.

23 At da'yun mundayaw ay Apo Dios ya ipattigyuy pamhodyun Hiya ti baliwana nan tatagun un'unnud ay Hiya,
mu nidugah di pummoltanah nan mumpahpahiyen tagu.

24 At mahapul an ditu'un amin an manahalimid ay Apu tu'u
ya pabi'ahon tu'uy punnomnoman tu'u.

32

*Hay Pangaliwan Apo Dios hi Bahol nan Tagun Muntutuyu**

Hi David di nangitudo' eten psalm, ya maskil† di style nan tunena.

1 Mawagahan nan tagun ina'alliwam di baholna ya nan ina'inatna.‡

* 32: Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Mangal'alu' hi A'aliwan di Bahol an Psalm* ti waday muntutuyuh baholnan Apo Dios. † 32: Nan hapit an *maskil* ya hapit di Hudyu, ya ad ugwan ya mid nanginnilah pohdonan ibaga. Mu mid mapto' ya hiyah ne ohan aat di aton an muntukal an umat hi panglotan, unu mahaluyud, unu ul'ulodyon, unu gagan. ‡ 32:1 Rom. 4:7.

² Ya mipadenol nan tagun adim ibilang an Dios hi nabaholan
ti hiya ya adi munlayah. §

³ Ya hidin aggu'y'u nangitutuyuan hi bahol'u ya nidugah di lumugwalugwa'a'

⁴ ti abigabigat ya amahdomahdom ya gunna' moltaon ay He"a, Apo Dios,
at la'tot ya mi'id di bi'ah'u an pad-dungnay minaganan nan nidugah an potang hinan tiyalgaw.

⁵ At la'tot ya inabulut'un numbahola' ay He"a,
ya adi' ihaut ta ibaga' an amin ay He"a an muntutuyua', Apu, hi an amin an numbahola' ay He"a,
at ten inaliwam an amin di bahol'u.

⁶ At an amin nan na'na'unnud an tatagum, Apo Dios, ya gunda munluwalun He"a,
ya namamah nan gutud di punligatanda, at immannung an mi'id di ma'at ay dida.

⁷ He"ay punhi'uga', Apu, ta ibaliwa' hinan nap-puhin ma'at,
at ikanta' di pun'am'amlonga' hi namaliwam ay ha"in.

⁸ Inalin Apo Dios di,
"Ituduwa' he"ah atom ta hiyay unudom, ya tuguno' he"a,
ya halimuna' he"a goh."

§ 32:2 Rom. 4:8.

- 9 At hiyanan maphod hi un ayu un'unnud ta adi
ayumat hinan kabayu unu mul*
an mid nomnomda an gahin un guyudon
nan gumo' hi timidda ya unda
umunud.
- 10 Nan mangamangat hi nappuhi ya do'ol di pun-
ligatanda,
mu nan mange'gon ay Apu tu'u ya ma-
halimunandah nan munnananong an
pamhodna.
- 11 At umamlong ayun nahamad di pangatna,
ya it'u'yuy umamlonganyu an dumalat
nan maphod an inatna!

33

Nan Kantan Pundayaw

- 1 An amin ayun nahamad di pangatna ya iday-
dayawuyuh Apo Dios
ya umamlong ayu an dumalat nan inatna
ti hiyah ne mahapul hi aton.
- 2 At usalonyu nan alpa ya lyre* an himpuluy
gadengnah nan pungkantaanyu,
- 3 ya ikantaanyu Hiyah balbalun kanta,
ya ihamhamadyun muntukal,
ya it'u'yuy pundenolanyu
- 4 ti makulug nan Hapit Apu tu'u,
ya ipa'annungnan amin nan itulagnah
atona.
- 5 Ya pa'appohdon Apo Dios nan nahamad di pan-
gatna ya nan matpong an tagu

* 32:9 Bahaom nan footnote di I Ki. 10:25 ta innilaom di aat nan mul.
* 33:2 Nan it'ittang an alpa.

ti munnononnong di pamhodnah nan tatagu.

⁶ Ya un ammunay hapit Apo Dios ya nalmud abuniyan,

ya unna immandal ya nawada nan numbino'ob'on an wad daya an nan algaw, ya bulan, ya nan bittuan.

⁷ Ya inamungna nan danum hinan maluhung an baybay.

⁸ At an amin ayun wah tun luta ya ta'tanyuh Apu tu'u,

ya Hiyay e'gonanyu

⁹ ti un ammunay hapitna ya nalmu tun luta, ya unna immandal ya nawadan amin di logom!

¹⁰ Ya abalinanan pa"ion di hinahapit nan tataguh nan abablubabluy hi ma'at ta adi matuluy,

¹¹ mu nan ninomnom Apu tu'uh ma'at ya mipa'annung an minaynayun hi eng-gana.

¹² Mipadenol nan babluy an hi Apo Dios di dayawonda,

ya mipadenol nan pento'nah tataguna.

¹³ Ya hidid abuniyan ya uhdungan Apu tu'un amin nan tataguh tun luta,

¹⁴ ya wah dih nan pumpapto'ana an tigtigongan amin nan wah tun luta.

¹⁵ Ya Hiyay nunlumuh punnomnomda, at inilanan amin di aat nan ato'atonda.

¹⁶ At nan pangabakan nan alih nan gubat ya bo'on nan ado'ol di tindalunay dumalat,

- ya umat goh hinan tindalu an bo'on
nan amabi'ahnay dumalat hi
pangabakana.
- 17 Ya adiyu ehdol di abaliwanyuh nan bi'ah di
kabayuh nan pi'gubatanyu
ti ta"on hi unda mabi'ah mu mid ologdan
bumaliw.
- 18 Mu halimunan Apo Dios nan mangunud ay
Hiya
ya nan mangedenol hinan nidugah an
pamhodna
- 19 ta baliwana dida ta adida mun'atoy
an ta"on un hinan gutud di batel.
- 20 At He"a, Apo Dios, di ehdolmi
ti He"ay umat hi hapiaw an bumadang ya
mumpapto' ay da'mi.
- 21 Ya He"ay dumalat hi umamlonganmi,
at ehdolmi He"a ti me'gonan'a.
- 22 At, Apo Dios, gunmu ni' inaynayun nan
pamhodmun da'mi
ti He"a ya anggay di ehdolmi.

34

*Hay Pangidaydayawan ay Apo Dios**

Hete ya psalm an intudo' David hidin namal-
baliyanan Abimelek ti hin'ango'angowona, at

* **34:** Nan mahhun an letran di alphabet di Hudyu an *A* ya hiyay te"an di letrah nan mahhun an verse, ya nan miyadwan letran di alphabetda an *B* ya hiyay te"an di letrah nan miyadwan verse. Ya mahayhaynod nan hinohhan letran di alphabetda an mete"ah *A* ta engganah egpongana an *taw*, ya duwampulu ta duway letran di alphabetda.

hiyanan pinakak Abimelek hiyah nan babluyna.

(I Sam. 21:10-15)

- ¹ Inaynayun'un munyaman ay Apo Dios,
ya gun'u ipabagbagtu Hiyah enggana.
- ² Ya hapihapito' di adayawanah enggana ti nan
amaphodna,
at da'yun mipaligligat ya donglonyu Hiya
ya umamlong ayu.
- ³ At middum ayun ha"in an mangipabagbagtun
Apu tu'u
ta an amin tu'u ya dayawon tu'u Hiya.
- ⁴ Ti nunluwalua' ay Apu tu'u ya immannung an
dengngola',
at nami'id an amin din ta'ot'u.
- ⁵ Ya an amin nan mange'kod hi nitaguanan Hiya
ya umamlongda ti adida ahan mabainan.
- ⁶ Ti wa ay ta mumpahpahmo' nan nawotwot ya
donglon Apu tu'u,
at badangana didah nan numbino'ob'on
an punligatanda.
- ⁷ Ya nan anghel Apo Dios di manalimun hinan
mange'gon ay Apo Dios,
at elwangna dida.
- ⁸ At padahonyu ta innilaonyuy amaphod Apu tu'u
ti immannung an mipadenol nan tagun
Hiyay paddungnay ihi'ugana.
- ⁹ At e'gonanyuh Apu tu'u an da'yun tataguna
ti an amin nan mange'gon ay Hiya ya
idatnan amin di mahapulda.
- ¹⁰ Ti ta'on un nan layon ya hin'umu'uddum ya
munhinaangda ti mi'id di ononda,

mu nan un'unnud ay Apu tu'u ya adida
ahan makudangan hi mahapulda.

11 At umali ayun paddungnay imbabaluy'u
ta donglonyu nan itudu' hi atonyun
mange'gon ay Apu tu'u!

12 Ya pohdonyu ay an umad'adu"oy di itaguanyu
ya nan umamlonganyu†

13 ya mahapul an adi ayu humapihapit hi nappuhi,

ya ipogpogyun lumayalayah,‡

14 ya ipogpogyun mangat hi nappuhi ta hay
maphod di atonyu,

ya inaynayunyah ne ta mi'id al'alih
nitaguanyu.§

15 Halimunan Apu tu'u nan nahamad di ugalida,
ya dodonglonay punluwaluandan Hiya.*

16 Mu nan mangat hi nappuhi ya bohohon Apu
tu'u,

ya ubahona didan amin hitun luta ta
ma'aliwanda.†

17 Donglon Apu tu'uy luwalun nan tatagunan
nahamad di ugalida,
ya badangana didah nan malgom an
punligatanda.

18 Ya igohgohan Apu tu'u nan munlungdaya,
ya badangana nan mi'id di namnamadah
nan nitaguanda.

† 34:12 I Pet. 3:10. ‡ 34:13 I Pet. 3:10. § 34:14 I Pet. 3:11.

* 34:15 I Pet. 3:12. † 34:16 I Pet. 3:13.

- 19 Do'ol di ligat hi holholtapon nan tatagun na-
hamad di ugalida,
mu badangan Apo tu'u didah an amin ay
danen ligatda
- 20 ti halimunana dida ta ta'on nan tungalda ya
mi'id ah ohah ma'ipung.‡
- 21 Nan nun'appuhin ugalin nan tatagu di dumalat
hi atayanda,
ya nan mamohol hinan nahamad di
ugalina ya mamolta.
- 22 Mu gun baliwan Apo Dios nan tataguna,
at mi'id di mamoltan dida an un'unnud.

35

*Hay Luwaluh Pumpabaddangan ay Apo Dios**

Hi David di nangitudo' eten psalm.

- 1 O Apo, He"a ni' di mangubat hinan buhul'u ta
He"ay mi'pattoy ay dida.
- 2 At alam nan gina'un di mi'buhul,
ya inta'inmu nan hapiawmu ta umali'a
ni' ta badangana',
- 3 ya inta'angmu nan pahulmu ta gayangom nan
buhul'un gun mamdug ay ha"in!
Ya intulagmu an baliwana'.

‡ 34:20 Jn. 19:36. * 35: Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Pun'adawan hi Balloh an Psalms* ti ibagan nan ad psalm ay Apo Dios hi unna iballoh di nappuhin na'at ay hiya. Mu hi Apo Dios ya anggay di way biyangnan mangiballoh (Deut. 32:35; Rom. 12:19), hiyaat un imbagan nan nunluwalu ta adina aliwan an aton.

- 4 Ya maphod unmu bainon nan munnomnom an
mamatoy ay ha"in,
ya pa"iom di nappuhih ninomnomdah
aton ay ha"in ta mid potona.
- 5 Ya ta umatdah nan dugi an iyaddib di tuyup hi
pumpamdugan nan anghelmu, Apo Dios,
ay dida,
- 6 ya homelong ni' nan pange'wanda ya
mundongngol hinan pumpamdugan nan
anghelmun dida.
- 7 Ti ta"on hi un mi'id ahan di dumalat ya un
nonong ya unna' huluon ay dida,
ya mid goh di dumalat ya nonong ya
unna' bituon ay dida,
- 8 mu un himbumagga ni' di nappuhih ma'at ay
dida ta diday mun'a'nah nan huluda,
ya dida goh di mun'abituh nan bituda!
- 9 At umamlonga' ay He"a, Apo Dios,
ya mundenola' hinan namaliwam ay
ha"in,
- 10 ya it'u"un mangalih,
"Mi'id ahan di nipaddung ay He"a, O Apu,
ti ibaliwmu nan mi'id abalinanah nan way
aton di nidugah di abalinanda,
ya nan agogohgoh hinan mangipaligat ay
dida."
- 11 Ya ihtiguana' hinan tatagun nappuhiy pangatda
an ipa'lehdai unna' numbahol an ta"on
hi un mid inat'u.
- 12 Ya nappuhih unda iballoh di nappuhih nan
maphod an inat'u,
at ten nidugah di punlungdayaa'.

- 13 Ti din nundoghanda ya nunlubunga' hi langgut
ta ni'lungdayaa' ay dida,
ya nunlangdua' goh ta inluwalua' dida
- 14 an paddungnay nahamad an liligwa' unu a'agi'
dida
ti nidugah di limmugwalugwaa'
an paddungnay un natoy hi ina.
- 15 Mu unat goh ha"in di nunligat ya
mun'amlongda ya ininga'ingalana',
ya na'amungdan mangat hi nappuhin
ha"in an agguy'u inila,
ya gunna' hiniwihiwitan.
- 16 Ya nidugah an unna' pinadngopadngolan,
ya ngumolongot di babadah boholdan
ha"in.
- 17 Apu, unna' mah hintigtigon?
Baliwana' ni' hinan pama"iandan ha"in
an umatdah nan atata'ot an layon!
- 18 Ya munyamana' ay He"ah nan a'amungan di
do'ol an tatagum,
ya He"ay idaydayaw'uh nan wadanda.
- 19 Ya adim ni' iyabulut an amlongan nan buhul'uy
a'abaka',
ya adim ni' goh iyabulut an umamlong
nan buhul'uh unna' munlungdaya.†
- 20 Ya mi'id di maphod hi hapitonda ti layah di
hapitondah
pama"idah nan tatagun mid al'alih
nitaguandan nunhituh nan babluy.
- 21 Ya un nonong ya unna' pabaholon an alyonday,

† 35:19 Jn. 15:25.

“Tigom an inatmu ti da'miy nanimumung an nannig!”

22 O Apu, titinnigmun amin hatun ma'ma'at!

At adi'a ni' umu'ugong,

ya adi'a ni' umadagwin ha"i!

23 At punnaudom an umali ta badangana',

ya baliwana' ay He"a an Dios'u!

24 Ti na'ahhamad'an Dios'u,

at ipa'innilam hinan tatagu an mi'id ah bahol'u,

ya adim abuluton nan pangabatlandan ha"i.

25 Ya adim ni' goh abuluton an umat hituy nom-nomonda:

“Aton tu'uy penhod tu'un aton ay hiya,

at aga ta punnaudon tu'un mamatoy ay hiya!”

26 Ya unmuat ni' iyabulut ta hanan

mangaba'abatol ay ha"i hinan

punligligata' ya diday mabainan,

ya mid poto' goh di nomnomonda.

Ya hanan mumpahpahiya an mangalih

on'onaynada ya un ha"i ya ipa'ampam

dida ta mabainanda.

27 Ya hana ni' an mun'am'amlong hi pangabaka'

ya ibugawday anladan gunda alyon di,

“Nidugah di amaphod Apu tu'u ti

badangana nan baalna ta pumhod

di itaguana!”

28 At gun'u ulgu'ulgudon hinan tataguy

ana'ahhamadmu

ya inyal'algaw'un mangidaydayaw ay

He"a.

36

Nan Anappuhin di Pangat nan Tatagu

Hi David an baal Apo Dios di nangitudo' eten psalm, ya hay intud'ana ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta.

¹ Nan nababaholan an tatagu ya adida e'gonan hi Apo Dios,

ya nan nun'appuhiy nun'onan hi nom-nomda.*

² Ti hay punnomnomdah odolda ya nabagtu, at hiyanan adida nomnomon di pumbaholanda unu pahiwon nan nappuhin gunda aton.

³ Ya an amin nan hapitonda ya agaga"ihaw ya ma'allangkakda, at napogpog din ananomnomanda ya din maphod an pangatda.

⁴ Ya ta'on hinan mahdom ya adida molo' an gun munnomnom hi nappuhih atonda, at impa'enghada nan nappuhin ato'atonda, hiyanan adida ipogpog.

⁵ Mu nan pamhodmu, O Apu, ya mi'id di pog-pogna, ya nan anahamad di pumpapto'am ay da'mi ya adi malukud an umat ad daya.

⁶ Ya nan anahamadmu ya umat hinan do'ol an duntug, ya nan ma'andong an pamanuhmu ya umat goh hinan ama'alluhung nan baybay.

* 36:1 Rom. 3:18.

Ya He"ay manalimun hi managun amin
hinan nun'almu an nan tatagu ya nan
numbino'ob'on an animal.

⁷ Ya adi ahan maluman nan pamhodmu, Apo Dios,
ya He"ay pangihi'ugan an amin nan tata-
gun nun'abagtu ya nun'a'ampa.

⁸ Ya mun'am'amlong amin mangan hinan do'ol an
ma'an an limmum,
ya idatmuy inumonmi an malpuh nan
ma"aphod an wangwang

⁹ ti He"ay nalpuwan di ataguan an amin di
matagu,
ya nan patalmuy mamatal ay da'mi.

¹⁰ At inaynayunmu nan nidugah an pamhodmuh
nan tatagun nanginnilan He"a
ya nan pamaliwam hinan tatagun na-
hamad di ugalida.

¹¹ Ya adim ni' iyabulut an ilumdita' hinan
mumpahpahiyen tatagu
unu palayawona' hinan tatagun nap-
puhiy ugalida.

¹² At tigonyu adya nan tatagun nappuhiy pan-
gatda an nun'a'abakda ya nun'atu"inda
an mid abalinandan bumangon hi eng-
gana!

Hay Umatan nan Maphod ya Nappuhin Tatagu *

Hi David di nangitudo' eten psalm.

¹ Adi ayu numanomnom an dumalat nan nappuhin pangat nan tatagu,
ya adiyu amohan dida

² ti umatdah nan holo' an ag'aga ya nun'alyawda
ya nalanguda,
at mun'atoyda.

³ Ehdolyuh Apu tu'u ta atonyuy maphod,
at malenggop ayuh nan babluy an punhi-
tuwanyu.

⁴ Atonyu nan pohdon Apo Dios,
at idatnan amin nan popohdonyun ma-
hapulyu.

⁵ An amin di atonyu ya eyokodyun Apo Dios,
ya Hiyay ehdolyuh bumadang.

⁶ At nan anahamadyu ya nan pamapad-
dunganyun mumpanuh di attigan di
amaphodyu
an umat hinan mabnang an potang.

⁷ At anuhanyu, ya e'kodyun amin ay Apo Dios,
ya adi ayu numanomnom hi umadan-
gyanan nan udumnan tatagu ti aton-
day nappuhi ta hiyay pangngalanda.

⁸ Ya adi ayu bumubungot,
ya adi ayu goh bumobohhol

* **37:** Nan mahhun an lettran di alphabet di Hudyu an *A* ya hiyay te"an di letrah nan mahhun an verse, ya nan miyadwan lettran di alphabetda an *B* ya hiyay te"an di letrah nan miyadwan verse. Ya mahayhaynod nan hinohhan lettran di alphabetda an mete"ah *A* ta engganah egpongana, ya duwampulu ta duway lettran di alphabetda.

- ti hiyay dumalat hi pumbaholanyu,
9 ti nan mangamangat hi nappuhi ya mapog-
pogda,
mu nan mange'kod hi nitaguandan Apo
Dios ya diday mamnoh hinan luta.
- 10 Ya hanan nappuhiy pangatda ya adi madnoy at
mun'a'ubahda,
ya anaponyu dida,
mu adi ayu pa"ah'up.
- 11 Mu nan ma'uya di mamnoh hinan luta,
ya diday pumhod di nitaguanda,
ya mid al'alín dida.
- 12 Ti nan munnomnom hi nappuhih atonah nan
maphod di pangatna,
ya nan mamohol ay dida
- 13 ya abatlan Apo Dios dida ti inilanan adi madnoy
at mamoltada.
- 14 Nan tagun agguy kimmulug an gun mangat hi
nappuhi ya nun'idadaanday hanggapda ya
panada
ta patayonda nan nun'awotwot,
ya nan agogohgoh,
ya nan nahamad di pangatda.
- 15 Mu diday mapatoy hinan hanggapda,
ya mun'a'ipung hinan panada.
- 16 Nabalbalul nan itang an gina'un nan nahamad
di ugalina
ya un nan inadangyan nan do'ol an
nun'appuhiy ugalida

17 ti nan abalinan nan nun'appuhiy ugalida ya
ma'ubah,
mu ipapto' Apo Dios nan nahamad di
ugalida.

18 Ya inilan Apo Dios nan un'unnud ay Hiya,
at nan impabnohnan dida ya bagidah
enggana.

19 Ti mahalimunandah nan gutud di way punli-
gatan,
ya ta'on hi un waday batel ya adida
mapuhan hi ononda.

20 Mu nan nappuhiy ugalida ya ma'ubahda,
ya nan buhul Apo Dios ya umatdah nan
habhabung di holo' an mun'a'ubahda
an umatdah ahu'.

21 Nan nappuhiy ugalida ya umutangda ya adida
bayadan,
mu nan nahamad di pangatda ya
ma'abbadangda ya ma'an'anidatda.

22 Ya an amin nan tatagun wagahan Apo Dios ya
diday mamnoh hinan luta,
mu nan inidutana ya mun'apatoyda.

23 Mun'am'amlong hi Apo Dios an manalimun
hinan tatagun nahamad di pangulugdan
Hiya,
ya itudunay maphod hi atonda,

24 at ta'on hi un waday topong ay dida
mu adida ma'abak ti halimunan Apo Dios
dida.

25 Nete"ah din a'unga' ta nangamung ad ugwan an nala'aya'

ya mi'id ah tinnig'uh nan nahamad di pangulugnah ninganuy,
unu mi'id goh ah tinnig'uh nan imbabaluyda an immuy nun'ad'adaw hi ononda.

26 Ti diday gun omehmo' hinan udumnan tatagu an dumalat hi awagahan nan imbabaluyda.

27 At du'gonyu nan nappuhin gunyu aton ta nan maphod di atonyu
ta way atonyun mi'hituh tun lutayuh enggana

28 ti pa'appohpohdon Apo Dios nan tagun nepto' di pangatna,
ya adina inganuy nan un'unnud ay Hiya.

Ya ipapto'na didah enggana,
mu nan imbabaluy nan nappuhiy ugal-ida ya mun'a'ubahda.

29 At nan nahamad di ugaliday mamnoh hinan luta ta hidiy punhituwandah enggana.

30 Nan nahamad di ugalidan tatagu ya tumugun di hapitonda,
ya nepto' di panapitda.

31 Ya nunnonong hi nomnomda nan Tugun Apo Dios,
at adida mibahhaw an mumbahol ay Hiya.

- 32 Nan nappuhiy ugalida ya gunda bota'on nan
tatagun nahamad di ugalida
ti pohdondan mamatoy ay dida.
- 33 Mu wagwadah Apo Dios ay dida,
at adi ma'at henen ninomnom nan
nun'appuhiy pangatdan dida
unu baliwana didah nan way idolomanda.
- 34 Gunyu ehdol hi Apo Dios,
ya gunyu unudon nan Tuguna,
at ipaboltanan da'yu nan luta,
ya tigonyuy amoltaan nan nun'appuhiy
pangatdah a'ubahanda.
- 35 Hinamad'un tinnig nan adi mangngol an tagu
ya nan nappuhiy ugalina
an mumpahpahiy ipaddungnay aat-
nah nan o"ongol an ayiw,
- 36 mu agguay nadnoy ya natoy an na'ubah ti
pun'anap'u,
ya mi'id ah inah'upa' ay hiya.
- 37 At tigonyu adya nan aat di tagun nahamad di
ugalina ya nan adi munlayah
ti immannung an mapmaphod di
ma'ma'at hinan nitaguanah udum
di algaw.
- 38 mu an amin nan mumbahol ya mun'atoyda,
ya ta"on nan holagdah pidwa.
- 39 Baliwan Apo Dios nan tatagun nahamad di
ugalida,

ya Hiyay pangih'i'ugandah nan gutud di
way aligatanda.

- 40 Ya badangana goh didah nan nappuhin aton
nan nun'appuhiy ugalidan tatagu ay dida,
ya baliwana dida ti Hiyay pangehdolan-
dah bumaliw.

38

*Hay Luwalun nan Tagun Maligligatan**

Heten psalm ya luwalun intudo' David ay Apo
Dios.

- ¹ O Apu, adia' ni' ihingal unu titildon hinan bu-
muntam

- ² ti paddungnay pinanaa' ya tinubli'a'.

- ³ Ya dumalat nan bungotmu ya ten nidugah di
dogoh'u,

ya ten ahihaha'it an amin di alimatung di
odol'un dumalat nan bahol'u

- ⁴ ti nidugah ahan an umat hinan ma'addamot an
adia' pa'appi'ug.

- ⁵ Ya nalipuh tun odol'uh pogha,
at ahi'a'agubda an dumalat nan adi
maphod an inat'u.

- ⁶ Ya ten unna' pumi"upi"ut'ut hi ha'itna,
ya abigabigat ya umale'alengenga',

- ⁷ ya ten nidugah an munha'it di bonog'u
ti dumalat nan nidugah an dogoh'u.

- ⁸ Ya ten mangluya' ahan an mid am'amungit hi
bi'ah'u,

* **38:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih
Mangal'alu' hi A'aliwan di Bahol an Psalm ti waday muntutuyuh
baholnan Apo Dios.

ya umale'alengenga' ti adia' pa"edpol hi-
tun dogoh'u.

- ⁹ Apo Dios, inilam an amin di wah nomnom'u,
ya immat hinan umungi'ungiya',
¹⁰ ya umob'o'ob'ob di puhu',
ya munlunglungtuya',
ya ta'on tun mata' ya ma'unabbaan an adi
mittig.
¹¹ Ya dumalat heten dogoh'u ya adia' idun-
gaw hinan liligwa' ya nan ni'tunglub'u ti
tuma'otda.
¹² Ya hanan mamhod an mamatoy ay ha"in ya
inyammaday pamitudan ha"in,
ya hanan mama"in ha"in ya adida idi-
nong nan nappuhin ninomnomdah
atondan ha"in.
¹³ Mu unna' ay napu'it an adi' donglon nan
pana'ta'atotdan ha"in,
ya paddungnay unna' goh natumum an
unna' didindinong.
¹⁴ Ti onaynah un'u adi donglon ya tabolon di
alyondan ha"in.
¹⁵ Mu He"ay pundenola', Apo Dios,
ti inila' an He"ay bumadang ay ha"in.
¹⁶ Ti hay inluwalu' ya inali' di,
"Adim ni' abuluton an abatlanan hinan
buhul'u,
unu adim ni' goh iyabulut an umamlongdah
nan way nappuhin ma'at ay ha'in!"
¹⁷ Ya ten paddungnay matu"ina' ti ten adi dumi-
nong nan ligat'u,

- 18 at itutuyu' tun bahol'u ti hiyay mangipaligligat
ay ha"in.
19 Ya do'ol nan mun'abi'ah an buhul'un mamohol
ay ha"in
an ta"on un mi'id ah dumalat,
20 ti ta"on un maphod di inat'u mu nappuhiy
pamallohda ti nan nahamad di ato'.
21 Apo Dios, adia' ni' ahan inganuy,
ya adia' ni' du'gon ay He"an Dios'u,
22 at punnaudom ni' an mamadang ay ha"in, O
Apu an Baliw'u!

39

*Hay Nuntutuyuan nan Tagun Maligligatan**

Hete ya psalm an intudo' David, ya intud'anah
Jeduthun an ap'apun di muntudtuduh kanta.

- 1 Alyo' hi nomnom'uy,
“Halimuna' an amin di ato',
ya emayaa' di hapito' ta adia' mabaholan,
ya iyumo' ta adia' humaphapit hi un wa-
day niddum hinan tatagun nappuhiy pan-
gatda.”
2 Mu unat goh didindinonga' an ta"on hi un nan
humapita' hinan maphod
mu un at goh namamay punligata'.
3 Ya la'tot ya bimmohola',
ya nan gun'u numanomnoman ya un-
naat goh iyal'allay bungot'u,
ya himmapita' mahkay, ya inali' di,

* 39: Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih
Mangal'alu' hi A'aliwan di Bahol an Psalm ti waday muntutuyuh
baholnan Apo Dios.

- 4 “O Apu, ipa'innilam ni' ay ha"i'n hi un anuud di
apogpoga'
ya nan uyap di algaw hi pi'tagua' ta inni-
lao' di agadyuhan di ataya'!
- 5 Ti hay indatmuh atagua' ya un ahan ho'ho'dod
an mi'id hulbinan He"a.
Ya immannung an hay nitaguan di tagu
ya un na'amtang an umat hi ngau.
- 6 Ya ta"on un mahmahluy tagun muntamu mu
mi'id di hulbina,
ya ta"on un gun mun'amung hi inadan-
gyana mu nob'on di mamnoh hinan
inadangyana.
- 7 Mu ad ugwan Apu, ya hay hahalimido' mah?
Un anggay He"ah pangehdola'!
- 8 Ibaliwa' ni' hi an amin an bahol'u,
ya adim ni' iyabulut an hinhannulona'
hinan tatagun mid nomnomna.
- 9 Ya agguya' ahan himmaphapit an unna' dim-
midinnong
ti inila' an He"ay nangidat hi nunhol-
holtapa'.
- 10 At idinongmu ni' an mummoltan ha"i'n
ti nidugah ahan an mangluya' hi nan-
gamu.
- 11 Ya moltaom ya gilatom nan tatagun dumalat di
baholda,
ya ubahom nan inadangyanda an umat
hinan pama"i'n di la'oy,
at immannung an nan nitaguan di tagu ya un
hinhapud ya nami'idda.

- 12 O Apu, donglom ni' tun luwalu' hi pumpah-
pahmo'a' ay He"a
ti ha"i'n ya unna' ay bunag an niddum
ay He"a an umat hidin a'apu' hidin
penghana an unda bunag.
- 13 At idinongmu ni' an mangilat ay ha"i'n ta way
ato' an mi'yam'amlong
ya unna' mahkay matoy."

40

*Hay Mikantah Pangipabagtuan ay Apo Dios**

Hete ya psalm an intudo' David, ya hay intud'ana
ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta.

(Psa. 70:1-5)

- 1 Inanuha' an nanannod hi pamadangan Apu ay
ha"i'n,
ya la'tot ya hinaggunga',
at dengngolmu nan pumpahpahmo'a' ay
He"a.
- 2 Ti ginuyuda' hidih nan ma"ibluh an bitu an
napnuh luyo' ta impata'doga' hinan batu,
at nabaliwana' mahkay,
ya ten ma'andong di pundaldalana'.
- 3 Ya intuduwana' hi balbalun kanta ta way mikan-
tah pangulguda' hinan maphod an inat-
mun ha"i'n, Apo Dios,
at do'ol nan tatagun mannig hinan
inatmu,
at omogyatda,

* **40:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih
Messianic an Psalms an mangituduh aat nan Alin Pento' Apo Dios
an umali an ma'alih *Messiah* (hinan hapit di Hudyu) unu *Kristu*
(hinan hapit di iGreece).

ya e'gonan da'a,
ya ehdolday nitaguandan He"a.

⁴ Mawagahan nan tagun hi Apu tu'u di pange-
hdolanah nan nitaguana,
ya du'gona nan mumpahpahiya,
ya adi middum an mi'dayaw hinan bulul.

⁵ O Apu an Diosmi, nidugah an do'ol ahan di
ina'inatmuh mun'aphod ya umipano'h'a an
mid olog di tagun mangat,
ya do'ol goh nan ninomnommun atom ay
da'mi,
ya mi'id ahan nipaddung ay He"ah un'u
ipadah an mangul'ulgud hinan ado'ol di
inatmu
ti do'ol ahan an mi'id di tu'dudna.

⁶ Ya bo'on nan animal an me'nong ay He"ay po-
hdom,
ya bo'on goh nan Onong an Moghob
unu nan Onong di Bahol di
mangipa'amlong ay He"a
ti hay pohdom ya hay pamhoda' ahan an
mangngol ta paddungnay natlo' di inga[†] ya
nan pangunuda' hinan Tugunmu.[‡]

⁷ At hiyanan tayaa' an immali ta ipa'annung'u nan
aat'un inalin nan nitudo' hinan Uldinmu. §

⁸ At mun'am'amlonga' an mangat hinan pohdom,
O Apo Dios'u,
ti wah tun nomnom'u nan Tugunmu.

[†] **40:6** Hiyah ne uldin di Hudyu an nibaag hinan Ex. 21:5-6.

[‡] **40:6** Heb. 10:5, 6, 8. § **40:7** Heb. 10:7, 9.

- 9 Ya inul'ulgud'uh nan na'amungan di do'ol an
tata gum nan aat di ana'ahhamadmu,
ya inilam an Apu' an agguaya' timma'ot
hinan pun'ul'ulguda'
- 10 ti adi' ahan pohdon an italepon ya anggay hi
nomnom'u nan maphod an ina'inatmu,
at hiyanan nun'ibaag'uh din na'amung
nan nangipa'annungam hinan intu-
lagmu,
ya nan pamaliwam ay da'mi,
ya nan mid pogpogna an pamhodmu,
ya nan amakulugmu goh.
- 11 At adim ni' ahan pogpogon, Apu, nan
homo'mun ha"in
ti nan mid pogpogna an pamhodmu ya
nan amakulugmu di hiyay manalimun
ay ha"in!
- 12 Ti ten lene'woha' hitun nidugah an adi ma-
bilang tun ligat'u ya tun bahol'un adida
ma'yap
ti do'ol ahan ya un nan uyap di buu',
at hiyanan mid inila' hi ato'.
Ya dumalat hene ya nami'id di denol'u.
- 13 At baliwana' ni' ahan Apu,
ya punnaudom an umalin mamadang ay
ha"in!*
- 14 Ya lugluom di punnomnom nan buhul'un adi
manghop an mamatoy ay ha"in ta la'tot
mungngohngohpelda,

* 40:13 Psa. 70:1.

- ya nan mangabatol ay ha"nin hinan pun-
ligata' ya ibangngadmun dida ta diday
mabainan.†
- 15 Ya bainom ya palungdayaom daden amin an
mangalin ha"nin di,
“Tigonyu adyay aatnad ugwan!”‡
- 16 Mu ipadenolmu ni' an amin nan mundayaw ay
He"a ta umamlongda,
ya an amin nan mangiyamlong an
mamhod hinan nabaliwanda ya gunda
alyon di,
“Immannung an na'abbagbagtuh Apo Dios an
abalinanan amin!”§
- 17 Ya ta"on unna' nawotwot ya do'ol goh di ma-
hapul'u mu nonomnomona' damdama ay
Apu.
Ya He"a, O Dios'u, di badang'u ya baliw'u,
at punnaudom ni' an umali ta way ato' an
mabaliwan!*

41

*Hay Luwaluh nan Way Mundogoh**

Hete ya psalm an intudo' David, ya hay intud'ana
ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta.

- 1 Mawagahan nan tatagun mammo' hinan tagun
mid abalinana

† 40:14 Psa. 70:2. ‡ 40:15 Psa. 70:3. § 40:16 Psa. 70:4.

* 40:17 Psa. 70:5. * 41: Heten psalm ya niddum hinan kalahin
di psalm an ma'alih *Messianic an Psalms* an mangituduh aat nan
Alin Pento' Apo Dios an umali an ma'alih *Messiah* (hinan hapit di
Hudyu) unu *Kristu* (hinan hapit di iGreece).

ti baliwan Apo Dios didah un way ali-
gatana.

² Ya immannung an halimunan Apo Dios dida ta
mi'taguda,

ya ipa'amlongna didah nan babluy an
pi'hituwanda,

ya baliwana goh dida ta adi abakon nan
mi'buhul ay dida.

³ Ya wa ay ta mundogohda ya halimunan Apo
Dios,

at ipa'adaogna dida.

⁴ Ya inali' ay Apo Dios di,

“Hom'ona' ni' ta iyadaogmu tun lewoho'
ti nidugah di numbahola' ay He"a!”

⁵ Nan pi'buhul'u ya na"appuhi ahan nan hapiton-
dah aat'u

an alyonday,

“Anuud mah di atayana ta ma'aliwan nan
ngadanah tun luta?”

⁶ Ya umalidan mangidungaw ay Ha"in an ay ligwa'
dida,

mu unda hay umalin mundongol hi
way nappuhih na'at ta wa ay ta bu-
mataanda

ya nun'iyalidan ulgudon di anappuhi' hinan
tatagu.

⁷ Ya an amin nan mi'bohhol ay ha"in ya gunda
iyab'abu'ab di nappuhih aat'u,

ya hay gunda nomnomon ya hay
pumuhia',

⁸ at alyonday,

“Nidugah an atata'ot nan lewohona, at undan umadaog!”

⁹ Ya ta"on nan nahamad an ligwa an hiyay ehdol'u ti gun ne"an ay Ha"in ya din'uga'.[†]

¹⁰ O Apu, hom'ona' ni',
ya impa'adaoga' ta way ato' an mangibal-loh ay didah nan gunda aton ay ha"in an nappuhi!

¹¹ Ti inila' an pohdona' ay he"a ti binadangana' ta agguya' impa'abak hinan mi'bohhol ay ha"in.

¹² Ya immannung an binadangana' ay He"a ti mid bahol'u,
at hiyanan inaynayunmun manalimun ay ha"in.

¹³ Madayaw'a, Apu an Dios nan holag Israel hi mid popgogna!
Amen. Amen.

42

*Hay Luwalun nan Tagun Nekak ta Niyuy hi Nat'on an Babluy**

Hete ya intudo' nan linala'in holag Korah, ya hay intud'anda ya nan ap'apun nan muntudtuduh kanta. Ya maskil[†] di stylena.

¹ Paddungnay umata' hinan ulha an mun'anap hi ayhugin danum hinan ginnaw

[†] **41:9** Jn. 13:18. Hay ituduna ya hi Judas Iscariot. * **42:** Hinan Biblian di Hudyu ya nalammung nan Psalm 42 ya Psalm 43 ta ma'ohhay psalm. [†] **42:** Bahaom nan gloss di Psalm 32 ta innilaom di aat ten hapit.

di ato' an manganap ay He"a, O Apo Dios,
2 ti nidugah ahan an paddungnay na'uwawa' ay
He"a, Apo Dios, an matattagu.

Ya anuud nin di umaya' an mundayaw ay
He"a?

3 Abigabigat ya amahdomahdom ya gunna'
lumugwalugwa an paddungnay hiyay
itanud'u,

ya un at goh udot gun alyon nan
buhul'un ha"in di, "Hay wadan nan
Diosmu?"

4 Ya iyal'allanay lumugwaa' hi un'u nomnomon
din gun'u nangipangpanguluan hidin do'ol
an tatagun umuy mundayaw hinan Tim-
plum, Apo Dios,

ya nidugah di amlongmin pun'it'u'miy
kantamih pundayawmi ya
punyamananmin He"a.

5 Ya anaad nin ta munlungdayaa'?

Ya anaad goh nin ta numanomnoma'?

Mu He"a, Apo Dios, damdamay pundenola' ya
ipabagbagtu'

ti He"ay bumadang ay ha"in,

ya He"ay baliw'u

6 ya Dios'u.‡

Immannung an nidugah di lungdaya',

at He"ay nonomnomo' hitun wada' ad
Jordan ta engganah nan Duntug an
Hermon ya hinan Duntug an Mizar.

‡ 42:6 Psalms 42:11; 43:5.

⁷ At tun punligata' ya paddungnay punhe'noba'
hinan mabi'ah an dalluyun hinan baybay
unu nan mumpuyuu' an danum an
pun'ilobloba'.

⁸ Mu abigabigat ya nidugah di pamhodmun ha'in,
ya hinan mahdom ya gun'u ikantaan
He"a,
ya gunna' munluwalun He"an Dios an nangi-
dat hi atagua'.

⁹ At He"an Dios an paddungnay Batun ihi'uga', ya
anaad ta inaliwana'?
Ya anaad ta paligligatona' hinan buhul'u
ta omod unna' lumungdalungdaya?

¹⁰ Ya ten ta"on tun tunggal'u ya huma'it an dumalat
nan paniwihiwitandan ha'in an gunda
alyon di,
"Hay wadan nan Diosmu?"

¹¹ At anaad nin ta munlungdayaa'?
Ya anaad goh ta numanomnoma'?
Mu He"a, Apo Dios, damdamay pundenola' ya
ipabagbagtu'
ti He"ay bumadang ay ha'in,
ya He"ay baliw'u ya Dios'u. §

43

*Hay Luwalun nan Napilit an Niyuy hinan Udum
an Babluy**

§ 42:11 Psa. 42:5-6a; 43:5.

* 43: Hinan Biblian di Hudyu ya
nalammung nan Psalm 42 ya Psalm 43 ta ma'ohhay psalm.

- 1 O Apo Dios, ipa'innilam ni' hinan tatagun adi
 kumulug ay He"a an mi'id di bahol'u,
 ya baliwana' hinan ahilalayah an tata-
 gun nappuhiy pangatda!
- 2 Ti He"ay Dios an baliw'u, mu anaad ta din'uga'?
 Ya anaad ta gunna' paligligaton hinan
 buhul'u ta omod unna' lumungdalung-
 daya?
- 3 Ipa'alim di patal ya nan makulug an
 pumpapto'mun ha"in
 ta ipadutu'a' an mumbangngad hinan
 wadam hinah nan Duntug an Zion an
 wadan nan Timplun punhituwam.
- 4 Ya ta umalia' hinan pun'onngan ay He"a, Apo
 Dios, an Dios'un mangidat hi nidugah an
 amlong'u,
 ya pagangho' nan alpah pangipagbagtua'
 ay He"a, Apo Dios an Dios'u.
- 5 Ya anaad nin ta munlungdayaa'?
 Ya anaad goh nin ta numanomnoma'?
 Mu He"a, Apo Dios, damdamay pundenola' ya
 ipabagbagtu'
 ti He"ay bumadang ay ha"in,
 ya He"ay baliw'u ya Dios'u.†

44

Hay Luwaluh Pumpabaddangan

Nan linala'in holag Korah di nangitudo' eten
 psalm, ya hay intud'anda ya nan ap'apun di
 muntudtuduh kanta. Ya maskil* di stylena.

† 43:5 Psa. 42:5-6a, 11. * 44: Bahaom nan gloss di Psalm 32 ta
 innilaom di aat ten hapit.

- 1 Apo Dios, dengngolmi nan inulgud din
o'ommodmi an mun'aphod an inatmun
didad
din nitaguandah din penghana.
- 2 Ti numpakakmu ya pinaligatmu din udum
an tatagun adi umunud an nunhituh nan
babluy
ta impaboltanmuh nan o'ommodmi nan
luta.
Ya winagaham didan tatagum,
at pinumhod di nitaguanda.
- 3 Ya bo'on nan ni'pattayan din o'ommodmiy du-
malat hi namoltanandah nan luta unu
bo'on nan abalinanday nangabakanda
mu dumalat nan badangmun dida ya
nan nidugah an abalinam ya am-
abi'ahmu di nangipattigam an pohpo-
hdom dida.
- 4 Ya He"ay Ali' ya Dios'u goh hi bumadang
ta mangabak amin holag Israel,
- 5 ya dumalat nan nidugah an abalinam ya
abakonmi nan buhulmi,
ya dumalat nan pangehdolanmin He"a
ya abakonmi dida.
- 6 At adi' ehdol nan pana' ya ta"on nan hanggap'uh
pamaliw'uh odol'u,
- 7 mu He"ay way abalinanan umabak hinan
buhulmi,
ya He"a goh di dumalat hi abainanda.
- 8 Apo Dios, He"ay gunmi iyamlong hi abigabigat,
ya He"ay ipabagbagtumih mid
pogpogna!

- 9 Mu ad ugwan ya din'ug da'mi ya binain da'mi
ti adi'a mahkay mitnud hinan umayan-
min mi'gubat!
- 10 Ya hay inatmu ya impalayaw da'mih nan
buhulmi
ta omod unda nun'ala nan gina'umi ya
lutami!
- 11 Ya inyabulutmun numpattoy da'min ay ami
kalnilu,
ya impiwa'at da'mih nan babluy di
udumnan tatagu!
- 12 Ya inla'u da'min tatagum an un nalakay pal-
logmi
an ay mi'id di balulmin He"a!
- 13 At hiyanan hiwihiwitan ya inaba'abatlan
da'mih nan tatagun heneggonmi
an dumatat nan inatmun da'mi!
- 14 Ya ta'on nan wah adadagwin babluy ya un
dami hinhannulon,
ya mungwigiwigdah nan aatmih nangat-
mun da'mi!
- 15 At ten unna' malulugluh abigabigat,
ya immugtul tun angah'uh bain'u
- 16 ti gun'u da'mi hiwihiwitan ya pahapahalon
hinan buhulmi
an gunda nonomnomon an umiballoh!
- 17 Ya na'at hatun amin ay da'mi an ta'on unmi
aggyu He"a inaliwan
unu agguymi goh imbahhaw nan
ni'tulaganmin He"a.
- 18 Hay nomnommi ya agguymi He"a din'ug,

ya agguymi goh imbahhaw nan Tugunmu.

19 Mu pinaligat da'mi,

ya ingnganuy da'mih nan awadan di
do'ol an atata'ot an animal hi inalahan
ta paddungnay un ami wah nan nidugah an
pa'ahhelong.

20 Gulat ta naliwanmi an mundayaw ay He"an
Diosmi

unu nan bulul an dios nan bunag di
dinayawmi,

21 ya undan udot hene ya adim innilaon an Dios
an He"a ya inilam an amin di mipo"oy an
wah nomnnom di tagu?

22 Mu dumalat nan pangunudanmin He"a ya wa-
day gun mapatoy hi abigabigat
an umat amih nan kalnilun mapalti!†

23 At ihi'almu ni', Apo Dios, ta baliwan da'mi!

Anaad ta un'a ay nonollo'?

Adi ni' ahan da'mi du'gon hi enggana!

24 Ya paddungnay un da'mi ipo"oyan,
at adim anhan inganuy tun ligat an hol-
holtaponmi!

25 Paddungnay un ami natu"i hinan luta
an nun'luluppulup hinan hupu'.

26 At badangan ni' ahan da'mi
ta ipattigmu nan nidugah an pamhod-
mun adi mapogpog hinan pamaliwam
ay da'mi!

† 44:22 Rom. 8:36.

45

*Hay Kantan Mikantah nan way Malhin**

Nan linala'in holag Korah di nangitudo' eten adyoga, ya hay intud'anda ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta. Ya ma'innila an maskil† nan stylena, ya mikantah nan way mun'ahawa, ya hay tunena ya “Nan Habhabung an Ma'alih Lilies.”

¹ Do'ol di mun'aphod hi ninomnom'un itudo' ta mikantah nan ali,
ya umata' hinan nala'eng an muntudo' hi ulgud.

² Ya he"a ya anggay di maphod di alala'ina,
ya madadawoh nan panaphapitmu ti winagahan da'an Apo Dios hi mid pog-pogna.

³ Ya eh'otmuy hanggapmu an he"an nidugah di abalinana an ma'al'ali ya me'gonan!

⁴ Ya muntakay'ah kabayu ta panginnilaan an mangab'abak'a
ti dumalat nan amakulugmu, ya
nan pumpa'ampaam, ya nan anahamadmu.

Ya atom di umipata'ot an dumalat nan nidugah an bi'ahmu.

* **45:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Messianic an Psalms* an mangituduh aat nan Alin Pento' Apo Dios an umali an ma'alih *Messiah* (hinan hapit di Hudyu) unu *Kristu* (hinan hapit di iGreece). Ya ta"on un nan do"do"ol an verses eten psalm ya itududay aat nan kasal an na'at hidin amatagun nan linala'in ad psalm mu waday ipaddungan nan udumnan verses hinan Alin Pento' Apo Dios an umali. † **45:** Bahaom nan gloss di Psalm 32 ta innilaom di aat ten hapit.

⁵ Ya pun'ipanam nan mun'atadom an panam hinan buhulmu ta mun'atibi' di puhuda,
ya abakom nan Hentil hinan abablubabluy.

⁶ O Apo Dios, nan pumpapto'am ya minaynayun hi enggana,
ya nahamad ya makulug di pumpapto'muh nan tatagum.‡

⁷ Ti pa'appohdom nan makulug an pangat,
ya abohlam nan nappuhi,
at hiyanan He"ay pento' Apo Dios an Diosmu ay da'yuh nan i'ibbam an a'alih mumpapto' ya me'gonan ya mipa'amlong.§

⁸ Ya nan magayad an lubungmu ya nabangbangluan hi myrrh, ya aloe, ya cassia,
ya ikantaan da'ah nan nun'ala'eng an muntukal hinan palasyum an na'al'altian hi ivory*

⁹ Ya nan udum an ibilangmun ahawam ya imbalaluy nan a'ali,
ya hinan appit di agwanmuy timma'dogan nan ahawaom an nunggigina'uh nan namahmah an balitu' an nalpud Ophir.

¹⁰ Ihamadmun mangngol hitun itugun'un he"an ahawaon nan ali
ti mahapul an adim mahkay nonomnomon nan tatagum, ya nan o'ommodmu, ya nan a'agim.

‡ 45:6 Heb. 1:8. § 45:7 Heb. 1:9. * 45:8 Hiyay ba'git di elepante.

- 11 Ti nidugah di nangamnaw nan alin he"a an
dumalat nan ama"aphodmu,
at e'gonam hiya ti hiyay apum.
- 12 Ya umali nan babain imbaluy di alid Tyre an
waday adawnan he"a,
ya ta"on goh nan adadangyan an tatagu
ya idatan da'ah adawmu.
- 13 At wah dih nan kuwaltuna nan babain imbaluy
di ali an ma"aphod di tigawna
an nalubungan hi na'al'altian hi balitu'!
- 14 At nidugah an ma"aphod di inlubungnah
pangiyayandan he"an ali,
ya wadaday babalahang an
mangun'unud ay hiya.
- 15 Ya nidugah di umamlongandah nan umalian-
dah nan palasyum.
- 16 Ya nan imbabaluymun linala'iy mipallog an
mun'alih udum di algaw an umat hidin
o'ommodmu
ta diday mumpumpapto' hinan
abablubabluy.
- 17 At ipinaynayun'uh nomnom di tatagu nan
nidugah an inatmu
ta he"ay gunda ipabagtuh enggana.

46

Wadah Apo Dios an Niddum ay Ditu'u

Heten kanta ya intudo' nan linala'in holag Ko-
rah, ya hay intud'anda ya nan ap'apun di

muntudtuduh kanta. Ya ma'innila an hay stylena
ya alamoth.*

¹ Hi Apo Dios di baliw tu'u ya mangidat hi bi'ah
tu'u

ti Hiyay wagwadan bumadang hinan
way aligatan tu'u.

² At adi tu'u tuma'ot an ta'on hi un maluman di
aat tun luta,

ya ta'on un mun'egday nan duntug ta
mumpapanguy nan lutah nan baybay,

³ ya ta'on goh un nidugah di tungog nan danum
hinan baybay,

ya umalyog nan do'ol an duntug hi aton
nan ma'abbi'ah an dalluyun.

⁴ Ya waday wangwang an umipa'amlong hinan
tatagun den babluy an pundayawandan
Apo Dios

an nan me'gonan an babluy an awadan
nan Timplun Apo Dios an punhi-
tuwana.

⁵ At mi'id ma'at hi nappuhi enen babluy

ti wagwah dih Apo Dios an mamaliw.

⁶ Ya mun'abungotda nan tataguh nan
abablubabluy,

ya mun'a'abak nan do'ol an pumpapto'an
di ali,

ya ammuna nan humapitan Apo Dios ya
nidugah di ta'ot nan tatagu.

* **46:** Nan hapit an *alamoth* ya hapit di Hudyu, ya ad ugwan
ya mid nanginnilah pohdonan ibaga. Mu mid mapto' ya hiyah
ne ohan aat di aton an muntukal an umat hi panglotan, unu
mahaluyud, unu ul'ulodyon, unu gagan.

- 7 Ya wagwadah Apu tu'un nidugah di abalinanan
ditu'u
an nan Dios Jacob ya Hiyay hapiaw tu'u.†
- 8 At nomnomon tu'u nan numbino'ob'on an
ina'inat Apu tu'u
an nan do'ol an lugal an ingganuynah tun
luta.
- 9 Ti ipadinongnan amin di mumbubuhul hitun
luta,
ya nun'ipungna nan panada ya nan
gayangda,
ya nunggohobna nan hapiawda.
- 10 Ya inalin Apo Dios di,
“Duminong ayu ta way atonyun mangin-
nila an Ha”in di Dios,
ya Ha”in di ipabagbagtun nan Hentil hinan
abablubabluy hitun luta!”
- 11 Ya wagwadah Apo Dios an nidugah di abalinanan
ditu'u
an Dios Jacob ya Hiyay hapiaw tu'u.‡

47

Nan Dios an Na'abbagbagtun Mumpapto'

Heten psalm ya intudo' nan linala'in holag Korah, ya hay intud'anda ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta.

- 1 Tumalpu' ayun amin an Hentil,
ya it'u'yun mungkantah umamlon-
ganyun mundayaw ay Apo Dios!

† 46:7 Psa. 46:11. ‡ 46:11 Psa. 46:7.

- 2 Ti nidugah an mata'tan hi Apo tu'u an
na'abbagbagtu,
ya nidugah di abalinana an Alin amin
hitun luta!
- 3 Hiya ya binadangan da'min Hudyu ta in-
abakmin amin nan buhulmin tataguh nan
abablubabluy,
- 4 ya pinilin Apo Dios nan maphod an babluy hi
banohmi
an nan iyamlong nan holag Jacob an
popohdona.
- 5 Ya hidin timmuluwan Apo Dios ya init'u' nan
tataguy pun'am'amlonganda,
ya denedehhandan impagangoh din ta-
lampet
ya inaliday,
- 6 “Ikanta tu'uy ipabagbagtuan Apo Dios an Ali
tu'u,
ya ikantaan tu'u Hiyan mumpapto' an
amin hinan tataguh tun luta!
- 7 ti hi Apo Dios di Alin amin hitun luta,
at ikanta tu'uy ipabagbagtuana!”
- 8 At wah din inumbun hinan me'gonan an um-
bunanan mumpapto' hinan tataguh tun
luta,
- 9 at na'amung an amin nan a'ap'apun Hentil ta
middumdah nan tatagun mundayaw hinan
Dios Abraham
ti an amin nan a'alih tun luta ya nipi-
hakupdan Apo Dios,
at Hiya ya anggay di mipabagbagtu.

48

Ad Zion an Babluy Apo Dios

Hete ya kantan intudo' nan linala'in holag Korah.

¹ Nidugah di abalanan Apu tu'u,
at Hiya ya anggay di ipabagbagtu tu'uh
dih nan babluynah nan duntug an
me'gonan.

² Ya ma"aphod ahan di tigawna ti wah nan nabag-
tun duntug hi appit di buhu'an di algaw.
At an amin nan tataguh tun alutaluta ya
popohdondan tigon,
ya henen Duntug an Zion di ihinan nan
na'abbagtun Ali.

³ Ya wagwah dih nan Abungnah Apo Dios,
at Hiyay manalimun hi mamaliw hinan
wah di.

⁴ Ya nunlalamung an amin nan a'alih tun lutah
din nangubatandah nan babluy,

⁵ mu unat goh tinnigda nan babluy ya timma'otda,
at limmayawda,

⁶ ya nidugah di wimmogwoganda
an umatdah nan babain muntungaw an
womogwog hi ha'it di puntungawana!

⁷ Nan inatmu ya umat hi inat nan mabi'ah an puo'
an nalpuh appit hi buhu'an di algaw
an numpa"ina nan do'ol an pupul ad
Tarshish.

⁸ Hidin nadnoy ya dengngolmiy na'at eten babluy,
mu ad ugwan ya ten hinamhamad-
min tinnig di na'at hitun babluy Apo

Dios an nidugah di abalinana ete han
babluy nan Dios tu'u.
Heten babluy ya baliwan Apo Dios hi mid
pogpogna.

⁹ Hitun Timplum, Apo Dios, ya wa ay ta humigup
amin mundayaw ay He"a
ya gunmi nomnomon nan nidugah an
adi malumluman an pamhodmu.

¹⁰ Ya nundongol di aat nan ngadanmu, Apo Dios,
at ipabagbagtu da'an amin hitun lutah
gunmu pangabakan hinan bumuhul.

¹¹ Ya dumalat nan ama'andong nan
pumpanuhmu ya nipadenol nan tataguh
nan Duntug an Zion
ya nan tataguh nan ahigihigib ad Judah.

¹² At umuy ayu ta le'donyu nan Duntug an Zion,
ya le'wohonyu nan babluy,
ya enyapyu nan do'ol an atata'nang an abung
an pun'adugan,

¹³ ya ihamadyun tigon an nihamad an allup ya
nan nun'ihamad an abung an ipo"oyan nan
tatagu
ta way ulgudonyuh nan holagyuh udum
di algaw!

¹⁴ Ti hiyah ne pangat Apo Dios an Dios tu'uh mid
pogpogna,
ya Hiyay mangipapto' ay ditu'uh eng-
gana.

49

*Hay Ami'id Hulbin nan Pange'koda hinan In-
adangyan*

Heten psalm ya intudo' nan linala'in holag Ko-
rah, ya hay intud'anda ya nan ap'apun di
muntudtuduh kanta.

- ¹ Da'yun amin an tatagun wah tun luta
ya ihamadyun donglon tun hapito',
- ² an da'yun na'ampa unu nabagtun tagu,
ya da'yun adangyan unu nawotwot.
- ³ Ti nan hapito' ya bo'on hay atugunanyu ya
anggay
ti an amin nan wah nomnom'u ya
ipa'innila',
- ⁴ ya tukalo' nan alpa ta un'u ikanta nan tugun an
ipa'innila' ay da'yuh innilaonyu.
- ⁵ Adia' tuma'ot hinan gutud di atapnga' hi
punli'uban nan nun'abaholan an mamuhul
ay ha"in,
- ⁶ ya ta'on hi unda ehdol hinan inadangyanda
ya ehngelda goh hinan ado'ol di inadang-
gyanda
ya adia' damdama tuma'ot.
- ⁷ Ya mi'id ahan di taguh mamla' hi ataguan di
ohah tagu
unu mamayad ay Apo Dios hi ataguana
- ⁸ ti nabalul di pola' di ataguan nan tagu an mi'id
ahan di pa"apla'
- ⁹ ta way atonan mi'taguh enggana ta adi matoy.
- ¹⁰ Ya inila tu'un ta'on nan tatagun
nun'anomnoman ya matoy,

- ya umat goh hinan manangpah ya nan
agguay nanomnoman,
at puntaynanda nan inadangyandah tun luta,
at bonhon di udumna.
- 11 At nan lubu'da di munnonong hi abungda
an ta'on hi waday lutadah din am-
ataguda an ningadan hi ngadanda mu
mihukat di udumna ay dida.
- 12 Ya ta'on hi un adangyan ahan nan tagu mu
ma'ubah damdama
ti matoy hiya an umat hinan a'animal an
mun'atoyda.
- 13 At hiyah ne ma'at hinan tagun mangehdol
hinan abalinana,
ya umat goh hinan tagun mangehdol hi-
nan hapihapitona.
- 14 Ti mapogpogda an umatdah nan kalnilun ma-
palti an hi atoy di mangitnud ay didah
lubu',
at abakon nan nahamad didah nan api-
tayan di odolda,
at taynanda nan abungda.
- 15 Mu baliwana' ay Apo Dios hinan ataya',
ya alana' ay Hiya.
- 16 At adi ayu numanomnom hi un umadangyan
nan udum
an ta'on hi un do'ol di mun'apla'an hi
gina'udah abungda.
- 17 Ti awni ta matoyda at mi'id di ita'inda
an adi mitnud ay dida nan inadangyan-
dah nan lubu'da.

- 18 Ya ta"on hi un munlenot hinan inadangyana ya
gun ita"eng nan udum an tagu
- 19 mu matoy hiya damdaman umat hidin
o'ommodna,
at adida mahkay tigon di patal.
- 20 At ta"on hi un adangyan ahan nan tagu mu
ma'ubah damdama
ti matoy hiya an umat hinan a'animal an
mun'atoyda.

50

*Nan Makulug hi Aton an Mundayaw ay Apo
Dios*

Hete ya psalm an intudo' Asaph.

- 1 Impa'ayag Apo Dios an nidugah di abalinanan
amin di tataguh tun luta ta mi'hapit ay dida
an nete"ah appit di buhu'an di algaw ta
nangamung hinan alimuhana.
- 2 Ya hidid Zion an nan nidugah an ma"aphod an
babluy
ya mattig di benang Apo Dios an umat
hinan potang.
- 3 Ya ma'innilay umalian Apo Dios ti waday apuy
an mammang ya un Hiya,
ya waday mabi'ah an puo' hinan
lene'wohna.
- 4 Ya ayagana nan wad abuniyan ya nan wah tun
luta
ta diday mun'htiguh nan punhu-
malyaanah nan tataguna.
- 5 Ya inalinay,
“Amungonyu nan un'unnud an tatagu’,

ya ma'amung ayuh tun wada' an da'yun
ni'tulag ay Ha"iin hidin nun'onnganyu."

6 At nan wad abuniyan di nangipa'innilah ana-
hamadna
an hi Apo Dios ya anggay di mumpanuh
hinan tatagu.

7 Ya inalin Apo Dios di,
"Donglonyun tatagu' an holag Israel
ti Ha"iin an Dios di ihtiguyu an Diosyu.

8 Ya adi' da'yu ihingal hinan gunyu e'nong
unu nan moghob an gunyu e'nong ay
Ha"iin

9 ti adi' mahkay mahapul nan manilhig an baka
unu gandeng an malpuh nan impahtulyu

10 ti an amin nan do'ol an animal hi inalahan ya
bagi',
ya umat goh hinan bakah nan dudun-
duntug.

11 Ya an amin nan numbino'ob'on an hamutin
wah nan aduntuduntug
ya nan wah nan punhabalan ya bagi'.

12 Ya gulat ta nahinaangana' ya adi mahapul hi
un'u ipa'innila ay da'yu
ti hakup'un amin tun luta ya an amin nan
wah tun luta.

13 Ya undan ihda' nan dotag di baka unu inumo'
nan dalan di gandeng?

14 Hay pohdo' hi e'nongyun Ha"iin an Dios ya nan
pangalyanyuh punyamananyu,
ya impa'annungyun amin nan
intulagyun Ha"iin an na'abbagbagtu.

- 15 Ya mumpabadang ayun Ha"in hinan way pun-
ligatanyu,
at baliwa' da'yu,
ya Ha"in e'gonanyu.”
- 16 Mu inalin Apo Dios hinan nun'abaholan an
tataguy,
“Mid hulbin nan gunyu pan-
gulgu'ulgudan hinan Uldin'u ti adiyu
damdama unudon!
- 17 Ya adiyu pohdon an matuduwan
ti unyuat goh du'gon nan intugun'u.
- 18 Ya wa ay di mangakaw ya unyuat goh idoldol,
ya middum ayuh nan umilugtap.
- 19 Ya niyay'ayan un nan nun'appuhiy gunyu hapi-
ton,
ya nidugah an munlayah ayu.
- 20 Ya gunyu hapihapiton di nappuhih aat nan
a'agiyuh pamuhiyun dida
an ta"on un agguy immannung.
- 21 Ya amin hanan inatyu ya unna' didindinong,
at hay ninomnomyu ya umata' ay da'yu,
mu adi ti ad ugwan ya pabaholo' da'yu.
- 22 At nomnomonyun nangaliw ay Ha"in an Dios ti
la'tot ya numbi"i' da'yu,
at undan way mamaliw ay da'yu?
- 23 At nan gun munyaman di hiyay onong hi
mange'gon ay Ha"in,
ya nan mangunud hinan Tugun'u ya
baliwa' dida.”

51

*Hay Nuntutuyuan David hi Baholna**

Hete ya psalm an intudo' David, ya hay intud'ana ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta. Ya manu ay intudo'na ti inhingal nan propetan hi Nathan hiya an dimmalat nan nangilugtapanan Bathsheba.

(II Sam. 11:1—12:14)

- ¹ Hom'ona' ni', Apo Dios, ta aliwam di bahol'u
an dumalat nan mid pogpogna an
pamhodmu ya nan ama'ulaymu!
- ² At paddungnay ulaham an amin di bahol'u ta
mihamad di ugali' mahkay.
- ³ Ya i'innila' an numbahola',
an ten nun'o'onan hi nomnom'u.
- ⁴ Ya numbahola' ahan ay He"a,[†]
ya inat'uy adim pohdon,
at umannung an humalyaona' ta ibaagmu an
nibahhawa'.[‡]
- ⁵ Ti nipalpuh din nitungawa' ya nababaholana'
an nete"a tuwalih din nihabiya' hi putun
ina.
- ⁶ Mu hay pa'appohpohdom ya nan maphod an
pangat di tagu,

* **51:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Mangal'alu' hi A'aliwan di Bahol an Psalms* ti waday muntutuyuh baholnan Apo Dios. † **51:4** Mabalin goh nan translation an *He"a ya anggay di numbahola' an mid di udum*. Gulat ta nepto' an translation at hay pohdonan ibaga ti numbahol goh hi David ay da Bathsheba ya nan ahawanan hi Uriah! Gapu ta agguy inunud David nan Uldin Apo Dios at paddungnay hi Apo Dios ya anggay di numbaholana ti Hiyay ad Uldin ta adi umilugtap ya adi goh pumatoy. ‡ **51:4** Rom. 3:4.

at ituduwana' ni' hinan aatmun na-
hamad ta luma'enga'.

⁷ Ya ulaham ni' di bahol'u ta pumhod tun ugali'§
an paddungnay ma"appaha'a' ya un nan
dalallu.

⁸ Ya pawadaom ni' di amlong'u an ta"on hi unna'
minolta,

⁹ ya aliwam ni' nan numbahola' ay He"a,
ya butiwom an amin nan nun'appuhin
ina'inat'u.

¹⁰ Ya idatana' ni' hi baluh nomnom, Apo Dios,
ta nan nahamad ya nepto' di ipanom-
nommun ha"in.

¹¹ Ya adia' ni' du'gon ay He"a
unu pakakon nan Na'abuniyanan an
Lennawan niyodol ay ha"in.

¹² Ya pa'amlongona' an umat hidin nangabuluta'
ay He"a,
at badangana' ta nan pohdom di hiyay
gun'u aton.

¹³ Ta ituduwa' nan nun'abaholan hinan pohdom
hi atonda ta He"ay unudonda.

¹⁴ At elwanga' ni' ta adia' patayon, Apo Dios an
Dios'un namaliw ay ha"in,*

§ 51:7 Hay nangusalan nan papadih din penghana ta lenehanda
nan nalugit ya nan hapang an hyssop (Ex. 12:22; Lev. 14:3, 6,
49, 51-52; Num. 19:6, 18), ya hiyah ne goh di imbagan David
hitu ta maleneh hiya. *

* 51:14 Mabalin goh nan translation an
At aliwam ni' din namataya' hinan tagun mid baholna. Gulat ta
nepto' an translation ya ninomnom David nin hi Uriah an ahawan
Bathsheba an impatatoyna (II Sam. 11:6-27).

- at ikanta' nan mangipa'innilah nan
maphod an ina'inatmun ha"i'n.
- 15 Ya badangana' an humapit ta way ato' an mangul'ulgud hinan a'al'alyam, O Apo.
- 16 Ya bo'on nan me'nong an midat di pohdom
ti gulat un hiyah ne pohdom at indat'u,
ya adim goh abuluton nan Onong an Moghob.
- 17 At hay abulutom, O Apo Dios, hi e'nong'un He"a
ya tun malpuh nomnom'uh puntutuyua'
ya nan nihamad an pangipa'ampaa' hi
odol'u.
- 18 Ya igohgoham ni', O Apo Dios, nan babluy ad
Zion ta pumhod
ta mibangngad an mipaphod nan
nun'apa"i'n allup ad Jerusalem.
- 19 Ya malpah ay ya e'nongmi mahkay ay He"a
nan nepto' an e'nongmin moghob hinan
pun'onngam.

52

Nan Panumalyan Apo Dios ya nan Homo'na

Heten psalm ya maskil* an intudo' David, ya hay
intud'ana ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta.
Ya intudo'nah din immayan Doeg an i'Edom hi-
nan Alin hi Saul ta ipa'innilanan hiyay immayan
David hi abung Ahimelek.

(I Sam. 22:6-23)

- 1 He"an nundongol an tagu,
anaad ta gunmu iting'i nan ina'inatmun
nappuhih nan tatagun Apo Dios?

* 52: Bahaom nan gloss di Psalm 32 ta innilaom di aat ten hapit.

- ² Ya munnomnom'ah atom an mama"ih nan ib-
bam,
at nan layah an hapitom ya umat hi
tadom di uwah an humugat.
- ³ Ya pa'appohpohdom an aton di nun'appuhi ya
un nan maphod,
ya nidugah an do'ol di punlangkakam ya
un nan humapitam hi makulug.
- ⁴ Ya he"an ma'allangkak, umanla'an mun'ulgud hi
layah hi aat di ibbam
ta paha'itom di nomnomna.
- ⁵ Mu pa"ion da'a goh ay Apo Dios ta mapogpog'ah
enggana,
at alan da'ah nan abungmu ta un himbu-
magg ya nami'id'a,
at ubahon da'ah tun punhituwan di tatagu.
- ⁶ Ya tinnig din nun'ahamad di pangatda nan na'at
at manoh'ada,
mu inabatlanda hiya an inaliday,
- ⁷ “Tigonyu an hiyah te din tagun agguyna ene'kod
ay Apo Dios di nitaguana ta mabaliwan!
Ti enehdolna nan do'ol an inadangyanah
mamaliw ay hiya,
at ta"on unna aton di nappuhi!”
- ⁸ Mu umata' kogoh hinan munlutbun ayiw an
olibon wah nan gettaw di Timplum, Apo
Dios,
at nan homo'mu, Apo Dios, di
pange'koda' hi enggana.
- ⁹ Ya adi' idindinong an munyaman hinan maphod
an inatmun ha"in, Apo Dios,

ya ulgu'ulgudo' nan a'al'alyam ya nan
amaphodmuh nan a'amungan nan
tatagum.

53

Hay Anappuhin nan Tagu

Hete ya psalm an intudo' David, ya hay in-
tud'ana ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta,
ya ma'innila an mahalath* ya maskil† di style nan
tunena.

(Psa. 14:1-7)

- ¹ Nan manangpah ya alyonday, “Mi'id di Dios.”
At mid di hulbida ti un hay umipabohol
di gunda aton,
ya mi'id di ohan didah mangat hi maphod.‡
- ² Mu wah did abuniyan hi Apo Dios an
uh'uhdungana nan tataguh tun luta
ta innilaonay un waday nanomnoman
an mundayaw ay Hiya.§
- ³ Mu mi'id! Ti an amin nan tatagu ya din'ugdah
Apo Dios
an numpapaddungdan hay umipabohol
di gunda aton,
at mi'id di ohah maphod di atona.*

⁴ Ya inalin Apo Dios di,

* **53:** Nan hapit an *mahalath* ya hapit di Hudyu, ya ad ugwan
ya mid nanginnilah pohdonan ibaga. Mu mid mapto' ya hiyah
ne ohan aat di aton an muntukal an umat hi panglotan, unu
mahaluyud, unu ul'ulodyon, unu gagalán. † **53:** Bahaom nan
gloss di Psalm 32 ta innilaom di aat ten hapit. ‡ **53:1** Psa. 14:1;
Rom. 3:10. § **53:2** Psa. 14:2; Rom. 3:11-12. * **53:3** Psa. 14:3;
Ecc. 7:20; Rom. 3:12.

- “Undan mid ahan nomnom danen
mangamangat hi nappuhih nan tatagu'
an unda upohon,
ya adida munluwalun Ha"iin?”†
- 5 Mu awniat madatngan nan nidugah an
tuma'tanda an aggyda ene'e'dam
ti pun'iwa'at Apo Dios di tungal nan
buhul di tataguna,
ya bainon Apo Dios dida ti pahiwona dida.‡
- 6 At hay luwalu' ya umali ni' nan mamaliw hinan
i'Israel an malpud Zion.
Ya awni ta wagahan Apo Dios nan tata-
guna at an amin nan holag Jacob ya
umanlada mahkay.§

54

Nan Pumpabaddangan hi Abaliwan hinan Aton di Buhul

Heten psalm ya maskil* an intudo' David hi aat di immalian nan tatagud Ziph hi awadan Saul an mananhan hi nipo"oyan David. Ya hay intud'ana ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta, ya ma'innila an mahapul an tukalonyu nan instrumenton way gadengna.

(I Sam. 26:1-25)

- 1 Baliwana' ni', O Apo Dios, an dumalat nan abalinam,
ya He"ay mangipa'annung hinan amaku-lug'u.

† 53:4 Psa. 14:4. ‡ 53:5 Psa. 14:5-6. § 53:6 Psa. 14:7: * 54:
Bahaom nan gloss di Psalm 32 ta innilaom di aat ten hapit.

- ² Ya donglom ni' di luwalu', Apo Dios,
at ingaom tun hapito'
- ³ ti ten abohlana' hinan mumpahpahihan tatagu,
ya tun adi mangngol ya pohdondan
mamatoy ay ha"i'n ti adi da'a ahan
e'gonan an Dios.
- ⁴ Mu immannung an hi Apo Dios di mamaliw ay
ha"i'n
ti Hiyay Apu' an manalimun ay ha"i'n.
- ⁵ Hi Apo Dios di mangiballoh hi nappuhih nan
mamuhul ay ha"i'n,
ya pogpogona dida ti nahamad Hiya.
- ⁶ At umamlonga' an mun'onong ay He"a, Apu,
ya ipabagbagtu' He"a ti nan amaphod di
nangatmu
- ⁷ ti binadangana' hi an amin hinan nunligata',
ya tinnig'uy nangameham hinan
buhul'u.

55

Hay Luwaluh Pun'adawan hi Badang Apo Dios

Heten psalm ya maskil* an intudo' David, ya hay
intud'ana ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta.
Ya mahapul an hay instrumenton way gadengnay
tukalonyu.

- ¹ O Apo Dios, donglom ni' tun luwalu' ta badan-
gana',
- ² at donglom ni' ta ehmo'ana' ti ten nidugah an
numanomnoma'.

* 55: Bahaom nan gloss di Psalm 32 ta innilaom di aat ten hapit.

- 3 Ti ten tumata'ota' hinan pana'ta'atot nan buhul'u,
ya numanomnoma' hinan nun'appuhin gunda aton ay ha" in ti nidugah an abo-holana' ahan.
- 4 Ya nidugah an ten umob'o'ob'ob di puhu' ti ini ya matoya',
- 5 ya nidugah di wumogwoga' hi ta'ot'u an ten lumungtuya'.
- 6 At ninomnom'un alyo' di,
"Un ni' unna' umat hi kalapati an waday paya'na
at tumayapa' ta umuya' mun'anap hi pun'eblaya'!
- 7 Ya umuya' hinan adagwin lugal ta mihinaa' hinan mapulun,
- 8 ya nunnaudo' an mun'anap hi ihi'uga' hi un way mabi'ah an puo' ya tuyup!"
- 9 Apu, guluwom nan buhul'u ta mid poto' di hapitonda
ti inila' an nan tataguh nan babluy ya nidugah an unda mumpapattoy ya mumbobohhol.
- 10 Ya abigabigat ya amahdomahdom ya gunda wanwanon nan allup di babluy,
ya wah diday pumanapattoy ya mumbobohhol.
- 11 Ya do'ol goh hidih nan babluy di gun mangamangat hi nappuhi,
ya do'ol di umipalewah ya bumalbalih nan way a'am'amungan nan tatagu.

- 12 Gulat ta nan buhul di mamahiw ay ha"in at
edpol'u,
ya gulat goh ta nan buhul di mi'hongngel
ay ha"in at ipo"oya' hiya.
- 13 Mu he"a ahan an nahamad an ligwa an
ni'yi'ibba' di nangat,
- 14 ya nahamad di gunta dimmanudugwaan ya
immanul'ulgudan,
ya gunta duwan gun immuy hinan Tim-
plun Apo Dios an nundayaw.
- 15 Himbumagga ni' ya nun'atoy hanan buhul'u an
ta"on unda matattagu ya nun'ilubu'da
ti nan nun'appuhi damdamay gunda
ato'aton an ta"on un hinan numpunhi-
tuwanda.
- 16 Mu ha"in ya mumpabadanga' ay Apo Dios ta
baliwana',
- 17 ya hinan helhelong, ya hinan tongan di algaw,
ya hinan mahdom ya numpabadanga' ay
Hiya,
at donglonay ibaga'.
- 18 Ya gunna' halimunan ta mid al'alín ha"in hinan
nun'appuhin gun aton nan buhul'un ha"in
- 19 ti hi Apo Dios an mi'id pogpog di pumpapto'ana
ya donglonay luwalu',
ya ipa'abakna dida ti adida hukatan nan
nappuhin ugalida,
ya adida goh ta'tan Hiya.
- 20 Ya din imbilang'un nahamad an ligwa' ya num-
balin an buhul'u

- ti imbahhawna din nuntulaganmi.
- 21 Ya ma'ulay din panaphapitna an umat hinan
middum hi ma'an, mu hay wah nomnomna
ya un bumobohhol,
ya nan panugun ya umat hinan lana,
mu pumatoy an umat hinan matadom an
hinalung.
- 22 At e'kodyuy ligatyun Apo Dios,
at halimunan da'yu,
ya adina ahan iyabulut nan tatagun na-
hamad di ugalidan ma'abakda.
- 23 Mu nan lumayalayah ya nan pumatopatoy hi
tagu ya agagom di atayanda, Apo Dios,
ya nun'ipiyuymu didad imbelnu.

Mu ha"i in ya He"ay pange'koda' hi nitagua'.

56

Hay Luwaluh Pangehdolan ay Apo Dios

Heten psalm ya mikitam* an intudo' David an
aat di naniliwan di iPhilistia ay hiyad Gath, ya
hay intud'ana ya nan ap'apun di muntudtuduh
kanta. Hay tunena ya “Hay Aat nan Kalapatih nan
Niyadagwin Ayiw an Oak.”

(I Sam. 21:10-15)

- 1 Hom'ona' ni', Apo Dios, ti ten pohdon tun tatagun
mangubah ay ha"i in,
ya abigabigat ya unna' e'englan hinan
buhul'u!
- 2 Ya iyal'algawdan mamihupihul ay ha"i in,

* 56: Bahaom nan gloss di Psalm 16 ta innilaom di aat ten hapit.

ya do'olda ahan di mamohol ay ha"in!

³ Mu wa ay ta tuma'ota' ya He"ay pange'koda',

⁴ at hi Apo Dios an ipabagbagtu' di ehdol'u,
ya adia' tuma'ot hinan aton di tagun
ha"in.†

⁵ Inalgaw an nan hapito' di hahalepatandah un
way ibahhawa' ta pangiga'idandan man-
gat hi nappuhin ha"in.

⁶ Ya muntitilopdan amin ta mipo"oyda ta gunda
tigon di malgom hi umaya'
ta bota'ona' ta way atondan mamatoy ay
ha"in.

⁷ At moltaom dida, Apo Dios, an dumalat nan
pangata'atandah nappuhi,
ya ubahom nan tatagu an dumalat di
bungotmu!

⁸ Ya i'innilam din gun'u nunlungdayaan ya din
limmanugwaa',
ya undan agguy nitudo' daten amin hi-
nan liblum?

⁹ Ya wa ay ta madatngan nan gun'u pumpabadan-
gan ay He"a ya pun'ihunod nan buhul'u,
ya hiyah ne panginnilaa' an hahalimu-
nana'.

¹⁰ At iyamlong'u, Apo Dios, nan Tulagmu,
ya iting'i', Apu, nan hinapitmu.

¹¹ Ya He"a, Apo Dios, di ehdol'u,
ya adia' tuma'ot hinan aton di tagun
ha"in.‡

† 56:4 Psalms 56:11. ‡ 56:11 Psalms 56:4.

- 12 Ya ipa'annung'un aton nan intulag'un He"a,
Apo Dios,
an e'nong'u nan onong hi punyamana'
hinan do'ol an badangmu.
- 13 Ti He"ay gun nangelwang ay ha"in ta agguya'
natoy,
ya binadangana' ta agguya' goh na'abak,
at ad ugwan ya He"ay nahamad hi unudo' hi
mid pogpogna.

57

Hay Luwaluh Pumbabaddangan

Heten psalm ya miktam* an intudo' David hidin limmayawanah nanaynanan Saul ta immuy hinan liyang. Ya hay intud'ana ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta, ya hay tunena ya "Adi Pa"ion."

(I Sam. 24:1-22; Psa. 108:1-5)

- 1 Hom'ona' ni', Apo Dios, ta igohgohana'
ti He"a ya anggay di pumpabadanga' ta
mihania' hinan ay paya'mu,
at halimunana' ta engganay un malpah
hanan atata'ot an ma'ma'at!
- 2 Ya He"an Dios an na'abbagbagtuy gun'u pumbagan
ti He"ay mangidat hi an amin an mahapul'u.
- 3 Ya donglom hinad abuniyan an awadam di
luwalu' ta ibaliwa' hinan mangubat ay
ha"in,

* 57: Bahaom nan gloss di Psalm 16 ta innilaom di aat ten hapit.

ya abakom dida ta pangipattigam hinan munnananong an pamhod ya nan pangipapto'mun ha"in.

4 Ya ten lini'uba' hinan mangi'ingol ay ha"in an umatdah layon an uman hi tagu,
ya mun'atadom nan babada an ay papana ya gagayang,
ya nan dilada ya umat hinan matadom an hinalung.

5 Ipattigmuy anabagtum, Apo Dios, hinad abuniyan

ya nan a'e'gonam hitun alutaluta[†]

6 ti indadaan nan buhul'u nan huluda ta pangnadan ha"in,
ya ten nidugah di ta'ot'u.
Ya nunluhu'da goh hi pamitudan ha"in,
mu didaat di nun'abitu.

7 Mundenola' ahan ay He"a, Apo Dios,
at ikanta' di pundayaw'un He"a.[‡]

8 Ya gunna' midadaan an mangipagangoh hinan alpa ya lyre[§]
ta tukalo' hi engganay mawa'ah.*

9 Ya ipabagbagtu' He"a, Apo Dios,
ya ikanta' di punyamana' ay He"ah nan a'amungan di tatagu.[†]

10 Ti nan nidugah an pamhodmu ya nan panalimunmun ha"in

[†] 57:5 Psa. 57:11. [‡] 57:7 Psa. 108:1. [§] 57:8 Nan it'ittang an alpa. * 57:8 Psa. 108:2. [†] 57:9 Psa. 108:3.

ya mitu'dud hi ad abuniyan.‡

- 11 Ipattigmuy anabagtum, Apo Dios, hinad
abuniyan
ya nan a'e'gonam hitun alutaluta!§

58

*Hay Luwaluh Pangibagan hi Amoltaan nan Buhul**

Heten psalm ya miktam† an intudo' David, ya hay
intud'ana ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta,
ya hay tunena ya “Adi Pa”ion.”

- 1 Da'yun mumpumpapto', nahamad mah di pa-
manuhyu?

Ya napapaddung dan di panumalyayuh
nan tatagu?

- 2 Mu adi umat hinay inatyu ti un hay nappuhyi
nonomnomonyu
ti nan nihallan nanumalyayuy dimmalat
hi natayan di do'ol!

- 3 Nan nappuhyi pangatna ya nan lumayalayah an
tatagu

ya nete"a tuwalih din nihabianda.

- 4 Ya nan hapitda ya pumatoy an umat hinan
habidung di cobra,

‡ 57:10 Psa. 108:4. § 57:11 Psa. 57:5; 108:5. * 58: Heten
psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Pun'adawan
hi Balloh an Psalms* ti ibagan nan ad psalm ay Apo Dios hi unna
iballoh di nappuhin nan nangat hi nappuhin hiya. Mu hi Apo
Dios ya anggay di way biyangnan mangiballoh (Deut. 32:35;
Rom. 12:19), hiyaat un ibagan nan munluwalu ta adina aliwan
an mangat. † 58: Bahaom nan gloss di Psalm 16 ta innilaom di
aat ten hapit.

- ya umatda goh hinan cobra an ulog an
napu'it
5 an adina donglon nan manungngali
ta way atonan bumangon an inyun-
nudnah nan aton nan manungngalin
umiwi
an ta"on un nanginnila.‡
- 6 At pumpengawam, Apo Dios, nan babada,
ya nun'ipungmuy pangel hana nan ay
layon.
- 7 Ya ubahom didan umat hi danum an matdu',
ya ihallam ni' nan buhugdah unda ipana.
- 8 Ya umatda ni' goh hi bahikul an mapitay, at
ma'ubah,
ya umatda goh hinan ung'ungngan ma-
ballun mitungaw an adida tigon di
patal.
- 9 Apo Dios, punnaudom an mangubah ay dida ta
umatdah nan nagabutan an holo',
ya dumalat nan nidugah an bungotmu ya
paddungnay pun'iyaddibmu dida an
ta"on unda matattagu.
- 10 At mun'am'amlong nan nahamad di ugalidah
unda tigon an mamolta nan nabaholan,
at paddungnay ma'ulahan di hu'idah nan
dalan di buhulda.
- 11 At alyon nan tatagun mannig di,

‡ 58:5 Ta"on un ad ugwan hinan nasyon ad India ya ihnay manungngalih nan cobrah nittuh nan bahkitda ta paddungnay dongdonglon nan ulog di gangohna, at paddungnay manayaw an tuma'dog. Ya nan ad cobra ya atonah ne ta olom ya mumbayad nan tatagun mannig ay dida.

“Immannung ihi” a an waday lagbun nan
nahamad di ugalida,
ya immannung goh an waday Dios an manu-
malyah nan tataguh tun luta!”

59

*Hay Luwaluh Pun'adawan hi Abaliwan**

Heten psalm ya miktam an intudo' David hi aat
di nannagan Saul hinan tindalunan mumbota'
ay hiyah abungna ta patayonda. Hay intud'ana
ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta, ya hay
tunena ya “Adi Pa”ion.”

(I Sam. 19:11-17)

- ¹ Baliwana' ni', Apo Dios, hinan buhul'u,
ya ehwanga' hinan nappuhin atondan
ha"i'n,
² ya baliwana' ni' hinan nun'appuhin nomnomon
nan tatagu,
ya ehwanga' goh hinan mamatoy ay
ha"i'n.
³ Ya tigom adya an mun'ipo"oyda ta hodona' ya
pinatoya',
ya nan mun'abi'ah an tatagu ya
ma'amungda ta buhulona' an ta"on
hi un mi'id di bahol'u, Apo Dios.

* **59:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih
Pun'adawan hi Balloh an Psalms ti imbagan nan ad psalm ay Apo
Dios hi unna iballoh di nappuhih nan nangat hi nappuhin hiya.
Mu hi Apo Dios ya anggay di way biyangnan mangiballoh (Deut.
32:35; Rom. 12:19), hiyaat un ibagan nan munluwalu ta adina
aliwan an mangat.

- 4 Ya ta'on un mi'id ah inat'uh nappuhi mu den
nundadaandan mangubat ay ha'in,
at badangana' ni' ta tigom tun ma'ma'at
ay ha'in!
- 5 At He"a, Apu an nidugah di abalinanan Dios an
Dios di i'Israel,
tigom ni' ta moltaom nan Hentil an adi
umunud ay He"a,
ya adim ahan igohgohan danen nappuhiy
pangatda!
- 6 Ya wa ay ta nahdom ya numbangngaddah nan
nihinanda
an ayda ahu an lumane'le'od hinan
babluy.†
- 7 At donglom adya nan pana'ta'atotda ya nan
pangang'angitda
an ay ihunay un hinalung nan
panaphapitda,
ya hay alyonda ya mid mangngol ay dida.
- 8 Mu inila' an abatlam dida, O Apu,
ya ngohoyom nan Hentil an umat hina.
- 9 Ya e'kod'uh nan abalinam ti He"an Dios di
baliw'u,
- 10 ya inila' an badangana' ay He"a, Apo Dios, an
dumalat nan ama'ahhimo'mun ha'in
ta abako' nan buhul'u.
- 11 Mu adim pumpatoy dida, O Apu an baliwmi, ta
way aton nan ni'babluya' an adi mangaliw
hinan na'at,

† 59:6 Psalms 59:14.

ta unmu ipiwa'at dida an dumalat
nan nidugah an abalinam ta hiyay
ipa'ampaanda!

12 Ti nun'appuhi nan hapihapitonda an hiyay
gunda abaholan,
ya paddungnay mana'dah nan pumbag-
tuanda an ay hulu ti mun'idutda ya
munlayahda goh.

13 At pumpatoymu dida an dumalat nan bun-
gotmu ta engganay unda ma'amin,
ya muntembag hi an amin hinan tataguh
tun luta an He"a an Dios di imman-
nung an mangipapto' hinan holag Ja-
cob.

14 Ya wa ay ta mahdom ya mumbangngaddah tun
babluy
an tumungog an ayda ahu an
lumane"odan hinan babluy.‡

15 Ya munhamma'andah ma'an,
ya wa ay ta un itang di ah'upandah ma'an
ya munlilida.

16 Mu ahelhehelhelong ya gun'u ikantay aat di
abalinam ya nan aat di homo'mu
ti He"ay baliw'uh pangihi'uga' hinan
gutud di aguguluwa'.

17 Ya ikanta' di pundayaw'un He"an baliw'u,
at He"a, Apo Dios, di pangihi'uga'
ti nidugah di pamhodmun ha"in.

‡ 59:14 Psa. 59:6.

60

Luwaluh Pun'adawan hi Abalinan

Heten psalm ya miktam* an intudo' David hi aat din ni'gubatana ad Aram Naharaim ya ad Aram Zobah ya hay aat di nibangngadan Joab ta pina-toynay himpulu ta duwan libun i'Edom hinan Nundotal an Ma'ahin. Hay intud'ana ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta ta mitudtuduhan nan mundongol, ya hay tunena ya “Nan Habhabung an Lily an Ma'usal hinan Tulag.”

(II Sam. 8:3-8, 13-14; Psa. 108:6-13)

- ¹ Ingnganuy da'mi, Apo Dios, ta inabak da'mi,
ya bimmungot'an da'mi,
at baliwan da'mi ni' ad ughan!
- ² Ya impa'alyogmu tun luta ta nun'adnga',
at ipaphodmu ni' ti ten mamaman
mun'apa"i.
- ³ Ya nidugah di impaholtapmuh nan tatagum,
at ten un ay ami nabutong an munhinag-
gawan hi ligatmi.
- ⁴ Mu waday inatmuh nangitigan nan tatagun
umunud ay He"a ta agguyda na'abak,
- ⁵ at elwang ni' anhan da'mi an dumalat nan
nidugah an abalinam
ta mabaliwan an amin nan pohpohdom
an tatagum!†
- ⁶ Ya himmapit hi Apo Dios hinan wadanah nan
Timplunan inalinay,
“Umabaka' ta gogodwo' ad Shechem,

* **60:** Bahaom nan gloss di Psalm 16 ta innilaom di aat ten hapit.

† **60:5** Psa. 108:6.

- ya ta'on nan Nundotal an Sukkoth ta
 ipiyapong'uh nan tatagu',‡
 7 ya hakupo' ad Gilead ya ad Manasseh,
 ya puntindaluo' nan i'Ephraim,
 ya pun'elio' nan iJudah. §
 8 Ya nan holag Moab di baal'u,
 ya nan holag Edom di himbut'u,
 ya it'u"uy nangabaka' hinan iPhilistia."*
 9 Mu hay mangitnud udot ay ha"in an umuy eten
 nihamad di allupnan babluy?
 Ya hay mangipangulun ha"in an umuy
 hinan holag Edom?†
 10 Undan tatagwa ahan ingnganuy da'mi, Apo
 Dios,
 ta adi'a mitnud hinan titindalumih un
 way gubat?‡
 11 Badangan da'mi ni' ahan an mangubat hinan
 buhulmi
 ti mid hulbin di ibaddang nan tatagu. §
 12 Mu He"a ay, Apo Dios, di bumadang
 at nidugah an mangabak ami ti abakom
 nan buhulmi.*

61

Luwaluh Pumpabaddangan hi Abaliwan

Hete ya psalm an intudo' David, ya hay intud'ana
 ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta, ya ma-
 hapul an matukalan hinan instrumenton way
 gadengna.

‡ 60:6 Psal. 108:7. § 60:7 Psal. 108:8. * 60:8 Psal. 108:9. † 60:9
 Psal. 108:10. ‡ 60:10 Psal. 108:11. § 60:11 Psal. 108:12. * 60:12
 Psal. 108:13.

- ¹ Donglom ni' di luwalu', Apo Dios, hi pumpah-pahmo'a'
- ² ti ta"on hi unna' umuy hinan adagwin babluy ya gunna' damdama munluwalun He"a
ta mumpabadanga' hi un mid abalina',
at ipangulua' ta iyuya' hinan lugal an mid al'alín ha"ín.
- ³ Ti He"a ya anggay di gun'u ihi'ugan
ti He"ay umat hi nihamad an ata'nang an pun'adugan an mangibaliw hi buhul.
- ⁴ Iyabulut mu ni' ahan an mimidduma' ay He"ah
nan Timplum hi mid pogpogna
ta baliwana' an paddungnay hophopana'
hinan paddungnay paya'mu.
- ⁵ Ya dengngolmun amin din inhapata' hi ato', Apo Dios,
ya indatmun ha"ín nan mipabnoh hinan tatagun mange'gon ay He"a.
- ⁶ Ya udmam di pi'taguan nan ali ta do'ol di holag hi ipaluhna,
- ⁷ ya badangam ni', Apo Dios, hiya ta minaynayun di pun'ap'apuwana,
ya halimunam hiyah nan nidugah an pamhodmu ya nan amakulugmu.
- ⁸ At gun'u ikantay ipabagbagtuam,
ya ipa'annung'u din intulag'u an gunna' mun'onong hi abigabigat ay He"a.

62

Hay Pange'kodan ay Apo Dios ta hiyay Mangi-papto' ay Ditu'u

Hete ya psalm an intudo' David, ya hay intud'ana ya hi Jeduthun an ap'apun di muntudtuduh kanta.

¹ Hi Apo Dios ya anggay di hohoddo' hi mamaliw ay ha"n,

² ya Hiyay umat hi batun ihi'uga' ya mangibaliw ay ha"n,
ya Hiyay bumadang an mananggah nan buhul'u ta adia' ahan ma'abak.*

³ Mu anuud mah nin di pangidinnganyun mangi'ingol ya mama"n ha"n?

Ten mid ahan bi'ah'u an umata' hinan allup an nabu'ut an magadyuh an matu"n!

⁴ Ya unyu ahan pohdon an pa"iona' ta mipa'ampa nan haad'u,
at hiyanan do'ol di alyonyuh layah hi aat'u,
ya ma'ulay di panapityun ha"n,
mu idutyun ha"n di wah nomnomyu.

⁵ Mu hi Apo Dios ya anggay di ehdol'uh mamaliw ay ha"n,

⁶ ya anggay goh Hiyah umat hi batun ihi'uga' ya mangibaliw ay ha"n,
ya Hiyay bumadang an mananggah nan buhul'u ta adia' ahan ma'abak.†

* 62:2 Psa. 62:6. † 62:6 Psa. 62:2.

- 7 Immannung an hi Apo Dios ya anggay di mamaliw ay ha'in,
ya Hiya goh dumalat hi a'e'gona' ti Hiyay
umat hi batun ihi'uga'.
- 8 At da'yun tatagu ya gunyu e'kod ay Apo Dios
ta Hiyay pangibaganyuh nan way aguguluwanyu
ti Hiyay na'ahhamad hi ihi'ugan tu'u.
- 9 Ditu'un tatagu ya umat tu'uh yahhiyah,
ya nan adangyan unu nawotwot an tagu
ya numpapaddung an mi'id abalinan
tu'u
ti makilu tu'u ay ya mi'id di damot tu'u an
umat tu'uh nan dibdib.
- 10 Ya adiyu ehdol nan inaka'akawyu unu nan
namlohanyuh gina'un di udumnang tatagu
an ta'on hi un ayu gun umadangyan,
ya adi maphod hi un hiyay ehngelyu.
- 11 Adi un namenghan ya anggay di nangngola' hi
nangalyan Apo Dios
di Hiya ya anggay di nidugah di abalinana,
- 12 ya adi maluman di pamhodna.
Immannung an lagbuam nan hinohhan
tagu an mipalpuh nan ina'inatna!

63

*Nabalbalul nan Pamhod Apo Dios ya un nan
Pi'taguan hitun Luta*
Intudo' David heten psalm hidin immayanah nan

mapulun ad Judah.

(I Sam. 23:29—24:2)

- ¹ O Apo Dios, He"ay Dios'u an gun'u nomnomon,
ya gun'u He"a hapuhapulon an umata'
hinan lutan nadnga' an munhapul hi
danum.
- ² Ipattigmu ni' ay ha"in di aatmu an Dios hinan
Timplum
ti tinnig'uy anidugah di abalinam ya nan
a'e'gonam.
- ³ Ya dayawo' He"a, Apo Dios,
ti nan pamhodmun adi malumluman di
nabalbalul ya un nan ataguan.
- ⁴ Ya gunna' munyaman ay He"ah enggana eten
atagua',
ya ita'nang'uy ngamay'u an munluwalun
He"a.*
- ⁵ Ya munlenota' ahan an aya' nangan hinan
mumpolhat an ma'an,
at mun'am'amlonga' an mangipabagbag-
tun He"a.
- ⁶ Ya He"ay gun'u nonomnomon hi olo'a' hinan
mahdom
- ⁷ ti He"ay gun bumadang ay ha"in.
At ikanta' di pun'am'amlonga' ti munde-
nola' hinan panalimunam ay ha"in.
- ⁸ Ya He"ay gun'u ehdol hi mangipapto' ay ha"in,
at immannung an halimunana' ta mi'id
di nappuhih ma'at ay ha"in.

* 63:4 Hiyah ne ugalin di Hudyun munluwalu.

- ⁹ Mu nan mamhod an mamatoy ay ha"i
ya kulugo' an didaat goh di mun'ahhun
an mun'ilubu'
¹⁰ ti mun'atoydah nan gubat,
ya pun'a'an di jakal† hi inalahan di
odolda.
¹¹ Mu ha"i an ali ya mundenola' ahan, Apo Dios,
ya umat goh hinan waday intulagdan
He"a an ipabagbagtu da'a,
mu nan munlayah ya duminongda.

64

Hay Luwaluh Pun'adawan hi Abaliwan

Hete ya psalm an intudo' David, ya hay intud'ana
ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta.

- ¹ Apo Dios, donglom ni' ahan tun luwalu'
ta elwanga' hinan aton nan atata'ot an
buhul'u.
² At baliwana' hinan nappuhin ninomnom nan
tataguh atondan ha"i.
³ Ya nidugah di gunda hapiton an mipaddung di
diladah nan matadom an hanggap,
ya umat hinan pumatoy an pana nan
panaphapitda.
⁴ Ya bota'onda nan tatagun maphod di ugalida
ta himbumagga ya pinanada an mid
ta'otda.
⁵ Ya ihapitanday i'ibbadan mangat hi nappuhi,

† **63:10** Hiyah ne atata'ot an animal hinan inalahan an umat hinan
ahu.

ya punhahapitanday pangiyammaan-
dah huluh a'naan di buhuldan
alyonday,

“Undan way mannig hi iyamma tu'un hulu?”

⁶ Ya wa ay di ninomnomdah nappuhian inalay,
“Nahamad ahan heten ninomnom tu'uh
aton!”

At immannung an adi ma'innilay wah nom-
nom ya puhun di tagu.

⁷ Mu paddungnay panaon Apo Dios dida,
at himbumagga ya nun'atoyda.

⁸ At nan hinapitdan nappuhiy mama" in dida,
at an amin di mannig hinan na'at ay dida
ya pumpahalda dida.

⁹ At an amin nan tataguh tun luta ya tuma'otda,
ya nomnomonda mahkay nan
umipata'ot an gun aton Apo Dios,
ya hiyay gunda ul'ulgudon di aatna.

¹⁰ Ya umamlong an amin nan umunud ay Apo
Dios
an paddungnay mihi'ugdan Hiya,
ya ipabagbagtuda an dumalat nan inatna.

65

Hay Pundayawan ay Apo Dios

Heten psalm ya kantan intudo' David, ya hay
intud'ana ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta.

¹ Apo Dios, hay atonmi ya dayawon da'ah nan
wadam ad Zion,
ya atonmi nan intulagmin He"a

² ti donglom di luwalumin He"a,

at an amin nan tataguh tun
abablubabluy ya umalidan mundayaw
ay He"a.

³ Ya nidugah di numbaholanmi,
mu inaliwam.

⁴ At mipadenol an amin nan tatagun pento'mu ta
munhitu amih nan Timplum
ti idatmuy do'ol an wagah ay da'mi an
malpuh nan Timplum.

⁵ Apo Dios, gunmu inabulut di luwalumi an du-
malat hi nangabakanmi,
ya do'ol di umipanoh'ah inatmu ta binali-
wan da'mi,
at hiyaat un He"ay pangedenlan an amin di
tataguh tun abablubabluy,
ya ta"on goh nan wah nan adadagwin
babluy hinan pingit di luta ya He"ay
pundenolanda.

⁶ Ya limmum nan aduntuduntug an dumalat di
abalinam
an diday nangipattig hinan anidugah di
bi'ahmu,

⁷ ya ipadinongmuy gongaah nan dalluyun hinan
baybay,
ya ta"on goh nan tu'u' di tatagu.

⁸ At wumogwog hi ta'ot an amin nan tatagun
numpunhituh nan abablubabluy
an mete"ah pingit di lutah nan buhu'an
di algaw ta nangamung di alimuhan di
algaw hinan nidugah an inatmu,
ya hiyah ne dumalat hi tum'u'andah am-
longda.

- 9 Halimunam tun luta ti ipa'alim di udan ta way mananum hinan numbino'ob'on an mitanom hitun luta ta pumhodda,
ya punnonngom di danum hinan ginnaw ta tumaguy mihabal hitun luta ti hiyah ne implanum hi ma'at.
- 10 Ya ipa'udanmu ta umunay nan lutan punhabalanmi,
ya wagaham nan mitanom ta pumhod.
- 11 Ta dumo'ol di ma'alamih nan ihabalmi an dumalat nan amaphodmu, Apo Dios,
an ta'on hi un malgom di pumbabluyanmi.
- 12 Ya ta'on un nan mapulun ya do'ol di pumpahtulan,
at paddungnay nidugah di amlong hinan dudunduntug,
- 13 ya ninapnapan nan kalniluy pumpahtulan,
ya nalonapan nan numpundotal hi paguy,
at an amin ya ahi'ap'aphodda an umat hinan tatagun muntu'u'da ya kumantadah amlongda.

66

Nan Kantan Pundayaw ya Punyamanan

Heten psalm ya kanta, ya midat hinan ap'apun di muntudtuduh kanta.

- 1 Da'yun amin an tatagu ya ibugawyuy umamlonganyun Apo Dios!
- 2 Ya ikantayuy ipabagbagtuan di ngadana ya nan pundayawyun Hiya,
- 3 at alyonyun Apo Dios di,

- “Umipata'ot nan ina'inatmu,
ya nidugah di abalinam,
at hiyanan mumpunhippi nan buhul-
mun He"an dumalat di ta'otda!
4 Ya an amin nan wah tun luta ya He"ay daya-
wonda,
ya ikantaday pangipabagbagtuandan
He"a,
ya ikantada goh di pundayawdah nan
ngadanmu.”
- 5 Nomnomonyu adya nan umipata'ot an ina'inat
Apo Dios hi pumhodan nan tatagu
6 ti nunhiyanona nan danum hinan Mumbolah an
Baybay* ya nan Wangwang an Jordan†
ta way nange'wan din tatagunan bim-
mad'ang,
at hiyanan nidugah di amlongmi ahan hinan
inatna.
7 Ya Hiyay mun'ap'apuh mid pogpogna an du-
malat nan nidugah an abalinana,
ya hahalepatay ato'aton nan Hentil hi-
nan abablubabluy ta nan adi umunud
ya adida mahkay mi'bohhol ay Hiya.
- 8 At an amin tu'un tatagu ya ipabagbagtu tu'uh
Apo Dios,
ya olton tu'un mangipabagbagtun Hiya
9 ti punnonngonay ataguan tu'u,
ya adina iyabulut di a'abakan tu'u.
10 Tinapngan da'min tatagum, O Dios,

* 66:6 Ex. 13:17-15:21. Unu Red Sea. † 66:6 Josh. 3:1-24.

- an umat hi ahibugan nan silver di inat-
mun da'mi.
- 11 Ya inyabulutmuy nibaludanmi,
ya nan nidugah an dedemmotmih hinol-
holtapmi.
- 12 Ya inyabulutmun abakon da'mih buhulmi ta
omod un nidugah di nangipaligligatandan
da'mi,
mu ten inyali da'mih tun malumong an
lutan wadan an amin di mahapulmi.
- 13 Umalia' hinan Timplum ta mun'ononga' hi
Onong an Moghob
ta ipa'annung'u din intulag'un He"a
- 14 an hiyah ne din inali' hidin gutud di nagugu-
luwa'.
- 15 At e'nong'un He"ay mataban kalnilu, ya nan
baka, ya nan gandeng ta Onong an Moghob
an umipa'amlong ay He"ay angilitna.
- 16 At umali ayun amin an tatagun mundayaw ay
Apo Dios
ta ulgudo' ay da'yuy ina'inatnan ha"in!
- 17 Ti numpabadanga' ay Hiya,
ya impabagbagtu' Hiyan dumalat nan
do'ol an kinanta'.
- 18 Mu gulat ta laylaydo' an mumbahol at adia'
donglon ay Apo Dios,
- 19 mu immannung an dengngola' ay Apo Dios,
ya inabulutna din inluwalu'.
- 20 At dayawo' hi Apo Dios ti agguyna ingnganuy
din inluwalu'
unu pinogpog di pamhodnan ha"in!

67

Hay Kantah Punyamanan ay Apo Dios

Heten psalm ya kantan midat hinan ap'apun di muntudtuduh kanta, ya matukalan hinan instrumenton way gadengna.

¹ Apo Dios, hom'on ni' da'mi,
ya wagahan da'mi,
ya halimunan da'mi!*

² Ya ta innilaon an amin di tataguh tun luta nan pohdom hi ma'at,
ya innilaonda goh an He"ay way abalinanan bumaliw.

³ Ya maphod ni', Apo Dios, hi un da'a dayawon hinan tatagu,
ya maphod goh hi un da'a ipabagbagtu!†

⁴ Ya maphod hi un umamlong nan Hentil hinan abablubabluy,
ya ikankantaday amlongdan He"a
ti nan pamanuhmuh nan tatagu ya nan pangipapto'am ay dida.

⁵ At maphod ni', Apo Dios, hi un da'a dayawon hinan tatagu,
ya maphod goh hi un da'a ipabagbagtu!‡

⁶ Ya pinumhod an amin di nihabal
ti winagahan ditu'un Apo Dios an nan dayawon tu'u.

⁷ Ya immannung an winagahan ditu'un Apo Dios,

* **67:1** Hiyah ne luwalun nan Nabagtun Padi (Num. 6:25). † **67:3** Psa. 67:5. ‡ **67:5** Psa. 67:3.

ya olom ni' ya e'gonan an amin nan
tatagu Hiya ta nangamung di pingitna!

68

*Hay Mikantah nan Babluy hinan Pangabakan**

Heten psalm ya kantan intudo' David, ya hay
intud'ana ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta.

¹ Bumungot'a ni', Apo Dios, ya nun'iwa'atmu nan
buhulmu,

ya nan mangabohol ay He"a
ya pun'ipalayawmu dida ta
mun'a'abakda!

² Ta umatdah nan ahu' an pun'iyaddib di tuyup,
ya umatda goh hinan lilin an ma'anang
hi apuy,

at umat goh hinay ma'at an ma'ubahda nan
mamohol ay Apo Dios.

³ Mu nan tagun nahamad di ugalida ya diday
mun'am'amlong hinan wadan Apo Dios,
ya pun'it'u'day gunda umanlaan.

⁴ Ya ikantaan tu'uh Apo Dios ta ipabagbagtu tu'u
Hiya,

ya idadaan tu'uy pange'wan nan umalin
middum hinan bunut an hay ngadana
ya hi Apo Dios,

at umamlo'amlong tu'uh nan wadana.

⁵ Hi Apo Dios an wah nan Timpluna ya baliwana
nan umu'utun,

* **68:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih
Messianic an Psalms an mangituduh aat nan Alin Pento' Apo Dios
an umali an ma'alih *Messiah* (hinan hapit di Hudyu) unu *Kristu*
(hinan hapit di iGreece).

ya halimunana nan nguhu.

- 6 Ya waday indadaan Apo Dios hi pamilyada ta adida munlungdaya,
ya ipabuhu'na nan nun'ibalud ta umam-longda.

Mu nan mi'bohhol ay Hiya ya punhituwona didah nan mapulun an awadan di batel.

- 7 Apo Dios, hidin nangipanguluwam hinan tatagum hi numbaatanyu ya ene'wayuh nan mapulun,

- 8 ya immalyog tun luta,
ya enlotnay udan ti He"an Dios nan holag Israel ya immali'ah nan Duntug an Sinai.

- 9 Ya impa'udanmu, O Dios, ta pinumhod din nun'a'ugaw an babluy,

- 10 at hidiy numpunhituwan nan tatagum,
ya He"a, O Dios, di nangidat hi tanud nan nun'awotwot.

- 11 Waday impa'innilan Apo Dios an hinapitna,
ya do'ol di immuy an nangipa'innila,

- 12 an inaliday,
“Numpangalayaw din a'ali[†] ya din titindaludah dih nan numpapattayanda,
at din linala'in wah nan nungkampuanday[‡]
nangogodwah din nahamham.

- 13 Ya ta"on un hinan olo'anyuh nan wadan di iypuyyu ya nan paya' di kalapati'[§]

[†] 68:12 Nan a'alid Canaan. [‡] 68:12 Nan tindalun di Hudyu.

[§] 68:13 Hete ya nipa"el, ya hay pohdon ten kalapati' ibaga ya nan tatagun Apo Dios an Hudyu.

- ya humili an na'amyudan hi silver an hay
dutdutna ya ay balitu' di tigawna.”*
- 14 Ya hidin numpangiwa'atan nan nidugah di
abalinan Dios hinan a'ali
ya umatdah nan nun'iwa'at an dalalluh
nan Duntug an Zalmon.
- 15 Nidugah an o"ongol nan aduntuduntug ad
Bashan ya atata'nang,
- 16 at anaad udot ta uma'amoh ayuh nan Duntug
an Zion
an pento' Apo Dios hi ihinanah mid pog-
pogna?
- 17 Ya do'ol an adi mabilang di uyap nan
mun'abi'ah an kalesan punluganan nan
titindalu
an nitnud ay Apo Dios hi nalpuwanah
nan Duntug an Sinai ta immuy hinan
me'gonan an Timpluna!†
- 18 Ya din timmuluwanad abuniyan ya initnudna
din nun'a'abak an buhulna,
ya do'ol di adawnah indat nan tatagu‡ ya
ta"on nan adi umunud.
Ya hidid abuniyan di nunhituwan Apo Dios.
- 19 Mipabagbagtuh Apu tu'u an Dios ti Hiyay bu-
madang ay ditu'uh nan punligatan tu'uh
abigabigat,

* **68:13** Hidin agguy ni' bimmad'ang nan Hudyuh nan Wangwang
an Jordan ta umuydad Canaan ya impa'innilan Apo Dios ay dida
an paddungnay nalpah an na'abak nan a'alid Canaan, ya manu ay
umat hinay aatna ti an amin di itulag Apo Dios hi ma'at ya makulug
an ma'at. † **68:17** Diday a'anghel Apo Dios. ‡ **68:18** Eph. 4:8.

- ya Hiyay mamaliw ay ditu'u!
20 Hiya an Dios tu'u ya bumaliw,
ya Hiyay na'abbagbagtun Apo tu'u an
mangelwang ay ditu'uh atoy!
- 21 Ya immannung an punggumi' Apo Dios di ulun
nan buhulna
an manginaynayun an gun mangat hi
nappuhi.
- 22 Ya inalin Apo Dios di,
"Ibanggad'u nan buhulyu an wad
Bashan
an paddungnay ilpu' didah bunol di baybay
23 ta gawaonyu nan mumpanga'ayuh an dalada,
ya pundildilan nan ahuyuy udumna ta
nangamung hi unda mahengla."
- 24 O Apo Dios an Ali', tinnig an amin nan tataguy
nangipanguluwam hinan tatagum hi in-
ayanyuh nan Timplum.
- 25 Ya hay nangipangpangulu ya nan kumakanta,
ya netob nan muntukal hinan miyun-
nudan hinan kanta,
ya nehnod ay dida nan babalahang an gunda
tukalon nan tambourine.
- 26 Ipabagbagtuyuh Apo Dios hinan a'amungan di
tataguna,
ya ta'on un da'yun holag Israel ya
ipabagbagtuyuh Apo Dios hinan
a'amunganyu!
- 27 Ya nan nahnot an himpangapun holag Ben-
jamin di mangipangpangulu,
ya un miyunud nan a'ap'apu an holag
Judah ya didan himpangapu,

ya un miyunud nan a'ap'apuh nan holag
Zebulun ya nan holag Naphtali.

28 Ipattigmu nan nidugah an abalinam, Apo Dios,
ya nan bi'ahmu an din namaliwmun
da'mi

29 an nalpuh nan awadam hinan Timplum hi ad
Jerusalem

an pangi'alian nan a'alih adawdan He"a.

30 Moltaom nan buhulmin i'Egypt an umatdah
nan ongol an atap an animal hi inalahan,
ya ihingalmu goh nan a'ap'apun nan
tatagun adi umunud

an dida nan umat hinan manilhig an
babaka ya nan u'uyaw ta engganah unda
mumpa'ampa,

ya idatda nan adawmu an silver.

Ya pun'iwa'atmuh nan abablubabluy nan
tatagun mamamhod an gumubat.

31 Ya umalin He"a nan a'ap'apun malpud Egypt,
ya awniat dayawon da'ah nan i'Ethiopia
an munluungdan He"a.

32 At da'yun tataguh nan numbino'ob'on an
pumpapto'an hitun luta
ya ikantayuy pundayawyun Apo Dios

33 an umalin paddungnay munluga hinan bunut
ad daya an limmuna tuwali!

At donglonyu Hiya an paddungnay idul
di alina,

34 ya pun'ipa'innilayu nan anidugah di abalinana
an Dios,

ya Hiyay mumpapto' ad Israel ya ad
daya!

- 35 Nan nidugah an umipanoh'a an Dios ya
na'abbagbagtu an wah nunhituwana,
ya Hiyay Dios nan i'Israel an mangidat hi
abalinan ya bi'ah hinan tataguna.

Mipabagbagtuh Apo Dios!

69

*Hay Luwaluh Pun'adawan hi Badang**

Hete ya psalm an intudo' David, ya hay intud'ana
ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta, ya hay
tunena ya “Nan Do'ol an Habhabung an Lilies.”

- 1 O Dios, badangana' ti ten mahe'noba' an ten
negpong hi bagang'uy danum!

- 2 Ya ten munlononga' hitun maluhung an luyo' an
ten mi'id di ma'odhol hi pangegpa'a',
ya wah tua' hitun bunol di danum an ten
mahe'noba' hi dalluyun!

- 3 Ya nablaya' an munha'it di bagang'un
umaya'ayag hi badang,

* 69: Heten psalm ya niddum hinan duwan kalahin di psalms:
(1) nan ma'alih *Messianic an Psalms* an mangituduh aat nan Alin
Pento' Apo Dios an umali an ma'alih *Messiah* (hinan hapit di
Hudyu) ya *Kristu* (hinan hapit di iGreece); ya (2) nan ma'alih
Pun'adawan hi Balloh an Psalms ti imbagan nan ad psalm ay Apo
Dios hi unna iballoh di nappuhih nanangat hi nappuhin hiya.
Mu hi Apo Dios ya anggay di way biyangnan mangiballoh (Deut.
32:35; Rom. 12:19), hiyaat un ibagan nan munluwalu ta adina
aliwan anangat.

ya numpangalatunnu' di mata' an lim-
mugwalugwan mamannod hi badan-
gmu, Apo Dios!

⁴ Nan mamohol ay Ha"an an mid di dumalat ya
do'do"olda ya un nan uyap di buu"u,[†]
ya hanan mamohol ay Ha"an hi mid ga-
puna ya pohdonday unna' patayon.
Ya pilitona' an mangibangngad hinan gina'u
an ta"on hi un mi'id ah inakaw'u.

⁵ He"a, Apo Dios, ya inilam an amin di
nun'appuhin ina'inat'u
ti mi'id di mipo"oy ay He"a.

⁶ Ya adim ahan iyabulut an Ha"an di dumalat hi
abainan nan tatagun umunud ay He"a, Apo
Dios an na'abbagbagtu,
ya bo'on ni' goh Ha"an di dumalat hi
abainan nan mundayaw ay He"an Dios
di i'Israel.

⁷ Ti He"ay dimmalat hi namahipahiwandan
Ha"an,
ya ten nidugah di bain'u.

⁸ Ya nan i'ibba' ya nan pamilya' ya ibilanga' hi
mangili,[‡]

⁹ ya nidugah ahan di pamhod'uh nan Timplum an
hiyay nonomnomo',
ya nan pamihupihulandan He"a ya pad-
dungnay Ha"an di pinihulda.§

¹⁰ Ya hinan punluwalua' ay He"a ya ilangdua' ya
nidugah di pamahiwandan Ha"an,

[†] 69:4 Jn. 15:25. [‡] 69:8 Jn. 7:5. § 69:9 Jn. 2:17; Rom. 15:13.

- 11 ya wa ay goh ta munlubunga' hi langgut hinan
punlangdua' ya aba'abatlana' hinan tatagu.
- 12 Ya Ha"in goh ulgu'ulgudonda,
ya nan aat'uy iyad'adyogan nan mabub-
utong.
- 13 Mu gunna' munluwalun He"a, Apo Dios, ta
badangana' hinan gutud di pamhodam,
ya abulutom di luwalu' an dumalat nan
nidugah an pamhodmu ti adim ibah-
haw nan inalim an baliwana'.
- 14 Badangana' hinan a'unuga' ta adim iyabulut an
munlononga',
ya baliwana' hinan aton nan buhul'u.
- 15 Halimunana' ni' ta adia' maltengan an
munlonong hinan maluhung an danum,
unu adim ni' iyabulut an patayona' ta
milubu'a'.
- 16 At abulutom ni', O Apo Dios, nan luwalu' an
dumalat di anidugah di pamhodmu,
ya dumalat nan ama'ahhimo'mu ya bali-
wana'.
- 17 Ya adia' ni' du'gon an baalmu
ta unmuat punnaudon an mangabulut
hinan imbaga' ti ten nidugah di aligli-
gata',
- 18 at umali'a ni' ta baliwana' hinan aton nan
buhul'u.
- 19 I'innilam an amin nan namihupihulandan
Ha"in,
ya gunna' goh binain,
ya tinnigmun amin nan ina'inat nan
buhul'un Ha"in.

- 20 Ya nan nidugah an namahapahaldan Ha"in di
punha'itan di punnomnoma',
ya nidugah an munlungdayaa'.
Ya nanniga' hi mammo' ay Ha"in, mu mi'id,
ya umat goh hi mangipa'amlong ay
Ha"in, mu mi'id ahan di inah'upa'.
- 21 Ya linamutanday ono' hi mumpa'it an paddung-
nay bininu,
ya hidin na'uwawa' ya nan mun'aklit di
impa'inumda.*
- 22 At maphod hi un nan behtaday dumalat hi
a'ubahanda,
ya nan panganandah nan ne'nong ay
He"a an Dios di paddungnay a'naanda
an umatdah nan animal.†
- 23 Ya maphod unmu bulawon dida ta adida tum-
mig,
ya bu"ungom dida.‡
- 24 At bumungot'a ta moltaom dida,
ya pumpudugmu dida an dumalat nan
nidugah an bungotmu.
- 25 Ya mun'abukawan ni' nan numpunhituwanda
ta mi'id ah ma'angang hi munhitu§
- 26 ti undaat goh mamaon an paligaton nan mi-
noltam,
ya gunda goh ulgudon nan holholtapon
danen minoltam.
- 27 At hahalepatam ta adim aliwan an amin nan
numbaholanda

* 69:21 Mat. 27:34, 48. † 69:22 Rom. 11:9. ‡ 69:23 Rom. 11:10.

§ 69:25 Ac. 1:20. Hay itudun ten verse ya hay aat Judas Iscariot.

ta adim iddum didan pi'baliw ta adida
mi'tagun He"a.

28 Ya ma'ubah ni' nan ngadandah nan Liblun
Nitud'an nan Mi'taguh Mid Pogpogna
ta adida middum hinan nitud'an nan
tatagun nahamad di ugalida.

29 Mu ten nidugah di punholholtapa' ya lungdaya,
at baliwana' ni', Apo Dios.

30 Ya ikanta' di pangipabagbagtu'a' ay Apo Dios,
ya ipa'innila' nan nidugah an
anahamadna an dumalat di
punyamana' ay Hiya.

31 Ya inila' an hiyah ne pa'appohdon Apo Dios ya
un nan me'nong ay Hiya an uyaw an baka
unu nan manilhig an baka.

32 At tigon ay nan mipaligligat heten ato' ya
mipa'anlada,
ya umat goh hinan mundayaw ay Apo
Dios an umamlongda!

33 Ti abuluton Apo Dios di luwalun nan mahmo'
an tatagun mumpabadang ay Hiya,
ya adina aliwan nan tatagunan paddung-
nay nun'ibalud.

34 At da'yun wad abuniyan, ya nan wah tun luta,
ya ta'on goh nan wah nan baybay, ya an
amin nan nalmu
ya ipabagbagtuyuh Apo Dios!

35 Ti hi Apo Dios ya baliwana nan tatagud
Jerusalem,

ya ipaphodna nan nun'apa" in babluy ad
Judah ta way punhituwan nan tata-
guna.

- ³⁶ Ya nan holagday mamnoh hinan luta,
ya nan mamhod ay Apo Dios di munhi-
tuh di.

70

Luwaluh Pun'adawan hi Badang Apo Dios

Heten psalm ya luwalun intudo' David, ya hay
intud'ana ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta.

(Psa. 40:13-17)

- ¹ Apo Dios, punnaudom ni' ta baliwana',
at badangana' ni' ahan.*
- ² Ya hana ni' an adi manghop an mamatoy ay
ha" in ya ma'abakda,
ya guluwom dida ta mid poto' di nom-
nomonda,
ya dane ni' han umamlong hi punligata' ya
diday a'atana ta mabainanda,†
- ³ ya dane ni' han mangaba'abatol ay ha" in ya
ma'abakda ta mabainanda.‡
- ⁴ Mu hana ni' nan umunud ay He" a ya ipade-
nolmu ta umamlongda,
ya an amin ni' nan mamhod hinan abali-
wandan He" a ya gunda alyon di,
“Na'abbagbagtuh Apo Dios!”§
- ⁵ Mu ha" in ay atog ya nawotwota' ya mid abalina',
at punnaudom ni', Apo Dios, an ma-
madang ay ha" in

* **70:1** Psa. 40:13. † **70:2** Psa. 40:14. ‡ **70:3** Psa. 40:15. § **70:4**
Psa. 40:16.

ti He"a ya anggay di mangibaliw ay ha"in.*

71

Luwalun han Lala'in Nala'ay

(Psa. 31:1-4)

- ¹ Apo Dios, He"ay paddungnay ihi'uga',
at adim ni' iyabulut an mabainana'.*
- ² Ya baliwana' an dumalat nan mid nipaddungan
nan aatmu,
at donglom tun luwalu' ta badangana' ya
elwanga'.†
- ³ He"a nan ay batu an punhi'uga' hi gun'u ayan,
at ibaliwa' ni' ti He"ay paddungnay
ihi'uga' ya mangipapto' ay ha"in.‡
- ⁴ Baliwana' ni' an Dios'uh nan aton
nan nun'appuhy ugaldan tatagun
mun'abungot ya atata'ot§
- ⁵ ti He"a an na'abbagbagtun Dios di nangehdola'
hi nitagua' an nete"ah din a'ung'ungnga'.
- ⁶ Ya nete"ah din awada' hi putun ina ta engganad
ugwan
ya anggay He"ah namnamao' hi manal-
imun ay ha"in,
at hiyanan He"ay ipabagbagtu' hi enggana.
- ⁷ Ya hay nitagua' di pangiyunnudan nan tatagu ti
He"ay mabi'ah an ihi'uga',
- ⁸ at hiyaat un'u adi ipogpog an gun mangipabag-
bagtun He"a,
ya gun'u ulgudon nan anabagtum!

* 70:5 Psa. 40:17. * 71:1 Psa. 31:1. † 71:2 Psa. 31:1-2. ‡ 71:3
Psa. 31:2-3. § 71:4 Psa. 31:4.

- 9 At adia' ni' ahan inganuy hi unna' mala'ay an mid mahkay olog'u
10 ti nan mi'buhul ay ha" in ya nappuhiy hapihapi-tondan ha" in,
ya pohdondan mamatoy ay ha" in.
11 Ti alyonday,
"Ingnganuy Apo Dios hiya,
at patayon tu'u ti mi'id mahkay mamaliw ay hiya!"
12 O Apo Dios, adia' ni' nongkay inganuy ta pun-naudom an bumadang ay ha" in,
13 ya olom at ni' ya mabainan hanan buhul'u an munnonomnom an mamatoy ay ha" in ta diday ma'ubah!
- 14 Mu He"ay gun'u ehdol hi mamadang ay ha" in,
at hiyanan adi' idindinong an mangi-pabagbagtun He"a.
15 Ya gun'u ulgudon hinan tataguy aat di amaphod nan ina'inatmu
ya nan namaliwam hinan tatagum an ta"on hi un do'ol di agguy'u inila.
16 At dumalat nan nidugah an abalinam an na'abbagbagtun Dios
ya gun'u ulgudon hinan tataguy aat di amaphod nan ina'inatmu,
ya He"a ya anggay di umat hina.
17 Ya nete"ah din a'ung'ungnga' ya intuduwana' an dumalat nan mun'aphod an ina'inatmu,
at engganad ugwan ya gun'u ulgudon nan aat di mun'aphod an ina'inatmu.
18 Ya ta"on hi unna' mala'ay ya ma'ubanan ya adia' ni' ahan inganuy, Apo Dios,

ta engganah un'u ulgudon hinan ungun-
gah pidway aat nan nidugah an abali-
nam ya nan umipanoh'an inatmu.

19 Apo Dios, ta"on un ad daya ya na'innilay
amaphodmu,

ya do'ol di umipanoh'an inatmu.

Mi'id ahan di udum hi umat ay He"a an Dios!

20 Ya inyabulutmuy nunholtapa' hinan nunligli-
gata',

mu impa'adaoga' goh damdama

ti ta"on hi un magadyuh di ataya' hi iyaya'
hinan lubu' mu agguymu inyabulut an ma-
toya'.

21 Ya nidugdugah di indatmuh a'e'gona'
ti halimunana' mahkay.

22 At ikanta' ya ipagangoh'u nan alpa ya lyre*
hi pangipabagbagtua' ay He"a ti nan nan-
gam hi ipaphoda',

at ipabagbagtu' He"an Dios an dayawon
nan i'Israel.

23 Ya it'u"un mungkanta ti umamlonga' an mangi-
pabagbagtun He"a
ti dumalat nan namaliwam ay ha"in.

24 Ya iyal'algaw'un ipa'innila nan mun'aphod an
inatmun namaliw ay ha"in
ti impa'abakmu ta nabainan hanan ma-
mamhod an mamatoy ay ha"in.

* 71:22 Nan it'ittang an alpa.

72

*Luwaluh nan Ali**

Hi Solomon di nangitudo' eten psalm.

¹ Apo Dios, iluwalu' an ituduwam nan ali ta nahamad ya mapapaddung di panumalyana an miyunnudan hinan pangatmu.

² Ya ta nahamad di pun'ap'apuwanah nan tatagum

an namamah nan mahmo' an tatagu

³ ta pumhod ya umadangyan nan babluy
ti dumalat nan maphod an pangat nan ali.

⁴ At badangam nan ali ta mapapaddung ni' di panumalyanah nan nun'awotwot an tatagu,

ya ibaliwmu nan imbabaluyda,

ya punholtapom nan mangipaligligat ay dida.

⁵ Ya minaynayun ni' di pangipapto'muh nan tatagum an un'unnud ay He"a

an umat hinan punnonngan nan bulan
ya algaw.

⁶ Ya pumbalinom nan ali an mabmabadang
an umat hi aton nan udan an bumadang
hinan nitanom hitun luta.

⁷ Ta henen gutud di pun'ap'apuwana ya mun'aphod di ugalida,

* **72:** Hatén psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Messianic an Psalms* an mangituduh aat nan Alin Pento' Apo Dios an umali an ma'alih *Messiah* (hinan hapit di Hudyu) unu *Kristu* (hinan hapit di iGreece). Ya hay gutud hi a'atan ten psalm ya nan Hinlibuy Tawon.

ya hay lenggop di mawada ta nanga-
mung di apogpogan nan bulan.

- 8 Ya mumpapto' Hiya an mete"ah nan pingit di
baybay ta engganah nan pingitna goh,
ya mete"a goh hinan Wangwang an Eu-
phrates ta engganah nan pogpog di
luta.
- 9 Ya ta"on nan numpunhituh nan mapulun ya
mumpunhippidan mange'gon hinan ali,
ya umat goh hinan buhulna an mumpun-
luungdan mange'gon ay Hiya.
- 10 Ya nan a'alid Tarshish ya hinan adadagwin
babluy ya umidatdah adawdah nan ali,
ya umat goh hinan a'alid Sheba[†] ya ad
Seba[‡] an umidatdah adaw nan ali.
- 11 At an amin nan a'ali ya munhippidan
mange'gon ay Hiya,
ya an amin nan Hentil hinan
abablubabluy ya Hiyay punhulbianda.
- 12 At baliwana nan agogohgoh an tataguh unda
mumpabadang,
ya umat goh hinan ninganuy an mi'id ah
mamadang ay dida.
- 13 At hom'ona nan mid abalinana ya nan
nun'awotwot,
ya baliwana dida ta mi'id ma'at ay dida.
- 14 Ya baliwana didah nan way mangipaligat ya
mamatoy ay dida

[†] 72:10 Ad Yemen. Mu nan tatagud Ethiopia ad ugwan ya
alyonday hiyah ne babluyda tuwali an bo'on ad Yemen. [‡] 72:10
Ad Sudan.

ti nidugah an nabalul di nitaguandan
Hiya.

15 Ya ud'udmam di ataguana ta matubayan Hiya!
Ya idatan ni' nan iSheba Hiyah nan bal-
itu'da,
ya iluwaluan goh ni' nan tatagu Hiya,
ya gun ni' goh mawagahan.

16 Ya wagaham nan nihabal hinan dudunduntug
ta malumongda,
ya dumo'ol di bungada an umat hinan
ayiw ad Lebanon.

Ya dumo'olda goh nan tataguh nan babluy
an umat hinan ado'ol di holo' hitun luta.

17 Ya minaynayun ni' hi engganah nen ali an adi
ma'aliwan di ngadana
an umat hinan patal di potang an
munnonong.

Ya an amin nan Hentil an wah nan
abablubabluy ya mawagahandan Hiyay
dumalat,

at an amin nan tataguh tun luta ya
e'dawanda Hiyan Apo Dios ta waga-
handa Hiya.

18 At ipabagbagtu tu'uh Apo Dios an Dios nan
holag Israel

ti anggay Hiyah way abalinanan mangat
hinan umipanoh'a!

19 Ya mipabagtu nan ngadanah mi'id di pogpogna,
ya mipattig ni' di anabagtunah an amin
hitun luta.

Amen! Ipidwa' an mangalih, Amen!

20 Hiyah ne angunuh hi luwalun David an hina'
Jesse. §

73

Nan Ana'ahhamad Apo Dios

Hi Asaph di nangitudo' eten psalm.

1 Immannung an hi Apo Dios ya maphod di pangatnah nan holag Israel,
ya iyal'allanah nan namahig an
ma"aphod di nomnomda.

2 Mu ha"in ya hi'itangan an ma'ubah di denol'u ya
pangulug'un Apo Dios

3 an dumalat nan immamoha' hinan nun'appuhiy
ugalidan mumpumpahiya
ti didaat goh di umadangyan.

4 Hay pannig'u ay dida ya mid punligatanda,
ya mun'abi'ahdan mi'id ah dogohda.

5 Ya mid punholtapanda an adida umat hinan
udum an tatagu,
ya mid numanomnomanda an adida
umat hinan udum.

§ 72:20 Anaad ta hiyah ne negpongan nan luwalun *David* hi un nan imbaluynan hi *Solomon* di nangitudo' eten psalm? Manu ay ti hinan udum an Biblia ya numbino'ob'on di alimatung ten Liblu an Psalms ti nan Psalms 1-41 di ohan alimatungna, ya Psalms 42-72 di miyadwan alimatungna, ya Psalms 73-89 di miyatlun alimatungna, ya Psalms 90-106 di miyapat an alimatungna, ya Psalms 107-150 di angunuh an alimatungna. Ya gapu ta do'do'ol di psalms an intudo' David eten miyadwan alimatungna at pad-dungnay hiyay nangitudo' an ta"on hi un waday udum goh.

- 6 At hiyanan nidugah di pumpahpahiyaanda an
ayda imbuung,
ya nidugah an mid homo'da an paddung-
nay hiyay lubungda.
- 7 Ya mumpangalatunnu' di matadah tinabada,
at un hay atondah nappuhiy nomnom-
nomonda an mid ogondan mangat.
- 8 Ya hinhannulondan abatlan nan i'ibbadan
tatagu,
ya numpadngolanda dida,
ya paligligatonday ibbadan tatagu an du-
malat nan pangipabagtuandah odolda.
- 9 Ya numpahaldah Apo Dios an wad abuniyan,
ya pummandalda nan tataguh tun luta.
- 10 At hiyaat un ta'on nan tatagun kimmulug ya
unudonda dida
ya ayda natangan mangunud an amin
hinan hapitonda.
- 11 Ya alyonday,
“Undan innilaon Apo Dios?
Ya undan hay panginnilaan nen
na'abbagbagtu?”
- 12 Umat hinay nun'appuhiy ugalida an adida ma-
ligatan,
ya didaat goh udot di gun umadangyan.
- 13 At mid hulbin nin an amin di gun'u inat an
agguya' numbahbahol
ti nappuhi damdamay gun ma'at ay
ha'in!
- 14 Ya a'alga'algaw ya gunna' punholholtapon ay
He"a, Apo Dios,

ya gunna' goh gilaton!

15 At gulat nin ta umat hinay nomnomnomo' ya
nibahhaw

ti adi umat hinay pangat di tatagum!

16 Ya ninomnonomnom'uy dumalat ta ma'at an
amin hana ay ha'in,

mu adia' ahan pa'innila,

at la'tot ya himmigaa'

17 ta engganah unna' immuy an nundayaw hinan
Timplum

ya un'u mahkay innilaon di ma'at hinan
nun'appuhiy pangatdan tatagu.

18 Ti immannung an nan mundongngol an dalan
di pangipa'wam ay dida

ta un hi'itanganan mun'iyodlehda ta
mun'agahdah nan a'ubahanda.

19 Ya himbumagga ya nun'a'ubahda an mameng-
penghan ya napogpogda,

20 at ma'ubahda, Apu, ya ma'aliwanda
an umat hinan enap an wa ay ta inggibo'
ya nami'id.

21 Ya hidin punlungdayaa' ya punha'itan di pun-
nomnoma'

22 ya umata' hi nabongang ya manangpah,
at din inat'un He"a ya umata' hi animal.

23 Mu ta"on damdama ya inaynayun'un middum
ay He"a ta halimunana',

24 ya itudum di ato' ta hay umangunuh ya abulu-
tona' ta midduma' ay He"ad abuniyan.

- 25 At mi'id di udumnah hapulo' hi amnawa' hitun
luta ya ta"on ad abuniyan,
an anggay He"a.
- 26 Ya ta"on hi un mami'id di bi'ah tun odol'u ya
nomnom'u mu He"a, Apo Dios, di mangi-
pabi'ah ay ha"in,
ya He"a ya anggay di mahapul'uh eng-
gana.
- 27 Mu hanan tatagun man'ug ay He"a ya milah-
hinda,
ya nan adi umunud ay He"a ya ubahom
dida.
- 28 Mu ha"in ya pohpohdo' an mimiddum ay
He"an na'abbagbagtun Dios ti He"ay Apu'
hi ihi'uga',
at hiyaat un'u ul'ulgudon an amin nan
aat di ina'inatmu.

74

*Hay Pangiluwaluan hinan Tataguh nan
Abablubabluy ta Mabaliwanda*

Heten psalm ya maskil* an intudo' Asaph.

- 1 Anaad ahan ta inganuy da'mih enggana, Apo
Dios?
Undan punnonngom nan bumubungtam
ay da'min tatagum?
- 2 Nomnomom an da'mi nan pento'muh tatagum
hidin penghana
an da'miy himpangapuh binaliwam
hidin nihbutanmi,

* 74: Bahaom nan gloss di Psalm 32 ta innilaom di aat ten hapit.

ya adim aliwan ad Jerusalem an num-
babluyam hitun luta!

³ Un adya ihamadmun tigon nan numpa"in danen
buhulmu

ti nidugah an inamindan pina"i nan
gina'uh nan Timplum.

⁴ Ya wah didan tumanu'u' nan buhulmu nan
Timplum an dumalat di nangabakanda,
ya hina"adda nan bantiladah
mangipa'innilah nan nangabakanda.

⁵ Ya hay tigawda ya umatdah nan linala'in
mumpalngoh hinan ayiw hi inalahan an
hay wahay palngohda,

⁶ ya nungwahayda ya nummattilyuda an amin
nan nal'altian an dedeng,

⁷ ya pinuulanda nan Timplum,
ya pinuhidan nan lugal an pundayawan
ay He"a.

⁸ Ya hay ninomnomda goh ay alyonday,
"Pa"ion tu'un amin,
at pinuulandan amin nan lugal an pun-
dayawanmin He"a an Dios hinan babluy!"

⁹ Ya ten mi'id di pangitiganmih un da'mi baliwan,
ya mi'id an amin nan propeta,
at mi'id di nanginnilah gutud di duminngan
ten ma'ama'at.

¹⁰ Anuud mah nin di pangidinngan daten buhul
an mamihupihul ay He"a, Apo Dios?
Unmu dan iyabulut di pamahipahiwan-
dan He"ah enggana?

¹¹ Anaad ta adi da'mi badangan an mid alyonan
moltaom dida ta mun'a'ubahda?

At pogpogom ni' dida!

- 12 Mu He"a damdamay alimi, Apo Dios, an nete"ah
din penghana ta engganad ugwan,
ya He"ay gun namaliw ay da'mi!
- 13 Ya He"a goh nangodwah danum hi baybay† an
dumalat nan nidugah an abalinam,
ya inamehmuy atata'ot an animal hinan
baybay ti gimmi'muy uluna!
- 14 Ya nunggumi'mu goh nan ulun nan alyondan
Leviathan,‡
ya nun'ipa'anmuh nan a'animal hinan
mapulun!
- 15 Ya limmum di danum hinan obob ya hinan
ginnaw,§
ya tindu'mu nan danum hinan o'ongol
an wangwang an din agguy ahan nat-
natdu'.*
- 16 Ya He"ay nunlumuh nan patal ya nan mahdom,
ya inhinam nan potang ya nan bulan
hinan awadanda,†
- 17 ya He"a goh di nangiyammah nan igad an
pogpog tun luta,
ya limmum di tiyalgaw ya nan lawang.
- 18 Mu adya nomnomom ni', Apo Dios, nan gun
pangaba'abatlan nan buhul ay He"a
ti nidugah di pamihuldan He"a,

† **74:13** Ex. 14:1-15:21. Hiyah ne Mumbolah an Baybay (unu Red Sea). ‡ **74:14** Hiya ya dinosaur an humalug hinan baybay (ba-haom nan Job 41:1-34 ta innilaom nan udumnan aatna). § **74:15** Ex. 17:1-7; Num. 20:1-13. * **74:15** Ex. 14:29; Josh. 2:10. † **74:16** Gen. 1:1-19.

- 19 ya adim ni' ahan du'gon daten mid abalinanan
tatagum hinan aton nan atata'ot an buhul
ay dida,
ya adim ni' aliwan an mipaligligat nan
tatagum hi enggana.
- 20 Ya nomnomom din intulagmun da'mi
ti ten nunhinap hitun lutay gun manga-
mangat hi nun'appuhi.
- 21 Ya adim ni' abuluton di abainan danen maligli-
gatan
ta danen nun'awotwot ya nan maligli-
gatan di mangipabagtun He"a.
- 22 At ihi'almu ni', Apo Dios, ta atom di pohdom
hi ma'at ta ipadinongmu nan ato'atondan
He"a
ti adya nomnomom an abigabigat ya gun
da'a pahapahaloh hinan mungngohoy
an tatagu!
- 23 Ya adim aliwan nan namadngopadngol nan
buhulmun He"a
an dumalat nan bungotda ti nidugah di
ngohoydan He"a!

75

Hi Apo Dios di Munhumalya

Heten psalm ya kantan intudo' Asaph, ya hay
intud'ana ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta,
ya hay tunena ya "Adiyu Pa"ion."

- 1 Munyaman amin He"a, Apo Dios,
ya gunmi ibaag di aat di abalinam ya nan
nidugah an umipano'h'an ina'inatmu!

- ² Ya inalim di,
 “Waday gintud'uh punhumalyaa',
 ya nahamad ya ma'andong di panumalya'.
- ³ Ya wa ay ta umalyog tun luta ya wumogwog nan
 tataguh ta'otda
 mu halimuna' nan pognad tun luta ta
 munnonong.
- ⁴ Ya alyo' hinan mungngoy di,
 Ipogpogyun mumpahiya!
 Ya alyo' goh hinan nun'appuhiy ugaliday,
 Adiyu ipahiyay abalinanyu,
- ⁵ ya adiyu nomnomon hi un ayu nabagtu ya un
 Ha"i'n,
 ya ipogpogyu nan malgom an hapi-
 hapitonyu.”
- ⁶ Immannung an nan munhumalya ya adi
 malpuh nan buhu'an di algaw,
 unu hinan a'unugan di algaw,
 unu hinan mapulun
- ⁷ ti anggay hi Apo Dios di munhumalya,
 at okod Hiyan mangipanuh hi un numba-
 hol di tagu unu agguy.
- ⁸ Ya inodnan Apu tu'uy howo' an mangipa'innilah
 panumalyaanah nan mangamangat hi
 nappuhi,
 ya henen howo' ya napnuh nan na"apgot
 an bayah an hiyah ne bungotna.
 Ya ihiitna ta inumon an amin nan tata-
 gun nun'appuhiy pangatnah engganay un
 matidtidan.
- ⁹ Mu ha"i'n ya gun'u ipa'innilay aat di amaphod
 Apo Dios,

ya gun'u ikantay anabagbagtuna an Dios
an nan dinayaw din hi Jacob.

¹⁰ Ya ipadah'uy abalina' an mamogpog hinan
abalinan nan tatagun nun'appuhiy pan-
gatda

ti kulugo' an udman Apo Dios di abalinan
nan tatagun umunud ay Hiya.

76

Hi Apo Dios an Mangab'abak

Heten psalm ya kantan intudo' Asaph, ya hay
intud'ana ya nan ap'apun di muntudtuduh
kanta, ya matukalan hinan instrumenton way
gadengna.

¹ Hi Apo Dios ya nundongol ad Judah,
ya nidugah an me'gonan di ngadanad
Israel.

² Ya hay nunhituwana ya ad Jerusalem hidih nan
Duntug an Zion,

³ ya nun'ipungnah di din mun'elat an panan nan
buhulna,
ya ta"on din hapiawda,
ya hanggapda,
ya an amin din gina'un di mi'gubat.

⁴ Nidugah ahan di anabagbagtum, Apo Dios,
ya un nan mun'aphod an aduntuduntug
an nido'lan di a'animal!

⁵ Ya inabakmu nan mun'abi'ah an tindaluda ta
nunhamhammiy gina'uda,
ya ad ugwan ya nun'atoyda,
at mi'id mahkay hulbin nan bi'ahda ti adida
usalon nan almasda.

- 6 Ya un ammuna nan nangihingalam ay dida, O
Dios an dayawon din hi Jacob,
ya himbumagga ya nun'atoy din
numpuntakay ya kabayuda.
- 7 At hiyah ne attigana, Apo Dios, an nidugah an
mata'tan'a,
at mi'id di way abalinanan He"ah un'a
bumungot!
- 8 Ya hidin nangipa'innilaam hidid abuniyan an
mahumalya nan tataguh tun luta an du-
malat nan baholda
ya dimminong an amin din tatagu ti nun-
heglay ta'otda
- 9 ti humalyaom nan nun'appuhiy pangatda
ta ibaliwmu nan mipaligligat an tataguh
tun luta.
- 10 Ya immannung an wa ay ta bumungot'ah
nan tatagu ya hiyay dumalat hi ipabagbag-
tuam,*
ya nan na'angang an namadah hinan
bungotmu ya umunudda mahkay ay
He"a.
- 11 At ipa'annungyun aton nan intulagyun Apo
Dios an dayawonyu,
ya umidat ayun tataguh nan
abablubaluy hi adawyun Hiyah
mata'tan
- 12 ti mi'idonay tulid nan a'ap'apu,

* **76:10** Wada goh di ohan mabalin an translation ten verse:
"Immannung an nan amabungot nan tataguh tun luta ya hiyay
dumalat hi pangulgudan hinan a'al'alyam, ya nan bungotda ya
paddungnay hanggapmu."

ya pata'tona nan a'alih tun luta.

77

Hay Pangal'alu'an Apo Dios Hinan Maliligatan

Heten psalm ya kantan intudo' Asaph, ya hay intud'ana ya hi Jeduthun an ap'apun di muntudtunduh nan kanta.

¹ Inhamad'un nunluwalu, Apo Dios,
ya enlot'u ta way atom an mangngol ta badangana'.

² Ya hidin maliligatana' ya nunluwalua' ay He"a,
ya intata'nang'uy ngamay'un den lim-
manablabin limmuwaluwalua',
mu tagwan an adi ahan lumenggop di nom-
nom'u.

³ Ya wa ay ta ninomnom da'a, Apo Dios, ya
munlilia',
mu unat goh ato' hene ya ma'abak di
nomnom'u.

⁴ At ten unna' timmu'al an agguy'u ahan inim'imit,
ya nidugah di lungdaya',
at unna' pumeggepeggeng,
hiyanan mid inat'un nunluwalu,

⁵ ta omod un'u ninomnom'u din numbino'ob'on
an mun'aphod an na'at hidin nadnoy.

⁶ Ya heden nahdom ya kimmantakantaa' ya
nanginomnoma' hitun ma'ma'at hi ad ug-
wan ya inali' hi nomnom'uy,

⁷ "Undan inaynayunmu, Apo Dios, an gun
manginganuy ay ha"in?
Unna' mah adi ahan igohgohan ay He"a?

⁸ At hiyah te mah di pogpog nan adi malumluman
an pamhodmun ha'in?

Ya unmu mah goh adi ipa'annung din
intulagmu?

⁹ Un mah inaliwam an Dios nan nidugah an
homo'mu?

Ya un mah nan bungotmuy
dumalat hi nangipogpoganah nan
ama'ahhimo'mu?"

¹⁰ Ya intuluy'un nunnomnom, ya inali' mah di,
"Hay nonomnomo' ahan ya nan
punnononnongan Apo Dios an
na'abbagbagtu!"

¹¹ At adi' al'alliwan din ina'inatmu, O Apo Dios,
an din umipanoh'an gunmu inat hidin
nadnoy,

¹² ya ten adi ma'ma"aan hi nomnom'u dade nan
ina'inatmu,
ya gunda mipapanomnom hi enggana.

¹³ O Apo Dios, He"a ya na'ahhamad di pangatmu,
ya mi'id ah udum hi dios an nipaddung
ay He"an Diosmi!

¹⁴ Ti He"a ya anggay di way abalinanan mangat hi
umipanoh'a,
ya impattigmuh nan tataguh nan
abablubabluy di aat nan nidugah
an abalinam,

¹⁵ ya binaliwam nan tatagum an nan holag da
Jacob ay Joseph
an dumalat nan bi'ahmu ya nan nidugah
an abalinam.

- 16 Ya unat goh paddungnay tinnig da'ah nan danum, O Apo Dios, ya nidugah di ta'otda, ya ta'on nan mun'aluhung an baybay ya womogwogdah ta'otdan He"a.
- 17 Ya hemmelong nan bunut, ya enlotnay udan, ya gun mun'idul ad daya, ya gun umila'ilat goh,
- 18 ya pimmuo' an niddum hidin gunna umidulan, ya gun benangan nan ilat an amin tun luta, ya immalyog tun luta.
- 19 Ya ene'wam hinan baybay, at indalanmuh din danum an nidugah di dalluyuna ta bimmad'ang'ah nan dammangna, mu adi mattig nan gopa'mu,
- 20 ya impangulum nan tatagum an umat hi kalnilu, mu da Moses ay Aaron di nanalimun ay dida.*

78

Hi Apo Dios ya nan Tataguna

Heten psalm ya maskil* an intudo' Asaph.

(Ex. 4:29-31; 8:1-11; 9:13—10:20; 11:1-10; 12:29-30; 13:20—15:21; 16:1—17:14; Num. 11:1-35; 20:1-13; I Sam. 4:1-11, 21-22)

- ¹ Da'yun i'ibba, donglonyu nan itudtudu', ya igongahanyun ingaon nan hapito'
- ² ti hay ulgudo' ya nan nipa"el

* 77:20 Ex. 14:1-15:21.

* 78: Bahaom nan gloss di Psalm 32 ta innilaom di aat ten hapit.

ta innilaonyuy aat din agguy na'innilah
din penghana ta nangamung ad ug-
wan†

³ an nan na'ulgud an dengngol tu'u,
ya na'innilaan tu'u an hiyanay inulgud
din o'ommod tu'u.

⁴ At adi tu'u ipo"oy date hinan imbabaluyda ta
innilaon nan holagdah awni nan nidugah
an ina'inat Apo Dios,
ya nan abalinana,
ya nan inatnan umipanoh'a.

⁵ Hi Apo Dios di nangidat hinan Tugunah din
ommod tu'un hi Jacob,
ya indatnay Uldin hidin o'ommod tu'uh
did Israel ta itudtududah nan imba-
baluyda,

⁶ ya ta innilaon goh nan mehnod an holagda,
ta way itududa goh hinan holagda an
uwanin agguy nitungaw,
ya ta hi pidwa ya itududa goh hinan holagda
nan Uldin.

⁷ Ya manu ay umat hinay ma'at ta way atondan
mangehdol goh ay Apo Dios,
ya ta adida al'alliwan nan ina'inatna,
ya ta gunda goh inaynayun an aton nan in-
yuldina,

⁸ ya ta adida umat hidin o'ommoddan adida ahan
matugun ti ngumhayda an tatagu
ti agguyda inunud nan Tugun Apo Dios,
ya agguyda goh kinulug Hiya.

† 78:2 Mat. 13:35.

- 9 Ya umatdah nan holag Ephraim an immuy
ni'gubat an ta"on hi unda enegtom di
gina'uda an umat hinan panada
mu unat goh wan mete"ay gubat ya lim-
mayawda
- 10 ti aggyda ahan inunud nan intulag Apo Dios
ay dida,
ya aggyda goh inunud nan inyuldina,
- 11 ya inaliwanda nan immipanoh'an gun inat Apo
Dios an gunna impattig ay dida.
- 12 Ya do'ol goh di gunna impattig hidin
o'ommoddah nangatanah nan
umipanoh'ah
din wadandah ad Zoan hidid Egypt,‡
- 13 ya nunhiyanona nan danum hinan Mumbolah
an Baybay ta ay nun'ida'lig hi numpinangn-
gel
ta way inatdan bimmad'ang.§
- 14 Ya nan mapatal hidin gunda numbaatan ya
waday ma'ugtul an bunut an nunlidum ay
didan gun mangipangpanguluh owonda,
ya nan mahdom ya waday apuy ad daya
ta dilaganay owonda.*
- 15 Ya binhina din daplah hinan mapulun ta bim-
mu' di do'ol an danum
an umat hinan obob an adi matdu' ta way
ininumda,
- 16 at do'ol ahan nan danum,
at ay wangwang an immayuh hinan
daplah.†

‡ 78:12 Ex. 4:29-31. § 78:13 Ex. 14:1-15:21. * 78:14 Ex.
13:20-22. † 78:16 Ex. 17:1-7; Num. 20:1-13.

- 17 Ya undaat goh inyal'allan nangipabungot ay
Apo Dios an na'abbagbagtuh
din wadandah nan mapulun
- 18 ti tinapnganda goh hi Apo Dios hidin numba-
gandah nan numbino'ob'on hi ma'an
an pohpohdondan onon.
- 19 Ya nappuhiy nanapitdan Apo Dios ti nunlilidan
inaliday,
“Undan tuwali way abalinan Apo Dios an
mangidat hi onon tu'uh tun mapulun?”
- 20 Ya inalida goh di,
“Immannung an pinaguhna din daplah,
ya bimmuhu' nan do'ol an danum an gun
umayuh an umat hinan wangwang,
mu undan way abalinanan munlumuh
tinapay ya dotag hi onon tu'u?”
- 21 Ya unat goh dengngol Apo Dios henen inalida
ya ma'abbungot,
at limmunay apuy ta genhobna nan ho-
lag Jacob an tatagud Israel
- 22 ti mi'id di pangulugdan Apo Dios,
ya agguyda ene'kod di panalimunanan
dida.
- 23 Mu ta'on ya minandalnad daya ta mibughul
nan pantaw ad abuniyan
- 24 ta nun'agah nan ma'an an ma'alih manna ta
way ononda,
at indatnan dida nan ma'an an nalpud
abuniyan,‡
- 25 at impa'anah nan tataguy onon di a'anghel,
ya nidugah an do'ol nan ma'an an
nun'ogahna,

‡ 78:24 Jn. 6:31.

at inanda ta nun'abhugda!

26 Ya hennag goh Apo Dios nan tuyup an nalpuh
appit di buhu'an nan algaw,

ya nan oha goh an tuyup an nalpuh appit
hi agwan hi un hagangon di buhu'an di
algaw

27 ta impituyupna nan do'ol ahan an hamuti
an umat hi ado'ol di panag hinan pingit
di baybay,

28 ya nun'ogahna din ay hamutih nan wadan di
abungdan tulda,

ya an amin hinan nunlene'woh hinan
numpuntuldaanda.

29 At nanganangan din tatagu ta nangamung
unda nun'abhug

ti indat Apo Dios an amin nan amnawan-
dan onon,

30 ya unat goh wan nahenglada ta u'munonda din
angunuh an inya'ameldan onon

31 ya ma'abbungot hi Apo Dios ay dida,

ya numpatoyna din nun'atulid an
linala'in holag Israel ya din mun'abi'ah
an ungunan mumpangilog. §

32 Mu ta'on hi un umat hinay na'at hinan udum-
nan dida mu numbaholda damdama,

ya ta'on hi unda tinnig nan
numbino'ob'on an umipanoh'an
inatna mu agguyda damdama kinulug
Hiya.

§ 78:31 Ex. 16:1-17:7; Num. 11:1-35.

- 33 At hiyaat unna pinogpog di pi'taguandah tun
luta,
ya nunligatona didah nidugah.
- 34 Ya unat goh nun'ipapatoy Apo Dios din udum-
nan dida
ya hiyay dimmalat hi nanapulandan
Hiya ta muntutuyudah baholda,
ya hi Apo Dios mahkay di haggungonda.
- 35 Ya ninomnomda mahkay an Hiyay
punhi'uganda,
ya Hiyay na'abbagbagtun mamaliw ay
dida.
- 36 Mu un pangpang'ali din hinapitdan Apo Dios
ti unda Hiya linayahan hinan invalidah
atonda
- 37 ti undan tuwali nihamad di pangulugdan Hiya,
ya adida goh ipa'annung an unudon din
intulagna.
- 38 Mu ta'on ya ma'ahhimo' hi Apo Dios,
at hemmo'na dida damdama
ti inaliwanay baholda,
ya agguyna inubah dida.
Ya unna ene'edpol di bungotnan dida ti gun
na'uyah ta manghan di na'at hi nappuhin
dida.
- 39 Ti ninomnomnan dida ya unda tagu ya anggay
an umatdah nan maluh an tuyup an un
maluh ya na'ubah.
- 40 Ya gunda din'ug Hiyah din wadandah nan
mapulun,
at gunda impalungdaya Hiya.
- 41 Ya gunda tinapngatapngan Hiya,

- ya gunda din'ug Hiya an me'gonan an
Dios nan holag Israel.
- ⁴² Ya naliwanda nan aat di abalinanan namaliw
ay didah nan buhuldan nangipaligligat ay
dida
- ⁴³ ya din nangatanah nan numbino'ob'on an umi-
panoh'ah din wadandad Egypt hinan lugal
hi ad Zoan.
- ⁴⁴ Ti numbalinonah dala din danum hi wangwang
ya ginnaw ad Egypt,
at adi ahan mabalin hi ma'inum.*
- ⁴⁵ Ya limmuna goh di do'ol an lalog[†]
ya din nidugah an do'ol an tu'a' an nangi-
paligligat ay dida,[‡]
- ⁴⁶ ya nun'im'iman din do'ol ahan an begeh ya
dudun an amin di inhabalda,[§]
- ⁴⁷ ya nun'ogahnay o"ongol an dalallu ta
numpa"inan amin din intanomdan greyp
ya figs an ma'alih sicamor,*
- ⁴⁸ ya ta"on nan bakada ya numpatoy nan dalallu,
ya numpatoy goh nan ilat di kalniluda.
- ⁴⁹ Ya hidin bimmoholan Apo Dios hinan i'Egypt ya
impuhaynan diday nidugah an bungotna,
at hennagna din a'anghelna ta pinaligli-
gatda dida.
- ⁵⁰ At impuhayna nongkay nan nidugah an bun-
gotnan dida,
ya agguyna inadyuwan di nitaguan nan
i'Egypt,
at impiyuynay dogoh ta numpundogohda,

* **78:44** Ex. 7:14-24. † **78:45** Ex. 9:20-32. ‡ **78:45** Ex. 8:1-15.

§ **78:46** Ex. 10:1-20. * **78:47** Ex. 9:13-35.

- 51 ya nun'ipapatoyna nan papangpangullun
linala'in holag di i'Egypt
an diday holag di pamilyan Ham.†
- 52 Ya initnudna nan tataguna an umat hinan
na'uyug an kalnilu,
ya hinalimunana didah nan mapulun.
- 53 Ya hinalimunana dida ta agguyda timma'ot,
mu nun'addumona din danum hinan
Mumbolah an Baybay,
at numpunlonong din namdug ay dida.‡
- 54 Ya impadutu'na din tataguna ta nangamung
unda nidatong hinan nilahhin an babluy
an nitulag hi midat ay dida an hiyah ne
babluy hi inabakna an dumalat nan
abalinana.§
- 55 Ya numpakakna din tatagun tono' an numpun-
hitun nen babluy hi dimmatngan nan tata-
guna,
ya ginogodwana ta impiyapongnah nan
holag Israel ta banohda.
Ya numpunhituwona didah di ta hiyay
babluyda.*
- 56 Ya ta'on un umat hinay inatna mu gunda
damdama tinapngan hi Apo Dios an nabag-
bagtu,
ya binoholda goh,
ya agguyda inunud nan Uldina.
- 57 At umatdah din o'ommoddah din penghanan
din nan'ug ay Apo Dios,

† 78:51 Ex. 11:1-10; 12:29-30. ‡ 78:53 Ex. 14:1-15:21. § 78:54
Num. 20:1-36:13; Deut. 1:1-34:12. * 78:55 Josh. 1:1-24:33.

ya umatda goh hinan napiku an buhug di
pana an adi mehdol.

58 Ya impabungotdah Apo Dios an dumalat nan
nangiyammandah din pun'onngan,
at nidugah di immamohanah din inyam-
madan bulul an dinayawda.

59 Mu unat goh tinnig Apo Dios henen inatda ya
nidugah di bimmungтана,
at din'ugna ahan nan holag Israel,

60 ya ingnganuyna dida,
ya tinaynana nan Tuldan Abung an nihi-
nanad Shiloh hidin niddumanah nan
tataguna.

61 Ya inyabulutnay nangilayawan nan buhulda
nan Kahon an Nittuwan di Uldin,
at adida mahkay hapiton nan a'al'alyan
Apo Dios hi ad Israel.

62 Ya nidugah di bimmungтанah nan tataguna an
ay tawidna,
at ingnganuyna dida ta numpatoy nan
binuhulda dida.

63 At nun'atoy din ungungan linala'ih din nung-
gugubatanda,
at mi'id di inahawan nan binabai.

64 Ya numpatoyda goh din papadi,
mu nan a'ahawadan nun'abalu ya agguy
niyabulut an ibilanda dida.†

65 Ya la'tot ya inhi'al Apo Dios an paddungnay
umat hinan nonollo',

† 78:64 I Sam. 4:1-11, 21-22.

ya numbugaw an umat hinan
na'abbutong an lala'in himbumagga
ya nabangon.

66 At inabakna nan buhulna,
ya nun'iwa'atna didah nan adagwin
babluy ta binaina didah enggana.

67 Ya din'ugna nan holag Joseph,
ya agguyna goh pinili nan holag Ephraim
ti hiyay ohah nan holag Joseph,‡

68 ti hay pinilina ya nan holag Judah,
ya nan Duntug an Zion di pento'nah poh-
pohdonah ihinana.

69 At hidiy nangipiyammaanah nan Timplunan
ata'nang an umat hinan ata'nang an dun-
tug,
ya na'ahhamad an umat hi nihamadan
tun luta an adi malumluman hi eng-
gana.

70 Ya hi David an mumpahpahtul hinan kalniluy
pento'na ta hiyay baalna

71 ta umat hi inatnan mumpahtul hinan kalnilu di
atonan manalimun hinan tatagunan holag
Israel

ti diday immannung hi tatagun Apo
Dios.§

72 At inhamad David an nangipapto' ay dida
ti pinapaddungnay nangatnah nan hino-
hhan dida.

‡ 78:67 Ad Shiloh hinan babluy nan holag Ephraim di awadan nan
Tuldan Abung Apo Dios (verse 60), mu gapu ta inabulut Apo Dios
nan napa"ian nan iPhilistia enen babluy at paddungnay din'ugnah
Joseph an hi aman Ephraim ta ad Judah di nipallog (verse 68).

§ 78:71 I Sam. 16:1-13.

79

Hay Pangiluwaluan hinan Tatagu ta Mabaliwanda

Hete ya psalm an intudo' Asaph.

¹ O Apo Dios, nan tatagun nalpuh nan numbino'ob'on an babluy an agguy kimmulug ya ten inameh da'mi,
ya penlohda tun babluy an banohmu,
ya ten pinuhida nan me'gonan an Timplum,
ya numpa"ida nan a'abu'abung hitud Jerusalem,
at pimmuhi ahan.

² Ya nun'ipahbatday odol din baalmun numpatoydah nan hamuti,
ya nan odol di udum ya impa'andah nan atata'ot an animal hi inalahan.

³ Ya nan dalan din tatagun nun'atoy ya hino'napana nan lutad Jerusalem,
ya mi'id ah na'angang hi mataguh mangilubu' hinan nun'atoy.

⁴ At nan tatagun wah nan nunlene'woh hinan wadanmi ya gun da'mi hinhannulon,
ya gun da'mi abatlan.

⁵ O Apo Dios, unmu dan inaynayun nan bungotmun da'mih mid pogpogna?

Ya undan adi duminong nan annelmu an umat hi apuy an adi madmaddop?

⁶ Hay pangipuhayam hinan nidugah an bungotmu ya nan Hentil an adi mange'gon ay He"a
ya nan babluy an bo'on He"ay dayawonda

- 7 ti numpatoyda nan tatagum,
ya numpa"ida tun babluymu.
- 8 Ya bo'on da'mi ni' di pangiballoham hinan bahol
din o'ommodmi,
mu hom'on ni' da'mi ti ten agogohgoh
ami ahan!
- 9 Badangan da'mi ni', O Apo Dios, ta mi'id al'alín
da'mi,
ya elwang da'mi ta mabaliwan ami, ta
way atom an ma'ul'ulgud,
ya aliwam ni' nan baholmi ta way ipabagbag-
tuam.
- 10 Ta mi'id lummuh pangalyan udot nan agguy
kimmulug an bunag ay da'miy,
“Hay wadan mah nan Diosdan mamaliw
ay dida?”
At punnaudom ni' an mangiballoh ta tigon-
miy awit din numpatoydan baalmu.
- 11 Donglom ni' di alengeng nan nun'abalud an
i'ibbami ti nahahapit an mapatoyda,
mu nidugah di abalinam,
at baliwam dida ta mibo'tandah nan baludan.
- 12 O Apu, iballohmuh mumpapituh nan tatagun
nunhituh nan heneggonmi
an gun namahapahal ay He"a ta mapah-
alda goh.
- 13 At da'min immannung an tatagum an ay
kalnilum an ipapto'mu ya munyaman
amin He"ah enggana,
ya ta'on un nan holagmin mitungaw
hi udum di algaw ya inaynayunmin
ul'ulgudon nan ipabagbagtuam!

80

*Hay Luwalu ta Mipabanggad di Pumhodan
nan Babluy*

Hete ya psalm an intudo' Asaph, ya hay intud'ana
ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta, ya hay
tunena ya “Tulag an Habhabung an Lilies.”

¹ He"an Pahtul nan holag Israel an mangipang-
panguluh nan holag Joseph
ya donglom ni' tun iluwalumin He"a
an inumbun hinan numbattanan nan
duwan anghel an ma'alih cherubim,
ya mumpattig'ah

² nan holag da Ephraim, ya hi Benjamin, ya hi
Manasseh
ta ipattigmu ni' nan nidugah an abali-
nam,
ya umali'a ta baliwan da'mi.

³ Haggungon ni' goh da'mi, O Dios,
ya ipattigmu nan pamhodmun da'mi,
at mabaliwan ami!*

⁴ O Apo Dios an na'abbagbagtu,
u ya'anah bimmubungtam hinan
luwalun nan tatagum?

⁵ Nan paddungnay impitanudmun dida ya nan
nunlungdayaanda,
ya nan lugwada di hiyay impa'inummun
dida,

⁶ ya henen inatmun da'mi ya ten hinhannulon
da'mih tun tatagun heneggonmi,

* **80:3** Psa. 80:7, 19.

ya gun goh da'mi aba'abatlan hinan
buhulmi.

⁷ Haggungon ni' goh da'mi, O Dios an nidugah di
abalinana,
ya ipattigmuy pamhodmun da'mi,
at mabaliwan ami![†]

⁸ Ya umat amih nan greyp an inuwalmud Egypt
ta indalhinmu an intanom hinan adagwin
luta
an numpakakmu nan tatagun
bimmabluy hidi ta da'miy nihukat.

⁹ Ya leneneham nan babluy,
ya pinaphodmu ya un da'mi iyuy an ihi-
nah di,
ya ten linumhod di lamutmi,
at nunhinap ami mahkay hitun babluy
an indatmu.

¹⁰ Ya himmapang henen intanommu,
at linidumana nan aduntuduntug,
ya ta"on nan pa"ongol an cedar ya leneng-
bawan nan hapangna.

¹¹ Ya immatam nan hapangnah dih nan baybay,[‡]
at nan pa'attubun hapangna ya
lenengbawanda nan Wangwang an
Euphrates.

¹² Mu anaad nin ta numpa"im nan nunlene'woh
an allupmi
ta omod un an amin nan way maluh ya
nun'akawda nan bungan di greyp?

[†] **80:7** Psa. 80:3, 7. [‡] **80:11** Nan Mediterranean Sea.

- 13 Ya tigom adya an paddungnay nun'a'an nan laman ya nan udumnan a'animal nan intanommin greyp,
ya nun'igatinda goh!
- 14 O Apo Dios an na'abbagbagtun wad abuniyan,
al'alu'onmi He"a ni' ta tigom tun aatmi!
Ya uhdungan da'mih nad abuniyan,
ya ihamadmun tigon ta igohgoham tun ay greyp!
- 15 Ya hinalimunam tun intanommu an ten dimmo'ol di hapangna,
ya nidugah di bi'ahda ti hinalimunam ya binaliwam dida!
- 16 Mu ten nun'alngoh ya nun'oghob tun greyp,
at ten mun'a'ubahda an dumalat nan bumungotmuh nangihingalam ay dida.
- 17 Ya ipapto'mu ni' nan pento'mun tatagum an pohpohdom
an din hinalimunam an intanom,
- 18 ta way atonmin adi mahkay man'ug ay He"a,
at pabi'ahon da'mi ta way atonmin gun munluwalun He"a.
- 19 O Apumin Dios an na'abbagbagtu, haggungon ni' goh da'mi
ta ipattigmun da'mi nan pamhodmu,
at mabaliwan ami!§

81

Hay Mikantah nan Way Behta

Hete ya psalm an intudo' Asaph, ya hay intud'ana ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta, ya hay

§ 80:19 Psa. 80:3, 7.

stylena ya gittith.*

¹ Ikantaan tu'uh Apo Dios ti umipa'amlong an mangipabi'ah ay ditu'u,
at olton tu'un mangit'u' hi pundayaw
tu'un Hiya an Dios Jacob!

² At ete"ayun mungkanta,
ya tukalonyu nan tambourine ya nan
maphod di gangohna an lyre† ya alpa.

³ Ya ipagangohyu nan talampet hinan Akayangan
di Bulan ya nan tumabaana goh
hinan gutud di algaw di behta tu'u

⁴ ti hiyah ne ohah nan uldin hi mahapul an aton
tu'un holag Israel an inyuldin nan Dios
Jacob.‡

⁵ Ya inyuldinah ne ta way unudon nan holag
Joseph hidin nakakandad Egypt
an hiyah ne din nangngolanmih nan
hapit an agguymi na'awatan§

⁶ an inalinay,
“Len'ah'u nan madamot an impipi'ugyu,
ya pinogpog'u nan papangdonanyuh nan
madamot an bahkit.

⁷ At hidin na'unglanyu ya numpahmo' ayu,*

* **81:** Bahaom nan gloss di Psalm 8 ta innilaom di aat ten hapit.

† **81:2** Nan it'ittang an alpa. ‡ **81:4** Num. 10:10. Mid mapto' ya hiyah ne tulun nahayhaynod an behta: (1) Behtan di Talampet (Lev. 23:23-25), ya (2) Algaw hi Ahanian di Bahol (Lev. 23:26-32), ya (3) Behtan di A'ab'abbung (Lev. 23:33-43). § **81:5** Hay alyon nan udum hi pohdonan ibaga ya nan hapit di i'Egypt, hiyaat un pinaligat Apo Dios didah nan numbino'ob'on an ligat (Ex. 7:14-12:30). Mu inalin din udum di hiyay alin Apo Dios an dengngoldah nan Duntug an Sinai (Ex. 19:16-19; 20:18). * **81:7** Ex. 3:7-10.

ya binaliwa' da'yu,[†]
ya tembal'u da'yuh din wada' hidih nan
ma'ugtul an mangmangitit an bunut.[‡]
Ya agguay nadnoy ya tinapnga' di pangu-
lugyuh din wadanyud Meribah.§

⁸ At da'yun tatagu' ya ihamadyun donglon tun
pamadan'un da'yu!

O Israel, maphod ni' hi unyu ihamad an
donglon!

⁹ Ma'ahhapul an adiyu dayawon nan bulul,
ya adiyu goh dayawon nan dios di udum
an babluy!

¹⁰ Ti Ha"in ya anggay hi Apo Dios hi immannung
an Diosyuh nangibaliw ay da'yud Egypt ta
enekak'u da'yu,
at Ha"in di pun'adawanyuh badang hi un
way mahapulyu,
at umannung an idat'un da'yu.

¹¹ Mu nan tatagu' an holag Israel ya agguйда
inunud din inali' ay dida
ti unna' at goh din'ug ay dida.

¹² At okodda ta atonda nan pohpohdondan aton,
ya nan itugunda ya hiyay unudonda.

¹³ Gulatna ahan ta donglona' ay da'yun tatagu' an
holag Israel
ta unudonyu nan pohdo' hi atonyu

¹⁴ at punnaudo' an ipa'abak nan buhulyu ta diday
pangidalhina' hinan pummolta' ay da'yu.

[†] **81:7** Ex. 12:17-22. [‡] **81:7** Ex. 19:16-19. § **81:7** Ex. 17:1-7.

- 15 Ta hanan bumobohhol ay Ha"nin ya dayawona'
mahkay an dumalat di ta'otda,
mu nan moltada ya mi'id di apogpogana.
16 Mu da'yu ya nan ma"aphod an ma'an di
ipa'an'u,
ya pa'inuma' da'yuh nan danum di iyu'an
an ma'allameeh an nalpuh nan daplah
ta nangamung hi un ayu mahengla."

82

Hi Apo Dios di Ap'apun an Amin nan A'ap'apu
Hete ya psalm an intudo' Asaph.

- 1 Hi Apo Dios di mumpapto' hi un ma'amung nan
mumpumpapto'
ti Hiyay waday biyangnan manumalyan
didan a'ali, ya gogobelnadol, ya
huhuwis
an waday nipaddungandan Hiya an Dios* an
alyonan diday,
2 "Anuud nin di pangidinnganyuh nan nibahhaw
an panumalyayu
ti un at goh nan tatagun nappuhiy pan-
gatday pangipanggilanyu?
3 Unyuat ni' baliwan nan tatagun mid abalinan-
dan umat hinan nguhu,
ya nan nun'awotwot,
ya nan munhapul hi badang!
4 At hay mahapul hi badanganyu ya nan
nun'awotwot ya nan munhapul hi badang

* **82:1** Hay nipaddungandan Apo Dios ya waday haaddan hino-
hhan manumalyah nan tatagu.

ta baliwanyu didah nan aton di nappuhiy
pangatdan tagu.

⁵ Mu da'yun munhumalya ya mid ahan di ini-
layun mumpanuh,
ya adi da'yu goh ma'awatan ti mibahhaw
di pamanuhyu,
at hiyanan adi maphod di ma'ma'at hitun
luta.

⁶ At hiyanan inali' di,
Umat ayun Apo Dios[†] ti da'yuy imbabaluy
nan na'abbagbagtu.

⁷ Mu da'yu ya matoy ayu an umat ayuh tagu
damdama,
ya mapogpog di nitaguanyun umat hi-
nan udumnun ap'apun mumpapto'."

⁸ At ihi'almu ni', Apo Dios, ta ipapto'mun
ipanuhmu nan tataguh tun luta
ti He"ay ad hakup an amin hitun tatagun
Hentil!

83

*Hay Iluwalu ta Ma'abak nan Binuhul di i'Israel**
Hetén psalm ya kantan intudo' Asaph.

¹ O Apo Dios, adi'a ni' umu'ugong!

[†] 82:6 Jn. 10:34. * 83: Hetén psalm ya niddum hinan kalahin
di psalm an ma'alih *Pun'adawan hi Balloh an Psalms* ti imbagan
nan ad psalm ay Apo Dios hi unna iballoh di nappuhih nan nangat
hi nappuhin hiya. Mu hi Apo Dios ya anggay di way biyangnan
mangiballoh (Deut. 32:35; Rom. 12:19), hiyaat un imbagan nan
munluwalu ta adina aliwan an mangat.

- ² Ti un adya tigom an daden mi'bohhol ay He"a ya bumubungotda,
at iyal'allanah nan mangabohol ay He"a
an ngohoyon da'a.
- ³ Ya waday nili"ud an hinahapitdah
nappuhih atondah nan tatagum an
pa'appohpohdom,
- ⁴ ya hiyah te hinanapitda:
"Umuy tu'u pumatoy an amin nan ho-
lag Israel ta mi'id ah ma'angang hinan
babluyda
ta ma'aliwan nan ngadan Israel hitun luta!"
- ⁵ Ya inabulut daden nunhahapit nan hinahapit-
dan atondan da'yu
- ⁶ an danen nunhahapit ya nan holag Edom, ya
nan holag Ishmael,
ya nan holag Moab, ya nan holag Hagar,
- ⁷ ya nan holag Gebal, ya nan holag Ammon, ya
nan holag Amalek,
ya nan iPhilistia, ya nan tatagud Tyre.
- ⁸ Ya niddum goh nan iAssyria an din namadang
hinan holag Lot.
- ⁹ At mahapul an atom din inatmuh nan iMidian†
ya din inatmu goh ay da Sisera ay Jabin
hidih nan Wangwang an Kishon,
- ¹⁰ an numpatoymu didad Endor,
at nun'apitay di lamohda,
at ayda galut hitun luta.‡

† 83:9 Judg. 7:1-8:21. Hene ya na'at hidin amatagun Gideon.

‡ 83:10 Judg. 4:1-5:31. Hene ya na'at hidin amatagun da Deborah
ay Barak.

- 11 Hay atom hinan a'ap'apuda ya umat hidin
inatmu ay da Oreb ay Zeeb,
ya numpatoymun amin nan imbabaluy
nan a'ali an umat hi inatmu ay da
Zebah ay Zalmunna
- 12 an din nangaliy,
“Polhon tu'u nan lutan Apo Dios ta
hakupon tu'u!”§
- 13 O Apo Dios an dayawo', pun'iwa'atmu didan ay
da hupu',
ya pun'iyaddibmu didan ayda dugi.
- 14 An umat goh hinan apuy an manghob hinan
bubulung,
ya umat goh hinan munggeladaw an
apuy hi mihunul hinan duntug,
at gumiya.
- 15 Ya pata'tom didah nan mabi'ah an puo' ta
mumpangalayawda,
ya impata'otmu didah nan mun'apalin
udan,
- 16 ya bainom didah nidugah ta engganah un da'a
haggungon ta mundayawdan He"a, Apo
Dios.
- 17 Ya pun'abakmu dida ta way atondan tuma'ot hi
enggana,
ya mun'atoyda an nidugah di baina
- 18 ta way panginnilaanda an He"a ya anggay di
ma'alih Dios,

§ 83:12 Daten opat an tatagu ya a'alin di iMidian an inabak da
Gideon (Judg. 7:25-8:21).

ya He"a ya anggay di na'abbagbagtun
mumpapto' an amin hitun luta.

84

*Mipa'amlong nan Mi'hituh nan Timplon Apo
Dios*

Hete ya psalm an intudo' nan linala'in holag
Korah, ya hay intud'anda ya nan ap'apun di
muntudtuduh kanta. Ya hay stylena ya gittith.*

¹ Nidugah an ma"aphod nan Timplu an ihinam,
Apo Dios an nidugah di abalinana!

² At hiyaat un'u pa'appopohdon ya ihihi'al an
umuy hidih nan Timplum
ta umuya' an mungkantah nan
pun'amlonga' ay He"an Dios an
matattagu tuwali.

³ Ya ta"on nan budeng ya pippiwong ya umuydan
mangammah agabandah di
ta hidiy pun'itlugandah nan wadan di
pun'onngandan He"a, Apu
an nidugah di abalinanan Ali' ya Dios'u.

⁴ Ya mipadenol nan wah din nihinah nan Tim-
plum
ti gunda ikankantay pundayawdan
mangipabagbagtun He"a.

⁵ Ya mipadenol goh nan tatagun He"ay pangede-
denolandah alpuwan di bi'ahda
ya munnonomnom an umuy hinan Tim-
plum.

* **84:** Bahaom nan gloss di Psalm 8 ta innilaom di aat ten hapit.

- 6 Ti heden aluhandah nan Hadog an Baca ya hin'alina ya un mumpanga'ayuh di danum hinan obob,
ya umudan, at mun'apnu nan ginnaw hi danum.
- 7 Ya heden pundaldalananda ya gun ma'ud'udman di bi'ahda an mundalan an umuy ad Zion
ta nangamung unda dumatong hidid Zion ta tigon da'a, Apo Dios.
- 8 O Apo Dios an nidugah di abalinana an Dios Jacob, donglom ni' di luwalu',
- 9 ya halimunam ni' ta wagaham nan alimin mangipapto' ay da'mi.
- 10 Immannung an ta'on un ohay algaw di pundayawan ay He"ah nan Timplum ya nabal-balul ya un nan hinlibun algaw.
Ya on'onaynah un hay tamu' ya unna' mun'adug hinan pantaw di Timplum ya un nan idduman hinan abung di nappuhy pangatna.
- 11 Ti He"a, Apu, di patalmi ya baliwmi,
ya He"a goh di mangidat hi wagah ya ahaphapitanmi,
ya nidadaan'an mangidat hi mun'aphod hinan mangun'unud hinan pohdom.
- 12 O Apu an nidugah di abalinana, mawagahan nan mangehdol ay He"a!

85

Hay Luwaluh Pumhoda nan Tatagu

Hete ya psalm an intudo' nan linala'in holag Korah, ya hay intud'anda ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta.

¹ Impattigmuy homo'muh tun lutam, Apo Dios,
ya binadangam goh nan holag Jacob ta
pinumhod di aatda mahkay.

² Ya inaliwam an amin di nappuhin inat nan
tatagum,
at hinaniam an amin di baholda.

³ Ya inaliwam din nidugah an bungotmu,
ya pinogpogmu din boholmu goh ay dida.

⁴ At haggungon ni' da'mi, Apo Dios an baliwmi,
ya idinongmu ni' an bumobohhol ay
da'mi.

⁵ Unmu mah inaynayun di bungotmun da'mih
enggana?
Unmu mah ahan adi pogpogon ya adi
idinong nan bungotmun da'mih eng-
gana?

⁶ Un da'miat ni' idatan hi bi'ahmi ta ipa'amlongmu
nan tatagum
at nonongnan ulgudonmiy
amaphodmu?

⁷ At ipattigmu nan nidugah an pamhodmun
da'mi, Apo Dios,
ya baliwan goh da'mi!

⁸ Ya inhamhamad'un dengngol din inalin nan
Ap'apu an Dios

ti intulagna an mi'id ah al'alih nan
tatagunah unda inaynayun di pan-
gunudandan Hiya.

At hiyanan adi tu'u mahkay aton di nappuhi.

⁹ At immannung an dedennonan mamaliw hinan
tatagun mange'gon ay Hiya,
at hay maphod di ma'ulgu'ulgud hitun
babluy tu'u.

¹⁰ Ya mun'unnudan ay nan pamhod hinan na-
hamad an pangat
at hay ma'at ya mihamad di ugali, ya
waday lenggop.

¹¹ At nan makulug an pangat ya hitun lutay atti-
gana,
ya nan nahamad an pamanuh ya malpud
abuniyan.

¹² Immannung an hi Apo Dios ya ipaphodna tun
nitaguanmi,
at pumhod di bungan nan itamumih tun
babluymi.

¹³ Ya nan nahamad an ugalinay ipattigna,
at nahamad di itudunah unudon tu'u.

86

Hay Luwaluh Pun'adawan hi Badang

Hete ya luwalun David.

¹ Donglom ni', Apo Dios, ta tabolom tun luwalu' ti
mid abalina',
at mahapul'uy badangmu.

² Halimunana' ta mid ma'at ay ha"i ti un'unnuda'
ay He"a,

at baliwana' ti ha"in an baalmu ya He"ay
pange'koda' an Dios'u.

³ Hom'ona' ni', Apu, ti ten abigabigat ya gunna'
munluwalun He"a.

⁴ Idatmu ni' di amlong'u, Apu, ti He"ay
pange'koda' hi nitagua'.

⁵ O Apu, He"a ya ma"aphod di aatmu,
ya nidadaan'a an mangaliw hi bahol,
ya nidugah di pamhodmun amin hinan
munluwalun mumpabadang ay He"a.

⁶ Ihamadmu ni' ta donglom tun luwalu', Apo Dios,
ya atom ni' nan iyal'alu"uh pun'adawa' hi
badangmu.

⁷ Ya He"ay gun'u pumpabaddangan hi un way
nappuhih ma'at ay ha"in
ti inila' an abulutom nan ibaga'.

⁸ Immannung an mi'id ahan hinan udumnan dios
di umat ay He"a, Apu,
ya mi'id ah oha ay didah mangat hi umi-
panoh'a an umat hinan inatmu!

⁹ Ya an amin nan atagutaguh tun lutan limmum
ya munhippidan mundayaw ay He"a, O
Apu,
ya ulgudonday ahaphapitam

¹⁰ ti anggay He"ah nidugah di abalinanan mangat
hi umipanoh'a,
ya He"a ya anggay di immannung an
Dios.

¹¹ At itudum, O Apu, nan aatmun ha"in ta nan
immannung an itudum di hiyay unudo',

- ya badangana' ta un'unnuda',
ya waday ta'ot'un He"a.
- 12 Ti nalpuh tun puhu' tun hapito' an a'al'alyam,
Apu an Dios'u,
ya ulgudo' di ahaphapitam hi enggana
- 13 ti nidugah di pamhodmun ha"in,
at ten binaliwana' ta matagua'.
- 14 O Apo Dios, daten tatagun mumpabagtu ya ten
buhulona',
ya nan adi mangngol ya patayona',
ya danen tatagu ya adida pohdon an innilaon
di aatmu.
- 15 Mu inila', Apu, an He"ay Dios an ma'aggohgoh
ya ma'ahhimo,
ya adi'a ag'agan bumungot ti nidugah di
pamhodmu,
ya adim ibahhaw nan inalim.
- 16 At haggungona' ni', ya hom'ona', ya idatmuy
bi'ah'u an baalmu,
at baliwana' an lala'in imbaluy di babain
baalmu.
- 17 Ya ipattigmuy panginnilaan hinan amaphod-
mun ha"in ta mabainanda nan tatagun
mamohol ay ha"in
ti He"a, O Apo Dios, di namadang ya
nangal'alu' ay ha"in.

87

*Hay Pangulgudan hinan A'al'alyan ad
Jerusalem*

Heten psalm ya kantan intudo' nan linala'in holag
Korah.

- ¹ Ya heden me'gonan an duntug di pinilin Apu
tu'uh numbalinonah babluy na,
² ya pa'appohpohdonan mihinah ad Jerusalem ya
un nan udumnan babluy nan holag Jacob.
³ At hiyaat un do'ol di mun'aphod an na'ulgud hi
aat nan babluy Apo Dios.
⁴ Ya iddum'u ad Egypt ya ad Babylon hi un'u
itudo' di ngadan nan babluy an nanginni-
lah aat'u,
ya daten babluy an ad Philistia, ya ad
Tyre, ya ad Sudan ya alyon nan tataguh
di an nihakupdad Jerusalem ti nitun-
gawdah di.
- ⁵ Ya hay ulgudondah aat ad Zion ya alyonday,
“Hetén tagu ya heden tagu ya hidiy
napu'agana!”
Ya makulug an hi Apo Dios an na'abbagbagtu
ya wagahana dida.
- ⁶ Ya bilangan Apo Dios di ngadan nan tatagunah
nan pangitud'ana, ya inalinay,
“Hetén tagu ya ad Jerusalem di
napu'agana.”
- ⁷ At nan tatagun wah di ya nan muntuktukal ya
manayawda an iyamlongdan ikankantay,
“Hituy alpuwan an amin di awagahan
tu'u!”

88

Hay Luwalun nan Mumpabadang

Heten psalm ya kantan intudo' nan lala'in holag
Korah an hi Heman an hina' Ezra, ya hay in-
tud'ana ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta.

Ya duway stylena ti mahalath leannoth* di oha ya maskil† di oha.

¹ O Apo Dios an Dios an namaliw ay ha"in,
He"ay gun'u punluwaluwan hi abigabi-
gat ya amahdomahdom,

² at donglom ni' nan iluwalu' ay He"a ta badan-
gana'

³ ti ten nidugah an maligligatana' hinan do'ol an
nappuhin ma'ma'at ay ha"in,
ya ten un ay magadyuh goh di ataya'.

⁴ At ten midduma' ay daten munhood hi
ilubu'anda ti ten mi'id bi'ah'u,

⁵ ya umata' hinan nun'atoy an mid nomnomda
an umat hinan napatoy ya nilubu' an
inaliwam,
at adim mahkay halimunan.

⁶ Ya impiyuya' hinan ma'alluhung an bitu an
helong ahan di bunolna.

⁷ Ha"in di nangipuhayam hinan nidugah an bun-
gotmun
paddungnay unna' nun'iloblob hinan
lobong,

⁸ at hiyanan nuntaynana' hidin nahamad an
liligwa',
ya ten an aminda ya pahiwona' ay dida,
at paddungnay unna' nabalud,

* **88:** Nan hapit an *mahalath leannoth* ya hapit di Hudyu, ya ad ugwan ya mid nanginnilah pohdonan ibaga. Mu mid mapto' ya hiyah ne ohan aat di aton an muntukal hi umat hi panglotan, unu mahaluyud, unu ul'ulodyon, unu gagalán. † **88:** Bahaom nan gloss di Psalm 32 ta innilaom di aat ten hapit.

at mid ato' an lumayaw.

- 9 Ya ten adi tummig tun mata' ti mamaphung hi
lugwa' an dumalat nan punlungdayaa'.

Ya gun'u itata'nang di ngamay'un
munluwalun He"ah abigabigat.‡

- 10 Undan nin nan nun'atoy di pangipattigam hi-
nan atom an umipanoh'a?

Ya undan goh mabalin an bumangon nan
nun'atoy ta ipabagbagtu da'a?

- 11 Un mah mabalin an ul'ulgudon nan nun'atoy
an wah nan lubu' di aat nan nidugah an
pamhodmu?

Ya nan lugal an wadan di punligatan ya
undan goh mabalin an ul'ulgudonday
aat nan anahamad di pangatmu?

- 12 Ya undan mabalin an tigon nan wah helong ya
inul'ulgudda nan umipanoh'an atom?

Ya undan goh ma'ulgud nan aat di ana-
hamad di ugalim hidid dolom an nihi-
nan nan dimminong di nomnomda?

- 13 Mu ha"in, Apu, ya gunna' mumpabaddang ay
He"a,

ya gunna' munluwaluh ahelhehelhelong.

- 14 Anaad ahan, Apu ta inganuya' ay He"a?

Ya anaad ta adi'a mumpattig ay ha"in an
un'a mipopo"oy?

- 15 Nete"ah din a'unga' di nunholholtapa' an
hi'ih'i'itangan di ataya',

‡ 88:9 Hiyah ne aat di aton nan Hudyun munluwalu.

- at himmigaa' ahan an nange'edpol hinan
ligat'uh nummoltam ay Ha'in.
- 16 Nan nidugah an bungotmuy nangipaligligat ay
ha'in,
ya nan pana'ta'atotmuy mangubah ay
ha'in.
- 17 Ya unna' linili'ub hi abigabigat hinan mangi-
paligligat ay ha'in
an umatdah nan danum an hene'noba'.
- 18 At hiyanan nuntaynana' hidin liligwa' ya din
pamilya',
at anggay nan helong hi na'angang hi
ibba'.

89

*Hay Mikantah nan Gutud di Punligligatan**

Heten psalm ya maskil† an intudo' Ethan an holag
Ezra.

- 1 Ikankanta' nan nidugah an pamhodmu, Apo
Dios an mi'id di pogpogna,
ya gun'u ipa'innila nan adi mibahbah-
haw an pangatmuh nan aholaholag hi
enggana.
- 2 Ya inila' an nan nidugah an pamhodmu ya
minaynayun hi enggana,
ya nihamad an adi mibahbahhaw nan
pangatmu an umat hi anahamad nan

* **89:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih
Messianic an Psalms an mangituduh aat nan Alin Pento' Apo Dios
an umali an ma'alih *Messiah* (hinan hapit di Hudyu) unu *Kristu*
(hinan hapit di iGreece). Hay verses an mangituduh aat ten
Messiah ya verses 4, 14-29, ya 36-37. † **89:** Bahaom nan gloss
di Psalm 32 ta innilaom di aat ten hapit.

pumpapto'am ad abuniyan an adi magpogpog.

³ Ya ni'tulag'a ay David an baalmu ya nan pento'mu an tatagum ti inalim di,

⁴ “Hay holagmuy mun'alih enggana,
ya ipapto"u ta minaynayun di
pun'ap'apuwandah enggana.”[‡]

⁵ Nan numbino'ob'on an wad abuniyan ya ulgudonday ina'inatmun umipanoh'a, O Apu, ya ta"on nan a'anghelmu ya ulgudonda goh nan gunmu pangipa'annungan hinan intulagmu.

⁶ Ti mi'id di nipaddung ay He"a, Apu, hinan wad daya,
ya mi'id goh di nipaddung ay He"ah me'gonan an ta"on nan a'anghel.

⁷ Ya wa ay goh ta ma'amungda nan a'anghel hinan way hahapitonda ya nidugah an ta'tan da'a, Apo Dios,
ya nidugdugah di a'e'gonam ya un an amin nan wah nan nunlene'woh ay He"a.

⁸ O Apo Dios an nidugah di abalinana, undan nin way nipaddung ay He"a?
Immannung an abalinam an aton an amin,
ya minaynayun di pumpapto'mu!

⁹ Ya ta"on nan baybay an nundatong ya abalinam an mandalon,

[‡] 89:4 II Sam. 7:8-16.

- ya wa ay goh ta umata'nang nan dal-
luyun ya padinngom,
at tumalenanongda.
- 10 Ya He"ay nama"i ay Rahab,§ at ay tindalun
napatoy,
ya dumalat nan nidugah an bi'ahmu ya
nun'iwa'atmu nan nangubat ay He"a.
- 11 Immannung an He"ay ad hakup an amin hinan
wad abuniyan ya an amin nan wah tun luta
ti He"ay nunlumun amin ay dida,
- 12 ya He"ay nunlumuh nan buhu'an ya alimuhan
di algaw,
at ikantaan da'ah nan Duntug an Tabor
ya nan Duntug an Hermon,
ya mun'am'amlongdah nan pangikantaan-
dah nan aatmu.
- 13 Ti nidugah di abalinam, Apo Dios,
ya mi'id ahan di adim abalinan hi aton!
- 14 Nan anahamad di ugalim ya nan adi mibah-
haw an panumalyam di pamanuhmuh nan
pumpapto'am,
ya nan pamhodmu ya nan
pangipa'annungam hinan way
itulagmu di mangipa'innilan amin
hi aatmu.
- 15 Ya mipa'amlong nan tagun nanginnilah aatmu
ti He"a, Apu, di unudonda,
at nan pamhodmuy panalimunmun dida.
- 16 At hiyanan iyal'algawdan gun mangulgud hi-
nan nangatmun dida,

§ 89:10 Itudun nan hudhud an hi Rahab ya ohan agguay im-
mannung an atata'ot an animal an humalug hinan maluhung an
baybay.

ya iyamlongda nan mid nipaddunganan
nangatmun dida.

- 17 Ya He"ay nangidat hi bi'ahda,
at hiyanan nangaba'abakda.
At dumalat nan nangatmun maphod ay da'mi
ya wada mahkay di abalinanmi.

- 18 Ti He"an Apumiy nahamad an baliwmi,
ya He"a an e'gonan di i'Israel di alimi.

Hay Aat nan Alin Pento' Apo Dios

- 19 Hidin nadnoy ya numpa'enap'ah nan un'unnud
an tatagum, ya inalim ay diday,
"Indat'uy bi'ah nan ohan tagun natulid
ti Hiyay pinili' ay didan amin an tatagu ta
Hiyay mun'ali.

- 20 Ya nan baal'un hi David di pento"u,*
at hiniitanday ulunah nan nidawat an
lana'.

- 21 At munnonong di badang'un Hiya,
ya idat'u goh di bi'ahna,

- 22 ya ta nan mamuhul ay Hiya ya mid ologdan
mangabak ay Hiya,
ya ta"on nan nun'appuhiy pangatda ya
adida Hiya ipa'ampa.

- 23 Ya pun'ipa'abak'un Hiya an amin nan mamuhul
ay Hiya,
ya numpatoy'u goh an amin nan mamohol
ay Hiya.

- 24 Ya adi mapogpog nan nahamad an pamhod'un
Hiya,

* **89:20** Hi David di ittigan nan Alin Pento' Apo Dios an hi Jesu Kristu.

ya idat'uy abalinana ta Hiyay gun
mangab'abak.

25 Ya Hiyay pumpapto'o' an mete"ah nan Baybay
an Mediterranean
ta engganah nan Wangwang an Eu-
phrates.

26 At alyonan Ha"in di, He"ah Ama,
ya He"ay Dios'uh mamaliw ay Ha"in,
ya nahamad an ihi'uga'.

27 Ya Hiyay ibilang'uh pangpangullah imbaluy'u,
ya Hiyay na'abbagbagtun ali ya un nan
a'alih tun luta.

28 Ya nan adi malumluman an pamhod'un Hiya ya
minaynayun hi enggana,
ya nan ni'tulaga' ay Hiya ya adi ahan
mapogpog.

29 Ya nan holagna goh di mahinhinukat an
mun'alih engganan umat hi ad abuniyan
an mid pogpogna.

30 Mu gulat ta adi unudon nan holagnay Uldin'u,
ya adida goh aton nan niyuldin,

31 ya gulat goh ta ilahulahda nan Uldin'u,
ya adida goh unudon nan immandal'u

32 at nidugah di pummolta' ay didan dumalat di
baholda,
ya punligato' dida goh an dumalat nan
ibahhawanda.

33 Mu adi' pogpogon nan pamhod'un David,
ya adi' goh ibahhaw an ipa'annung din
intulag'un hiya,

34 ya adi' ahan pa"ion nan ni'tulaga',

ya adi' goh ahan lumonon an ta'on
un ohah nan hinapit'uh din nuntula-
ganmi.

³⁵ Ha'in an me'gonan ya inhapata' hidin ni'tulaga',
at adi ahan mabalin hi un'u layahan hi
David

³⁶ ti minaynayun an nan holagnay mumpapto' hi
enggana
an umat hinan potang an munnanong ad
daya,

³⁷ ya nihamad nan pumpapto'ana,
at munnononnong an umat hinan bulan
an nahamad an ihtiguh dih ad daya."

Hay Lilin Ethan hi Aat nan Alida

³⁸ Mu ingnganuymu ya ma'abbungot'ah nan
pento'mun ali,
at din'ugmu hiya!

³⁹ At nabahibah din intulagmun hiyan baalmu,
at na'aan din haadnan ali ti pimmuhi.

⁴⁰ Ya numpa'im nan allup di babluyana,
ya ta'on nan atata'nang an ihinan di
mungguwalya.

⁴¹ Ya an amin din naluh ya nunhamhamda nan
gina'uh di,
at nan babluy hinan heneggona ya
pahipahiwonda hiya.

⁴² Ya nangabakom nan buhulnan din nangubat ay
hiya
ya un at goh hay impa'amlongmu ya nan
mamohol ay hiya.

⁴³ Ya numpikum din gina'udan mi'gubat,
at mid hulbida,

- ya agguymu dida binadangan hidin
ni'gubatanda.
- 44 Ya pinogpogmu goh nan a'e'gonana,
ya intapalmuh nan luta din umbunanan
mun'ali.
- 45 Ya un na'amtang di nun'aliana,
ya pinogpogmu,
at nidugah di namainmun hiya.
- 46 O Apu, anuud di pangipogpogam hi adim
pumpattigan ay da'mi?
Ya anuud mah di duminngan nan
nidugah ahan an bungotmu?
- 47 Nomnomom ni', Apu, an he'he'dod di pi'tagua',
ya nomnomom an nan tatagun limmun
ya matoydan amin.
- 48 Mi'id ahan ah ohah matattaguh enggana
ti an amin di tagu ya matoy an mi'id ah
adi milubu'.
- 49 O Apu, uggo mah din adi malumluman an
nidugah an pamhodmun da'mi tuwali
an din intulagmun David an inhamad-
mun inalim di adim ibahhaw?
- 50 Adim ni' aliwan, Apu, ta tigom tun pamahipahi-
wanda ha"i an baalmu
ti ten nidugah di pange'edpola' hinan
pamahapahalan nan Hentil hitun
abablubabluy ay ha"i.
- 51 Ya hiyah te inat nan namuhul ay He"a, Apu,
an namahapahal hinan pinilim an alih
nan gunna inat.
- 52 At hay maphod ya un hi Apo Dios di idaydayaw
tu'uh enggana!

Amen. Ipidwa' an alyon di, Amen!

90

Hay Inluwalun Moses an Baal Apo Dios

Hete ya luwalun nan baal Apo Dios an hi Moses.

¹ O Apo Dios, nete"ah din penghana ta nangamung ad ugwan ya He"ay nanalimun ay da'mi.

² Ta"on hidin ami'idan tun duntug unu hidin agguymu nunlumuwan hitun luta ya He"ay Dios an munnananong an mid di te"ana ya mid pogpogna!

³ Ya inalim ay da'min tataguy,
"Mumbangngad ayuh nan lutan
na'ammanyu!"
at immannung an na'at.

⁴ Nan hinlibun tawon ay da'mi ya un hin'algaw ay He"a,
ya ad ugga an naluh ya un ay hin'olas
hinan mahdom ay He"a.

⁵ Ya un himbumaggay apogpoganmi an un ami ay mun'en'enap,
ya umat ami goh hinan holo' an human-
gaw hinan helhelong,

⁶ ya ag'aga ya immongol,
mu unat goh mahdom ya nalyaw.

⁷ Umat hinay atom an mangubah ay da'mih nan bumungtam,
at hiyaat un nidugah di tuma'tanmi.

⁸ Ya i'innilam an amin di baholmi

- an ta'on un nan nili"ud an mid nanging-
nila.
- 9 Ya dumalat nan bungotmu ya hemme'he'dod di
pi'taguanmi ya umale'alengeng ami,
ya mid poto' di gutud hi apogpogan di
pi'taguanmi an ay yahyah.
- 10 Ya un napitu unu nawalu ya anggay di tawon-
mih un mabi'ah di odolmi,
mu heten pi'taguanmi ya waday lung-
daya ya ligat hi holholtaponmi ya
anggay,
ya napogpog di nitaguanmi.
- 11 Ya mid nanginnilah aat nan nidugah an bun-
gotmu
ti nan boholmu ya nipaddung hinan pan-
gita'tandan He"a.
- 12 At un ni' at da'mi ituduwan ta nan pohdom di
hiyay atonmi eten he'he'dod an ataguanmi.
- 13 Apo Dios, adim ni' punnonngon di bumubung-
tam ay da'mi,
mu hom'on at ni' da'mi an tatagum!
- 14 Ta hay ipattigmun da'mih abigabigat ya nan
mid pogpogna an pamhodmu
ta umamlong ami eten nitaguanmid ug-
wan.
- 15 At ipa'amlong da'mi ta mihukat hinan gunmi
nunligatan an inyabulutmu,
- 16 ya ipattigmun da'min baalmuy nidugah an
abalinam hinan imbabaluyumi.
- 17 O Apo Dios an Apumi, maphod ni' un minay-
nayun di wagahmun da'mi

ta an amin di gunmi aton ya maphod di
pumbalinana.

91

Hi Apo Dios di Baliw nan Tatagu

¹ Nan tagun mangiyokod ay Apo Dios an nidugah
di abalinana ta Hiyay ehdolnah humal-
imun

² ya mundenol an mangalih,
“Apu, He"ay okod an mangipapto' ya
mangehwang ay ha"in,
ti He"a ya anggay di Dios'u an pundenola!"

³ Ya umat ay hinay atom at umannung an baliwan
da'an Apo Dios
hinan nipo"oy an hulu ya hinan pumatoy
an dogoh

⁴ ti paddungnay hophopan da'ah nan paya'na ta
halimunan da'a,*
ya nan panalimunay paddungnay hapi-
awmu.

⁵ At hiyanan mi'id ta'tam hi ma'at ay he"ah nap-
puhih nan mahdom unu hinan mapatal,

⁶ ya mid goh ta'tam hinan atata'ot an dogoh hinan
mahdom unu hinan mapatal.

⁷ Ya ta"on hi un way linibuh mun'atoy hinan way
heneggonmu
mu mi'id ah nappuhih ma'at ay he"a.

* **91:4** Adi madutdutan hi Apo Dios, ya mid goh di paya'na. Mu
hay pohdonan ibaga ya nan duwan cherubim an paddungnay
mun'obob hinan Himpulun Uldin an wah nan Kahon an Nittuwan
di Uldin Apo Dios ya penpenhod nan nuntudo' eten psalm hi un
hay paya'day manalimun goh ay hiya.

- 8 Ya hay atom ya unmu tigon di amoltaan nan tatagun nun'appuhiy pangatda.
- 9 Ya gapu ta nan nidugah an na'abbagbagtuy nihi'ugam
ya pangedenolam an mangipapto' ay he"a
- 10 at makulug an melwang'a,
ya ta'on goh nan pamilyam hinan nap-puhin ma'ma'at.
- 11 Ti honogon Apo Dios nan a'anghelna ta halimunan da'ah an amin an umayam,[†]
- 12 ya ta'on hinan agaham ya odnan da'a ta adi mihuplit di hu'im.[‡]
- 13 Ya wa ay ta ah'upam nan atata'ot an layon unu cobra ya abalinam an patayon dida.
- 14 Ti alyon Apo Dios di,
"Halimuna' ya baliwa' nan tagun mangunud ya mamhod ay Ha"in,
- 15 ya wa ay ta mumpabadang ay Ha"in ya badanga' hiya.
Ya baliwa' hiya,
ya idat'uy ipabagtu'ana,
- 16 ya idat'uy du'du"oy hi pi'taguana ta engganah unna pohdon,
at tigonay panalimun'un hiya."

92

Nan Kantan Pundayaw ay Apo Dios

Heten psalm ya kantan ma'usal hi pundayawan.

[†] 91:11 Mat. 4:6; Lk. 4:11. [‡] 91:12 Mat. 4:6; Lk. 4:11.

- 1 Ma"ap'aphod ahan hi un munyaman ya
mungkantah pundayaw ay He"a, Apo Dios
an na'abbagbagtu.
- 2 Ya ipa'innilah awe'wewe'weet nan adi malum-
luman an pamhodmu
ya nan panalimunmuh amahdomah-
dom.
- 3 Ya maphod hi un me'dehhan an mipagangoh
nan alpa ya nan lyre* hinan pungkataan.
- 4 Apo Dios, ma"amlonga' hinan do'ol an inatmun
ha"in,
at mun'am'amlonga' an mungkankanta ti
dumalat nan inatmu.
- 5 O Apu, nidugah an umipanoh'ay inatmu,
ya nunheglan mi'id di nipaddungan di
punnomnommu!
- 6 Mu nan tatagun mid di nomnomda ya aggyuda
inila,
ya umat goh hinan manangpah an adida
ma'awatan,
- 7 an ta"on un dumo'ol nan adi mangngol an umat-
dah nan holo' ya pumhod di nitaguanda,
mu hay ma'at ay didah angunuhna ya
ma'ubahdah enggana.
- 8 Mu He"a, Apo Dios, ya munnonong'a,
ya mipabagbagtu'ah mi'id di pogpogna!
- 9 Ya nan mangubat ay He"a, Apo Dios, ya
mun'atoyda,

* 92:3 Nan it'ittang an alpa.

- ya an amin nan mangamangat hi
nun'appuhi ya mun'iwa'atda.
- 10 Mu ha"i'n ya indatmuy bi'ah'u an umat hi bi'ah
nan atap an manilhig an baka,
at nidugah di umamlonga' ti winaga-
hana'.
- 11 Ya tinnig'uy na'abakan nan buhul'u,
ya dengngol'uy tu'u' hanan nun'appuhiy
ugalidah nan na'apputanda.
- 12 Mu hanan na'na'unnud ya pumhod di
nitaguanda an umat hinan ayiw an palma,
ya domo'oldan umatdah nan ayiw an
cedar hi ad Lebanon.
- 13 Ya pumhodda an umatdah nan a'ayiw
an nitanom hinan Timplun Apo Dios an
Dios tu'u
- 14 an gun bumunga an ta"on unda nun'ala'ay
ti ma'odhol di odolda,
ya mumballuy paya'da.
- 15 At ipa'inniladay aat Apo Dios an alyonday,
“Makulug an amin di aton Apo Dios,
ya Hiyay nipaddung hinan batun ihi'ugan
tu'u,
ya mid ah nibahhawana!”

93

Hi Apo Dios di Ali

- 1 Hi Apo Dios di Ali!
Ya nidugah an mid nipaddungan nan
pumpapto'na,
ya nidugah di abalinana,

- at inhamadnay nipabunan tun luta an
adi ma'iw'iwal.
- ² Ya gun'a tuwali nun'ap'apu,
ya wagwada'a tuwalih enggana.
- ³ Nidugah di datong ya gongaah nan danum hi-
nan baybay, Apo Dios,
ya o"ongol goh nan dalluyun an
malupilupig.
- ⁴ Mu ma'abbi'ah'a, Apo Dios an wad abuniyan,
ya un hanan o"ongol an gumon-
gagongaah an dalluyun hinan baybay!
- ⁵ Apo Dios, nan Uldinmu ya minaynayun an adi
malumluman,
ya ta'on nan me'gonan an Timplum ya
minaynayun hi enggana.

94

Hi Apo Dios di Manumalyah nan Tatagu

- ¹ O Apu an Dios an munhumalyah tatagu,
ipattigmuy bungotmuh nan
pummoltaam hinan numbahol
- ² ti He"ay manumalyah nan atagutaguh tun luta
ta iballohmuy ina'inat nan mumpah-
pahiyah tatagu.
- ³ Apo Dios, anuud di pamogpogam hinan ato'aton
nan nun'appuhiy pangatnan tatagu
ta adida mahkay umamlong?
- ⁴ Ti gunda mumpahpahiyah nan nun'appuhin
ina'inatda,

- ⁵ ya diday mangipaligligat hinan tatagum an mangun'unud ay He'a, Apo Dios.
- ⁶ Ya patayonda goh nan balu,
ya nan nguhu,
ya ta'on nan bunag an nihituh tun babluymi!
- ⁷ Ti alyonday,
“Undan tigon Apo Dios
an nan dayawon Jacob nan nappuhin
ato'atonmi?”
- ⁸ Emayaanyun manangpah ya da'yun adi mangngol
ti uya'a ya adi ayu manomnoman!
- ⁹ Undan nan nangiyammah inga ya adina donglon?
Ya undan nan nangiyammah mata ya
adina tigon?
- ¹⁰ Ya undan Hiya an munhumalya ya adina moltaon?
Ya undan Hiya an muntudtuduh nan
tatagu ya mi'id di inilana?
- ¹¹ Inilan Apo Dios an amin di wah nomnom di
tatagu,
ya inilanan mi'id di hulbin di punnomnomda.*
- ¹² At mipadenol nan tatagun tugunom, Apo Dios,
ya nan tuduwam hinan Uldinmu,
- ¹³ ya ipadenolmu didah nan gutud di aligli-gatanda
ta engganah adatngan di amoltaan da-nen nappuhiy pangatdan tatagu.

* 94:11 I Cor. 3:20.

- 14 Ti adi ahan inganuy Apo Dios nan tataguna an
mipaddung hi banohna,
15 at mawada mahkay di nahamad an pamanuh,
ya hitun a'atan hana ya umamlong an
amin nan tatagun nahamad di pangatda.
- 16 Mi'id ahan di bimmadang ay ha"i'n hi nanang-
gaa' hinan tatagun nun'appuhiy pangatda!
17 Ya gulat hi unna' agguay binadangan ay He"a,
Apo Dios,
at immannung an nalpah an nanattoya'.
18 Mu hidin nangalya' hi magadyuh an ma'abaka'
ya binadangana' ay He"a, Apo Dios,
an dumalat nan adi maluman an
pamhodmu.
- 19 Ya wa ay goh ta numanomnoma'
ya He"ay mangipalenggop ya
mangipa'amlong ay ha"i'n.
- 20 Adim abuluton hanan nappuhiy pangatdan
a'ap'apu an middum ay He"a, Apo Dios,
ti diday mangiyammah napiku an uldin
hi ipaligligatan nan tatagu.
- 21 Ya muntitilupdan amin an munnomnom hi
pangipapatayandah nan tatagun maphod
di ugalida,
an ta"on hi un mi'id ah baholda.
- 22 Mu mundenola' ti ipapto'a' ay He"a, Apo Dios
an Dios'un mipaddung hinan batun
ihi'uga'.
- 23 At He"ay mummoltah an amin hinan tatagun
nun'appuhiy pangatna

ta mun'a'ubahda an dumalat nan
nun'appuhin ato'atonda.

95

Hay Mikantah Pundayaw ay Apo Dios

- ¹ Umali ayu ta dayawon tu'uh Apo Dios,
ya ikanta tu'uy umamlongan tu'un Hiya
an umat hi batu an ihi'ugan ya mamaliw ay
ditu'u.
- ² At humigup tu'uh nan Timpluna ta ikanta tu'uy
punyamanan tu'u
ya nan amlong tu'un mundayaw ay Hiya
- ³ ti nidugah di abalanan Apo Dios,
ya Hiyay na'abbagbagtun Ali,
ya mid di udum hi nipaddung ay Hiya!
- ⁴ Hiyay Ap'apun amin hitun luta,
ya ta'on hinan wad dolom ya hinan
aduntuduntug.
- ⁵ Ya an amin di wadah baybay ya hitun luta ya
bagina ti Hiyay nunlumun amin.
- ⁶ At aga ta mumpunhippi tu'u ta dayawon tu'uh
Apo Dios an nunlumun ditu'u
- ⁷ ti Hiyay Dios tu'u,
ya ditu'uy umat hinan kalnilunan
ipapto'na.

At ad ugwan ya donglonyuh Apo Dios an
alyonay,*

- ⁸ “Adi ayu nangohoy ta adiyu iyunnud hidin inat
din o'ommodyuh

* 95:7 Heb. 3:7, 15; 4:7.

- dih nan mapulun ad Meribah[†] ya ad Mas-
 sah[‡]§
⁹ ti nginohoya', ya tinapngana' ay dida
 an ta'on hi unda gun tinnig din
 ina'inat'un umipanoh'a.*
¹⁰ At heden napat di tawon ya nidugah di bun-
 got'un dida,
 at inali' di,
 Daten tatagu ya un ahan mid di nomnomda,
 ya adida unudon di Tugun'u![†]
¹¹ At hiyanan dumalat nan nidugah an bungot'u
 ya inhapata' an inali' di,
 Adida ahan umatam hinan babluy an
 indadaan'un pun'eblyanda!"[‡]

96

Hi Apo Dios an Nidugah di Abalinanan Ali
(I Chron. 16:23-33)

- ¹ Ikantaan tu'uh balbalun kantah Apo Dios,
 at an amin tu'un tataguh tun luta ya
 ikantaan tu'u Hiya.*
² At ikanta tu'uy pundayaw tu'un Hiya,
 ya ipa'innila tu'uh abigabigat nan
 maphod an inatnan namaliw ay
 ditu'u.[†]
³ Ya ipa'innila tu'u goh hinan Hentil hi
 abablubabluy nan nidugah an anabagtuna

[†] 95:8 Hay pohdonan ibaga ya *amuyu* (Ex. 17:1-7). [‡] 95:8 Hay
 pohdonan ibaga ya *tapngan* (Ex. 17:1-7). § 95:8 Heb. 3:8.

* 95:9 Heb. 3:9. [†] 95:10 Heb. 3:10. [‡] 95:11 Heb. 3:11; 4:3,
 5. * 96:1 I Chron. 16:23a. [†] 96:2 I Chron. 16:23b.

ya nan umipano'h'an ina'inatnah nan
tatagu.‡

⁴ Ti hi Apo Dios ya na'abbagbagtu,
at hiyanan idaydayaw tu'u,
ya Hiyay e'gonan tu'u ta bo'on nan udum an
dios.§

⁵ Ti hanan dios an dayawon nan Hentil hinan
abablubabluy ya un hay inyamman di tagu,
mu hi Apo Dios ya Hiyay nunlumud
abuniyan.*

⁶ At wagwadan Hiya nan a'e'gonana ya anabag-
bagtuna,
ya nan nidugah an abalinana ya hidih
nan Timplunay attigana.†

⁷ At da'yun amin an Hentil ya ipabagbagtuyuh
Apo Dios,
ya e'gonanyuy anabagbagtuna ya nan
nidugah an abalinana.‡

⁸ At ulgudonyuy ipabagbagtuan di ngadana,
ya iyuyyuh nan Timplunay e'nongyun
Hiya.§

⁹ Ya ditu'un amin an tataguh tun luta ya munhippi
tu'un mundayaw ay Apo Dios,
ya wumogwog tu'un amin an tataguh tun
luta an dumalat di ta'ot tu'un Hiya.*

‡ 96:3 I Chron. 16:24. § 96:4 I Chron. 16:25. * 96:5 I Chron.
16:26. † 96:6 I Chron. 16:27. ‡ 96:7 I Chron. 16:28. § 96:8 I
Chron. 16:29. * 96:9 I Chron. 16:29-30.

10 Ya ipa'innila tu'un amin hinan Hentil hinan
abablubabluy an hi Apo Dios mahkay di
mun'ali!

At nahamad di nangipabunanah tun luta
an adi ma'iwat ya punhumalyanah nan
tatagu.†

11 At mun'am'amlong ayun amin an wah tun luta,
ya da'yun wad daya,
ya da'yun wah nan baybay,
ya an amin an matagun wah di,‡

12 ya ta"on nan payaw ya an amin nan nun'itanom
hidi ya mun'am'amlongda goh,
ya nan a'ayiw hi bubulung ya ahi-
tutu'u'dah amlongda.§

13 At mungkantadah umamlongandah umalian
Apo Dios an mun'ap'apuh tun luta,
at Hiyay mumpanuh hinan tatagu.
Ya nahamad di atonan mumpanuh an adina
ipangngel di panumalyanah nan tatagu.*

97

Hi Apo Dios di Na'abbagbagtun Ali

1 Hi Apo Dios mahkay di Ali,
at mun'am'amlong ayun tataguh tun luta,
ya ta"on nan wah nan adagwin babluy hinan
baybay ya mi'yamlong ayu goh!

2 Nan bunut ya helong di nunle'woh ay Hiya,
ya nahamad ya makulug di
pumpapto'na.

† 96:10 I Chron. 16:31. ‡ 96:11 I Chron. 16:31-32a. § 96:12 I
Chron. 16:32b-33a. * 96:13 I Chron. 16:33b.

³ Ya ipa'alina nan apuyna ta hiyay panghobnah
nan napinpinangngel an buhulna,

⁴ ya ipa'ilatna ta benanganan amin tun luta,
at tigon an amin nan tatagu,
ya wumogwogdah ta'otda.

⁵ Ya mun'a'anang nan duntug an ayda lili hi unda
mi'haggangan ay Apo Dios an Ap'apuh tun
luta,

⁶ ya ipa'innilan nan wad abuniyan nan nahamad
an aatna,
at innilaon an amin nan tataguy anabag-
bagtuna.

⁷ At hanan mundayaw hi bulul ya diday
mabainan an nan mangipahiya ay danen
bulul
ti danen diosda ya dayawondah Apo
Dios!

⁸ Ya donglon nan tatagud Zion,
ya umamlongda,
ya mi'yamlong goh nan tatagun bimmabluy
hinan bababbabluy ad Judah
ti dumat na nahamad an
panumalyam, Apo Dios.

⁹ Ti He"a, Apu, ya nidugah di anabagbagtum hi an
amin hitun luta,
ya He"ay na'abbagbagtum amin hinan
numbino'ob'on an dios.

¹⁰ Ya da'yun mamhod ay Apo Dios ya du'gonyu
nan nun'appuhin ma'at

ti halimunana nan tatagun un'unnud ay
Hiyah nan malgom an nappuhin aton
nan tatagu.

¹¹ Ya nan umunud ay Apo Dios ya mabaliwanda,
ya mipa'amlongda.

¹² At hiyanan an amin ayun nahamad di pangatna
ya umamlong ayu,
ya dayawonyuh Apo Dios,
ya nomnomonyun Hiya ya anggay di
na'ahhamad.

98

Hi Apo Dios di Mumpapto' hitun Luta

Hete ya psalm.

¹ Ikantaan tu'uh Apo Dios hi balbalun kanta an
dumalat nan do'ol an inatnan nidugah an
umipanoh'a

ti nangabak an dumalat nan nidugah an
abalinana,
ya inabaknay buhulna.

² Ya ipattig Apo Dios hinan Hentil hinan
abablubabluy hitun lutay nangabakana
an dumalat di abalinanan bumaliw ya
nan nahamad an pangatna.

³ Ti agguyna imbahhaw din intulagnah nan holag
Israel an pa'appohdona dida,
mu ipa'annungna din inalinah pumho-
danda.

Ya tinnig an amin nan tataguh tun lutay
nangabakan nan Dios tu'u.

⁴ An amin ayun tataguh tun luta ya it'u'yun
mangikantah amlongyun Apo Dios,

ya hay kantaonyu ya nan umipa'amlong
ay Hiya.

⁵ Ya hay ikantayuh ipabagtuan Apo Dios
ya tukalonyu nan alpa ta miyunnudan
hinan kantayu.

⁶ Ya iddumyu goh an paganghon nan talampet ya
nan tangguyub,
ya oltonyun mangikantah pundayawyun
Apo Dios an Ali.

⁷ Ya ta"on un nan baybay, ya an amin nan wah din
matagu,

ya nan luta, ya an amin nan
numbino'ob'on an numpunhituh nan
luta ya middumdan mi'yamlong,

⁸ ya ta"on goh da'yun wangwang ya tumalpu'
ayuh amlongyu,
ya immat goh ay da'yun aduntuduntug
an mungkanta ayu an dumalat di am-
longyu.

⁹ At mahapul an dayawonyuh Apo Dios ti umalin
manumalyah nan tataguh tun luta,
ya makulug di atona an adina ipangngel
di panumalyana.

99

Hi Apo Dios di Na'abbagbatu

¹ Hi Apo Dios di Ali an inumbun hinan
pun'ap'apuwana nan numbattanan di
cherubim,

at wumogwog nan Hentil hitun luta,
ya umalyog tun luta ti nidugah di abalinana.

² Nidugah di abalinan Apo Dios ad Zion,

- ya Hiyay Ap'apun an amin nan babluy
hitun luta.
- ³ Ya dayawon an amin di tataguy ngadanan ma-
dayaw ya umipanoh'a ti me'gonan ahan
Hiya!
- ⁴ He'an Ali an abalinam an amin ya
pa'appohpohdom di ma'andong ya nan
makulug
an hiyah ne din inatmuh nan holag Jacob
ti napapaddung di inatmun dida.
- ⁵ At dayawon tu'u nan Ap'apu an Dios tu'u,
ya munhippi tu'uh hinagangna ti
nidugah an me'gonan!
- ⁶ Ti ta'on da Moses ay Aaron an papadina ya
hi Samuel an ohah nan baalna ya gunda
nunluwalun Apo Dios,
ya numpabadangdan Hiya,
at binadangana dida.
- ⁷ Ya hidih nan ma'ugtul an bunut hi wadam an
Dios ya ni'hapit'an dida,
ya dengngolda nan inalim,
ya inunudda.
- ⁸ Apo Dios an Diosmi, inatmu din imbagan nan
tatagum
ta nangipattigam an inaliwam di ba-
holda an ta'on hi unmu minolta didah
nan nibahhawanda.
- ⁹ At ipabagbagtu tu'uh Apo Dios an Dios tu'u,
ya dayawon tu'u Hiyah nan me'gonan an
duntugnad Jerusalem ti Hiya an Dios
tu'u ya me'gonan!

100

Hay Mikantah Pundayaw ay Apo Dios

Hete ya psalm an punyamanan.

¹ An amin tu'un tataguh tun luta ya mun'amlong
tu'un mungkantah pundayaw tu'un Hiya,

² ya umamlong tu'un mundayaw ay Hiya,
at it'u' tu'uy pundayaw tu'un Hiya.

³ Ya innilaon tu'u an hi Apo Dios ya Dios,
ya Hiyay nunlumu ay ditu'u,
at hakup ditu'u,
ya ditu'uy tataguna an paddungnay
kalniluna.

⁴ Munyaman tu'un Hiyah nan humigupan tu'uh
nan pundayawan tu'un Hiyah nan Tim-
pluna,
at maphod hi un tu'u munyaman ya
ipabagbagtu tu'u Hiya!

⁵ Ti hi Apo Dios ya maphod,
ya nan pamhodna ya minaynayun hi
enggana,
ya umat goh hinan atonan mangipa'annung
hinan itulagna an minaynayun hi enggana!

101

Hay Kantan David

Hi David di nangitudo' eten psalm.

¹ Ikanta' nan aat di pamhodmu ya nan amakulug
di panumalyam,
ya ikanta' di pundayaw'un He"a, Apo
Dios.

² Ya halimuna' di nitagua' ta adia' mapahpahal.

Mu anuud di pamadangam ay ha"i
ta nahamad ya ma'andong di
pamapto"u?

- ³ Ya butiwo' nan nun'appuhin ma'at,
ya abohola' nan tatagun adi umunud ay
Apo Dios,
ya adia' matalam hinan ato'atonda.
- ⁴ Ya adia' midmiddum hinan nun'appuhiy pangat-
nan tatagu,
ya ihamad'u ta adi' aton di nappuhi.
- ⁵ Ya wa ay di mangulgu'ulgud hi layah hi aat di
ibbanan tagu ya pogpogo',
ya umat goh hinan tagun mumpah-
pahiya.
- ⁶ Ya nan un'unnud ya nan manginaynayun hi
umunudandan He"a, Apo Dios, di middum
an mi'hitun ha"i,
ya diday baal'u.
- ⁷ Ya adi' abuluton nan bumalbalan an middum an
mi'hituh abung'u,
ya umat goh hinan munlayah an adi'
abuluton an umalidah awada'.
- ⁸ At abigabigat ya gun'u pogpogon nan nappuhiy
ugalidan tatagu
ta ma'ubahdah tun babluy Apo Dios.

*Hay Luwalun nan Maliligatan an Tagu**

Hete ya iluwalun nan lala'in maliligatan, at
wa ay ta adina abalanan nan holholtapona ya
pun'ibagana nan ligatnan Apo Dios.

¹ Apo Dios, donglom ni' nan iluwalu',

ya atom nan odowo' an badang ay He"a.

² Ya adia' ni' du'gon hinan gutud di punluwalua' ta
unmuat ni' ihamad an donglon,

ya nunnaudom an mamadang ay Ha"in

³ ti ten umat hinan ahu' di a'ubahan di nitagua',

ya tun tunggal'u ya magbu an umat hi
bimmabalan uleng.

⁴ At ten munlunglungtuya' an umata' hinan
nalyaw an holo',

at hiyanan ahihigah angana',

⁵ ya ammunah unna' umale'alengeng,

ya la'tot ya na'ung'unga' an mun'attig di
tungal'u.

⁶ At umata' hi hamutin akup an wah nan mapu-
lun,

ya hamutin nunhituh nan nabukawa an
babluy.

⁷ Ya unna' tumutu'al

an umata' hinan hamutin budeng an
mun'oh'ohhan numpatpattu' hinan
atap di abung.

⁸ At padngopadngolana' hinan buhul'uh abigabi-
gat,

ya hinhanulona',

* **102:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih
Messianic an Psalms an mangituduh aat nan Alin Pento' Apo Dios
an umali an ma'alih *Messiah* (hinan hapit di Hudyu) unu *Kristu*
(hinan hapit di iGreece).

ya nan ngadan'uy pangidutda.

⁹ Ya nan dapul di paddungnay itanud'u,
ya nan lugwa' di paddungnay inumo'

¹⁰ ti dumalat nan nidugah an bungotmu,
ya paddungnay intapala' hinan adagwin
lugal.

¹¹ At tun nitagua' ya umat hinan ngauh nan
mun'a'ahom,
ya umata' goh hinan nalyaw an holo'.

¹² Mu He"a, Apo Dios, ya minaynayun an mid
pogpog di pumpapto'am,
ya an amin di aholaholag ya gunda nom-
nomon nan aatmuh enggana!

¹³ At ihi'almu ta hom'om ad Jerusalem ti ad ugwan
di gutud hi pammo'am hidi,
ya ad ugwan di gutud hi intulagmuh
pamadangam!

¹⁴ Ti pa'appopohdonmin tatagum henen babluy
an ta"on un nun'apa"i,
ya waday hom'onmi damdama.

¹⁵ Ya an amin nan Hentil hi abablubabluy ya
ta'tan da'a, Apo Dios,
ya nidugah di pangita'tan an amin nan
a'alih tun lutah nan nidugah an abali-
nam.

¹⁶ At mattig di anidugah di abalinam hi pangipa-
phodam ad Jerusalem,

¹⁷ ya donglom mahkay nan luwalun nan
nun'awotwot an tatagu,
ya adim pahiwon nan ibagadan He"a.

- 18 At mahapul an mitudo' hanan na'na'at ta way
panginnilaan nan aggyuy pay nitungaw an
holag tu'u
ta dayawondah Apo Dios.
- 19 Ya umat hituy itudo'yu:
“Wah dih Apo Dios hinan me'gonan an
wadanad abuniyan an u'uhdungana
tun luta,
- 20 at dodonglonay alengeng nan nun'ibalud,
ya pun'ibo'tana nan magadyuh an mapatoy.”
- 21 At muntembag ya midayaw di ngadanad Zion
hidid Jerusalem
- 22 hinan gutud di a'amungan nan do'ol an tatagun
malpuh nan numbino'ob'on an babluy
an mundayaw ay Hiya.
- 23 Apo Dios, unna' ahan unga',
ya pogpogona',
ya ho'ho'dodom di pi'tagua'!
- 24 Mu nunluwalua' ay He"a an inali' di,
“Apo Dios, adia' ni' agagon an alan ad
ugwan ti ten ungaa'
ti adia' umat ay He"a an mattataguh enggana!
- 25 Ti hidin penghana ya limmum tun luta,
ya ta"on ad abuniyan ya He"a goh di
nangamma.†
- 26 Ya ma'ubahdan amin hana,
mu He"a ya minaynayun an wagwada'ah
enggana,

† 102:25 Heb. 1:10.

- ya madunutdan amin an umatdah nan
lubung ti ubahom an amin hatun limmum
ta hukatam hi balu.‡
27 Mu He"a ya adi malumluman di aatmu,
ya adi goh mapogpog nan tawonmu.§
28 Ya nan holag nan tatagum ya minaynayundan
He"a,
ya umat goh hinan a'ap'apuda ti halimu-
nam dida."

103

Hay Aat nan Pamhod Apo Dios

Hi David di nangitudo' eten psalm.

- 1 Nahamad an malpuh tun puhu' di pundayawa'
ay Apo Dios,
ya an amin di abalina' ya ulgudo' di
anabagtun nan ngadana!
2 Ya Hiyay immannung hi dayawo',
ya adi' aliwan an amin di inatnan ha"in!
3 Ti inaliwanan amin di baho'u,
ya iyadaognan amin di dogoh'u,
4 ya Hiya goh di mangibaliw ay ha"in ta matagua',
ya adi malumluman di pamhodna ya
homo'nan ha"in.
5 Ya an amin nan mahapul'uh tun atagu' ya in-
datna,
at hiyaat un heten a'unga' ya mabi'aha'
an umat hinan agila.
6 Hi Apo Dios ya nahamad di panumalyana an adi
mipangngel,

‡ 102:26 Heb. 1:11-12. § 102:27 Heb. 1:12.

at adi mipangngel di mihumalyah nan
mipaligligat.

⁷ Ya impa'innilanan Moses nan pohdonah atonda,
ya impattignah nan holag Israel nan
nidugah an abalinana.

⁸ Hi Apo Dios ya nidugah di homo'na,
ya ma'ma'ullay,
ya adi mabanbannungot,
ya adi mapogpog nan pamhodna.

⁹ Ya ihingal ditu'u,
mu adina itugtuga,
ya adi goh minaynayun di bumubungtana.

¹⁰ Ya wa ay ta moltaon ditu'uh nan pumbaholan
tu'u ya miyane'nong
an adi mipaddung hinan aat di bahol
tu'u.

¹¹ Ti hay pamhod Apo Dios hinan tagun waday
ta'otna ya mundayaw ay Hiya ya nidugah
an adi mabalin an malukud an umat hi
inata'nang di ad dayah tun luta.

¹² Ya umat goh hinay inatnan nangaliw hi bahol
tu'u ti inaana ya intapalnah nan pa"adagwi
an umat hi inadagwin nan buhu'an di
algaw ta nangamung di alimuhana.

¹³ Ya hay ama'ma'ullay Apo Dios hinan un'unnud
ay Hiya
ya umat hinan ama'ma'ullay nan ommod
hinan imbabaluyna

¹⁴ ti inilanay aat tu'un hay lutay nalpuwan tu'u.

¹⁵ Nan nitaguan tu'uh tun luta ya he'he'dod an
umat hinan holo',

ya umat tu'u goh hinan habhabung hi-
nan bubulung an un na'amtang ya
nalyaw,

16 ya immali nan tuyup,
ya inyaddibna ta na'utaw,
at mi'id di pangitiganda,
at ma'aliwandah enggana.

17 Mu nan tatagun hi Apo Dios di ita'otda ya
unudonda ya minaynayun di pamhodnan
dida,
ya atona goh hinan mahayhaynod an
holag di imbabaluydah

18 unda unudon nan Uldina,
ya atonda goh nan intuguna.

19 Ya hidid abuniyan di nangihamadan Apo Dios
hi ihinanan mumpapto',
at hiyanan Hiyay ap'apun an ami'amin!

20 At da'yun a'anghel ya ulgudonyu nan a'al'alyan
Apu tu'u,
ya da'yu goh an mun'abi'ah an un'unnud
hinan imandalna ya donglonyuy aly-
ona!

21 Ya da'yun udum an wad abuniyan ya hapitonyu
goh di a'al'alyan Apu tu'u,
ya da'yun mangat hinan ipatamuna ya
unudonyuy alyonan da'yu!

22 Ya an amin ayun limmuna ya ul'ulgudonyuy
a'al'alyana
an ta"on hi un malgom di wadanyuh nan
babluy!

At hiyanan ha"in ya pi'yulgud'uy a'al'alyan
Apo Dios!

104

*Hay Kantah Mikantah nan Nunlumun Amin**

¹ Madayaw'a Apo Dios!

He"an Dios'u ya nidugah di abalinam,
at He"ay mipabagbagtu.

² Ya nahophopan di odolmuh patal an ay in-
lubungmu,

ya ay tulday ad daya an unmu bene'lag.

³ Ya hidid daya an alpuwan di udan di nangiyam-
mam hi nunhituwam,

ya nan bunut di paddungnay
puntakayam,

ya mitnud'ah nan tuyup.

⁴ Ya mabalin goh an baalom nan tuyup† ya nan
ilat ta atonday pohdom!‡

⁵ Ya nihamad di nangipabunam hitun luta,
at adi ma'el'ewol,

⁶ ya pinhungmuh danum an ay linubungam,
at ta"on nan aduntuduntug ya
nun'ahe'nobda.

⁷ Mu unat goh himmingal'a an umat hi idul di
nanapitmuh nan danum ya inunudda,
at limmayawda

* **104:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih
Hallel an Psalms ti hallel (unu *hallelujah*) di mahhun an mahapit
hinan mahhun an nalammung an hapit unu hiyay angunuh an
mahapit hinan angunuh an nalammung an hapit (verse 35).

† **104:4** Unu anghel. ‡ **104:4** Heb. 1:7.

8 an immayuhdah nan aduntuduntug ta numpapanguhdah nan nundotal,
ya na'amungdah din pento'muh
ihinanda.

9 Ya inyamman di igad ta way atondan adi bumahhel,
at adida mahkay he'nobon tun luta.

10 Mu inyamman hi obob nan aduntuduntug,
at immayuh nan danum ta immuydah
nan ginnaw an numpumbattanan nan
buludna

11 ta way inumon nan numbino'ob'on an a'animal
hinan inalahan,
ya ta'on nan agguy na'inam an dongki.

12 Ya nan hamuti an numpunhituh nan hapang
di ayiw an himmangaw hinan pingit di
ginnaw ya ahikakantada.

13 Impa'alim goh di udan ta danumana nan aduntuduntug,
at nawagahan tun luta.

14 At numpangahangawday numbino'ob'on an
holo' an onon di baka,
ya impatubuna nan intanom nan tatagu,
ya impabungana ta way pangngalandah
ononda

15 an umat hinan greyp an miyammah bayah an
mangipa'amlong hinan tatagu,
ya nan lanan di olibon ipa'anlana nan
tagu,
ya nan ma'an ta way i'ilog di odol.

16 Ya ta'on nan nun'itanom an ayiw an ma'alih
cedar ad Lebanon
ya nadanumanda goh hinan udan,

- 17 at hidiy pumbayaan nan ahamuhamuti,
ya ta'on nan kannaway ya iyammaday
buyadah nan bolbol.
- 18 Ya nan na'inam an gandeng ya hidih nan
ata'nang an duntug di ihinanda,
ya nan linagab di punhituwan nan ku-
nihu.
- 19 Ya limmum goh nan bulan ta panginnilaan hi
agtudan di himbulan,
ya nan algaw ya inilanay alimuhana.
- 20 Ya limmum di helong ta ma'alih mahdom,
at wa ay ta hemmelong ya bimmuhu'dan
amin nan a'animal hi inalahan ta man-
ganapdah ononda
- 21 an umat hinan layon an gun humeeheel an
manganap hi onona an nan limmum an
Dios.
- 22 Ya wa ay ta na'uy an mawa'ah ya
numpumbangngadda an ayda mun'olo'
hinan lingab,
- 23 mu nan tatagu ya hiyah ne pangete"andan
muntamu ta engganah un mahdom.
- 24 Uya'ana, O Dios, an do'ol ahan di limmum hitun
luta!
Ya manu ay limmum dane ti dumalat nan
nidugah an abalinam,
at ten nunhinapdah tun luta!
- 25 Ya umat goh hinan baybay an pa'addamuna
ya pa"ongol an wah didan amin di do'ol
hi numbino'ob'on an ekan an munhi-
tuh di an o"ongol,
ya i"itang di udum.

- 26 Ya hidi goh di owon di pupul hinan pum-
baatana,
ya hidi goh di punhalhallugan nan on-
gol ya atata'ot an dinosaur an ma'alih
Leviathan.§
- 27 Ya an amin nan limmum ya He"ay pangeden-
landah mangidat hi tanudda,
- 28 at nan idatmun dida ya hiyay ononda,
ya mundenoldah nan tanudda ti He"ay
nangidadaan.
- 29 Mu wa ay ta inganuymu dida ya
umod'o'od'odda,
ya wa ay ta bangngadom nan lennawada
at matoyda,
ya mumbanggaddah nan lutan
nalpuwanda.
- 30 Ya malmuday taguh tun luta ti idatam didah
lennawada,
at umannung an waday hukat di tagu.
- 31 At maphod ni' hi un minaynayun di a'al'alyam,
O Apu,
ya munlenot'ah nan limmum!
- 32 He"a ya unmu amangon tun luta at umalyog,
ya unmu dapoon nan aduntuduntug ya
umahu'!
- 33 At hiyaat un ad ugwan an atagu' ya ikankantaa'
nan Apu',

§ 104:26 Hete ya dinosaur an himmalug hinan baybay (bahaom
nan Job 41:1-34 ta innilaom di udumnan aatna).

ya ulgu'ulgudo' nan a'al'alyana an Dios hi engganah ataya'.

³⁴ Ya ipa'am'amlong ni' nan pundayaw'u Hiya ti Hiyyay nalpuwan di amlong'u,

³⁵ ya maphod ni' hi unna pumpogpog nan nun'abaholan an tataguh tun luta, ya mun'a'ubahda goh an amin di nun'appuhy pangatna.

At hiyanan ha'in ya ulgu'ulgudo' nan a'al'alyan nan Apu' eten atagu'.

Madayaw nan Apu' an Dios!*

105

*Hi Apo Dios ya nan Tataguna**

(Gen. 37:18-36; 39:20; 40:1—41:43; 46:5-7; Ex. 1:7, 11-22; 7:14-24; 8:1-32; 9:13-35; 10:1-29; 11:1-10; 12:29-30, 35-36; 13:21-22; 15:26; 16:1-36; 17:1-7; 23:25; I Chron. 16:8-22)

¹ Munyaman ayun Apo Dios, ya munluwalu ayun Hiya, ya ulgudonyu goh hinan Hentil hi abablubabluy nan ina'inatna!†

² Ya ikantaanyu Hiya, ya hay ikantayu ya nan a'al'alyana, ya ipa'innilayun amin nan umipanoh'an inatna!‡

* **104:35** Hete ya hapit di Hudyu an *hallelujah*. * **105:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Hallel an Psalms* ti *hallel* (unu *hallelujah*) di mahhun an mahapit hinan mahhun an nalammung an hapit unu hiyyay angunuh an mahapit hinan angunuh an nalammung an hapit (verse 45). † **105:1** I Chron. 16:8. ‡ **105:2** I Chron. 16:9.

³ Iyamongyu nan me'gonan an ngadana,
ya iyamongyuh puhuyuy nan
pundayawanyun Hiya an Dios. §

⁴ Ya hay hapulonyu ya hi Apo Dios ya nan pamali-
wna,

ya Hiyay gunyu inaynayun an dayawon.*

⁵ Nomnomonyu nan umipanoh'a an inatna,
ya nan inatnan adi abalanan di tagun
aton,

ya din inatna goh an nunhumalyan†

⁶ da'yun holag Abraham an baalna,
ya da'yun holag Jacob an pento'na.‡

⁷ Hiyay Apu an Dios tu'u an manumalyah an amin
hitun alutaluta, §

⁸ ya nonomnomonah engga'enggana din intu-
lagna an din intulagnah nan hinlibun aho-
laholag*

⁹ an hiyah ne din intulagnan Abraham,
ya din intulagna an inhapatanan Isaac,†

¹⁰ ya inhamadna an inyuldin goh ay Jacob
ta minaynayun an unudon nan i'Israel hi
enggana.‡

¹¹ Ya inalinan diday,
“Idat'un da'yu nan babluy ad Canaan ta
hiyay nahamad hi banohyu.” §*

§ **105:3** I Chron. 16:10. * **105:4** I Chron. 16:11. † **105:5** I Chron. 16:12. ‡ **105:6** I Chron. 16:13. § **105:7** I Chron. 16:14.
* **105:8** I Chron. 16:15. † **105:9** I Chron. 16:16. ‡ **105:10** I Chron. 16:17. § **105:11** I Chron. 16:18. * **105:11** Gen. 15:9-21.

- 12 Ya heden nangalyanan dida ya din a'itang di
uyapda an tatagun Apo Dios,
ya bunagda an himpampun hi
ni'hituwandad Canaan[†]
- 13 ya gunda nuntinnolman hinan numbino'ob'on
an babluy,
ya nan babluy an nat'onat'on goh di
nun'ap'apu.[‡]
- 14 Mu agguay inyabulut Apo Dios an waday mangi-
paligligat ay dida,
at hay inatnan namaliw ay dida ya
pinadanana nan a'ali[§]
- 15 an inalinay, “Adiyu aton di nappuhih nan
pento”un baal'u,
ya adiyu goh palewahan nan propeta!”*
- 16 Ya bentel Apo Dios nan babluy ad Canaan,
at mi'id ahan ma'an hidi.
- 17 Mu waday ohan dida an nangun'unna an im-
muy ad Egypt
an hi Joseph di ngadana an din inihbutda
ti inla'uda.[†]
- 18 Ya imbaludda an binobodday hu'inah kanhel,
ya pinate'landay bagangnah gumo'[‡]
- 19 ta engganay un nipa'annung din nipa'innilan
ma'at,
at nan hapit Apo Dios di nangipa'annung
an makulug di aat Joseph.[§]
- 20 At nunhonag nan ali ta immuyna impibo'tan hi
Joseph,

[†] **105:12** I Chron. 16:19. [‡] **105:13** I Chron. 16:20. **§** **105:14** I Chron. 16:21. * **105:15** I Chron. 16:22. [†] **105:17** Gen. 37:18-36.
[‡] **105:18** Gen. 39:20. **§** **105:19** Gen. 40:1-41:36.

- ya ta'on nan mumpapto' hinan tataguh
nan abablubabluy ya impibuhu'na goh
hinan baludan.
- 21 Ya indatnay haad Joseph ta hiyay nangipapto'
hinan palasyu,
ya hiya goh di nangipapto' an amin hinan
gina'un nan ali
- 22 ta hiyay nummandal hinan u'upihyal,
ya hiya goh di nangituduh inat nan
nun'ala'eng an gun bimmadang hinan
ali.*
- 23 At immuy nan holag Israel an ni'hitud Egypt,
ya ni'hitu da Jacob an bunagdah dih nan
babluy nan holag Ham.
- 24 Ya nunhologon Apo Dios nan tatagunan holag
Israel hidi,
at dimmo'olda mahkay ya un nan i'Egypt
an buhulda.†
- 25 Mu inyabulutnay pamoholandah nan tataguna,
at hinahapitday atondah nappuhih nan
baalna.‡
- 26 Mu hennagnah Moses an baalna,
ya ni'yuy hi Aaron an din pento'na
- 27 ta impattigda nan umipanoh'an impa'at Apo
Dios ay didah nan tataguh ad Egypt,
at inatda nan adi abalanan di tagun aton
hidih nan babluy ad Ham.
- 28 At impahelongnad Egypt ta hemmelong an
amin nan babluyda,

* 105:22 Gen. 41:37-43. † 105:24 Ex. 1:7. ‡ 105:25 Ex. 1:11-22.

ya manu ay inatnah ne ti agguay in-
unud nan i'Egypt nan immandalnah
atonda.§

29 Ya numbalinonah dala nan danum an amin
hinan wangwangda,
at nun'atoy an amin di numbino'ob'on hi
ekan.*

30 Ya limmuna goh di do'ol an tu'a' ta
hino'napandan amin nan babluyda,
ya ta'on nan kuwaltun nan ali ya do'ol di
mumpangahigup.†

31 Ya limmun goh Apo Dios nan do'ol an lalog‡
ya imu' ta hino'napandan amin nan
babluy ad Egypt.§

32 Ya impa'udana, mu un o'ongol an dalallu nan
nun'agah hinan babluyda,
ya gunna goh impa'ila'ilat hinan
abablubabluy hidi.

33 At numpa"inan amin nan greyp ya nan ayiwda
an figs,
ya nun'aluhluhan an amin di tubun nan
ayiw hinan babluydad Egypt.*

34 Ya himmapit goh, ya nalmuy nidugah an do'ol
an dudun ya battat an adi ahan ma'yap,

35 at nun'a'andan amin di tubun nan malgom an
himmangaw,
ya ta'on nan nihabal an himmangaw
hinan lutada.†

§ 105:28 Ex. 10:21-29. * 105:29 Ex. 7:14-24. † 105:30 Ex.
8:1-15. ‡ 105:31 Ex. 8:20-32. § 105:31 Ex. 8:16-19. * 105:33
Ex. 9:13-35. † 105:35 Ex. 10:1-20.

- 36 At numpatoynan amin din papangpangullun
linala'in holag nan hinohhan pamilyan
nan i'Egypt.‡§
- 37 Ya impanguluna nan tataguna ta nakakdad
Egypt,
ya waday nun'ita'indah silver ya balitu'
hi nun'idat nan tataguh di,*
ya mun'abi'ahda goh an mi'id ah himpanga-
puh nundogoh ay didan amin.†
- 38 Ya nidugah di immamlongan nan i'Egypt hi
nakakanda
ti nidugah di timma'tandah nan holag
Israel.
- 39 Ya heden nakakanda ya liniduman Apo Dios
didah nan ma'ugtul an bunut hidin pundal-
dallanandah nan mapatal,
ya nan mahdom ya waday ongol an apuy
an pundilagdan mangipangpanguluh
nan owonda.‡
- 40 Ya unat goh numbagadah dotag hi ihdada ya
indatnay nidugah an do'ol an bagit,§
ya indatna goh di do'ol an tinapay an
ma'alih manna an nalpud abuniyan.*

‡ **105:36** Ex. 11:4-10; 12:29-30. § **105:36** Anaad nin ta nan nangitudo' ya agguyna iniddum nan duwan ligat an impa'dam Apo Dios hinan i'Egypt hinan intudo'na an (1) nan atata'ot an pihtin di a'animal (Ex. 9:1-7), ya (2) nan poghah nan a'animal (Ex. 9:8-12)? Mid mapto' ya umda nan walun ligat ta waday mangipa'innilah nan temana. * **105:37** Ex. 11:1-3; 12:35-36.

† **105:37** Ex. 15:26; 23:25. ‡ **105:39** Ex. 13:21-22. § **105:40** Ex. 16:1-12. * **105:40** Ex. 16:13-36.

- 41 Ya binhina goh nan daplah ta bimmuhu' nan
do'ol an danum,
ya ay wangwang an umayuh an umuy
hinan mapulun ta way ininumda†
- 42 ti ninomnomna din me'gonan an ni'tulagana ay
Abraham an baalna.
- 43 At heden nangekakanah nan tataguna ya
nidugah di nun'am'amlonganda,
ya imbugawdan nangikantah immam-
longanda.
- 44 At indatnan dida nan lutan di udumnan tatagu
ta diday nangngal hinan bungan di in-
tanom nan udum an tatagu.
- 45 Ya manu ay umat hinay na'at ya ta way aton nan
tatagunan mangunud hinan Uldina,
ya ta gunda goh aton an amin nan im-
mandalna.

Madayaw hi Apo Dios!‡

106

*Hay Amaphodan Apo Dios hinan Tataguna**

(Ex. 14:10-31; 15:1-21; 32:1—33:6; Num. 11:4-33; 13:31—14:45; 16:1-50; 20:1-13; I Chron. 16:34-36)

1 Madayaw hi Apo Dios!†

† 105:41 Ex. 17:1-7. ‡ 105:45 Hete ya hapit di Hudyu an hallelujah. * 106: Heten psalm ya niddum hinan kalahin di

psalm an ma'alih *Hallel an Psalms* ti *hallel* (unu hallelujah) di mahhun an mahapit hinan mahhun an nalammung an hapit (verse 1) unu hiyay angunuh an mahapit hinan angunuh an nalammung an hapit (verse 48). † 106:1 Hete ya hapit di Hudyu an hallelujah.

- At munyaman ayun Hiya ti ma"aphod di
aatna,
ya adi mapogpog nan nidugah an
pamhodna!‡
- ² Mi'id ah way abalinanan mangibaag hinan
nidugah an umipanoh'a an gun aton nan
Dios,
ya undan goh waday hay way abali-
nanan mangulgud hinan a'al'alyana?
- ³ Mipa'amlong nan tagun mangunud hinan na-
hamad an Tuguna
ya inaynayunan gun aton di nepto'.
- ⁴ Nomnomona' ni', O Apu, hinan gutud di pa-
madangam hinan tatagum,
ya idduma' ni' an pi'baliw ay dida
- ⁵ ta way ato' an mannig hinan pumhodan nan
pento'mun tatagum,
ya ta mi'yam'amlonga' hinan umamlon-
gan nan tatagum an pento'mu,
ya ta midduma' goh ay didan mangul'ulgud
hinan a'al'alyam.
- ⁶ Umat amih din a'apumi an numbahol goh ti
gunmi inat di nun'appuhi,
ya adi ami goh mangngol.
- ⁷ Hidin wadan din o'ommodmih ad Egypt ya ag-
guyda na'awatan di aat nan umipanoh'an
ina'inat Apo Dios,
ya inaliwanda goh nan gunna nammon-
ammo'an ay dida,

‡ **106:1** I Chron. 16:34.

- ya undaat goh binohol hidin wadandah nan
Mumbolah an Baybay. §
- 8 Mu ta'on hi un umat hinay aat nan tatagu mu
binaliwana damdama dida ti hiyah ne din
intulagna,
ta way atondan mannig hinan nidugah
an abalinam.
- 9 At hiyanan minandalna nan danum hinan
Mumbolah an Baybay,
at natob'a' an nun'aha"ad hinan nump-
inangngel din danum,
ya impanguluna din tataguna ta nan ma-
magah bunol di baybay di dinalanda an
bimmad'ang.
- 10 At binaliwana didah nan namohol ay dida,
ya hinandiana didah nan nangubat ay
dida.
- 11 Mu din nangubat ay dida ya nun'alnongda an
mi'id ah na'angang,
- 12 at kinulug mahkay nan tataguna din intulagna,
ya ingkankantada mahkay di nundayaw-
dan Hiya.*
- 13 Mu un na'amtang ya inaliwanda din inatnan
dida,
ya agguyda henod di itugunah atonda
- 14 ti hidin wadandah nan mapulun ya do'ol di im-
bagadah mahapulda ta nampongdan Hiya.
- 15 At indatnan dida din imbagadan
pa'appopohdonda,

§ 106:7 Unu Red Sea (Ex. 14:10-12). * 106:12 Ex. 15:1-21.

mu iniddumnan ni'yidat nan atata'ot an
dogoh ay dida.†

16 Ya din wadandah dih nan mapulun ya im-
mamoh nan tatagun da Moses

ay Aaron an nidawat ta baal Apo Dios.

17 Ya dimmalat hanan aatda ya nanga' nan luta,
at na'unug hi Dathan,
ya nagabunan hi Abiram ya nan udumna an
ni'yibbana,

18 ya waday nun'a'agah hi apuy an nalpud daya ta
nunggohobna din i'ibbada
ya an amin din tatagun nun'appuhiy
pangatda.‡

19 At nun'ammadah bulul an umat hi bakah din
wadandah nan Duntug an Sinai§
ta dinayawda an hay balitu' di niyamma.

20 At inhukatda nan immannung an Dios hinan
bulul an umat hi manilhig an baka an holo'
di tanudna.*

21 Ya inaliwanda nan Diosda an namaliw ay dida
an din nangat hi numbino'ob'on an umi-
panoh'ah din wadandad Egypt

22 ti do'ol di immipanoh'ah inatnah did Egypt,
ya nidugah goh an immipanoh'a din inat-
nah nan Mumbolah an Baybay.

23 At inalín Apo Dios di ubahona nan tataguna,
mu hi Moses an pento'nah baalna di
hiyay nangiyalun hinan tatagu ay Apo
Dios ta na'al'alu' Hiya,

† 106:15 Num. 11:4-33. ‡ 106:18 Num. 16:1-50. § 106:19 Unu
Duntug an Horeb. * 106:20 Rom. 1:23.

at na'uyah din bungotna ta agguyna intuluy
an inubah dida.†

24 Ya pinahiwda din ma"aphod an lutan nidad ay
dida ti agguйда kinulug din intulagna ay
dida.

25 Ya undaat goh nilu'u' hinan tuldada,
ya immulu'ulu'da ti agguйда inunud hi
Apo Dios.

26 At hiyaat un inhapatan Apo Dios an pumpa-
toyna didah nan mapulun,

27 ya pun'iwa'atnay holagdah nan adadagwin
bo'onda babluy,
ya hidiy atayandah nan babluy an
iwa'atanda.‡

28 Latot ya binalbaliyanday odoldah nan
ni'dayawandan Ba'al an bulul hidid Peor,
ti ne"andah nan ne'nong hinan mi'id di
lennawanan bulul.

29 At impabungotdah Apo Dios hinan
nun'appuhin ina'inatda,
at hiyay dimmalat ya nundoghon Apo
Dios dida.

30 Mu la'tot ya bimmungot hi Phinehas,
ya numpatoyna din numpumbahol,
at diminong mahkay din ligatda.

31 At henen maphod an inatnay dimmalat hi nan-
gibilangan Apo Dios ay hiyah nahamad,
ya agguй na'al'alliwan henen inatnah
engganad ugwan.§

† 106:23 Ex. 32:1-33:6. ‡ 106:27 Num. 13:31-14:45. § 106:31
Num. 25:1-18.

- 32 Ya hidih nan way obob ad Meribah* ya impabungot goh din tataguh Apo Dios,
ya hi Moses di *na'amuyuan* hinan inatda.
- 33 At la'tot ya impah'it ahan Moses din ina'inatdan
namahiw hinan Na'abuniyanan an
Lennawa,
at himmapit ay didah nappuhi.†
- 34 Ti agguay inunud nan holag Israel din intugun
Apo Dios ay didan
inalinay pumpatoydan amin nan tatagun
wah nan babluy an datnganda.
- 35 Mu undaat goh ni'yappuan ay dida,
ya inyunnuddah nan nappuhin ugalida,
- 36 ya ni'dayawdah nan bululda,
at hiyay dimmalat hi nunligatanda.
- 37 Ya ta"on un nan imbaluydan lala'i unu babai ya
ene'nongdah nan bulul ad Canaan.
- 38 Hay pinatoyda ya nan imbabaluydan
ung'ungungngan mi'id di baholda ta
ene'nongdah nan bulul hidid Canaan,
at pinuhin nan daladay lutah di.‡
- 39 At pimmuhiy aatdan nen nun'appuhin inatda
an paddungnay unda immilugtap.
- 40 Ya bimmungot hi Apo Dios hinan tataguna
ti himmiga ahan hinan nun'appuhin
ato'atonda.
- 41 At impa'abakna didah nan tataguh nan udum-
nan babluy

* **106:32** Hay pohdon ten hapit di babluy an ibaga ya *amuyu*.

† **106:33** Num. 20:1-13. ‡ **106:38** Nan na'atana ya nitudo' hinan
II Ki. 23:10 ya Ezek. 16:20-21.

- ta danen agguay kimmulug di a'ap'apuda.
- 42 Ya nuntamuonda dida,
ya pinalpaligatda dida,
ya an amin di alyonda ya mahapul an un-
udonda.
- 43 Ya gun intugtugan Apo Dios an namaliw ay
dida,
mu agguйда damdama natugun ti bino-
holda damdama Hiya,
at hiyanan namaman nabaholanda.
- 44 Mu hemmo' Apo Dios damdama dida ti dengn-
golna din numpahpahmo'anda,
- 45 ya ninomnomna din intulagnan dida,
at inggohgohana dida an dumalat nan
adi mapogpog an pamhodna.
- 46 At impa'uyanay nomnom nan buhulda ta
hom'onda dida.
- 47 Apo Dios an Diosmi, baliwan ni' da'mi, ta
amungon da'min tatagum an nun'iwa'at
hinan abablubabluy
ta malammung ami ta way atonmin man-
gulgud hinan maphod an inatmu,
ya munyaman amin He"a.§
- 48 At dayawon tu'uh Apo Dios an Dios nan holag
Israel ad ugwan hi engganah mi'id di pog-
pogna,
ya alyon tu'un amin di, "Amen!"

§ 106:47 I Chron. 16:35.

Madayaw hi Apo Dios! *†

107

Hay Pangulgudan hinan Amaphod Apo Dios

- ¹ Munyaman tu'un Apo Dios ti nahamad di aatna,
ya nidugah di pamhodnan minaynayun
hi mid pogpogna! *
- ² Da'yun amin an binaliwan Apo Dios di mangat
ete ti da'yu nan nabaliwan hinan buhulyu
- ³ ti inamung da'yun inilpuh nan numbino'ob'on
an babluy an nete"ah buhu'an di algaw ta
engganah nan alimuhana,
ya nete"ah appit hi agwan ya iggid hi un
hagangon di buhu'an di algaw.
- ⁴ Mu din udumna ya unda limmane'le'od hi-
nan mapulun an mi'id di iniladah dalan
an miyuy hinan babluy an mabalin hi
pi'hituwanda.
- ⁵ At hinoltapday hinaangda ya inuwawda,
at la'tot ya limmungtuyda.
- ⁶ Ya unat goh mid mahkay abalinanda ya nun-
luwaludan Apo Dios,
at binaliwana didah nan nunligli-
gatanda. †
- ⁷ Ya binadangana dida,
at intuduna nan ma'andong an dalan hi
nange'wanda
ta engganay unda nidatong hinan babluy an
punhituwanda.

* **106:48** Hete ya hapit di Hudyu an *hallelujah*. † **106:48** I Chron. 16:36. * **107:1** I Chron. 16:34. † **107:6** Psa. 107:13, 19, 28.

- ⁸ At hay maphod hi atonda ya munyamandan Apo
Dios hinan nidugah an homo'nan dida,
ya an amin hinan nidugah an immi-
panoh'an inatnan namadang ay dida!‡
- ⁹ Ti impa'inumana din na'uwaw,
ya pinangana ta nun'abhug din munhi-
naang.
- ¹⁰ Mu din udumna ya wah didah nan hehel-
long an agogohgoh ti nunholholtapda ya
nun'akanhilanda.
- ¹¹ Ya manu ay immatdahna ti aggyuda inunud
nan Hapit Apo Dios,
ya pinahiwda nan nanugun nan nidugah
an na'abbagbagtu.
- ¹² At hiyaat unna nunholholtapon didah nan nali-
gat an tamu ya hinan nida'lehanda,
ya mi'id ah bimmadang hi namohwat ay
dida.
- ¹³ Mu unat goh nunluwaludan Apo Dios ya bi-
nadangana didah nan nunholholtapanda
ya hemmo'na goh dida,
at binaliwana didah ligatda.§
- ¹⁴ At enekakna didah nan helong an nihinanda,
ya numpoghatna din kanhel an bangke-
leng din nun'abalud.
- ¹⁵ At maphod hi unda munyaman ay Apo Dios
hinan nidugah an pamhodna
ya nan nidugah an umipanoh'an inatnan
dida!*

‡ 107:8 Psa. 107:15, 21, 31.

§ 107:13 Psa. 107:8, 19, 28.

* 107:15 Psa. 107:8, 21, 31.

- 16 Ti numpa"ina nan gambang an tangob di baludan,
ya nun'ipungna din gumo' an da'igna!
- 17 Nan udumnan dida ya nginumhaydan dimmalat nan nappuhin ina'inatda,
ya nan udumnan dida ya nunholholtapdah ligat an dimmalat nan baholda.
- 18 At la'tot ya adida pohdon an mangan,
at nun'a'ung'ungdan magadyuh matoyda.
- 19 Ya unat goh immatdah na ya nunluwaludan Apo Dios ta binadangana dida,
at nabaliwandah nan nunligligatanda.†
- 20 Ya un anggay din hinapitna ya inyadaogna dida,
at pinumhodda an aggyuda nun'atoy,
at nelwangdah nan nappuhin ma'at ay dida.
- 21 At maphod hi unda munyaman ay Apo Dios an dumalat nan nidugah an pamhodna
ya an amin nan nidugah an umipanoh'an inatnan dida!‡
- 22 Ya mahapul an e'nongda nan Onong an Punyamananda,
ya maphod goh hi unda iyam'amlong an ikankanta nan nahamad an inatna.
- 23 Ya nan udumnan dida ya nunlugandah nan pupul ti numbaatda,
ya hidih baybay di nange'wandah din nungkumilduanda,

† 107:19 Psa. 107:6, 13, 28. ‡ 107:21 Psa. 107:8, 13, 31.

- 24 at hidiy nanginnilaandah aat di umipanoh'an
abalinan Apo Dios hi inatnah nan
maluhung an baybay.
- 25 Ya minandalna nan tuyup ta bimmi'ah,
ya nuntu"ugna din danum hinan baybay,
at o"ongol di dalluyun an malupilupig.
- 26 At gun natu"ug din pupulda ya gun nagah an
niba'nog hinan danum,
at nidugah di timma'tan din numpunlu-
gan.
- 27 Ya umatdah nan nun'abutong ti munhinag-
gawda,
ya nun'atu"inda,
ya mi'id ahan di abalinandah aton.
- 28 At nunluwaludan Apo Dios eden nunholholta-
panda,
ya binadangana didah nan nunligli-
gatanda§
- 29 ti impadinongna din puo',
ya diminong goh din dalluyun.
- 30 At nun'am'amlongdah din diminngan di puo'
ya dalluyun,
ya binadangan Apo Dios dida ta eng-
ganay immatamdah din dimma'alan di
pupulda.
- 31 At maphod hi unda munyaman ay Apo Dios
hinan adi malumluman an pamhodna
ya an amin nan nidugah an umipanoh'an
inatnan dida!*

§ 107:28 Psa. 107:6, 13, 19. * 107:31 Psa. 107:8, 13, 21.

- 32 Ya maphod goh hi unda ipa'innilah nan
a'amungan di do'ol an tatagu nan nidugah
an abalinana,
ya ipabagbagtuda goh Hiyah nan
way a'amungan nan a'ap'apuh nan
abablubabluy.
- 33 Ya tindu' Apo Dios nan danum hinan wang-
wang ta na'ammaganan nan luta,
ya tindu'na goh nan a'obo'obob ta
nun'adnga' nan luta,
- 34 ya numbalinona nan lo'eh an luta ta umat hi
ahin an pinumhaw,
at mid hulbina ti dimmalat nan
nun'appuhin gun inat nan tatagun
numpunhituh di.
- 35 Ya numbalinona nan mapulun hi puhung,
ya limmunay obob hinan mamagan luta
- 36 ta hidiy nangiyayanah nan tatagun nun'abtel ta
nunhitudah di,
at binabluyanda an hidiy nunhi-
tuwanda.
- 37 At binogayanda nan papayawda,
ya nuntanomdah do'ol hi greyp,
ya amunganda din nun'ihabalda.
- 38 Ya nidugah an dimmo'ol di holagda ti winaga-
han Apo Dios dida,
ya dimmo'ol goh di bakadan gun
ma'ud'udman.
- 39 Mu immitang nan holag Israel,
ya numbalindan nidugah an nawotwot
ti nidugah di numpaholholtapan di
buhuldan dida.

- 40 Ya impattig Apo Dios di boholnah nan nangi-
paligligat ay dida,
at mid poto' di limmane'le'dandah nan
mapulun.
- 41 Mu binaliwna nan nun'awotwot hinan punligli-
gatanda,
ya impado'olnay holagdan umat hinan
ado'ol di kalnilu.
- 42 Ya ma'innila an umamlong nan maphod di
ugalidah unda tigon di umat hitun ma'at,
mu an amin nan nappuhiy ugalida ya
didindinongda.
- 43 At maphod hi un nan nun'ala'eng ya nom-
nomonda hanan na'na'at
ta nan adi malumluman an pamhod Apo
Dios di amnawanda!

108

*Hay Luwaluh Pumpabaddangan hi Abaliwan
hinan Buhul*

Heten psalm ya kantan intudo' David.

(Psa. 57:7-11; 60:5-12)

- 1 O Apo Dios, nahamad an He"ay ehdol'u,
at hiyanan ikanta' di pundayaw'un
He"a.*
- 2 Ag'agaa' an bumangon,
ya tinukal'u nan alpa ya lyre,†
ya tukalo' ta engganay un mawa'ah.
- 3 Ya munyamana' ay He"a, Apo Dios,
ya ikanta' di pundayaw'un He"ah nan
nido'lan di tatagu.

* 108:1 Psa. 57:7. † 108:2 Hete ya it'ittang an alpa.

- 4 Ti nan pamhodmu ya mi'id di apogpogana an
lauhanad abuniyan,
ya umat goh hinan aatmun
ipa'annungmun amin nan itulagmu.
- 5 Ya He"ay mipabagbagtu ni' hi ad abuniyan,
at mattig goh di ahaphapitam hitun luta!
- 6 At donglom ni' tun iluwalumin He"a ta badan-
gan da'mih nan nidugah an abalinam
ta mabaliwan amin pohpohdom an
tatagum!‡
- 7 Ti intulagmu an Dios hidih nan Timplum an
inalim di,
"Abako' di buhul'u ta gogodwo' ad
Shechem
an ta'on un nan Nundotal an Sukkoth ta
iyapong'u nan tatagu'.§
- 8 Ya hakupo' ad Gilead ya ad Manasseh,
ya puntindaluo' nan i'Ephraim,
ya pun'elio' nan iJudah.*
- 9 Ya nan holag Moab di baal'u,
ya nan holag Edom di himbut'u,
ya it'u"uy nangabaka' hinan iPhilistia."†
- 10 Mu hay mangipangulun ha"in hinan babluy an
ata'nang di allupna?
Ya hay mangitnud ay ha"in an umuy
hinan holag Edom?‡
- 11 Undan bo'on He"a, Apo Dios, an nanginganuy
ay da'mi?

‡ 108:6 Psa. 60:5. § 108:7 Psa. 60:6. * 108:8 Psa. 60:7.

† 108:9 Psa. 60:8. ‡ 108:10 Psa. 60:9.

Ya undan goh adi'a mitnud hinan tinda-
lumih un way gubat?§

¹² Badangan da'mi ni' an umuy mangubat hinan
buhulmi

ti mi'id di hulbin nan ibadang di tatagu!*

¹³ Mu He"a ay di bumadang ay da'mi, Apo Dios,
at mangabak ami ti abakom nan
buhulmi!†

109

*Hay Ibagan nan Tagun Maligligatan ta Badan-
gan Apo Dios**

Hete ya psalm an intudo' David, ya hay intud'ana
ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta.

¹ Gun da'a dayawon, Apo Dios,

at adi'a ni' ahan didindinong

² ti nidugah tun ahilalayah an tatagun do'ol di
ipa'lehdah nun'appuhin ha"in,
ya inulgudday layah hi aat'u!

³ Ya do'ol goh di nun'appuhih gunda hinapit ay
ha"in an ta"on un mi'id ah dimmalat,

⁴ ya namag ya unna' buhulon an ta"on hi un
nahamad di pamhod'un dida
ti gun'u goh iluwaluan dida!

⁵ Ya hay pallog nan maphod an inat'un dida ya
nan nun'appuhi,

§ **108:11** Psa. 60:10. * **108:12** Psa. 60:11. † **108:13** Psa. 60:12.

* **109:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih
Pun'adawan hi Balloh an Psalms ti imbagan nan ad psalm ay Apo
Dios hi unna iballoh di nappuhih nan nangat hi nappuhin hiya.
Mu hi Apo Dios ya anggay di way biyangnan mangiballoh (Deut.
32:35; Rom. 12:19), hiyaat un ibagan nan munluwalu ta adina
aliwan an mangat.

ya nan pamhod'un dida ya bohol!

- 6 At hay atom ya nan paddungna an tagun nap-
puhiy pangatna di pi'pattayna
ta hiyay mangidiklamun hiya!
- 7 Ya wa ay ta malpah an mahumalya ya
ma'ah'upan ni' an hiya ya numbahol,
ya ta"on nan iluwalunan He"a ya ibilang-
muh baholna goh!
- 8 Ya he'he'dodom di pi'taguana ta nan haadna ya
midat hinan udumnan tagu,†
- 9 ya ta manguhu nan imbabaluyna,
ya mabalu nan ahawana!
- 10 Ya hene ta nan imbabaluyna ya unda hay
lumane'le'od an umuy umanad'adaw,
at la'tot ya napakakdah nan nun'apa"in
abungda!
- 11 Ya pun'alan ni' goh nan immutanganan amin
nan wan hiya,
ya nun'alan nan tagun agguyna inila an
amin nan bungan di inihalna!
- 12 Ya mi'id ni' goh ah ohah mammo' ay hiya,
ya mi'id di umigohgoh hinan nguhu an
imbabaluyna!
- 13 Ya mun'atoy ni' goh an amin nan holagna ta
mapogpogda,
ya ta aliwan nan mehnod an holag di
ngadana!
- 14 Ya maphod ni' hi un adi aliwan Apo Dios di
numbaholan din o'ommoddah din peng-
hana,

† 109:8 Ac. 1:20. Hay itudun ten verse ya hay aat Judas Iscariot.

ya ta"on nan bahol inana!

15 Ya adi ni' aliwan, Apo Dios, nan baholdan amin,
at la'tot ya ma'aliwandah tun luta!

16 Ti henen tagu ya nidugah an adi ahan umigo-
hgoh
ti unnaat goh pinaligat ya numpatoy
nan nun'awotwot ya nan mahmo' an
tatagu.

17 Ya penhodnay un umidu'idut hinan udumnan
tatagu,
mu un at ni' hiyay ma'idutan!
Ya adina goh pohdon an mawagahan nan
i'ibbanan tatagu,
at maphod ni' hi un adi mawagahan
hiya!

18 Ya un madadawoh tuwalin umidut an umat hi
punlubungana,
at hana ni' an idutna ya etmog ni' nan
odolna an ay danum an luhgona nan
tungalna an ay lana.

19 Ya ay lo'ob ni' nan idutna an niyuloh ay hiya ya
ay bol'oh an nelelepot ay hiyah enggana!

20 Ya umat ni' hinay pamalloh Apo Dios hinan
mamuhul ay ha"in,
ya nan gun mangulgud hi nappuhih aat'u
an agguy immannung!

21 Mu badangana' ni' ay He"a, Apo Dios, an
na'abbagbagtu
ta ipattigmun ha"in an ma'ahhimo"a
tuwali,

ya baliwana' an dumalat nan nidugah an pamhodmu!

22 Ti mahmo'a' an mahapul'uy badang,
ya ten nidugah di holholtapo'!

23 Ya umata' hi ngauh nan mapuyaw an ag'agan
ma'ubah,
ya umata' goh hinan dudun an ag'agan
ma'abul.

24 Ya mungwogwog di lulug'uh agguy'u nangnan-
ganan,
at ten na"ung'unga' an mun'attig di tun-
gal'u.

25 Ya aba'abatlana' hinan tatagun mangubat ay
ha"in,
ya mungwigwigiwigdan mannig ay ha"in
hi ngohoyda.

26 At badangana' ni' ahan, Apo Dios, ta baliwana'
an dumalat nan nidugah an pamhodmu

27 ta way panginnilaan nan mangubat ay ha"in an
He"a, Apo Dios, di namaliw ay ha"in!

28 Ya ta"on unna' idutan ay dida mu wagahana' ay
He"a,
ya gulat ta gubatona' ya bainom dida!
Mu ha"in ni' ya ipa'amlonga' an baalmu.

29 Ya adim iyabulut an mangabak danen ma-
muhul ay ha"in ta mabainandah enggana!

30 Mu ha"in, Apo Dios, ya ipadngol'uy punyamana'
ya pundayaw'un He"ah
nan a'am'amungan nan tatagun mun-
dayaw ay He"a

31 ti immannung an nidadaan'an bumadang hinan tatagun nun'awotwot
ta baliwam didah nan mangipapatoy ay dida.

110

*Hi Apo Dios ya nan Alin Pento'na**

Hete ya psalm an intudo' David.

1 Inalin Apo Dios hinan Ap'apu di,
“Umbun'ah appit di agwan'u ta engganah unda ma'amin an ma'abak nan buhulmu.”†

2 Ya doldolon Apo Dios di pun'ap'apuwam an mete"ad Zion ta hakupom nan babluy di buhulmu.

3 Ya henen algaw an pi'gubatam ya mahlu nan tatagun bumadang ay He"a,
ya hiyay paddungnay pangilubungam hinan lubung di ap'apu,
ya mawaday nidugah an abalinam an umat hi buhu'an di algaw hinan helhelong.

4 Ya din inhapatan Apo Dios ya adina ahan lumonon ti inalinay,

* **110:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Messianic an Psalms* an mangituduh aat nan Alin Pento' Apo Dios an umali an ma'alih *Messiah* (hinan hapit di Hudyu) unu *Kristu* (hinan hapit di iGreece). † **110:1** Mat. 22:44; Mk. 12:36; Lk. 20:42-43; Ac. 2:34-35; I Cor. 15:251; Heb. 1:13. Mid mapto' ya heten verse an hi Psa. 110:1 ya do'do"ol di nangipidwaanah nan New Testament ya un nan udum an verses an nitudo' hinan Old Testament ti numpenom.

“He"ay padih mid pogpogna ta anungom
hi Melchizedek.”[‡]

- ⁵ Ya wagwadah Apo Dios ay He"a,
at abakonan amin nan a'alih nan algaw
an gutud di bumungtana.
- ⁶ Ti Hiyay manumalyan amin hi tatagu ta
mun'atoyda ta mapuulan di odolda,
ya abakona nongkay an amin di a'alih
nan abablubabluy hitun luta.
- ⁷ Mu henen Ali ya uminum hinan danum an
malpuh nan ginnaw hinan way dalan,
at bumi'ah ya mangab'abak.

111

Hay Pangipabagbagtuan ay Apo Dios^{*†}

¹ Madayaw hi Apo Dios![‡]

Munyamana' hi ongol ay Apo Dios hinan
wadan di a'amungan nan tatagunan
un'unnud ay Hiya.

[‡] **110:4** Heb. 5:6; 7:17, 21. ^{*} **111:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Hallel an Psalms* ti *hallel* (unu *hallelujah*) di mahhun an mahapit hinan nahhun an nalammung an hapit (verse 1) unu hiyay angunuh an mahapit hinan angunuh an nalammung an hapit. [†] **111:** Nan mahhun an lettran di alphabet di Hudyu an *A* ya hiyay te"an di letrah nan mahhun an verse, ya nan miyadwan lettran di alphabetda an *B* ya hiyay te"an di letrah nan miyadwan verse. Ya umat hinan aat ten psalm ti mahayhaynod nan hinohhan lettran di alphabetda an mete"an *A* ta engganah negpongana. [‡] **111:1** Hete ya hapit di Hudyu an *hallelujah*.

- ² Ya mun'aphod an amin nan do'ol an inat Apo
Dios,
at nan umanla ay dida ya nonomnomon-
dah enggana.
- ³ Ya an amin di atona ya na'ahhamad ya
me'gonan,
ya nan amakulug di aatna ya minay-
nayun hi enggana.
- ⁴ Ya adina iyabulut an ma'aliwan nan mun'aphod
an inatna
ti Hiya ya ma'ma'ullay ya ma'ahhimo'.
- ⁵ Ti idatnay tanud nan mange'gon ay Hiya,
ya adina goh al'alliwan nan intulagna.
- ⁶ Ya impattigna nan nidugah an abalinanah nan
tatagunan Hudyuh
din nangipaboltananan didah nan lutan
di udumnan tatagu ta bagida.
- ⁷ An amin di atona ya adi mibahhaw ya nahamad,
ya an amin nan Uldina ya nahamad hi
ma'unud.
- ⁸ Ya danen Uldina ya makulug ya nahamad,
ya minaynayun hi enggana.
- ⁹ Ya inatnay mahapul an atona ta mabaliwan nan
tatagunah nan nihbutanda,
ya minaynayun hi engganay
pi'tulaganan didah pumhodanda.
Me'gonan Hiya ahan ya madayaw di
ngadana!
- ¹⁰ Hay pange'gonan ay Apo Dios di almuwan di
anomnoman,
ya an amin nan mangunud hinan Tu-
guna ya manomnomanda.

Hi Apo Dios di madayaw hi enggana!

112

*Hay Umamlongan nan Tagun Mangita'ot ay
Apo Dios^{*†}*

¹ Madayaw hi Apo Dios![‡]

Pa'amlongon Apo Dios nan tatagun
ipa'anhanday pangatandah nan
pohdona,
ya iyamlongday pangunudandah nan Tu-
guna.

² Ya wagahan Apo Dios di holag nan umat hinan
tagu

ta diday way nidugah hi abalinana.

³ Ya umadangyanda an mawadan amin di maha-
pulda,

ya minaynayun nan anahamaddah eng-
gana.

⁴ Hay maphod an tagu ya ta"on di paddungnay
helong di nitaguana

ya mapatalan ti ma'ma'ullay ya maphod
di atona.

^{*} **112:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih
Hallel an Psalms ti *hallel* (unu *hallelujah*) di mahhun an mahapit
hinan mahhun an nalammung an hapit (verse 1) unu hiyay
angunuh an mahapit hinan angunuh an nalammung an hapit.

[†] **112:** Nan mahhun an letran di alphabet di Hudyu an *A* ya hiyay
te"an di letrah nan mahhun an verse, ya nan miyadwan letran di
alphabetda an *B* ya hiyay te"an di letrah nan miyadwan verse. Ya
umat hinan aat ten psalm ti mahayhaynod nan hinohhan letran
di alphabetda an mete"ah *A* ta engganah negpongana. [‡] **112:1**
Hete ya hapit di Hudyu an *hallelujah*.

- 5 Maphod di ma'at hinan tagun ma'an'anidat,
ya mumpa'utang,
ya maphod di pangatna.
- 6 Ya immannung an mid nappuhih ma'at ay hiya,
ya adi al'alliwan nan tataguy
amaphodna.
- 7 Ya adi goh tuma'ot hinan ulgudondan hiyan
nappuhi
ti nahamad di pangulugna ya punde-
nolanan Apo Dios.
- 8 Ya adi goh numanomnom unu tuma'ot
ti inilana an umangunuh at nan buhul-
nay ma'abak.
- 9 Ya adi umukuh an bumadang hinan
nun'awotwot an tatagu,
at hiyanan munnonong di pange'gon nan
tatagun hiya,§
ya waday abalinana.
- 10 Mu nidugah di bohol ya amoh nan nappuhin
tatagun hiyan pun'itibday babada
ti adi umannung an amin nan ninom-
nomdan pohdondah aton.

113

*Hay Mikantah Pundayaw ay Apo Dios**

1 Madayaw hi Apo Dios!†

§ 112:9 II Cor. 9:9. * 113: Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Hallel an Psalms* ti *hallel* (unu *hal-lelujah*) di mahhun an mahapit hinan mahhun an nalammung an hapit (verse 1) unu hiyay angunuh an mahapit hinan angunuh an nalammung an hapit (verse 9). † 113:1 Hete ya hapit di Hudyu an *hallelujah*.

- Da'yun baal Apo Dios ya dayawonyu
Hiya,
ya dayawonyuy ngadana!
- ² At dayawonyud ugwan nan ngadan Apo Dios an
minaynayun hi enggana,
- ³ at mete"ah buhu'an di algaw ta engganah al-
imuhana
ya mahapul an dayawonyuh Apo Dios!
- ⁴ Hiyay Ap'apuh an amin hinan abablubabluy
hitun luta,
ya paddungnay linauhan di anabagbag-
tunay ad abuniyan!
- ⁵ Mi'id ahan ah ohah umat ay Apo Dios an Dios
tu'u!
Hiya ya wah din inumbun hinan
pumpapto'anan abuniyan,
- ⁶ mu u'uhdunganad daya ya tun luta.
- ⁷ Ya badangana nan nun'awotwot ya nan
munhapul hi badang
ta adida munnononnong hinan anawot-
wotda,
- ⁸ at idatana didah nabagtun haad ta mumbalin-
dah a'ap'apun nan tataguna.
- ⁹ Ya hom'ona nan bahig an babai ta idatnay ho-
lagna ta umamlong.

Madayaw hi Apo Dios!‡

‡ **113:9** Hete ya hapit di Hudyu an *hallelujah*.

114

Hay Mikantah Panginomnoman hidin Nakakan nan Hudyuh ad Egypt

¹ Hidin nakakan nan holag Israel ad Egypt an ni'babluyanda ta immanamutda

² ya numbalinon Apo Dios ad Judah hi pun-dayawan ay Hiya,
ya pun'ap'apuwana Israel.

³ Nan Mumbolah an Baybay* ya paddungnay tinnignah Apo Dios, at nunhiyan,[†]
ya nan danum hinan Wangwang an Jordan ya dimminong an umayuh.[‡]

⁴ Ya nan aduntuduntug ya ay paddungnay limmattu'da an umatdah nan buta'al an kalnilu,
ya nan dudunduntug ya paddungnay limmattu'da goh an umatdah nan uyaw an kalnilu.

⁵ Hay na'at ay he"an Mumbolah an Baybay, anaad ta nunhiyan'a?

Ya he"an Wangwang an Jordan, anaad ta dimminong'a an umayuh?

⁶ Ya da'yun atata'nang an duntug, anaad ta limmattu' ayu an umat ayuh nan buta'al an kalnilu?

Ya da'yun dudunduntug, anaad ta limmattu' ayu an umat ayuh nan uyaw an kalnilu?

* **114:3** Unu Red Sea. † **114:3** Ex. 14:1-15:21. ‡ **114:3** Josh. 3:1-24.

- ⁷ He"an luta, umalyog'a an dumalat di ta'otmuh
nan Ap'apu an Dios Jacob hidin aliana
⁸ an din nangipabuhu' hi danum hinan daplah
ta nawaday ginnaw ya lobong. §

115

*Nan Immannung an Dios**

(Psa. 135:15-20)

- ¹ Apo Dios, bo'on da'mi madayaw,
mu He"a ya anggay!
Manu ay ya munnononnong di pamhodmu
ya nan pumpapto'mun da'mi!
- ² Anaad ta alyon di Hentil hinan udum an babluy
di,
“Hay wadan mah nan Diosyu?”
- ³ Hiya an Dios ya wah did abuniyan,
ya atonan amin di pohdonan aton.
- ⁴ Hay bulul di udum an babluy
ya un hay inyamman di tagun hay silver
ya balitu' di nahibug.†
- ⁵ Ya waday timidda ya matada,
mu adida humapit,
ya adida tummig.‡
- ⁶ Ya waday ingada,
mu adi medngol,
ya mi'id di yahyahda. §

§ **114:8** Ex. 17:1-7; Num. 20:1-13. * **115:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Hallel an Psalms* ti *hallel* (unu *hallelujah*) di mahhun an mahapit hinan mahhun an nalammung an hapit unu hiyay angunuh an mahapit hinan angunuh an nalammung an hapit (verse 18). † **115:4** Psa. 135:15.

‡ **115:5** Psa. 135:16. § **115:6** Psa. 135:17a.

- 7 Ya manu ti waday ngamayda, mu adida dumapa,
ya manu ti waday hu'ida, mu adida du-
malan,
unu gumangoh mah ni' di alugu'ugda.
- 8 At an amin ni' nan mange'kod ya mangiyammah
nan umat hina
ya mumbalindah umat ay danen bulul!*
- 9 At maphod hi un ditu'un holag Israel ya hi Apo
Dios di pange'kodan tu'u
ti Hiyay bumadang ay ditu'u,
ya Hiyay paddungnay hapiaw tu'u.†
- 10 Ya da'yun holag Aaron an papadi ya mahapul
an hi Apo Dios di pange'kodanyu
ti Hiyay bumadang ay da'yu,
ya Hiyay paddungnay hapiawyu.‡
- 11 Ya da'yun mange'gon ay Apo Dios ya mahapul
an Hiyay pange'kodanyu
ti Hiyay bumadang ay da'yu,
ya Hiyay paddungnay hapiawyu.§
- 12 Nonomnomon ditu'un Apo Dios ta wagahan
ditu'un holag Israel,
ya ta"on goh nan holag Aaron an papadi.
- 13 Ya wagahanan amin nan un'unnud ay Hiya
an nun'abagtu unu nun'a'ampa an
tatagu.
- 14 At maphod ni' hi un da'yu punhologon ay Apo
Dios ta dumo'ol ayu,
ya ta"on goh nan imbabaluyyu.

* 115:8 Psa. 135:18. † 115:9 Psa. 135:19a. ‡ 115:10 Psa.
135:19b. § 115:11 Psa. 135:20.

15 At wagahan ni' da'yun Apo Dios an nunlumud
abuniyan ya tun luta!

16 Ad abuniyan ya bagin Apo Dios,
mu tun luta ya indatna ta bagin an amin
nan tatagu.

17 Bo'on nan nun'atoy di mundayaw ay Apo Dios
ti immuydah nan wadan di nun'atoy.

18 Mu ditu'un matagu di mundayaw hi enggana ay
Apo Dios!

Madayaw hi Apo Dios!*

116

*Hay Pundayaw nan Tagun Nabaliwan ta Agguy
Natoy**

1 Pa'appohdo' He"a, Apo Dios,
ti dengngolmu ya inabulutmu nan in-
luwalu'.

2 Ya gapuh nan nangngolam hinan luwalu'
at He"ay punluwalua' eten atagu' hi eng-
ganay ataya'.

3 Ya ma'atta'ota' ti hi'itangan an matoya', at
milubu'a'.

Ya immannung an nidugah di ta'ot'u ya
numanomnoma'!

4 At nunluwalua' an inali' di,

* **115:18** Hete ya hapit di Hudyu an *hallelujah*. * **116:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Hallel an Psalms* ti *hallel* (unu *hallelujah*) di mahhun an mahapit hinan mahhun an nalammung an hapit unu hiyay angunuh an mahapit hinan angunuh an nalammung an hapit (verse 19).

“Apo Dios, baliwana' ni' ahan!”

⁵ Ma"aphod ti ma'ulay'a, Apo Dios!

Immannung an ma'ahhimo"a!

⁶ Ya baliwam nan tagun mi'id di abalinana,
at hiyanan hidin agadyuhan di ataya' ya
binaliwana' ay He"a.

⁷ At hiyanan munlenota' mahkay ti ma"aphod'a
an Dios ay ha"in.

⁸ Imbaliwa' ay He"a, Apo Dios, hi atoy,
ya pinogpogmu nan dimmalat hi lim-
mugwalugwaa',
ya agguymu inyabulut an abakona' hinan
buhul'u.

⁹ At ad ugwan mahkay ya He"ay aptan hi unudo'
eten atagu',

¹⁰ mu innaynayun'uy pangulug'un He"a an ta"on
un hidin gutud di nunholholtapa'.[†]

¹¹ Ya umu'uddum hinan aid di poto' di punnom-
noma' ya inali' di,
“An amin nan tatagu ya munlayahda!”

¹² Hay idat'u mah ay He"a, Apo Dios, hi punya-
mana' ay He"a
an gapuh nan amaphodmun ha"in?

¹³ At hay ninomnom'u ya onnga' He"ah ma'inum
hi pangipattiga'
hi punyamana' ay He"ah namaliwam ay
ha"in.

¹⁴ Ya ipa'annung'uh nan way hinagang nan
na'amung an tatagum

[†] **116:10** II Cor. 4:13.

an amin din inali' ay He"ah ato'.

¹⁵ Inila' an munlungdaya'ah un way matoy hinan tatagum

ti nabalul di nitaguandan He"a.

¹⁶ Ya immannung an ha"in di baalmu, Apo Dios,
at ihamad'un aton nan tamu' an umat hi
nangat ina ti imbaliwa' ay He"a.

¹⁷ At munluwalua' ay He"a,
ya e'nong'un He"ay punyamana'.

¹⁸ Ya ipa'annung'un amin nan intulag'un He"a an
Dios
hinan hinagang an amin nan na'amung
an tatagunah

¹⁹ nan way gettaw di Timplum Apo Dios ad
Jerusalem.

Madayaw hi Apo Dios!‡

117

Hay Pundayaw ay Apo Dios†*

¹ Da'yun amin an Hentil hinan abablubabluy ya
dayawonyuh Apo Dios!‡

Ya ditu'un hinohhan tatagun ya dayawon
tu'u

‡ **116:19** Hete ya hapit di Hudyu an *hallelujah*. * **117:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Hallel an Psalms* ti *hallel* (unu *hallelujah*) di mahhun an mahapit hinan mahhun an nalammung an hapit unu hiyay angunuh an mahapit hinan angunuh an nalammung an hapit (verse 2). † **117:** Heten chapter ya ho'ho'dod ahan an chapter an wah nan Hapit Apo Dios. ‡ **117:1** Rom. 15:11.

² ti nidugah di pamhodna ya pangipapto'nan
ditu'uh enggana!

Madayaw hi Apo Dios!§

118

*Hay Pundayaw ay Apo Dios**

¹ Munyaman tu'un Apo Dios ti Hiya ya ma"aphod,
ya munnononnong di pamhodnan
ditu'u!†

² At an amin tu'un holag Israel ya alyon tu'uy,
“Makulug an munnononnong di pamhod
Apo Dios!”

³ Ya ta"on un da'yun papadina an holag Aaron ya
alyonyuy,
“Makulug an munnononnong di pamhod
Apo Dios!”

⁴ Ya an amin ayun mundayaw ay Apo Dios ya
alyonyuy,
“Makulug an munnononnong di pamhod
Apo Dios!”

⁵ Hidin nunligligata' ya nunluwalua' an numpah-
pahmo'a' ay Apo Dios,
ya immannung an dengngolnay luwalu',
at binaliwana'.

⁶ Hi Apo Dios di bumadang ay Ha"in,

§ **117:2** Hete ya hapit di Hudyu an *hallelujah*. * **118:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Messianic an Psalms* an mangituduh aat nan Alin Pento' Apo Dios an umali an ma'alih *Messiah* (hinan hapit di Hudyu) unu *Kristu* (hinan hapit di iGreece). † **118:1** I Chron. 16:34; Psa. 118:29.

at hiyanan adia' tuma'ot hinan malgom
an aton di tatagun Ha"in ti unda tagu
ya anggay.‡

7 Ti badangana' ay Hiya,
at abako' nan mi'buhul ay Ha"in.

8 At hiyanan onaynah un hi Apo Dios di pangede-
nolan ya un hay tagu,§

9 ya on'onayna goh un hi Apo Dios di pangede-
nolan ya un nan ap'apuh tun luta!

10 Ta"on unna' lini'ub hinan do'ol an buhul'uh nan
abablubabluy
mu inabak'u dida an dimmalat nan
nidugah an abalanan Apo Dios.

11 Ya ta"on unna' lini'ub ay didah napinpinangn-
gel
mu inabak'u dida an dimmalat nan abali-
nan Apo Dios.

12 Ya ta"on unda umat hi iyu'an an nabungul ay
Ha"in
mu un na'amtang ya nun'atoyda an umat
hinan gun ma'apuyan an hubit
ti dimmalat nan nidugah an abalanan Apo
Dios.

13 Nidugah di inatdan nangubat ay Ha"in an
hi'ihitangan an ma'abaka',
mu binadangana' ay Apo Dios,
at agguya' na'abak.

‡ 118:6 Heb. 13:6. § 118:8 Heten verse ya nigagwa ahan hinan
Hapit Apo Dios ti numpaddung di bilang nan verses hi Gen. 1:1
hi engganah Psa. 118:7 ya nan bilang di verses hi Psa. 118:9 hi
engganah Rev. 22:21.

- 14 Hiyay mangidat hi bi'ah'u ya mangipapto' ay
Ha"in,
ya Hiyay namaliw ay Ha"in.
- 15 Ya madngol di kantan pun'am'amlongan nan
na'amung an tatagun Apo Dios an ikankan-
taday,
“Nangabak tu'u an dimmalat di badang
Apo Dios an nidugah di abalinana!”
- 16 At nan abalinan Apo Dios di dimmalat hi
nangabakan tu'u ti nidugah di abalinana!
- 17 Ha"in ya adia' matoy ta way ato' an
mangipa'innilah nan inat Apo Dios,
- 18 ya agguya' inyabulut an matoy an ta"on un
nidugah di nummoltana
ta way ato' an manomnoman.
- 19 At ibughulyu nan Timplun Apo Dios ta umuya'
munyaman ay Hiya.
- 20 Hay humgop enen Timpluna ya ammuna nan
maphod di atona.
- 21 Apo Dios, munyamana' hi nangngolam hi
numpahpahmo'a' ay He"a ta binaliwana'.
- 22 Nan batu an namlinan nan nun'ammah abung
ya hiyaat goh di nipognad.*
- 23 Hi Apo Dios di nangat hi umat hina,
ya maphod ahan hi tigon!†
- 24 Heten algaw di nangipattigan Apo Dios hi
nangabakana,

* **118:22** Mat. 21:42; Mk. 12:10; Lk. 20:17; Ac. 4:11; I Pet. 2:4, 7.

† **118:23** Mk. 12:11.

at hiyanan mun'am'amlong tu'u.

25 O Apo Dios, baliwan ni' da'mi,
ya wagaham an amin di atonmi!

26 Mawagahan ni' nan honogon Apo Dios,
ya da'min wah tun Timplum Apo Dios ti
alyonmi goh di, "Madayaw'a!"‡

27 Henen Ap'apu di Dios tu'u,
ya maphod di inatnan ditu'un tataguna!
At ummal ayuh tubun di palma ta me'behta
ayun le'donyu nan pun'onngan!

28 He"a an Dios'uy punyamana',
ya He"a an Dios'uy dayawo'!

29 At munyaman tu'un Apo Dios ti Hiya ya
ma"aphod,
ya munnononnong nan nidugah an
pamhodna!§

119

Nan Tugun Apo Dios ya nan Punhulbianan

‡ 118:26 Mat. 21:9; 23:39; Mk. 11:9; Lk. 19:38; Jn. 12:13.

§ 118:29 I Chron. 16:34; Psa. 118:1.

Ditu'u *†

Nan Mahhun an Pampun ya nan Aleph

- 1 Apo Dios, wagaham nan tagun nahamad di atona ya un'unnud hinan Tugunmu,
- 2 ya umat goh an wagaham nan tagun ipa'athanay pangun'unudanah nan Tugunmu.
- 3 Ya adina aton di agaga"ihaw ta nan penhodmu, Apo Dios, di atona,
- 4 ti idatmu, Apo Dios, nan Tugunmun da'mi ta un'unudonmih enggana.
- 5 Ya maphod ni' at un hiyay inaynayun'un unudon,
- 6 ya adia' ahan mabainan hi un'u unudon an amin nan Tugunmu.
- 7 Ya hinan pun'adala' hinan nahamad ya ma'andong an Tugunmu
ya pumhod di nomnom'u an mundayaw ay He"a.
- 8 At unudo' an amin nan Tugunmu, Apo Dios.
At adia' ni' inganuy ay He"a.

Nan Miyadwan Pampun ya nan Beth

* **119:** Hiyah te adu"oy ahan an chapter an wah nan Hapit Apo Dios. † **119:** Malammulammung heten 176 an verses ta munwaluy verses di hinohhan pampun. Ya nan mahhun an lettran di alphabet di Hudyu an *A* ya hiyay te"an di lettrah nan hinohhan mahayhaynod an verses hinan hopap di pampun, ya nan miyadwan lettran di alphabetda an *B* ya hiyay te"an di hinohhan lettrah nan verses hinan miyadwan pampun. Ya mahayhaynod nan hinohhan lettran di alphabetda an mete"ah *A* ta engganah negpongana an *taw*, at duwampulu ta han duway lettran di alphabetda. Ya nitudo' di lettran di alphabet hinan te"an di hinohhan pampun.

- 9 Hay aton nan iwoy ta nahamad di nitaguanan
mi'id di pumbaholana
ya mahapul an ihamadnan unudon nan
Hapitmu, Apo Dios.
- 10 Apo Dios, ato' an amin di abalina' an mangat
hinan pohdom,
mu mahapul'uy badangmu ta adi' in-
ganuy nan Tugunmu.
- 11 Ya intalepon'uh nomnom'u nan Tugunmu ta
way ato' an adi mumbahol ay He"a.
- 12 He"ay dayawo', Apo Dios,
at itudum ni' ahan di maphod hi ato' ta
miyunnudan hinan pohdom.
- 13 Ya pun'ipa'innila' hinan udumnan tatagu nan
Tugunmun impa'innilam
- 14 ti nidugah di amlong'uh nan pangun'unuda'
hinan Tugunmu ya un nan do'ol an
umipa'adangyan.
- 15 At hiyaat un'u ada'adalon ya ini'ittu' hi nom-
nom'u nan Tugunmu.
- 16 Nidugah di amlong'un mangunud hinan Tu-
gunmu,
ya adi' al'alliwan.

Nan Miyatlun Pampun ya nan Gimel

- 17 Atom ni' di maphod ay ha"in an baalmu ta
mi'tagua',
ya unudo' nan ibagam hi ato'.
- 18 Ya diatom di mata' ta tigo' di amaphod ahan nan
Tugunmu.
- 19 Unna' ahan bunag hitun luta,
at mahapul'uy Tugunmun mangipadutu'
hi nitagua'.

- At hiyanan badangana' ni' ahan an mangin-
nilan danen Tugunmu.
- 20 Hay aptan ahan hi pohdo' ya anggay ya nan
panginnilaa' hinan Tugunmu ta unudo'.
- 21 Pogpogom nan na'idutan an mumpahiyan adi
mangunud hi Tugunmu.
- 22 Ya adim ni' iyabulut didan mamain ya mamad-
ngopadngol ay ha"i
ti inunud'u nan Tugunmu.
- 23 Ya ta"on nan a'ap'apu ya nunhahapitdah aton-
dah nappuhin ha"i
mu punnonngo' an ada'adalon ya
nonomnomon nan Tugunmu.
- 24 Umipa'amlong ahan ay ha"i hanan Tugunmu
ti hiyanay manugun ay ha"i.

Nan Miyapat an Pampun ya nan Daleth

- 25 Ad ugwan ya ten hi'itangan an matoya' ti
ma'allungdayaa',
mu pabi'ahona' ni' ahan ti hiyah ne in-
alim.
- 26 Apu, hidin inali' ay He"an amin din ninom-
nom'u ya inabulutmu,
at itudum ni' di pohdom hi ato'.
- 27 Ya itudum di aat nan Tugunmu ta ma'awata'
nan mun'aphod an inatmun umipanoh'a.
- 28 Ten unna' lumungdalungdaya ahan,
mu pabi'ahona' ni' ti hiyah ne inalim hi
atom.
- 29 Apu, badangana' ni' an mangat hi nepto' ta
bo'on hay nappuhiy ato',
ya gapuh ulaymu ya itudum nongkay ay
ha"i nan Tugunmu.

- 30 Iyod'odolna' an umunud ay He"a,
ya inyohha' hi nomnom'uy aat di Tugunmu.
- 31 Ti inhamad'u ahan an nangunud hinan intugunmu, Apo Dios,
at hiyanan adim ni' iyabulut an mabainana'.
- 32 Ya umi'ikaya' an mangunud hinan Tugunmu
ti inila' an idatmuy do'do"ol hi panginila' hinan pohdom hi ato'.

Nan Miyaleman Pampun ya nan He

- 33 Apo Dios, itudum di ato' an mangunud hinan Tugunmu ta unudo' hi enggana.
- 34 Ya badangana' an manginnilah nan Tugunmu ta ipa'adhan'uy pangunuda' hi an amin ay dane.
- 35 At badangana' ni' ahan an mangunud ay danen Tugunmu ti umipa'amlongdan ha"in,
- 36 ya idatmuy pamhod'un mangunud hi Tugunmu ta bo'on hay umadangyana' di ay'u nomnommon.
- 37 Ya badangana' goh ta bo'on nan mi'id di hulbinay nonommono',
ya paphodona' an hiyah ne din inalim.
- 38 Ipa'annungmun ha"in an baalmu din intulagmu an pumhodan hanan un'unnud ay He"a,
- 39 ya adim ahan iyabulut an ato' hanan gun'u ta'tan an ma'at hi abaina'.
Inila' an mun'aphod hanan Tugunmu,
ya mabadangana' ti gun'u unudon.
- 40 Pa'appohdo' ahan an unudon di Tugunmu,

at hubliam ni' di aat'u ta miyunnudan
hinan anahamadmu.

Nan Miyonom an Pampun ya nan Waw

- 41 Apu, ipattigmu nan nahamad an pamhodmun
ha"i
ta baliwana' an hiyah ne din intulagmu
42 ta way ato' mahkay an mambal hinan mamain
ay ha"i
ti edenol'uh nan intulagmu.
43 Ya badangana' ta hay makulug di hapito' ti
edenol'uh nan Tugunmu.
44 Inaynayun'un unudon hi enggana nan Tu-
gunmu,
45 at malenggopa' eten atagu' ti gun'u unudon di
Tugunmu.
46 Ya ipa'innila' hinan a'ali nan Tugunmu,
ya adi' iyabain
47 ti manu ay ya umamlonga' an mangunud ay
danen Tugunmu ti hiyanay pa'appohdo'.
48 Immannung ahan an e'gona' hanan Tugunmun
pa'appopohdo',
ya gun'u nomnomnomon di aatda!

Nan Miyapitun Pampun ya nan Zayin

- 49 Apu, nomnomom ni' din inalim an pumhoda'
an baalmu ti hiyanay umidat hi namnama'.
50 Ti hanan hinamadmun intulag di mangal'alu'
ay ha"i hi un way ligat'u.
51 Ya ta'on unna' pahapahalon hinan
mumpumpahiyan tatagu
mu adi' idinong an umunud hinan Tu-
gunmu.

- 52 Apo Dios, nonomnomo' an hanan Tugunmuh
din nadnoy di mangal'alu' ay ha"in,
53 ya wa ay ta tigtigo' nan nun'appuhiy ugalidan
tatagun ngohoyonday Tugunmu
ya nidugah di bungot'u.
54 Ya heten nahnot an nitagua' hitun luta ya
ikankanta' di aat nan Tugunmu.
55 Apo Dios, ta"on un hinan mahdom ya nom-
nomo' He"a,
at hiyanan ipa'adhan'un unudon nan Tu-
gunmu.
56 Ya hiyah ne gun'u aton an mangunud hinan
Tugunmu.

Nan Miyawalun Pampun ya nan Heth

- 57 He"a ya anggay, Apo Dios, di mahapul'u,
ya ten ihamad'un alyon an unudo' di
Tugunmu.
58 At ten al'alu"o' He"a ahan ta hom'ona' an hiyah
ne din intulagmu,
59 ya hidin ninomnom'u din nangat'u ya
iyod'odolna' an mangunud hinan
Tugunmu,
60 at hiyanan unudo' di Tugunmu an adi' inganuy.
61 Ya ta"on hi un indadaan nan tatagun
nun'appuhiy ugaliday abitua'
mu adi' damdama du'gon nan Tugunmu.
62 Ya bumangona' hinan tongan di labi ta mun-
yamana' ay He"a ti nahamad hanan Tu-
gunmu.
63 Ya ha"in ay ya midduma' hinan namhod an
mangipa'amlong ay He"a
ya nan mangunud hinan Tugunmu.

64 Nunhinap hitun lutay nidugah an pamhodmu,
Apo Dios,
at itudum ay ha"in di aat nan Tugunmu.

Nan Miyahiyam an Pampun ya nan Teth

65 Apo Dios, impa'annungmuh nan baalmuy
maphod ti hiyah ne din intulagmu,

66 at itudum ay ha"in nan mahapul an innilao',
ya pumbalinona' hi nala'eng ya nanom-
noman ti kulugo' nan Tugunmu.

67 Hidin hopapna ya minoltaa' ti nibahhaw di
gun'u inat,
mu ad ugwan ya unudo' nan Tugunmu.

68 Ma"aphod'a ya ma'ulay'a,
ya gunmu itudun ha"in di aat nan Tu-
gunmu.

69 Nan mumpahpahiyen tatagu ya impa'lehdag
layah hi aat'u,
mu hay makulug ahan ya gun'u unudon
nan Tugunmu.

70 Nakudang di panginnilan hanan tatagu,
mu ha"in ay ya pun'amlonga' nan Tu-
gunmu.

71 Ya maphod henen nummoltaam ay ha"in ti
inadal'u mahkay di aat hanan Tugunmu.

72 Nabalul ahan ay ha"in nan Tugunmu ya un nan
linibun balitu' ya silver.

Nan Miyapulun Pampun ya nan Yodh

73 He"ay nunlumun ha"in,
at badangana' an manginnilah nan Tu-
gunmu ta unudo'.

- 74 Ya hanan mangilulud hi pangatandah nan pohdom ya umamlongdah pannigandan ha"i
ti kulugo' an ipa'annungmu din intulagmu.
- 75 Inila', Apo Dios, an maphod an amin di nom-nomom hi aton
an ta'on un din nummoltaam ay ha"i.
- 76 At olom ni' ya ma'al'alu'a' hinan adi malumluman an pamhodmu
an hiyah ne din intulagmun ha"i an baalmu.
- 77 Hom'ona' ni' ta tumagua' ti pun'amlonga' nan Tugunmu,
- 78 ya ha"i ya ipa'anhan'un ada'adalon hanan Tugunmu,
mu hana ay ni' an mumpahpahiyay mabainan an dumalat nan malgom an ipabaholdan ha"i.
- 79 Ya hana ay ni' an mange'gon ay He"a an nanginilah nan Tugunmu ya middumdan ha"i,
- 80 ya badangana' ni' ta ihamad'un mangunud hinan Tugunmu ta adia' mabainan.

Nan Miyapulu ta han Ohan Pampun ya nan Kaph

- 81 Himmigaa' mahkay an mamannod hi pamaliwam ay ha"i,
mu ta'on un umat hina ya hahalimido' din inalim.
- 82 Ya ten manonong di mata'‡ an mamannod hidin intulagmuh atom,

‡ 119:82 Hay pohdonan ipa'innila ya inaynayunan mamannod.

- mu ten himmigaa' an munhohhood, at
inali' di,
“Anuud mah di pamadangam ay ha'in?”
- 83 Ta'on hi un mid hulbi' an umata' hinan dadan
an immulhin up'up di animal an adi ma-
balin hi ittuwan di ma'inum
mu ta'on un umat hina ya unudo'
damdama nan Tugunmu.
- 84 Atnay algaw mah di homehennoda?
Ya anuud mah di pummoltaam hinan
gun mangipaligligat ay ha'in?
- 85 Hanan mumpahiyan tatagun adi mamhod hi-
nan Tugunmu
ya numbo"adah bituh a'naa'.
- 86 An amin nan Tugunmu ya madenlan,
at badangana' ni' ahan ti ten paligatona'
hinan tatagun mid di dumalat.
- 87 Ya hi'itangan patayona' ay dida,
mu agguy'u ingnganuy an gun man-
gunud hinan Tugunmu.
- 88 At baliwana' ni' ahan ta pangipattigam hinan
adi malumluman an pamhodmu
ta inaynayun'un unudon nan Tugunmu.

*Nan Miyapulu ta han Duwan Pampun ya nan
Lamedh*

- 89 O Apo Dios, nan Hapitnud abuniyan ya na-
hamad ti minaynayun hi enggana.
- 90 Ya umat goh an minaynayun hi engganay
panalimunmuh nan aholaholag hi udum hi
algaw,
ya umat hitun lutan limmum an minay-
nayun hi engganah nan nipabunana.

- 91 Ya dumalat nan Uldinmu ya nunnonong hi engganad ugwan an amin nan limmun hinan aatda
ti an aminda ya He"ay unudonda.
- 92 Gulat ta mi'id di Tugunmun nangipa'amlong ay ha"in at nanattoya' ti nidugah di hinol-holtap'u,
- 93 at adi' ahan al'alliwan nan Tugunmu ti hiyanay dimmalat ya matagua'.
- 94 Baliwana', Apu ti tagua' ay He"a,
ya inun'unud'uy Tugunmu.
- 95 Ya botabota'ona' hinan nun'appuhiy ugalidan tatagu ta patayona',
mu ta"on un umat hina ya adia' tuma'ot ti gun'u nonomnomon nan Tugunmu.
- 96 Ya na'innilaa' an ta"on hi un mun'aphod an amin ya wada damdamay ibahhawanda,
mu nan Tugunmu ya mi'id di kudangna ti ma"aphod ahan.

Nan Miyapulu ta han Tulun Pampun ya nan Mem

- 97 Nidugah ahan di namhod'uh nan Tugunmu
an hiyay gun'u nonomnomon hi enggana.
- 98 Immannung an nonomnomo' hi enggana nan Tugunmu,
ya gun mun'a'udman di la'eng'u ya un nan buhul'u.
- 99 Ya nidugdugah di nanginnilaa' hinan aatmu ya un nan muntudtudun ha"in
ti ada'adalo' di aat nan Tugunmu.

- 100 Ya nanomnomana' ya un nan mina'ilog ti gun'u
unudon nan Tugunmu. §
- 101 Ya indinong'un amin di nun'appuhin pangat ta
ihamad'un unudon nan Tugunmu.
- 102 Ya aggyu'u din'ug ahan nan Tugunmu
ti He"ay nanimung an nangitudun ha"in.
- 103 Nidugah an paddungnay munlameeh nan Tu-
gunmu ya un nan danum di alig!
- 104 Nanomnomana' ya limma'enga' an gapuh Tu-
gunmu,
at ad ugwang ya pahiw' ahan an amin di
pangat an nappuhi.

Nan Miyapulu ta han Opat an Pampun ya nan Nun

- 105 Paddungnay dilag nan Tugunmu an patalanay
owo',
- 106 at hiyanan punnonngo' nan inhapata' an un-
udo' nan maphod an Tugunmu.
- 107 Apo Dios, badangana' ahan ta tumagua' an
hiyah ne din inalim
ti nidugah ahan tun holholtapo'.
- 108 Abulutom ahan ni' tun luwalu' hi punyamana'
ay He"a,
ya itudum, Apo Dios, ay ha"in di Tu-
gunmu.
- 109 Ya adi' du'gon an umunud hinan Tugunmu
an ta'on un hiyay dumalat hi ataya'.
- 110 Aggyu'u din'ug nan Tugunmu
an ta'on un numbo"ah bitu nan
nun'appuhiy ugalidah a'naa'.

§ 119:100 Nan na'atan ten duwan verses an 99-100 ya hi Elihu
(Job 32:1-5).

- 111 Hanan Tugunmuy ibilang'uh munnnananong
an odon'u
ti hiyanay umipa'amlong ay ha"in.
112 Inhamad'uh nomnom'un unudo' hi enggana
nan Tugunmu.

*Nan Miyapulu ta han Leman Pampun ya nan
Samekh*

- 113 Ya abohola' nan munduwaduwan
mangun'unud hinan Tugunmu,
mu ha"in ya popohdo' ahan nan Tu-
gunmu.
114 He"ay ihi'uga',
ya mipaddung'an hapiaw'u,
at hiyanan denlo' nan Hapitmu.
115 Da'yun nun'appuhiy pangatnan tatagu ya adi
ayu mimiddum ay ha"in
ti ha"in ay ya un'unudo' nan Tugun nan
Dios'u!
116 Apu, pabi'ahona' ta tumagua' an hiyah ne din
inalim,
ya adia' ni' ahan pahigoon hinan hahal-
imido'.
117 At badangana' ta melwanga' hinan nappuhin
ma'at ay ha"in
ta way lomo"un gun mangun'unud hi
engganah nan Tugunmu.
118 Mu hanan adi mangunud hinan Tugunmu ya
du'gom dida
ta mid hulbin nan gunda lumayalaya-
han.
119 He"a ya du'gom nan nun'appuhiy ugalidan
tatagun umat hi galut an mitapal,

at hiyanan penhod'u ahan an un'unudon
di Tugunmu.

- 120 Wumogwoga' hi ta'ot'un He"a,
at inyal'allanan tuma'ota' hinan punhu-
malyam.

*Nan Miyapulu ta han Onom an Pampun ya nan
Ayin*

- 121 Maphod an nepto' di inat'u,
at hiyanan adia' ni' ahan du'gon ta mi'id
di aton nan buhul'un ha" in hinan mal-
gom an penhoddan aton.
- 122 Ipapto'mu ni' ahan di pumhoda' an baalmu,
ya adim iyabulut an punholholtapona'
hinan mumpahpahiyen tatagu.
- 123 Ya ten manonong tun mata' hi papannoda'
hinan pangipa'annungam hidin intulagmu
an baliwam nan tatagum,
ya uya'a ya adim ipa'annung!
- 124 Atom di malgom an pohdom hi aton ay ha" in
an baalmu an miyunnudan hinan nidugah
an pamhodmu
ta itudum ay ha" in hanan Tugunmu.
- 125 Baala' ay He"a,
at hiyanan badangana' an manginni-
lah nan tudtudum ta innilao' ya ta
ma'awata'.
- 126 At ad ugwan di punhumalyaam, Apo Dios,
hinan tatagu
ti adida unudon di Tugunmu.
- 127 Immannung an ha" in ya pa'appohpohdo' nan
Tugunmu

- ya un nan balitu' an ta'on hi un ahan
namahmah,
128 ya gapu ta inila' an ma"aphod an amin nan
Tugunmu
at hiyanan pahiwo' an amin nan
nun'appuhin pangat.

Nan Miyapulu ta han Pitun Pampun ya nan Pe

- 129 Immannung an maphod ahan nan Tugunmu,
at hiyanan unudo' an amin.
130 Nan panginnilaan hinan Tugunmuy umidat hi
anomnoman
ya pangawat hinan nakudang di inilada.
131 At hiyanan ten umi'ikaya' an manginnilah nan
Tugunmu
an umat hi pamhod'uh nan danum hi
unna' ma'uwaw.
132 At tigona' ni' ahan ta hom'ona'
an umat hi pangatmun amin hinan
namhod ay He"a.
133 Ya ipadutu'a' ahan ti hiyah ne din inalim
ta an amin di ato' ya miyunnudan hinan
Tugunmu ta adia' mumbahol.
134 Baliwana' hinan aton nan mangipaligligat ay
ha"in
ta way ato' an mangunud hinan Tu-
gunmu.
135 Ipale'nam di ama'ulaymun ha"in an baalmu,
ya itudum ay ha"in di Tugunmu.
136 Nidugah di lugwa' an mipaddung hinan wang-
wang
ti nan adi umunudan nan tataguh Tu-
gunmu.

*Nan Miyapulu ta han Walun Pampun ya nan
Tsadhe*

- 137 Apo Dios, na'ahhamad'a ahan,
ti immannung an amin nan Tugunmu
138 ti makulug ya madenlan an amin.
139 Ya nidugah di bungot'un ay apuy
ti nan binuhul'u ya adida ahan haggun-
gon nan immandalmu.
140 Ya pa'annungom an amin di ibagam,
at hiyanan nabalulda ahan ay ha"in.
141 Ta'on hi unna' ahan pihupihulon hinan tatagu
ya adia' ibilang,
mu adi' damdama du'gon nan Tugunmu.
142 Nan anahamadmumu ya munnonong hi enggana,
ya makulug nan Tugunmu.
143 Do'ol di ligat'u ya numanomnoma',
mu pa'amlongona' hinan Tugunmu.
144 Badangana' ni' ahan an manginnilah nan na-
hamad hi enggana an Tugunmu
ta tumagua'.

*Nan Miyapulu ta han Hiyam an Pampun ya nan
Qoph*

- 145 O Apo Dios, ihamahamad'un munluwalu
ta ibaga' ahan an abulutom di luwalu' ta
unudo' nan Tugunmu.
146 Ya iluwalu' goh an baliwana' ni' ta gun'u un-
udon nan Tugunmu,
147 ya bumangona' hinan mun'awawa'ah ta
munluwalua' an mumpabadang ay He"a
ti hahalimido' nan Hapitmu.
148 Ya tumutu'ala' hinan mahdom hi punnom-
noma' hinan tudtudum.

- 149 Apo Dios, adi maluman nan pamhodmu,
at hiyanan donglom ni' ahan di luwalu'
an dumalat nan anahamadmu,
ya homona' ta tumagua'.
- 150 Nan tatagun adi mangunud hinan Tugunmu
ya na'uydan meheggon ay ha"in
ta ipaligligata',
- 151 mu mundenola' ti wada'a, Apo Dios, an ma-
madang ay ha"in,
ya inila' an ma'at an amin nan Uldinmun
ma'at.
- 152 Nabayag an ininnila' an nan Tugunmu ya adi
malumluman,
ya munnononnong hi enggana.

Nan Miyaduwapulun Pampun ya nan Resh

- 153 Apu, tigom ahan tun punligligata' ta baliwana'
ti aggu'y'u indinong an mangun'unud hi-
nan Tugunmu.
- 154 At badangana' ya ibaliwa' ta tumagua' ti hiyah
ne din intulagmu.
- 155 Hanan nun'appuhy ugalidan tatagu ya adida
mabaliwan
ti adida unudon nan Tugunmu.
- 156 Apo Dios, He"a ya nidugah di homo'mu,
at hom'ona' ni' ahan ta baliwana'.
- 157 Do'ol di buhul'un mangipaligligat ay ha"in,
mu adi' damdama du'gon nan Tugunmu.
- 158 Abohla' ahan nan nan'ug ay He"a
ti adida unudon nan Tugunmu.
- 159 Apo Dios, baliwana' ahan an dumalat hinan
adi maluman an pamhodmun ha"in

ti tigom adya an ongol di namhod'uh nan
Tugunmu!

- 160 Makulug an amin nan Hapitmu,
ya na'ahhamad ya munnononong an
amin nan Tugunmu.

*Nan Miyaduwapulu ta han Ohan Pampun ya
nan Sin (unu Shin)*

- 161 Nan nun'abagtuy haaddan tatagu ya paliga-
tona' an ta'on un mid di numbahola',
mu hihidya damdaman unudo' nan Tu-
gunmu.

- 162 Ya ma'am'amlonga' an dumalat nan intulagmu
an umat hi amlong nan tagun nanatong
hinan mapla'an an gamong.

- 163 Abohla' ya pahiwo' di layah,
mu an amin ahan nan Tugunmu ya
pa'appohpohdo'.

- 164 Dayawon da'ah mumpapituh hin'algaw an
dumalat hinan mun'aphod an Tugunmu.

- 165 Nan tatagun namhod an mangunud hi Tu-
gunmu ya lumenggopda,
ya mi'id di dumalat hi pumuhianda ta
atonday nappuhi.

- 166 Apo Dios, madenola' an mamannod hinan
pamaliwam ay ha'in,
at hiyanan unudo' nan Tugunmu.

- 167 Unudo' ahan nan Tugunmu ti nidugah di
namhod'u.

- 168 He"a, Apo Dios, ya inilam di aat'u,
at inilam an inun'unud'uy Tugunmu.

*Nan Miyaduwapulu ta han Duwan Pampun ya
nan Taw*

- 169 Apo Dios, donglom ni' ahan tun pumpahmo'a'
an mumpabadang ay He"a,
ya badangana' an manginnila an hiyah
ne din inalim.
- 170 At donglom ni' ahan di luwalu' ta baliwana' an
hiyah ne din intulagmu!
- 171 Ipabagbagtu da'ah enggana ti itudtudum ay
ha"in di Tugunmu,
- 172 ya ikankanta' di aat nan Tugunmu ti nahamad-
dan amin.
- 173 At mundadaan'a ni' ahan hi enggana an
mamadang ay ha"in ti inun'unud'uy Tu-
gunmu.
- 174 Apo Dios, baliwana' ni' ay He"a!
Hay Tugunmu ya umipa'amlong ay
ha"in!
- 175 Maphod ni' unna' baliwan ahan ta tumagua' ta
ipabagbagtu' He"a,
ya badangana' hinan Tugunmu.
- 176 Umata' hinan kalnilun na'utaw an
lumane'le'od,
at hiyanan umali'a ahan an manganap
ay ha"in an baalmu ti immannung an
un'unudo' nan Tugunmu.

120

*Hay Mikantah Punt'i'dan ad Jerusalem**

* **120:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih
Kantan di Munt'i'd ti hidin nunti'idan nan Hudyun immuy ad
Jerusalem an mi'gotad ya hiyah te kalahin di kantan nundede-
hhandan nangikantah nan dalan.

Hiyah te kantan ingkantan nan Hudyuh din
nunti'idandan numbiyahan immuy ad Jerusalem.

¹ Hidin aligligata' ya nunluwalua' ta numpah-
pahmo'a' ay Apo Dios,
ya dengngolnay luwalu'.

² Ya inali' di,
“Apo Dios, baliwana' hinan aton nan ahi-
lalayah ya bumalbalin tatagu!”

³ Da'yun ahilalah, hay aton Apo Dios ay da'yu,
ya hay umatan nin nan pummoltanan
da'yu?

⁴ Ti immannung ahan an nidugah di pum-
moltanan da'yu an paddungnay panaon
da'yu,
ya paddungnay ipulu' da'yu.

⁵ Ya gun ma'ud'udman nan punligligata' an
mi'babluy hinan mun'abungot an tatagu
an umat hi pi'babluyan hinan iMeshek[†]
ya iKedar.[‡]

⁶ Mu himmigaa' an mi'babluy ay dida
ti adida pohdon di maphod an
pun'u'unnudan.

⁷ Ya wa ay ta ul'ulgudo' di aat di pun'u'unnudan
mu hay gubat at goh di pohdonda.

121

*Hay Mikantah Punt'idan ad Jerusalem**

[†] **120:5** Bahaom nan footnote di Gen. 10:2. [‡] **120:5** Ohan
hakup ad Arabia. * **121:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin
di psalm an ma'alih *Kantan di Munti'id* ti hidin nunti'idan nan
Hudyun immuy ad Jerusalem an mi'gotad ya hiyah te kalahin di
kantan nundedehtandan nangikantah nan dalan.

Hiyah te kantan ingkantan nan Hudyuh din
nunti'idandan numbiyahan immuy ad Jerusalem.

¹ Intigaw'uh nan dudunduntug,
ya inali' hi nomnom'uy,
“Un nin dan way bumadang ay ha'in?”†

² Mu inila' an badangana' ay Apo Dios an nunlu-
mud abuniyan ya luta!

³⁻⁴ Ya ta'on un da'yu ya badangan da'yu ay Hiya ta
ma'ippapto' ayu
ti Hiya ya adi molmollo',
ya adi mabmablay,
ya nidadaan an mangipaphod ay ditu'un
holag Israel.

⁵ Hi Apo Dios di manimumung an mangipapto',
ya wagwagdan mun'adug ay ditu'u

⁶ ta mi'id di ma'at ay ditu'uh nan mapatal ya hinan
mahdom.

⁷ Hi Apo Dios di mamaliw ay ditu'un amin hinan
atata'ot an ma'at ta mipapto' tu'uh enggana,

⁸ ya immannung an ta'on un malgom di awadan
tu'u ya ipapto' ditu'un Hiyah enggana!

122

Hay Kantan David an Mikantah nan Punti'idan

† **121:1** Hay ugalin di agguay kimmulug hidin penghanad Canaan
ya iyamaday pun'onngandah nan bulud di dudunduntug, at
hidiy pannigandah unda mumpabadang hinan bululda.

*ad Jerusalem**

Hiyah te kantan intudo' David an ingkantan nan Hudyuh din nunti'idandan numbiyahan immuy ad Jerusalem.

¹ Immamlonga' ahan hidin nangalyan nan tatagun ha"i di,

“Umuy tu'uh nan Timplun Apo Dios!”

² At ad ugwan ya wah tu amin tumata'dog hitud Jerusalem!

³ Ad Jerusalem ya ongol an babluy an nipaphod, ya nunheheggon di a'abung hidi.

⁴ Ya amin di holag Israel an tatagun Apo Dios ya umuydah di an mundayaw ay Hiya ti hyah ne din intugunah atonda.

⁵ Ya hidi goh di awadan di trono' an hi David hi punhumalyaa' ya nan holag'uy mun'ap'apuh nan holag Israel hi nahamad.

⁶ At maphod hi unyu iluwaluan di lumenggopan di Jerusalem, ya pumhod ni' di itaguan nan nidugah di pamhodnad Jerusalem!

⁷ Maphod ni' un lumenggop ad Jerusalem an ta"on un nan nahamad an abung an nitalepnan di armas,

⁸ ya dumalat nan i'ibba ya nan pamilya' ad Jerusalem ya alyo' di,

* **122:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Kantan di Munti'id* ti hidin nunti'idan nan Hudyun immuy ad Jerusalem an mi'gotad ya hyah te kalahin di kantan nundede-hhandan nangikantah nan dalan.

“Lumenggop ayun bimmabluy ad
Jerusalem!”

⁹ Ya dumalat goh nan Timplun nan Ap'apu an Dios
tu'un wad Jerusalem ya alyo' di,
“Pumhod ayu ni'!”

123

*Hay Mikantah nan Punt'i'idan ad Jerusalem**

Hiyah te kantan ingkantan nan Hudyuh din
nunti'idandan numbiyahan immuy ad Jerusalem.

¹ He"a, Apo Dios an Ap'apun wad abuniyan di
tangado' hi pumbaga' hi badang

² an umat hinan baal an hay ap'apunay tan-
gadona.

Umat goh ay da'min He"ay tangadaon-
mih mammo' ay da'mi!

³ Apo Dios, hom'on ni' da'mi
ti himmiga amih nan pamihupihulan
nan buhulmin da'mi

⁴ ti nabayag an pahapahalón da'mih nan
mumpahpahian bumobohhol ay da'mi!

* **123:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih
Kantan di Munt'i'id ti hidin nunti'idan nan Hudyun immuy ad
Jerusalem an mi'gotad ya hiyah te kalahin di kantan nundede-
hhandan nangikantah nan dalan.

124

*Hay Kantan David an Mikantah Puntid'adan ad Jerusalem**

Hiyah te kantan intudo' David an ingkantan nan Hudyuh din nunti'idandan numbiyahan immuy ad Jerusalem.

¹⁻² Ditu'un holag Israel, hay na'at nin ay ditu'uh un ditu'u agguy binadangan ay Apo Dios?
Mahapul an abuluton tu'un

³ nidugah an pinapattoy ditu'un amin hinan buhul tu'u an dumalat nan nidugah an boholda!

⁴⁻⁵ Ya paddungnay nun'ahe'nob tu'uh nan dimmo'ol an danum ta nun'iyand tu'u,

⁶ at hiyanaan munyaman tu'un Apo Dios
ti agguyna inyabulut an ubahon ditu'uh nan buhul tu'u!

⁷ Paddungnay lenengon ditu'uh nan buhul tu'u,
mu limmayaw tu'u ti napi'i din lengonda.

⁸ Hay mamadang ay ditu'u ya hi Apo Dios an nunlumud abuniyan ya luta!

* **124:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Kantan di Muntid* ti hidin nunti'idan nan Hudyun immuy ad Jerusalem an mi'gotad ya hiyah te kalahin di kantan nundede-hhandan nangikantah nan dalan.

125

*Hay Mikantah nan Punt'i'dan ad Jerusalem**

Hiyah te kantan ingkantan nan Hudyuh din
nunti'idandan numbiyahan immuy ad Jerusalem.

¹ Nan tatagun mange'kod ay Apo Dios ya adida
ma'abak
ti mipaddungdah nan Duntug an Zion an
munnononnong hi enggana.

² Nan munnononnong an pangipadutu' Apo Dios
hinan tataguna
ya mipaddung hinan aduntuduntug an
nunlene'woh hi ad Jerusalem.

³ Ya nan nun'appuhyi ugalidan tatagu ya adida
mun'ap'apuh engganah nan maphod an
tatagu
ti gulat ta umat hina at iyunnud nan
maphod an tataguy atondah nappuhi.

⁴ Apo Dios, atom di maphod hinan tatagun
maphod di ugalidan gun mangunud ay
He"a!

⁵ Ya wa ay ta humalyaom nan nun'appuhyi ugali-
dan tatagu
ya pi'moltam nan adi ahan umunud ay
He"a!

Hay lenggop ni' di munnononnong hitud Is-
rael!

* **125:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih
Kantan di Munt'i'd ti hidin nunti'idan nan Hudyun immuy ad
Jerusalem an mi'gotad ya hyah te kalahin di kantan nundede-
hhandan nangikantah nan dalan.

126

*Hay Mikantah nan Punt'i'dan ad Jerusalem**

Hiyah te kantan ingkantan nan Hudyuh din nunti'idandan numbiyahan immuy ad Jerusalem.

¹ Hidin nangibangngadan Apo Dios ay ditu'ud Jerusalem an din paddungnay abalud
ya paddungnay un en'enap tu'u.

² Ya nidugah din amlong tu'u an immaba'abatol,
ya gun tu'u nungkanta.
Ya inalin din udumnan Hentil hinan udum an babluy di,
“Mun'aphod ahan nan inat Apo Dios hi pumhodanda!”

³ Immannung an mun'aphod di inat Apo Dios hi pumhodan tu'u,
at hiyanan mun'am'amlong tu'u!

⁴ Apo Dios, ipabangngadmu ni' din aat di amaphodmih din hopapnan
umat hinan albongan di mamagan wang-wang hi un way ongol an udan.

⁵ Wa ay ta umat hinay atom at nan muntanom an munlulugwa
ya nidugah di umamlongandan mum-boto'.

⁶ Immannung an hanan gun umuy an muntanom an munlulugwa
ya mawagahanda ta umamlongdan mangiyanamut hinan bento'da!

* **126:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Kantan di Munt'i'id* ti hidin nunti'idan nan Hudyun immuy ad Jerusalem an mi'gotad ya hiyah te kalahin di kantan nundede-hhandan nangikantah nan dalan.

127

*Hay Kantan Solomon an Mikantah nan Puntid'an ad Jerusalem**

Hiyah te kantan intudo' Solomon an ingkantan nan Hudyuh din nunti'idandan numbiyahan immuy ad Jerusalem.

¹ Adi ay bumadang hi Apo Dios hinan malgom an aton an umat hi pangiyamman hi abung ya mi'id di hulbin di benlay nan nangiyamma.

Ya umat hina goh hinan babluy an wa ay ta adi ipapto' Apo Dios ya mi'id hulbinah pangiya'adugan enen babluy.

² Ya umat goh an mi'id di hulbina an ta'on hi un nidugah di puntamuan an punheglaon ta itutu'al an dumalat ahan di ma'an hi un adi bumadang hi Apo Dios.

Ya manu ay ya idatna tuwaliy mahapul nan tatagunan pa'appohpohdona an ta'on hi unda adi tumutu'al.

³ Nan imbabaluy ya wagah an indat Apo Dios,

⁴ ya hay linala'in imbabaluy di ohan taguh nan ataguna ya paddungnay diday panana.

⁵ At mawagahan nan tagun do'ol di imbabaluy na ti paddungnay do'ol di panana ta adi ma'abak hinan pi'gubatanah nan buhulna!

* **127:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih Kantan di Muntid' di hidin nunti'idan nan Hudyun immuy ad Jerusalem an mi'gotad ya hiyah te kalahin di kantan nundede-hhandan nangikantah nan dalan.

128

*Hay Mikantah nan Punt'idan ad Jerusalem**

Hiyah te kantan ingkantan nan Hudyuh din
nunti'idandan numbiyahan immuy ad Jerusalem.

¹ Mawagahan nan tagun ipa' anhanay pangatanah
nan pohdon Apo Dios

² ti nan nanablayana ya mun'olog hi pang-
galanah nan mahapulna,
at hiyanan mun'am'amlong,
ya maphod di nitaguana.

³ Nan ahawana ya umat hinan nitanom an ma-
munga,
ya nan linala'in imbabaluydan
ma'amung hinan pangananda ya
umatdah nan do'ol an hapeng di olibo.

⁴ Umat hinay awagahan nan tagun nahamad di
umunudanan Apo Dios.

⁵ Maphod at ni' hi un ditu'u wagahan hi enggana
ay Apo Dios an wagwadah Zion!
Ya ad ugwan ni' an atagu tu'uh tun luta ya
tigon tu'uy pumhodan ad Jerusalem.

⁶ Ya umadu"oy ni' di pi'taguan tu'u ta tigon tu'uy
a'ap'apu tu'uh pidwa.

Hay lenggop ni' di munnononnong hitud
Israel!

* **128:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih
Kantan di Munt'id ti hidin nunti'idan nan Hudyun immuy ad
Jerusalem an mi'gotad ya hiyah te kalahin di kantan nundede-
hhandan nangikantah nan dalan.

129

*Hay Mikantah nan Punt'i'dan ad Jerusalem**

Hiyah te kantan ingkantan nan Hudyuh din nunti'idandan numbiyahan immuy ad Jerusalem.

¹ Ditu'un holag Israel ya alyon tu'uy,
“Numpaligligat di buhul tu'un ditu'un
nete"ah din paddungnay a'unga tu'u,†

² mu agguay ditu'u inabalinan an inabak!

³ Ya paddungnay numpangahalom di hugat
hi bonog tu'uh inatda an umat hinan
na'aladun payaw,

⁴ mu na'ahhamad hi Apo Dios ti pinogpognay
nihbutan tu'uh nan nun'appuhiy ugalidan
tatagu!

⁵ An amin ni' nan bumobohhol hinan iJerusalem
ya ma'abakda ta lumayawda,

⁶ ya an aminda ni' ya umatdah nan holo' an him-
mangaw hinan atap an ag'aga ya nalyaw,

⁷ ya mi'id ah managgung an mangamung ta
uyunona.

⁸ Ya mi'id ni' mala'uh eden babluy nan buhul tu'uy
mangali ay diday,

Wagahan da'yun Apo Dios!
unu, Wagahan da'yuh ngadan Apo Dios!”

* **129:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih
Kantan di Munt'i'd ti hidin nunti'idan nan Hudyun immuy ad
Jerusalem an mi'gotad ya hiyah te kalahin di kantan nundede-
hhandan nangikantah nan dalan. † **129:1** Hay ipa"elna ya din
nunhituwan nan Hudyud Egypt.

130

*Hay Mikantah nan Punt'i'dan ad Jerusalem**

Hiyah te kantan ingkantan nan Hudyuh din nunti'idandan numbiyahan immuy ad Jerusalem.

¹ Apo Dios, nidugah di numanomnoma',
at donglom ni' ahan di luwalu'.

² Apu, donglom ni' ahan di pumpahpahmo'a' ta badangana'!

³ Apo Dios, inila' an gulatna nin ta nomnomom an amin di bahol di tatagu
ya mi'id di ohan adi mamolta.

⁴ Mu He"a ya aliwam di bahol,
at hiyanan e'gonan da'a.

⁵ Hohoddo' di pamadangan Apo Dios ay ha"in
ti hahalimido' din inalanan badangana'.

⁶ Immannung an hohoddo' ahan di pamadangan
Apo Dios ay ha'in
ya un nan punhoodan nan
mumpun'adug hi awa'ahana.

⁷ Ditu'un holag Israel, hahalimidon tu'uh Apo Dios
ti nidugah an munnononnong di pamhod-
nan ditu'u

* **130:** Heten psalm ya duway niddumana ti nan oha ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Kantan di Munt'i'id* ti hidin nunti'idan nan Hudyun immuy ad Jerusalem an mi'gotad ya hiyah te kalahin di kantan nundedehandan nangikantah nan dalan. Ya nan netob hi niddumana ya nan ma'alih *Nan Mangal'alu' hi A'aliwan di Bahol an Psalms* ti waday muntutuyuh baholnan Apo Dios.

ya ongol di abalinanan mangibaliw ay
ditu'u.

⁸ Immannung an Hiya ya anggay di mangibaliw
ay ditu'un holag Israel hi an amin hi bahol
tu'u!

131

*Hay Kantan David an Mikantah nan Punt'i'dan
ad Jerusalem**

Hiyah te kantan intudo' David an ingkantan nan
Hudyuh din nunti'idandan numbiyahan immuy
ad Jerusalem.

¹ Apo Dios, adia' mumpahpahiya,
ya adi' ipabagtuy odol'u,
ya adi' ipilit di odol'uh nan nabagtun haad
unu aton nan adi' abalinan.

² Maphod tuwalih ten nitagua' an umat hinan
naphun ung'ungnga
an adina mahkay hapulon di inumonan
inana.

³ At ditu'un holag Israel an tatagun Apo Dios,
Hiyay edenol tu'uh enggana!

* **131:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih
Kantan di Munt'i'd ti hidin nunti'idan nan Hudyun immuy ad
Jerusalem an mi'gotad ya hiyah te kalahin di kantan nundede-
hhandan nangikantah nan dalan.

132

*Hay Mikantah nan Punt'i'dan ad Jerusalem**

Hiyah te kantan ingkantan nan Hudyun din
nunti'idandan numbiyahan immuy ad Jerusalem.

(II Chron. 6:41-42)

¹ Apo Dios, nomnomom hi David
ya ta"on an amin nan hinolholtapna.

² Ya adim goh aliwan nan inhapatanan He"an
Ap'apu
an nidugah di abalinanan Dios Jacob an
inalinay,

³ “Adia' umanamut,
ya adia' goh umuy an mali'li'uh an
mun'eblay,

⁴ ya adia' molo'

⁵ ta engganay un'u bohwatan di ihinam an Ap'apu
an nidugah di abalinanan Dios Jacob.”†

⁶ Wada amid Bethlehem Ephrathah‡

* **132:** Heten psalm ya duway niddumana ti nan oha ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Kantan di Munt'i'd* ti hidin nunti'idan nan Hudyun immuy ad Jerusalem an mi'gotad ya hiyah te kalahin di kantan nundedehtandan nangikantah nan dalan. Ya nan netob ya niddum hinan ma'alih *Messianic an Psalms* an mangituduh aat nan Alin Pento' Apo Dios an umali an ma'alih *Messiah* (hinan hapit di Hudyu) unu *Kristu* (hinan hapit di iGreece). † **132:5** II Sam. 6:1-2. ‡ **132:6** Gapu ta duway Bethlehem ad Israel (ti waday ohad Zebulun ya wada goh di ohad Judah) at iniddum nan tataguy ngadan di ohan nundengwan lala'in iBethlehem hi ad Judah an hi Ephrathah ta immatunanda.

ya dengngolmi an umuymi alan nan Kahon an Nittuwan di Uldin Apo Dios hinan payaw ad Jaar.§

⁷ At inalimiy,

“Umuy tu'uh Abung Apo Dios ta umuy tu'u mundayaw ay Hiya!

⁸ At Apu, umali'ah tuh nan balbalun ihinam, ya mi'yali'ah nan Kahonmun attigan di nidugah an abalinam ta mihina'ah tuh enggana!*

⁹ Maphod ni' hi engganay aton nan papadim, ya mungkanta ni' nan tatagum an dumalat di amlongda!”†

¹⁰ Adim ni' ahan du'gon hi David an baalmu an pento'mu an mun'ap'apuh nan tatagum.‡

¹¹ Immannung an inhapatam ay David an inalim di,

“Ha"in an hi Apo Dios ya awniat pumbalino' hi Aliy ohan holagmu

ta Hiyay mun'ap'apu an umat ay he"a,§

¹² ya gulat ta punnonngon di holagmun unudon din ni'tulaga' ay he"a, ya gulat goh ta unudonday Tugun'u at munnononnong an hay holagmuy manginaynayun an mun'alih enggana.”*

§ 132:6 Unu ad Kiriath Jearim (II Sam. 6:2). * 132:8 II Chron. 6:41a. † 132:9 II Chron. 6:41b. ‡ 132:10 II Chron. 6:42.

§ 132:11 Ac. 2:30. * 132:12 II Sam. 7:11-16.

- 13 Umat hituy inalin Apo Dios ti pento'nay Zion an
ihinanen inalinay,
- 14 “Hituy pohdo' hi ihina' hi enggana!
Hituy pohdo' an pun'ap'apuwana!
- 15 Wagaha' heten babluy an Zion ta umadangyan
goh
ya ta adi makudangan nan nawotwot hi
ma'an.
- 16 Ya wagaha' nan papadih tu ta waday abali-
nandan mangipa'innilah nan tataguy aat di
pamaliwa' ay dida.
Nan tatagu ya awniat mungkantada ya
muntu'u'da an dumalat di amlongda.
- 17 Idat'uy abalanan David an mun'ap'apuh tu,
ya nan pot'o' hi udum di algaw an mun'ali
ya mipaddung an hilaw hinan tatagu.†
- 18 Ipabagtu' nan pot'o' hi mun'ali,
mu nan buhulna ya pumbalino' didah
mababainan.”

133

*Hay Kantan David an Mikantah nan Punt'i'dan ad Jerusalem**

Hiyah te kantan intudo' David an ingkantan nan
Hudyuh din nunti'idandan numbiyahan immuy
ad Jerusalem.

1 Immannung an ma"ap'aphod ya umipa'amlong

† 132:17 Hi Jesu Kristu. * 133: Heten psalm ya niddum hinan
kalahin di psalm an ma'alih *Kantan di Munt'i'd* ti hidin nunti'idan
nan Hudyun immuy ad Jerusalem an mi'gotad ya hiyah te kalahin
di kantan nundedehtandan nangikantah nan dalan.

- hi un mun'u'unnudan di tatagun Apo
 Dios!
 2 Nipaddung hinan nangingan lanan inhiitdah
 ulun Aaron
 ta immayuh hinan hamayna ya
 lubungna.†
 3 Nipaddung goh hinan dulnu an malpuh nan
 Duntug an Hermon an mananum hinan
 Duntug an Zion‡
 ti hidiy nangalyan Apo Dios hi wagahana
 an hiyah ne nan pi'taguan hi mid pogpogna.

134

*Hay Mikantah nan Punt'i'dan ad Jerusalem**

Hiyah te kantan ingkantan nan Hudyuh din
 nunti'idandan numbiyahan immuy ad Jerusalem.

- 1 Dayawonyuh Apo Dios an da'yun amin an
 baalna
 an pun'adugonah nan mahdom hinan
 Timpluna.
 2 Ya ita'nangyuy ngamayyuh nan punluwalu-
 anyu†

† **133:2** Bahaom nan Ex. 29:7 ya Lev. 21:10 ta innilaom di
 aat ten lanan nihiit hinan ulun nan Nabagtun Padi. Ya hay
 ipa"el ten lanan immayuh hinan uluna, ya hamayna, ya lubungna
 ya an ami'amin hinan alimatungna ya nidawat ay Apo Dios ta
 bagina. At gulat ta waday pun'u'unnudan nan kimmulug at
 itudunay nidawatandan hinohhan Apo Dios. ‡ **133:3** Do'ol di
 dulnuh nan Duntug an Hermon, ya manghan hinan Duntug an
 Zion. * **134:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm
 an ma'alih *Kantan di Munt'i'd* ti hidin nunti'idan nan Hudyun
 immuy ad Jerusalem an mi'gotad ya hiyah te kalahin di kantan
 nundedehtandan nangikantah nan dalan. † **134:2** Hiyah ne aat
 di Hudyun munluwalu.

ya pundayawanyun Hiyah nan Tim-pluna.

³ Ya hi Apo Dios ni' an wadah Zion an nunlumud abuniyan ya luta ya wagahan da'yu!

135

*Nan Kantan Pundayaw ay Apo Dios**
(Psa. 115:4-6, 8-11)

¹⁻² Mipabagtuh Apo Dios!†

An amin ayun baalna ya da'yun
mumpuntamuh Abungna
ya hinan dolah nan Abungna ya dayawonyuy
ngadana!

³ Ipabagbagtu tu'uh Apo Dios‡ ti Hiya ya
ma"aphod,
ya ikantayuy pundayawuyuh ngadana ti
Hiya ya ma'ulay.

⁴ Ti pento'nay holag Israel an imbilangnan tata-
guna,
ya dida goh di paddungnay na'ahhamad
an gamongna.§

⁵ Inila' an na'abbagbagtuh Apo Dios an Ap'apu
tu'u
ya un nan udum an madayaw.

* **135:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Hallel an Psalms* ti *hallel* (unu *hallelujah*) di mahhun an mahapit hinan mahhun an nalammung an hapit (verse 1) unu hiyay angunuh an mahapit hinan angunuh an nalammung an hapit (verse 21). † **135:1-2** Hete ya hapit di Hudyu an *hallelujah*.

‡ **135:3** Hete ya hapit di Hudyu an *hallelujah*. § **135:4** Ex. 19:5.

- ⁶ Atonan amin di pohdonah aton ad abuniyan,
ya hinan luta, ya hinan baybay, ya ad
dolom.
- ⁷ Iyalinay bunut an ilpunah pingit tun luta,
ya ipa'alinay ilat an middum hi udan,
ya ipabuhu'nay dibdib an ilpunah nan nihi-
nanda.
- ⁸ Pinatoynan amin nan papangpangullun imba-
baluy nan tatagud Egypt
an ta"on nan nun'ahhun an imbabaluy di
a'animalda.*
- ⁹ Inatnad Egypt di umipanoh'a ta pummoltanah
nan ali ya nan tatagu,†
- ¹⁰ ya nun'amehna nan do'ol an tataguh nan
abablubabluy,
ya numpatoyna din a'ali an nidugah di
abalinanda.
- ¹¹ Umat ay Sihon an alin nan holag Amor,‡
ya hi Og an alid Bashan,§
ya an amin nan a'alid Canaan.*
- ¹² At indatnah nan tatagunan holag Israel di num-
babluyanda
ta hiyanay ma"aphod an banohda.
- ¹³ Apo Dios, mipa'innila ta engganay anabagbag-
tum hi an amin hinan tatagu,
an ta"on un hinan mahayhaynod an ho-
lagda ya mundongol di ngadanmu.

* **135:8** Ex. 11:1-10; 12:29-30. † **135:9** Ex. 7:14-14:31. ‡ **135:11**
Num. 21:21-31. § **135:11** Num. 21:32-35. * **135:11** Nitudo' di
ngadan nan tulumpulu ta ohan a'alín inabakda (Josh. 12:1-24).

- 14 He"a, Apo Dios, ya baliwam ya hom'on di tatagum an baalmu.
- 15 Nan bulul di Hentil ya un hay inyamman di tagun hay silver ya balitu' di nahibug.†
- 16 Ya waday timidda ya matada,
mu adida humapit,
ya adida tummig.‡
- 17 Ya waday ingada,
mu adi medngol,
ya mi'id di yahyahda.§
- 18 Ya hanan gun mangiyamma ya mundenoldan danen bulul
at mumbalindah umat ay dida.*
- 19 Da'yun holag Israel ya ipabagbagtuyuh Apo Dios,
ya da'yun papadina ya dayawonyu goh Hiya!†
- 20 Ya da'yun holag Levi ya ipabagbagtuyuh Apo Dios,
Ya da'yun ipa'adhanay pangatanah nan pohdon Apo Dios ya ipabagbagtuyu goh Hiya damdama!‡
- 21 Ipabagbagtuyuh Apo Dios ad Zion ya ad Jerusalem an babluyna!

Mipabagbagtuh Apo Dios!§

† **135:15** Psa. 115:4. ‡ **135:16** Psa. 115:5. § **135:17** Psa. 115:6.

* **135:18** Psa. 115:8. † **135:19** Psa. 115:9-10. ‡ **135:20** Psa. 115:11. § **135:21** Hete ya hapit di Hudyu an *hallelujah*.

136

Hay Mikantah Punyamanan

- ¹ Munyaman tu'u ay Apo Dios ti Hiya ya
ma"aphod!
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!
- ² Ya munyaman tu'uh nan na'abbagbagtun Dios.
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!
- ³ Ya munyaman tu'un Hiya an Ap'apun amin di
a'ap'apu.
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!
- ⁴ Hiya ya anggay di nangat hinan umipano'h'a an
adi abalanan di tagu.
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!
- ⁵ Limmunad abuniyan an dumalat di la'engna.*
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!
- ⁶ Inyammanay nipabunan tun lutah nan bunol di
baybay.†
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!
- ⁷ Limmunay bulan ya algaw.‡
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!
- ⁸ Numbalinonay algaw an umat hi ap'apuh nan
mapatal.§

* **136:5** Gen. 1:1. † **136:6** Gen. 1:2, 6-10. ‡ **136:7** Gen. 1:14-15.

§ **136:8** Gen. 1:16.

- Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!
- 9 Numbalinonay bulan ya bittuan an umat hi
ap'apuh nan mahdom.*
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!
- 10 Pinatoynay papangpangullun imbabaluy di
i'Egypt.†
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!
- 11 At enekakna nan holag Israel ad Egypt!‡
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!
- 12 Inusalnay nidugah an abalinanan nangipangu-
lun didan tatagunan holag Israel an nakak
hidi.
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!
- 13 Ya nunhiyanonay danum hinan Mumbolah an
Baybay!§*
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!
- 14 Ya initnudna nan tatagunan bumad'ang.†
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!
- 15 Mu inanudna nan tindalun di i'Egypt ya nan
alida.‡
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!

* **136:9** Gen. 1:16-19. † **136:10** Ex. 11:1-10; 12:29-30. ‡ **136:11**
Ex. 13:21-22. § **136:13** Unu Red Sea. * **136:13** Ex. 14:21.
† **136:14** Ex. 14:22. ‡ **136:15** Ex. 14:23-31.

- 16 Ya impanguluna goh nan tatagunan holag Israel an ene'wahdah nan mapulun.
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!
- 17 Ya numpatoyna nan a'ali an nidugah di abalinanda.
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!
- 18 Ya ta"on un din nundongol an ali ya pinatoyda.
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!
- 19 An didana da hi Sihon an alin nan holag Amor. §
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!
- 20 Ya hi Og an alid Bashan.*
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!
- 21 At impaboltanay babluydah nan tataguna.
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!
- 22 Indatnah den babluy hinan tatagunan holag Israel ta numbabluyanda.
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!
- 23 Agguy ditu'u din'ug an tatagunah din na'abakan tu'u.
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!
- 24 Binaliwan ditu'un Hiyah nan buhul tu'u.
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!

§ 136:19 Num. 21:21-31. * 136:20 Num. 21:32-35.

- 25 Ya indadaanay onon an amin di limmuna.
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!
- 26 At hiyanan munyaman tu'un Hiya an Dios ad
abuniyan!
Nan nidugah an pamhodna ya munnononnong
hi enggana!

137

Hay Ebel din Napakak an Holag Israel

- 1 Hidin inu'umbunanmih nan pingit di
numbino'ob'on an wangwang ad Babylon
ya kimmilakila amin munnomnomnom
hinan babluymi an Zion.
- 2 At inhabluyimih din ayiw an poplar din alpami
- 3 ti adimi pohdon an ikantaan nan buhulmin
nangiyalin da'mih tu ta numbalin amin
balud.
Ya wa ayan invalidan da'miy,
“Ikantaan da'mih aat di Zion!”
- 4 Mu hay atonmin mangikantah pundayawmin
Apo Dios
hituh nan babluy di udum an tatagu?
- 5 Ta'on atog hi un mami'id di la'eng'un muntukal
hi alpah
un'u du'gon he"a, Jerusalem an
babluymi!
- 6 Ya ta'on hi un mipuyut di dila' hinan
tangngutangngu'
hi un'u aliwan di aat ad Jerusalem an
babluymih

un hay udum an babluy di umipa'amlong ay
ha"i!

⁷ Apo Dios, nomnomom ni' din inat nan holag
Edom* hidin nangidoldolandah nan iBaby-
lon ad Jerusalem
an nuntu'u'dan inaliday,
“Ubahonyuh nen babluyda! Ya pa"ionyun
amin di a'abungdah engganah
nipabunanda!”

⁸ Da'yun tatagud Babylon, awniat mun'a'ubah
ayu!

At umamlong nan tagun mangiballoh hi-
nan inatyun da'mi!

⁹ Immannung an umamlong nan tagun man-
gibitug hinan imbabaluyyu ta matoyda!

138

Hay Kantan David

Hi David di nangitudo' eten psalm.

¹ Apo Dios, munyamana' ay He"ah puhu' ya hi
nomnom'u,
ya ikanta' di pundayaw'un He"ah hina-
gang an amin nan abulubulul.

² Ya ihagang'uh appit hi Timplum,
ya nunluunga' hi pundayaw'un He"a.

* **137:7** Nan i'Edom ya hina"agidah nan Hudyu ti nan
o'ommoddan duwa ya da Isaac ay Rebekah, ya nunduppel
di holagda an da Jacob ay Esau. At ta"on un ginilat Apo Dios nan
holag Jacob hidin nama"ian nan iBabylon ay didah din 586 B.C.
ya adi maphod damdamah un mundenol nan holag Esau hidin
nannigandah na'at ti hina"agida.

Manu ay ya nidugah di pamhodmu,
ya adim ibahhaw an aton di pumho-
danmi
ti impattigmun He"ay na'abbagbagtu,
ya ma"aphod nan Tugunmu.

³ Ya hidin nunluwalua' ay He"a ya dengngolmu,
at indatmuy tulid'u.

⁴ Apo Dios, dayawon da'a ni' an amin hinan a'alih
nan abablubabluy
ti dengngolday Hapitmu.

⁵ Ya ikantaday aat di inatmu ti nidugah di anabag-
bagtum.

⁶ He"a an Ap'apu ya na'abbagbagtu'a,
mu ipapto' da'min na'ampan tatagu.
Mu hana ay an mumpahiya ya bataanam
dida.

⁷ Ya ta"on hi unna' li'ubon hinan buhul'u ya
wada'an bumadang ta mid di ma'at ay
ha"in hi nappuhi.

Ya wa ay ta mi'pattoy nan mun'abungot
an buhul'u ya abakom dida
an dumatat nan nidugah an abalinam ta bali-
wana'.

⁸ He"a, Apo Dios, di nangamung an mangipadutu'
ay ha"in ta umannung din ninomnommun
ma'at hi nitagua'.

Ya nan nidugah an pamhodmu ya
munnonnonnong,
at hiyanan adia' ahan inganuy ti He"ay nun-
lumun ha"in.

139

*Hay Numbino'ob'on an Aat Apo Dios**

Hete ya psalm an intudo' David, ya hay intud'ana ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta.

¹ O Apo Dios, inilam an amin di aat'u ti hinamada' ay He"a,

² ya inilam an amin di gun'u aton,
ya ta"on hi un'a adagwi ya inilam tuwali
nan wadah nomnom'u.

³ Ya titiggom hi unna' muntamu unu unna'
mali'li'uh
ti ini"ilam nongkay an amin di gun'u
aton.

⁴ Ya inilam goh an amin di hapito'
an ta"on hi un'u agguy pay hinapit.

⁵ He"a ya wagwada'an ha"in hi enggana ta
ipapto'a'
ti nidugah di abalinam.

⁶ Ya adi' ma'awatan hi un anaad ta ini"ilaa' ay
He"a.

⁷ At hay umaya' ta adia' tigon ay He"a?
Ya hay umaya' ta miyadagwia' ay He"a?
Mi'id ahan!

⁸ Ti gulat ta umuya' ad abuniyan ya wah di'a,

* **139:** Heten psalm ya na'abbagbagtun psalm an mangituduh aat Apo Dios ti (1) Hiya ya inilanan amin di logom (verses 1-4), ya (2) Hiya ya wagwadan amin hinan logom (verses 5-12), ya (3) Hiya ya ma'abbi'ah (verses 13-15), ya (4) Hiya ya mid apogpogana (verse 16), ya (5) Hiya ya waday pamhodna (verses 17-18a), ya (6) Hiya ya adi malumluman (verse 18b), ya (7) Hiya ya na'ahhamad ti humalyaonay numbahol (verse 19), ya (8) Hiya ya umamoh hi un way mangunud hi bulul (verses 21-22).

- ya gulat goh ta umuya' hinan wadan di
nun'atoy at wah di'a goh damdama.
- 9 Ya ta"on hi unna' tumayap ta umuya' hinan
niyadagwi
an ta"on hi un hinan buhu'an di algaw
unu a'unugan di algaw
- 10 ya wada'a damdama an mangipadutu' ya bu-
madang ay ha"in.
- 11 Ya ta"on hi unna' mipo"oy hinan hehelong
unu ta"on hi un mumbalin di mapatal hi
helong ta haniana'
- 12 ya hiya damdama an mapatal di pannigmu
ti nan helong ya mapatal ya numpad-
dung di pannigmu.
- 13 He"ay nunlumun amin hi alimatung di odol'uh
din awada' hi putun ina,
- 14 ya maphod ahan di inatmun nunlumun ha"in,
at hiyanan ipabagbagtu' He"a.
Ya inila' an ma"aphod ya umipanoh'an amin
di inatmu!
- 15 Ya din home'na' hi putun ina ya i'innilam an
wadaa'
- 16 ti i'innilaa' tuwalin He"a ya unna' mitungaw.
Ya an amin nan algaw an pi'tagua' hi-
tun luta ya intutudo'mu tuwalih nan
liblum.
- 17 Apo Dios, do'ol ahan di nomnomnomom hi
umatan di aat'u,
ya nalgat hi innilaon di aat hana!
- 18 Gulat ta ma'yap at do'do"ol ya un nan panag
hinan pingit di wangwang!

Mu He"ay makulug hi wagwadan ha"in
hi pi'yibba' an ta'on un hinan buman-
guna'.

- 19 Apo Dios, ubahom ni' ahan nan nun'appuhiy
ugalidan tatagu,
ya nan pumatopatoy ya mibataanda ta
miyadagwidan ha"in.
- 20 Ti nidugah di pamilhuldan He"a,
ya mi'id di pange'gondah nan ngadanmu.
- 21 Apo Dios, abohola' nan mamohol ya nan
mi'buhul ay He"a,
- 22 ya ibilang'u nan buhulmun buhul'u goh.
- 23 Apo Dios, tigom di nomnom'u ya hay pangat'u,
- 24 ya itudum hi un waday adim pohdon ay ha"in
ta hukatam hi maphod,
ya itudum di ato' an middum ay He"ah
mid pogpogna.

140

*Hay Pamaholan David hinan Buhulna**

Hete ya psalm an intudo' David, ya hay intud'ana
ya nan ap'apun di muntudtuduh kanta.

- 1 Apo Dios, baliwana' ni' ahan hinan tatagun
nappuhiy ugalidan unda hay pumatpatoy!

* **140:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih
Pun'adawan hi Balloh an Psalms ti imbagan nan ad psalm ay Apo
Dios hi unna iballoh di nappuhih nan nangat hi nappuhin hiya.
Mu hi Apo Dios ya anggay di way biyangnan mangiballoh (Deut.
32:35; Rom. 12:19), hiyaat un ibagan nan munluwalu ta adina
aliwan an mangat.

- 2 Dida ya numomnonomnomdah engganah nappuhin atonda,
ya diday mamahhun hi dumaladalat hi
pumpapattayan di tatagu.
- 3 Nan hapitonda ya umat hinan gitan di ulog an
pumatoy,
ya umat goh hinan gitan di ipi'ipit.†
- 4 Apo Dios, baliwana' ahan hinan nappuhin aton
di tatagun pumatopatoy
ti pohdonda ahan an patayona!
- 5 Hanan mumpumpahpahiyen tatagu ya pad-
dungnay nun'idadaanday huluh a'naa',
ya ta'on un malgom di aya' ya wah di nan
nun'idadaandan a'naa'.
- 6 Apo Dios, alyo' di,
“He"ay Dios'u!”
At donglom ni' ahan di luwalu' an mumpah-
pahmo' ay He"a!
- 7 Apu an na'abbagbatun Dios an nidugah di abali-
nana
an namaliw ay ha"in hidin gun'u
ni'gubatan,
- 8 adim ni' iyabulut an ma'at di pohpohdon nan
nun'appuhiy ugalidan tatagu,
mu unmuat pa"ion nan ninomnomdan
aton
ti gulat ta umannung hanan ninomnomda at
mumpahpahiyada!
- 9 Pumbalinom an diday a'atan nan nun'appuhin
ninomnomdah pama"idan ha"in,

† 140:3 Rom. 3:13.

- 10 ya ogohom didah nan apuy unu ogohom didah
nan bitun ma'alluhung
ta mid abalinandan bumuhu'!
- 11 Ya pumbalinom an adi ma'at di ninomnom nan
mumpabahol hi layah hi ibbada,
ya hanan pumatpatoy ya hana ni' an
nun'appuhin ato'atonday mama"in
dida!
- 12 Apo Dios, inila' an He"a ya badangam nan
mipaligligat,
ya halimunam nan nun'awotwot.
- 13 At immannung an dayawon da'ah nan
un'unnud ay He"a,
ya mimiddumdan He"a!

141

*Hay Pamaholan David hinan Buhulna**

Hete ya psalm an intudo' David.

- 1 Apo Dios, He"ay punluwalua',
at donglom ni' ahan di luwalu' ta pun-
naudom an mamadang ay ha"in!
- 2 Abulutom ni' di ibaga' hinan punluwalua' an
ita'nang'uy ngamay'u
an umat hi pangabulutam hinan incense
an me'nong ay He"a,
ya umat hinan me'nong hinan mun'a'ahom.

* **141:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih
Pun'adawan hi Balloh an Psalms ti imbagan nan ad psalm ay Apo
Dios hi unna iballoh di nappuhih nanangat hi nappuhin hiya.
Mu hi Apo Dios ya anggay di way biyangnan mangiballoh (Deut.
32:35; Rom. 12:19), hiyaat un ibagan nan munluwalu ta adina
aliwan anangat.

³ Apo Dios, badangana' ta halimunam di panapit'u
ta adi malmalgom di hapito',

⁴ ya badangana' ta adi' nomnomon an aton di
nappuhi

unu middum hinan nappuhiy ugalidan
tatagu.

Ya adia' ni' goh mi'yam'amung hinan way
do'ol hi tatagun mangan.

⁵ Abuluto' di pummoltaan unu pamoholan di
maphod an tagun ha"in
ti hiyah ne pumhoda' an paddungnay
lanan nihiit hi ulu'.

Mu hana ay an nun'appuhiy ugalidan tatagu
ya gun'u iluwaluy amoltaanda.

⁶ Hitun adatngan di itapalan nan ap'apudah
daplah

ya kulugon mahkay nan tataguy ibaga'.

⁷ At alyonday,

“Nan nun'appuhiy ugalidan tatagu ya
nidugah an adi milubu' di tungalda an
un mun'iwa'at

an umat hinan niwa'at an batuh nan
na'aladun luta.”

⁸ Mu He"a, Apo Dios an na'abbagbagtu, di punde-
nola' hi ihi'ugan,

ya adia' ahan ni' iyabulut an matoy!

⁹ Apu, tigom ahan ta adia' ma'nah nan indadaan
nan tatagun nappuhiy ugalida

¹⁰ ta mi'id di ma'at ay ha"in.

Mu hanan tatagu ni' an nun'appuhiy
ugaliday ma'nah nan bitun enehoddah
a'naa'!

142

*Hay Inluwalun David hidin Awadanah nan
Liyang*

Heten psalm ya maskil* an inluwalun David, ya
intudo'nah din nipo"oyanah nan liyang.

(I Sam. 24:1-22)

- ¹ Mumpahpahmo'a' ay Apo Dios ta badangana',
- ² ya ibaag'un Hiya an amin di diklamu' ya nan
punligigata'.
- ³ Wa ay ta mi'id di poto' di punnomnoma' ya
wadah Apo Dios an mangituduh ato' ta
mabadangana'
ti indadaan nan buhul'uy bitun a'naa'.
- ⁴ Muntiggatiggawa',
mu mi'id ahan di bumadang ya man-
gibaliw ay ha"in hi humalimun!
- ⁵ At mumpahpahmo'a' ay He"an alyo' di,
"Apo Dios, He"ay mangibaliw ay ha"in,
ya He"a ya anggay di mahapul'uh nitagua!"
- ⁶ At donglom ni' ahan tun luwalu' ti ten mahmo'a',
ya ibaliwa' hitun aton tun buhul'u ti
mabi'bi'ahda ya un ha"in!
- ⁷ Pabi'ahom di nomnom'u ta adi minaynayun di
punligigata' ta way ato' an mundayaw ay
He"a.

* **142:** Bahaom nan gloss di Psalm 32 ta innilaom di aat ten hapit.

Wa ay ta ma'at di umat hina at nan
tatagum an mangun'unud ay He"a
ya middumdan mi'yam'amlong ay ha"in an
dumalat nan amaphodmun ha"in.

143

Hay Kantan David

Hi David di nangitudo' eten psalm.

¹ Apo Dios, donglom ahan di luwalu'!

Badangana' ahan ti He"a ya ma"aphod'a,
ya munnononnong di pumpapto'mu!

² Adia' ni' humalyaon an baalmu ti abuluto' an
numbahola'

ti immannung an mi'id ah ohah
na'ahhamad hi agguy nabaholan.

³ Inabaka' hi buhul'un namdunamdug ay ha"in ta
imbaluda' hinan helong ahan

an umata' hidin nun'atoy hidin hopapna.

⁴ At hi'ih'i'tangan an mami'id di namnama' ti
nidugah di punlungdayaa'!

⁵ Ha"in ya ninomnom'u din naluh an algaw hidin
nabayag,

ya ninomnom'uy aat din nidugah an
ina'inatmu,

ya gun mipanomnom an amin din gunmu
inat.

⁶ At ten ita'nang'uy ngamay'un munluwalun
He"a,*

ya nan panapula' ay He"a ya umat hinan
panapulan di mamagan lutah udan.

* 143:6 Hiyah te aat di Hudyun munluwalu.

- 7 Apo Dios, punnaudom ni' an mangat hinan
ibaga' ta badangana'!
Ya ten mi'id di namnama',
at hiyanan adia' ahan inganuy
ti gulat ta inganuya' ta matoya' at umuya'
hinan babluy di natoy.
- 8 Ipanomnommu ni' ay ha"in hinan helhelong
di aat nan pamhodmun munnononnong ti
He"ay pundenola',
ya ipadutu'muy nitagua' ti hiyah ne
iluwalu' ay He"a.
- 9 Apo Dios, ibaliwa' ahan hinan buhul'u
ti He"ay ehdol'uh punhi'uga'.
- 10 Ituduwana' ni' an mangat hi pohdom ti He"ay
Dios'u,
ya nan Lennawam ni' di mangipadutu' hi
nitagua' ta mi'id di nappuhih ma'at ay
ha"in.
- 11 Apo Dios, ibaliwa' ta mipabagbagtuy
ngadanmu,
ya dumalat nan ana'ahhamadmu ya
badangana' ahan ti ten maligatana'!
- 12 Abakom nan buhul'u an dumalat nan nidugah
an namhodmun ha"in,
ya ubahom dida ti ha"in di baalmu.

144

Hay Kantan David

Hi David di nangitudo' eten psalm.

- 1 Dayawon da'a, Apo Dios, an paddungnay batun
ihi'uga!
He"ay nangitudun ha"in an mi'gubat,

- ya He"ay nangidat hi abalina'.
2 He"a goh di ligwa' an mamadang ya mangibaliw
ay ha"in,
ya He"ay ihi'uğa',
ya numbalinona' an ap'apun di tataguh nan
abablubabluy.
- 3 Apo Dios, ngadan di ni'atan di tagu
ta pa'ippapto'om an halimunan?*
- 4 Hay nitaguanda ya umat hinan yahyah ya
anggay
unu umat hinan maluh an ngau!
- 5 Apo Dios, ugguh mah ta ibughulmud abuniyan
ta mun'ohop'a
ta dapoom nan aduntuduntug ta way
atondan umahu'!
- 6 Ya ipa'ilatmu ta miwa'atda nan buhulmu,
ya pumpanam dida ta lumayawda.
- 7 Ugguh mah ahan ta He"an wad abuniyan ya
uyadom nan ngamaymu
ta baliwana' hi aton di buhul'un nalpuh
udum an babluy,
ya ten paddungnay wadaa' hinan maluhung
an danum!
- 8 Danen tatagun nalpuh nan udum an babluy ya
ma'aladyahda
an ta"on unda nunhapata ya
munlayahda damdama.
- 9 Ikantaa' He"a, Apo Dios, hinan balbalun kanta,
ya iddum'un tukalon nan lyre† hi pun-

* 144:3 Job 7:17; Psa. 8:4; Heb. 2:6. † 144:9 Hete ya it'ittang an alpa.

dayaw'un He"a.

10 Ti dumalat nan badangmu ya nangabak di
a'alih nan gubat,
ya He"ay nangibaliw hidin baalmun hi
David.

11 Apu, baliwana' hinan aton di buhul'un nalpuh
nan udum an babluy ta adia' patayon!
Ma'aladyahdan tatagu!
Ya ta"on hi unda nunhapata an hay makulug
di hapitonda
mu wa ay ta humapitdaan un hay layah.

12 Nan holagmi ni' an linala'in ung'ungungnga
ya umilogdan umatdah nan malubong an
nitanom,
ya nan imbabaluymin binabai ya
umilogdan ahi'ap'aphod an umatdah
nan napa'ot
an mun'aphod an tu'ud an ni'al'altih nan
abung di ali.

13 Ya mamapnu ni' di a'alangmih nan bot'onmi,
ya mapnu ni' goh nan pumpahtulanmih
nan linibu an kalnilu,

14 ya nan bakami ya madamot di guyudondah
nittuh nan kalesa.
Apu, adim ni' ahan iyabulut an hogpon di
buhulmi tun babluymi,
ya adim ni' goh iyabulut an waday ilayaw di
buhulmi ay da'mi,
ya mi'id ni' di atata'ot an ma'at hitun
babluymih dumalat hi pumkawan di
tatagu.

15 Wa ay ta ipa'annungmun ma'at an amin hanah
nan ohan babluy
at nidugah an mawagahan nan
bimmabluy,
ya umamlong nan tatagun hay Diosda ya nan
Ap'apu.

145

*Hay Kantan David hi Pundayawnan Apo Dios**
Intudo' David heten psalm an mangipabagtun
Apo Dios.

1 Apo Dios, dayawo' He"a an Dios'u ya Ali',
ya idaydayaw'uh mid pogpogna nan
ngadanmu.

2 Immannung an dayawo' He"ah abigabigat,
ya idaydayaw'uh mid pogpogna nan an-
abagbagtum.

3 Apo Dios, na'abbagtu'a,
ya He"ay immannung hi madayaw!
Mi'id ah ohah nanginnilah nan aat di
ana'abbagbagtum!

* 145: Nan mahhun an lettran di alphabet di Hudyu an *A* ya hiyay te"an di letrah nan mahhun an verse, ya nan miyadwan lettran di alphabetda an *B* ya hiyay te"an di letrah nan miyadwan verse. Ya mahayhaynod nan hinohhan lettran di alphabetda an mete"ah *A* ta engganah negpongana an *taw*. Ya duwampulu ta han duway lettran di alphabetda, ya ta"on hi un anggay di duwampulu ta han ohan verses ten psalm mu magodway verse 13 hinan Biblian di Hudyu ta munduwan verses, at duwampulu ta duwa damdama.

- 4 Awniat mada'da'watan an mipa'innilah nan
mahayhaynod an holag nan umipanoh'an
ina'inatmu,
at diday mangipa'innilah nan tatagu
ay danen inatmu an dumalat nan
nidugah an abalinam.
- 5 Ya ipa'innilada goh nan anabagbagtum,
ya ha"in ya nonomnomo' nan mun'aphod
an ato'atom.
- 6 Ya gunda ibabbaag goh nan nidugah an umi-
panoh'an gunmu ato'aton,
ya ta'on un ha"in ya hiyah ne goh di
ibabbaag'u.
- 7 Ya ibabbaagda goh di aat di amaphodmu,
ya umamlongdan mangikankantah aat
di anahamadmu.
- 8 Apo Dios, makulug an ma'ulay'a ya
ma'ahhimo"a.
Adi'a mabanbannungot,
ya adi maluman di pamhodmu.
- 9 Maphod di atom hi an amin hi tagu,
ya ma'ulay'an amin hinan limmum.
- 10 Apo Dios, dayawon da'an amin hinan limmum,
ya an amin nan un'unnud ay He"a ya
munyamandan He"a.
- 11 Ya gunda goh hapihapiton di anabagbagtun
nan pumpapto'am
ya nan anidugah di abalinam,
- 12 ya ta innilaon an amin nan tataguy anidugah di
abalinam
ya nan anabagbagtun nan pumpapto'am.
- 13 Munnononnong hi engganay pun'ap'apuwam
ta He"ay Alih enggana.

Hi Apo Dios ya ipa'annungnan amin di aly-
ona,
ya mipattig di ama'ulaynah an amin hi-
nan atona.

14 Hiya ya bumadang an amin hinan maligligatan,
ya pabi'ahonay nomnom nan munlung-
daya.

15 He"ay pangitangadan an amin nan matagun
limmun hi mahapulda,
ya idatmuy itanuddah nan gutud di
panapulanda.

16 Ya adida makudangan hi malgom an maha-
pulda ti idatmun amin.

17 Hi Apo Dios ya maphod an amin di atona,
ya nidugah di homo'na.

18 Ya donglona nan luwalun nan makulug an
mumpahpahmo' ay Hiya,

19 ya idatnan amin di mahapul nan un'unnud ay
Hiya,
ya donglonay pumpahpahmo'anda ta
ibaliwna dida.

20 Ipapto'na nan nidugah di pamhoddan Hiya,
mu nan mangamangat hi nappuhi ya
ubahona dida.

21 Dayawo' hi Apo Dios!
At an amin tu'un limmuna ya dayawon
tu'uy ngadanah enggana!

146

*Hay Pangipabagbantuan ay Apo Dios an Mangibaliw hi Tagu**

¹ Madayaw hi Apo Dios!†

Ha"in ya dayawo' hi Apo Dios.

² Ad ugwan an atagu' ya dayawo' nan Ap'apu an Dios'u,
ya ikanta' di pundayaw'un Hiyad ugwan an matagua'.

³ Mundenol ayu ni' ay Hiya ta bo'on hay taguy pundenolanyu
ti ta"on hi un nabagtuy haadda ya mid abalinandan mangibaliw ay da'yu.

⁴ Manu ay ya matoyda damdama ta mumbalindah luta,
at mi'id di hulbin an amin di ninomnom-dan aton.

⁵ Mawagahan nan tagun badangan Apo Dios an Dios Jacob,
ya immannung an umamlong nan tagun hi Apo Dios di pangedenolanah nitaguana

⁶ an nunlumud abuniyan, ya luta,
ya baybay, ya an amin nan matagun wah di.

* **146:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Hallel an Psalms* ti *hallel* (unu *hallelujah*) di mahhun an mahapit hinan mahhun an nalammung an hapit (verse 1) unu hiyay angunuh an mahapit hinan angunuh an nalammung an hapit (verse 10). † **146:1** Hete ya hapit di Hudyu an *hallelujah*.

Hiya an Dios ya pa'annungonan amin di aly-onan aton.

⁷ Hiya bumadabadang hinan tatagun mipaligligat hi mi'id dumalat,
ya idatnay tanud nan mahinaangan.

Hi Apo Dios ya ibo'tana nan nun'ibalud,

⁸ ya anonay bulaw di nabulaw ta tummig di matada,

ya pabi'ahonay nomnom nan munlungdaya,

ya nidugah di pamhodnah nan tatagun un'unnud ay Hiya.

⁹ Ya ipapto'na nan nalpuh udum an babluy an mi'hitun ditu'u,

ya ipapto'na goh nan nguhu ya nan umu'utun.

Mu pa"iona nan ninomnom nan tatagun nap-puhiy pangatda.

¹⁰ Da'yun iZion, pa'annomnomonyun hi Apo Dios di Alih mi'id pogpogna,

ya Hiya an Diosyu ya munnononnong hi engganay pun'ap'apuwana!

Madayaw hi Apo Dios!‡

147

Hay Pundayaw ay Apo Dios an Nidugah di

‡ **146:10** Hete ya hapit di Hudyu an *hallelujah*.

*Abalinana**

¹ Madayaw hi Apo Dios!†

Maphod un tu'u ikantay pundayaw tu'uh
nan Dios tu'u!
Immannung an maphod hi un tu'u dayawon
Hiya!

² Hi Apo Dios ya pun'ipiyamma din nun'apa"i'd
Jerusalem
ti ibangngadnah di nan tatagunan ni-
balud hinan udum an babluy.

³ Al'alu'ona nan munlungdaya,
ya paphodona nan hugatda.

⁴ Hi Apo Dios ya ninomnomna tuwaliy uyap di
bittuan an ihinah ad daya,
ya nginadnana didan amin.

⁵ Na'abbagbagtu ya nidugah di abalanan nan
Ap'apu tu'u,
ya inilanan amin,
ya adi malukud di anala'engna.

⁶ Hi Apo Dios ya pa'abbaddangana nan
nun'awotwot,
mu hana ay an mumpahpahiya ya
ipa'ampana dida.

⁷ Mungkanta ayuh punyamanan,

* **147:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih
Hallel an Psalms ti *hallel* (unu *hallelujah*) di mahhun an mahapit
hinan mahhun an nalammung an hapit (verse 1) unu hiyay
angunuh an mahapit hinan angunuh an nalammung an hapit
(verse 20). † **147:1** Hete ya hapit di Hudyu an *hallelujah*.

ya iddumyun tukalon nan alpah pun-
dayawyun Hiya an Dios tu'u.

⁸ Inhaninay bunut ad daya,
ya limmunay udan an pananum hi luta,
ya limmunay holo' hinan dudunduntug.

⁹ Idatnay tanud di a'animal
ya nan imbabaluy di gayang hi unda
pumiyapiyak.

¹⁰ Adi umipa'amlong ay Apo Dios di mabi'ah an
kabayu

ya nan natulid an titindalu

¹¹ ti hay umipa'amlong ay Hiya ya nan tatagun
ipa'anhanday pangatandah nan pohdona
ya nan mundenol hinan adi maluman an
pamhodna.

¹² Da'yun iJerusalem,
dayawonyu nan Ap'apu an Dios tu'u

¹³ ti pa'ahhalimunan ditu'un tatagunan paddung-
nay inhamadnay pantaw di babluy tu'ud
Jerusalem

ta adi mabalin an hogpon ditu'uh nan
buhul tu'u.

Ya winagahan ditu'un tataguna,

¹⁴ ya palenggoponay babluy tu'u,
ya paphodonay inhabal tu'u an umat hi
paguy ta do'ol di bot'on tu'u.

¹⁵ Wa ay ta impiyuynay Uldinan amin hinan
babluy hitun luta
ya un mamengpenghan ya ma'unud nan
inyuldina.

- 16 Ya pun'ogahnay dalalluh tun luta ta ay
na'ap'apan hi uloh
ya ay nagab'unan hi dapul.
- 17 Ya paddungay i'itang an batu nan dalallun
pun'ogahna,
ya mi'id di pa'edpol hi a'ayhugin nan
ipa'alina.
- 18 Wa ay ta imandalna ya umaliy dibdib
ta ma'ubah nan dalallu ta mangelol-
wang nan wangwang.
- 19 Impa'innilanay Tuguna ya tudtudunah nan ho-
lag Israel an tataguna.
- 20 Dida ya anggay di nangatanah umat hina,
at hiyanan agguy inilan di udum an
tatagu hanan Tuguna.

Madayaw hi Apo Dios!‡

148

*Hay A'ayagan an Amin nan Nalmuh tun Luta ta
Mundayawdan Apo Dios**

1 Madayaw hi Apo Dios!†

Dayawonyuh Apo Dios an da'yun wad
abuniyan!

‡ 147:20 Hete ya hapit di Hudyu an *hallelujah*. * 148: Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Hallel an Psalms* ti *hallel* (unu *hallelujah*) di mahhun an mahapit hinan mahhun an nalammung an hapit (verse 1) unu hiyay angunuh an mahapit hinan angunuh an nalammung an hapit (verse 14).

† 148:1 Hete ya hapit di Hudyu an *hallelujah*.

- 2 Da'yun a'anghel ya da'yun udum an wad
abuniyan ya dayawonyuh Apo Dios!
- 3 Dayawonyuh Apo Dios an da'yun algaw, ya
bulan, ya bittuan,
- 4 ya he"an ad dayan wah bagtuna,
ya da'yun danum an wah di ya daya-
wonyuh Apo Dios!
- 5 Dayawonyuh Apo Dios an da'yun amin an lim-
muna
ti un ammunay hapitna ya nawada ayu.
- 6 Ya immandalnay penhodnan ihinanyuh eng-
gana, at na'at,
ya hiyah ne mandalnah ya mahapul an
adi maluman.
- 7 Ya da'yun wah tun luta, ya ta"on un da'yun wad
dolom,
ya da'yun o"ongol an humalug hinan
baybay ya dayawonyuh Apo Dios!
- 8 Dayawonyuh Apo Dios an da'yun ilat, ya dalallu,
ya bunut,
ya puo', ya dibdib an un'unnud hi alyona!
- 9 Ta"on un da'yun aduntuduntug, ya dudundun-
tug,
ya a'ayiw an ma'an di bungana, ya da'yun
ayiw an ma'alih cedar ya dayawonyuh
Apo Dios!
- 10 Da'yu goh an atap an a'animal, ya mapangan an
animal, ya da'yun ahi'ada'adap,
ya an amin ayun numbino'ob'on an
hamuti ya dayawonyuh Apo Dios!
- 11 Da'yun a'ali, ya da'yun amin an Hentil,

ya a'ap'apu, ya da'yun huhuwis ya dayawonyuh Apo Dios!

¹² Da'yun ungungan linala'i ya binabai,
ya da'yun nun'ala'ay ya ung'ungungnga
ya dayawonyuh Apo Dios!

¹³ Maphod un an amin ayu ya dayawonyuh Apo
Dios ti Hiyay na'abbagbagtun amin!
Paddungnay lenehan di anabagtuna tun
luta ya ad abuniyan.

¹⁴ Pento' Apo Dios di alih mumpapto' hinan tata-
gunan holag Israel an e'gonandan amin.

Madayaw hi Apo Dios!‡

149

*Nan Kantan Pundayaw**

¹ Madayaw hi Apo Dios!†

Ikantaanyuh	baluh	kantan
pundayawyun	Hiyah	nan
a'am'amunganyun		tatagunan
un'unnud ay Hiya.		

² Da'yun holag Israel ya umamlong ayun dumalat
hinan Diosyun nunlumun da'yu

‡ **148:14** Hete ya hapit di Hudyu an *hallelujah*. * **149:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Hallel an Psalms* ti *hallel* (unu *hallelujah*) di mahhun an mahapit hinan mahhun an nalammung an hapit (verse 1) unu hiyay angunuh an mahapit hinan angunuh an nalammung an hapit (verse 9).

† **149:1** Hete ya hapit di Hudyu an *hallelujah*.

ya maphod ahan un ayu mun'am'amlong
an iZion an dumalat hinan Aliyu.

³ Ya manayaw ayu, ya paganghonyu nan gang-
hayu,

ya nan tambourine, ya nan alpah pun-
dayawyun Hiya.

⁴ Hi Apo Dios ya pun'amlongana nan tataguna,
ya pangabakona nan mumpa'ampa.

⁵ Mun'am'amlong ayun mangun'unud ay Hiya an
dumalat hi nangabakanyu,
ya mun'am'amlong ayun mungkantah
nan mahdom.

⁶ Dayawonyuh Apo Dios an o'odnanyuy hi-
nalungyun

⁷ usalonyun mangabak hinan abablubabluy ya
nan mummoltah nan tatagu

⁸ ta bangkilinganyuy alida ya a'ap'apuda,

⁹ ya moltaonyuy tataguh nan abablubaluy ti
hiyah ne moltadan nitudo'.

Hiyah ne ipabagbagtuan nan tatagunan
mangun'unud ay Hiya.

Madayaw hi Apo Dios!‡

150

*Hay Pundayaw ay Apo Dios**

‡ **149:9** Hete ya hapit di Hudyu an *hallelujah*. * **150:** Heten psalm ya niddum hinan kalahin di psalm an ma'alih *Hallel an Psalms* ti *hallel* (unu *hallelujah*) di mahhun an mahapit hinan mahhun an nalammung an hapit (verse 1) unu hiyay angunuh an mahapit hinan angunuh an nalammung an hapit (verse 6).

¹ Madayaw hi Apo Dios!†

Dayawonyuh Apo Dios hinan Timpluna,
ya dayawonyu goh Hiyah nan nidugah an
lugal ad abuniyan!

² Dayawonyuh Apo Dios an dumalat nan inat-
nah nangipattiganah nan nidugah an abali-
nana,
ya dayawonyu ti mi'id di nipaddungan di
anabagbagtuna.

³ At ipagangohyuy talampetyu,
ya ta'on nan alpa ya nan lyre‡ hi pun-
dayawyun Apo Dios.

⁴ Ya dayawonyu Hiya an tukalonyu nan tam-
bourine, ya nan gitara, ya nan tungngali,
ya tinayawanyu Hiyah pundayawyun
Apo Dios.

⁵ At pun'ipagangohyu nan gangha ta pundayaw
tu'un Apo Dios.

⁶ At an amin tu'un matagu ya dayawon tu'uh Apo
Dios!

Madayaw hi Apo Dios!§

† **150:1** Hete ya hapit di Hudyu an *hallelujah*. ‡ **150:3** Hete ya
it'ittang an alpa. § **150:6** Hete ya hapit di Hudyu an *hallelujah*.

cccxix

Nan Hapit Apo Dios
Ifugao, Batad: Nan Hapit Apo Dios (Bible)

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Batad Ifugao

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Audio recording © 2012 Hosanna

All rights reserved.

2025-05-03

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Dec 2025 from source files
dated 3 May 2025

73caf6e3-622f-5761-a5ec-fa654aef623d